

punkt i förra budgetårets siffror beräknar jag denna minskning till 4 600 kronor.

Utöver vad jag nu anfört ifrågasätter jag icke för nästa budgetår någon ändring beträffande detta anslag, som alltså torde böra uppföras med 4 700 kronor, innebärande en minskning med 4 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gymnastiska centralinstitutet: Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 4 700 kronor.

[338] 5. Bidrag till Stockholms studenters idrottsförening till lokalhyra m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	6 500	6 500
1953/54 (statsliggaren s. 731)	6 500	
1954/55 (förslag)	6 500	

Enligt beslut av Kungl. Maj:t skall detta anslag huvudsakligen användas till bestridande av kostnader för förhyrande av simhallar, idrottshallar, gymnastikhallar, gymnastiksalar, idrottsplatser och dylikt till kurser i olika idrottsgrenar för studerande vid Stockholms högskolor.

Föreningen hemställer för nästa budgetår om ett anslag å i runt tal 15 900 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon anslagshöjning utan föreslår för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 6 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till Stockholms studenters idrottsförening till lokalhyra m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 6 500 kronor.

[339] 6. Undervisning i idrott för högskolestudenter i Stockholm och Göteborg.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	26 500	30 315
1953/54 (statsliggaren s. 731)	15 000	
1954/55 (förslag)	29 200	

Med hänsyn till förefintlig reservation har detta anslag för innevarande budgetår sänkts till 15 000 kronor. Ur anslaget må jämlikt meddelade bestämmelser utgå följande belopp nämligen:

Arvode åt en idrottslärare i Stockholm, högst	13 800
Arvode åt en idrottslärare i Göteborg, högst	6 900
Anskaffande av lokaler m. m. i Stockholm	4 500
Anskaffande av lokaler m. m. i Göteborg	4 000
Summa kronor	29 200

I egenskap av inspektor för undervisningen i gymnastik och idrott vid landets universitet och högskolor hemställer *professorn D. E. Holmdahl*, att befattningarna som idrottslärare i Stockholm och Göteborg måtte omändras till extra ordinarie tjänster med placering i lönegraden Ce 23 samt att befattningen i Göteborg samtidigt därmed måtte utvidgas från halvtids- till heltidsbefattning.

Departementschefen. Jag kan icke tillstyrka någon omreglering av befattningarna som idrottslärare i Stockholm och Göteborg och ej heller någon utvidgning av tjänstgöringen för Göteborgsläraren. För nästa budgetår räknar jag icke med någon annan ändring, än att förevarande anslag efter den för innevarande år vidtagna tillfälliga sänkningen ånyo räknas upp. Jag föreslår därför en anslagshöjning med 14 200 kronor till 29 200 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisning i idrott för högskolestudenter i Stockholm och Göteborg* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 29 200 kronor.

[340] 7. **Understöd åt svenska Dalcroze-institutet.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	10 000	10 000
1953/54 (statsliggaren s. 732)	10 000	
1954/55 (förslag)	10 000	

Föreståndaren för svenska Dalcroze-institutet hemställer för nästa budgetår om en höjning av detta anslag med 5 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon anslagshöjning utan föreslår oförändrad medelsanvisning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Understöd åt svenska Dalcroze-institutet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

[341] 1. Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	365 000	352 850
1953/54 (statsliggaren s. 732)	400 000	
1954/55 (förslag)	411 400	

Av detta reservationsanslag disponeras nu 111 500 kronor till bidrag till utgivande av Svenskt biografiskt lexikon och 288 500 kronor till understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker i övrigt. *Styrelsen för Samfundet för Svenskt biografiskt lexikons utgivande* hemställer för nästa budgetår om en höjning av förstnämnda belopp med 17 200 kronor samt därutöver, utan angivande av belopp, om medel till bestridande av viss engångsavgift. Höjningen med 17 200 kronor är avsedd för följande ändamål.

1. Höjning av arvudet åt biträdande redaktören från belopp motsvarande 27 löneklassen till belopp motsvarande 31 löneklassen.
2. Ökning av de till arvoden åt artikelförfattare avsedda anslagsmedlen från 16 000 kronor till 24 000 kronor.
3. Anvisande av medel till pensionsavgifter (3 360 kronor).
4. Anvisande av medel till ålderstillägg (2 112 kronor).

Av styrelsens framställning inhämtas bland annat följande.

1. *Biträdande redaktören.* Såsom styrelsen redan 1952 anmälde, har platsen som biträdande redaktör ej kunnat besättas med kompetent person, emedan lönen varit för låg. Det gäller här en krävande, ytterst viktig post inom organisationen. Biträdande redaktören skall vara chefens närmaste man, souschef för redaktionen och redaktionspersonalen. Han skall avlasta huvudredaktörens arbete, så att denne bland annat kan ägna sig åt särskilt svåra vetenskapliga frågor. Till platsen beräknas en yngre vetenskaplig förmåga, som således också skall komma att för framtiden svara för kontinuiteten i arbetet. Tjänsteförteckningsrevisionen har medfört en uppflyttning av ett betydande antal tjänster av motsvarande slag, och styrelsen anser det nödvändigt att räkna med att biträdande redaktören bör ha lön enligt 31 lönegraden.

2. *Arvoden åt artikelförfattare.* För innevarande år har till detta ändamål beräknats 16 000 kronor eller 4 000 kronor för ettvar

av fyra häften, vilket medger, att arvode utgår med 25 kronor per sida. Detta arvode fastställdes i februari 1948 och låg redan då icke särskilt högt. Därtill kommer, att arvoden för vetenskaplig text höjts avsevärt på alla områden de senaste åren, arkarvodet sålunda från 500 till 750 kronor. Det gäller ofta sådan text, där författaren i allmänhet nöjt sig med bearbetning av tryckt litteratur. I Svenskt biografiskt lexikon åter kräves, att författarna i möjligaste mån hämtar sina uppgifter ur arkivaliskt primärmaterial, varigenom arbetsbördan blir drygare och arbetstiden längre. Gällande arvode lockar icke tillräckligt i dylika fall. Styrelsen hemställer därför att få höja sidarvodet till femtio kronor. Detta medför likväl ej fördubbling av anslagsbeloppet, eftersom Bonniers förlagsaktiebolag, som utan ersättning trycker lexikonet, meddelat, att bolaget icke längre kan bekosta mer än tre i stället för som nu fyra häften om året.

3. *Pensionsavgifter.* Enligt kungörelsen 1953: 517 är reglementet för statens pensionsanstalt numera tillämpligt på befattningshavare med fast anställning vid lexikonredaktionen. Ifrågavarande personal är nu anmäld till registrering hos pensionsanstalten. Styrelsen räknar med att de pensionsavgifter, som förfaller till betalning under innevarande budgetår, skall kunna gäldas av tillgängliga medel. För nästa budgetår anser styrelsen det däremot erforderligt med anvisande av 3 360 kronor till täckande av pensionsavgifter för huvudredaktören och redaktionssekreteraren.

Den engångsavgift, till vars bestridande styrelsen hemställt om anvisande av erforderliga medel, avser pensioneringen av lexikonets huvudredaktör, professorn B. Hildebrand. För att denne skall bliva berättigad att för pension tillgodoräkna viss tid före den tidpunkt, då SPA-reglementet blev tillämpligt på hans tjänst, erfordras nämligen en sådan avgift. Den tid, som åsyftas, är åren från och med 1937, då Hildebrand tillträdde sin nuvarande befattning, samt därutöver tre år med hänsyn till att Hildebrand före 1937 innehaft vissa anställningar i statstjänst. Styrelsen framhåller vidare, att den anser det skäligt, att Hildebrands pension beräknas efter arkivråds slutlön.

Statens pensionsanstalt tillstyrker, att befattningen som huvudredaktör vid svenskt biografiskt lexikon av Kungl. Maj:t hänföres till pensionsklass 1: 40 d. v. s. samma som arkivråd, samt anger det sammanlagda beloppet av fortlöpande pensionsavgifter för personalen vid lexikonredaktionen till 5 714 kronor 55 öre. Anstalten räknar därvid med nyssnämnda pensionsklass för huvudredaktören, med pensionsklass 1: 34 (motsvarande lönegrad 31) för biträdande redaktören, med 1: 28 (motsvarande lönegrad 25) för redaktionssekreteraren samt med 1: 14 (motsvarande lönegrad 11) för kanslibiträdet. Vad angår frågan om anvisande av medel till engångsavgift för huvudredaktörens pensionering anser pensionsanstalten denna böra prövas i samband med prövningen av motsvarande spörsmål vid andra inrättningar såsom vanförestalter, kustsanatorier och alkoholistanstalter.

Departementschefen. Som torde ha framgått av det föregående, är detta anslag nu uppdelat på två anslagsposter, den ena till bidrag till ut-

givande av Svenskt biografiskt lexikon och den andra till understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker i övrigt. Vad angår förnämnda anslagspost torde jag få erinra om att reglementet för statens pensionsanstalt från och med den 1 juli 1953 är tillämpligt på fast anställda befattningshavare vid lexikonredaktionen. Jag tillstyrker därför, att under anslagsposten beräknas medel till bestridande av kostnaderna för ifrågakommande huvudmansavgifter för befattningshavarnas pensionering. Det för nästa budgetår erforderliga beloppet beräknar jag till 3 400 kronor. Beträffande befattningen som huvudredaktör har jag därvid räknat med pensionsklass 1:40, eftersom Kungl. Maj:t genom beslut den 13 november 1953 medgivit, att denna befattning vid registrering i pensionsanstalten finge hänföras till nämnda klass.

Den i ärendet väckta frågan om anvisande av medel till engångsavgift för pensionering av nuvarande huvudredaktören, professorn Bengt Hildebrand, torde icke böra prövas i detta sammanhang. Detsamma gäller frågan om rätt för Hildebrand att i pensionshänseende tillgodoräkna viss anställning i statstjänst före år 1937.

Med anledning av vad styrelsen anfört angående behovet av ökade medel till arvode åt biträdande redaktör och till ålderstillägg tillstyrker jag en anslagshöjning med 4 000 kronor. Jag har därvid räknat med att arvode till biträdande redaktören skall kunna utgå med belopp motsvarande lönen i 29 löneklassen, löneplan 1.

Goda skäl synes tala för att lexikonredaktionen erhåller möjlighet att höja arvoden till artikelförfattare. För detta ändamål anser jag mig dock ej kunna tillstyrka större anslagshöjning än med 4 000 kronor.

Vid bifall till vad jag nu förordat angående anslagsposten till bidrag till utgivande av Svenskt biografiskt lexikon bör denna post för nästa budgetår höjas med 11 400 kronor till 122 900 kronor. Beträffande anslagsposten till understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker i övrigt ifrågasätter jag icke för nästa budgetår någon ändring. Hela anslaget bör sålunda höjas med 11 400 kronor till 411 400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 411 400 kronor.

[342] **2. Bidrag till nämnden för svensk språkvård.** Detta anslag, som är nytt för innevarande budgetår, utgår med ett belopp av 20 000 kronor.

Nämnden för svensk språkvård hemställer, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 7 000 kronor, för att nämnden därigenom skall få möjlighet att heltidsanställa sin sekreterare.

Departementschefen. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 20 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nämnden för svensk språkvård* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

[343] **3. Bidrag till främjande av humanistisk forskning.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	600 000	600 000
1953/54 (statsliggaren s. 733)	675 000	
1954/55 (förslag)	700 000	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *vittherhets-, historie- och antikvitetsakademien* efter framställning av *humanistiska fondens nämnd* hemställt, att detta anslag måtte höjas med 225 000 kronor till 900 000 kronor. Akademien har därvid förutsatt, att kostnaderna för fortsatt inventering, förteckning och utgivning av medeltida svenskt urkundsmaterial skall avlastas från humanistiska fonden och i stället bestridas från ett särskilt för detta ändamål anvisat anslag. I skrivelse den 5 november 1953 har akademien sedermera förordat, att för nämnda ändamål måtte å riksstaten uppföras ett anslag av i runt tal 112 900 kronor.

I fråga om medelsbehovet under anslaget till främjande av humanistisk forskning anför humanistiska fondens nämnd bland annat följande.

Redan år 1951 gjorde akademien en hemställan till Kungl. Maj:t, att anslaget måtte höjas till 900 000 kronor bland annat med hänsyn till att en mycket stor del av fondens utdelningar går till bidrag till tryckning av vetenskapliga verk och att tryckningskostnaderna i Sverige från 1948 till 1951 stigit med 50 procent. Denna begäran kunde tyvärr icke då vinna Kungl. Maj:ts bifall. Akademien återkom därför med en ny vädjan 1952 och framhöll därvid bland annat, att de medicinska och naturvetenskapliga forskningsråden fått sina anslag höjda med 20 procent, varför akademien hemställde, att i varje fall en motsvarande höjning med 20 procent till 720 000 kronor måtte vidtagas. 1953 års riksdag har nu höjt anslaget från 600 000 kronor till 675 000 kronor för budgetåret 1953/54. Höjningen täcker emellertid endast en ringa del av de kostnadsökningar, vilka blivit en följd av den inflation, som landets penningväsen underkastats. Även om vid utdelningarna en mycket kraftig beskärning vidtages och även om Diplomatarieverkets årskostnader frändrages, kvarstår ett behov av betydligt mer än 1 miljon kronor.

Departementschefen. Jag kan icke tillstyrka, att ett särskilt riksstatsbylag anvisas till arbetet med inventering, förteckning och utgivning av medeltida svenskt urkundsmaterial. Däremot vill jag med hänsyn till vad akademien anfört föreslå, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes

med 25 000 kronor till 700 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till främjande av humanistisk forskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 700 000 kronor.

[344] **4. Statens medicinska forskningsråd: Förvaltningskostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	95 500	91 798
1953/54 (statsliggaren s. 734)	102 500	
1954/55 (förslag)	103 600	

Forskningsrådet hemställer för nästa budgetår, dels att vid rådet måtte få inrättas en extra ordinarie tjänst som kansliskrivare och en som kanslibiträde i stället för arvodesbefattningar med motsvarande löneställning, dels att förevarande anslag måtte höjas med 9 800 kronor. Av höjningen belöper 8 500 kronor på anslagsposten till ersättningar för särskilda utredningar (nu 41 500 kronor) medan 1 100 kronor avses till ålderstillägg åt nuvarande innehavare av arvodesbefattningarna som kansliskrivare och kanslibiträde. Återstoden av höjningen, 200 kronor, avses för en ny anslagspost till sjukvård m. m., vilken erfordras vid bifall till framställningen om inrättande av extra ordinarie tjänster.

Departementschefen. Rådets förslag om en ökning med 8 500 kronor av medelsanvisningen till ersättningar för särskilda utredningar samt om inrättande av två extra ordinarie tjänster avsedda för rådets kansli anser jag mig icke kunna tillstyrka. En följd av mitt ställningstagande till sistnämnda förslag är, att jag avstyrker, att medel anvisas till sjukvård m. m. Däremot tillstyrker jag förslaget om anvisande av 1 100 kronor till ålderstillägg. Jag förutsätter härvid, att ålderstillägg motsvarande löneklassuppflyttningar endast tillerkännes tjänstemän, vilkas löneställning avvägs enligt de inom statsförvaltningen i övrigt tillämpade normerna.

I detta sammanhang torde jag jämväl få nämna, att 1944 års nykterhetskommitté i sitt betänkande om undervisning, folkupplysning och forskning på alkoholfrågans område uttalat sig för en samordning av den medicinska och den sociala alkoholforskningen. Denna samordning borde få den formen, att det medicinska forskningsrådets subkommitté för alkoholforskning förstärktes med representanter för det samhällsvetenskapliga forskningsrådet. I avgivna yttranden har de båda berörda forskningsråden ställt sig positiva till vad kommittén anfört härvidlag. Det torde få förut sättas, att de i anslutning till vad kommittén förordat träffar överenskom melse om en samordning av alkoholforskningens olika grenar. Jag räknar med att någon ökning av medelsanvisningen under anslaget till förvaltningskostnader icke kommer att erfordras av den anledningen.

Utöver vad jag i det föregående anfört ifrågasätter jag icke för nästa budgetår någon ändring beträffande förevarande anslag, som sålunda bör höjas med 1 100 kronor till 103 600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens medicinska forskningsråd: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 103 600 kronor.

[345] **5. Statens medicinska forskningsråd: Främjande av medicinsk forskning.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 320 000	1 358 199
1953/54 (statsliggaren s. 734)	1 500 000	
1954/55 (förslag)	1 500 000	

För nästa budgetår räknar *forskningsrådet* med en ökning i behovet av anslagsmedel till främjande av medicinsk forskning om sammanlagt 975 000 kronor enligt följande sammanställning:

1. Ökning av anslagsmedlen till medicinsk forskning utom den försvarsmedicinska forskningen (nu 1 365 000) + 250 000
2. Särskilda anslagsmedel till psykiatrisk forskning (nu 0) .. + 500 000
3. Ökning av anslagsmedlen till försvarsmedicinsk forskning (nu 135 000) + 225 000

Till stöd för den begärda anslagshöjningen anför rådet bland annat följande.

1. Rådets nuvarande anslag är — bortsett från den av penningvärdets fall betingade numeriska ökningen av anslagsmedlen — av oförändrad storlek sedan 1947. Under denna tid har dock de berättigade anspråken på anslag från rådet ökats i hög grad genom den utbyggnad av de medicinska institutionerna, som företagits. Rådets arbete har vidare lett till att antalet aktiva forskargrupper vid de medicinska institutionerna ökats och att arbetsomfång vid dessa institutioner avsevärt vidgats. Detta medför, att en betydande del av rådets anslag måste gå till de arbetsgrupper, som nu fungerar, varför de återstående medlen utgör en alltför knapp marginal för rådets initiativverksamhet på olika områden och särskilt inom de kliniska disciplinerna. Bland dem vill rådet särskilt understryka behovet av ökad forskning inom geriatriken, där en utbyggnad av sjukvården för befolkningens högre åldersgrupper av allt att döma förestår på våra sjukhus. Även inom socialmedicinen kan det förutses, att ökade forskningsanslag kommer att behövas i en nära framtid. Vidare är medicinska högskolan i Göteborg nu praktiskt taget fullt utbyggd, vilket medför betydande ökning av anslagsbehovet inom landets medicinska forskning.

2. Rådet har under det gångna budgetåret genom en särskild subkommitté företagit en inventering av nu pågående forskningsarbete inom psykiatrien och även inhämtat upplysningar om planerade forskningsprogram. Subkommitténs utredning visar ett anslagsbehov på 520 000 kronor.

Sinnessjukvården har sedan flera år varit föremål för en livlig diskussion, och från det allmännas sida göres stora investeringar för att bota påtalade brister. Inom psykiatrien torde liksom inom övriga fält av medicinen en intensifiering av forskningen vara den säkraste vägen att dra kompetent folk till de ledande platserna inom sjukvården och åstadkomma en allmän standardhöjning av sjukhusen, vilket säkerligen även skulle förbilliga sinnessjukvården genom förbättrade behandlingsmetoder och förkortade vårdtider för patienterna. Det synes därför rådet synnerligen befogat, att ett belopp på 500 000 kronor anslås till medicinsk forskning enbart inom sinnessjukdomarnas område inbegripet deras fysiologiska och kemiska underlag.

3. Anslaget till försvarsmedicinsk forskning måste bedömas icke blott ur vetenskaplig synpunkt utan även ur beredskapssynpunkt. Försvarsmedicinska nämnden har klarlagt, att med särskild hänsyn till den sistnämnda synpunkten trängande uppgifter av medicinsk art föreligger särskilt för forskning rörande brännskadebehandlingen, biologiska krigföringen, skydd mot stridsgaser och atombombskador, förkylningssjukdomar och psykiatriska problem. En planmässig utveckling av denna försvarsmedicinska forskning med hänsyn till dagens beredskapsläge kräver enligt försvarsmedicinska nämndens beräkningar en höjning av anslaget för försvarsmedicinsk forskning från nuvarande 135 000 kronor till 360 000 kronor.

Departementschefen. Redan den kortfattade redogörelse, jag här lämnat för det medicinska forskningsrådets äskanden i fråga om förevarande anslag, torde klart visa, att behovet av anslagsmedel till främjande av den medicinska forskningen är stort. Rådet har angivit flera betydelsefulla forskningsområden, där viktiga arbetsuppgifter väntar. I fråga om ett av dessa områden, nämligen psykiatrien, har rådet ansett en intensifiering av forskningen så angelägen, att det föreslagit anvisande för detta ändamål av ett särskilt belopp av 500 000 kronor.

Vad rådet anfört till stöd för en anslagshöjning synes mig i och för sig mycket beaktansvärt. Icke minst gäller detta frågan om ökat understöd åt forskningen inom sinnessjukdomarnas område. Den stränga återhållsamhet i fråga om utgiftsökningar, som i nuvarande budgetläge är nödvändig, gör emellertid, att jag anser mig böra avstå från att föreslå någon höjning av anslaget.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla, att rådet i sina anslagsäskanden ånyo hemställt om anvisande av särskilda riksstatsanslag dels till en medicinsk publiceringsnämnd, dels ock till forskardocenturer. Jag anser mig emellertid icke heller i år kunna tillstyrka, att några förslag i anledning härav förelägges riksdagen.

Under återopande av det nu anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens medicinska forskningsråd: Främjande av medicinsk forskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[346] 6. Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	60 000	59 634
1953/54 (statsliggaren s. 734)	63 000	
1954/55 (förslag)	64 000	

Naturvetenskapliga forskningsrådet hemställer om en höjning av detta förslagsanslag med 11 000 kronor. Höjningen fördelar sig på olika anslagsposter på sätt framgår av följande sammanställning.

1. Resekostnadsersättning och traktamente åt ledamöter av rådet och dess publiceringsnämnd (nu 5 500 kronor) + 1 000
2. Ersättningar för särskilda utredningar (nu 16 000 kronor) ... + 6 000
3. Ersättning åt sekreterare och annan personal, expenser m. m. (nu 35 000 kronor) + 4 000

Rådet framhåller till stöd för sitt förslag om ökad medelsanvisning till resekostnadsersättning och traktamente, att rådet anser sig behöva en viss marginal för att kunna ha möjlighet att vid vissa tillfällen förlägga sammanträde till annan ort än Stockholm, exempelvis Göteborg eller universitetsstäderna.

I fråga om posten 2 uttalas, att en höjning av de arvoden, som utgår till rådets ledamöter för varje behandlat ansökningsärende, är nödvändig med hänsyn dels till höjningen av den allmänna lönenivån, dels till det ökade granskningsarbete i fråga om ekonomiska detaljer, som blivit nödvändigt därigenom, att det stigande antalet ansökningar relativt sett minskat rådets möjligheter att utdela anslag.

Höjningen av posten 3 är föranledd bland annat av att behov föreligger av ökade expensmedel samt därjämte av att rådet ansett det nödvändigt att medge ålderstillägg och uppflyttningar enligt befordringsgång åt den arvodesanställda personalen vid rådets kansli.

Departementschefen. Det synes rimligt, att rådet erhåller möjlighet att medge sin biträdespersonal löneförbättringar motsvarande ålderstillägg och uppflyttningar enligt den reglerade befordringsgången under samma förutsättning, som jag angivit för motsvarande personal vid medicinska forskningsrådet. Med hänsyn härtill och till rådets behov av ökade medel till expenser tillstyrker jag en höjning av förevarande anslag med 1 000 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande anslaget, som alltså bör uppföras med 64 000 kronor. Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 64 000 kronor.

[347] **7. Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Främjande av naturvetenskaplig forskning.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 200 000	1 159 400
1953/54 (statsliggaren s. 735)	1 400 000	
1954/55 (förslag)	1 400 000	

Forskningsrådet hemställer för nästa budgetår om en höjning av detta reservationsanslag med 600 000 kronor till 2 000 000 kronor. Till stöd här- för anför rådet till en början bland annat följande.

Under det senast förflutna budgetåret inkom till rådet ansökningar om anslag på mer än 2 000 000 kronor. Av dessa ansökningar var endast en synnerligen obetydlig del av sådant slag, att anslag ej borde beviljas. I stället kan standarden på inkommande ansökningar betecknas som mycket hög, och de framlagda kostnadsberäkningarna är i allmänhet sådana, att det är mycket svårt för rådet att göra några mera avsevärda besparingar utan skada för forskningsprogrammen. Av de medel rådet disponerar har efter hand allt större belopp kommit att vid ingången av varje budgetår disponeras för fortlöpande forskningsuppgifter, vilket gör att rådets möj- ligheter att bevilja medel till aktuella uppgifter under budgetårets senare del blivit på ett betänkligt sätt beskurna.

Rådet framhåller vidare, att dess anslagsmedel på ett sätt, som ej ur- sprungligen varit avsett, kommit att i allt större utsträckning tagas i an- språk för täckande av de vetenskapliga institutionernas permanenta an- slagsbehov.

När nya forskningsområden börjar bearbetas, kan det vara lämpligt, att det ekonomiska stödet till en början ges i form av anslag från rådet. När verksamheten inom ett sådant nytt område nått en viss stadga och kan bedömas vara behövlig även i fortsättningen, är det emellertid i de flesta fall lämpligast, att verksamheten ges en mera permanent form och ansluts till universitet och högskolor eller ges någon annan efter omständigheterna lämpad utformning.

I fråga om vissa av de permanenta arbetsuppgifterna har särskilda ut- redningar gjorts, syftande till att skapa fasta former för verksamheten. Detta gäller optikforskningen, den palynologiska forskningen, den geofy- siska forskningen i Nordsverige och även frågan om inrättande av ett sta- tistiskt institut i Stockholm. Rådet understryker nu särskilt önskvärdheten av att vissa tidigare av de naturvetenskapliga och tekniska forskningsråden ingivna framställningar om inrättande av ett optiskt institut måtte tagas upp till behandling. Vidare erinrar rådet om tidigare framställningar om åtgärder för tillgodoseende av pollenforskningens behov och föreslår anvi- sande av ett särskilt riksstatsanslag av 45 000 kronor till pollenforskning. Detta anslag avses till bestridande av kostnaderna för det palynologiska laboratorium, som med hjälp i huvudsak av anslag från rådet organiserats i Stockholm av lektorn G. Erdtman.

Rådet framhåller slutligen, att vårt land enligt rådets mening ännu avsätter en alltför liten del av sin nationalinkomst till vetenskaplig forskning och till utbildning på högsta planet.

Departementschefen. Jag torde få erinra om att detta anslag för innevarande budgetår höjts med 200 000 kronor, varigenom rådet erhållit förbättrade möjligheter att ekonomiskt understödja den naturvetenskapliga forskningen. Även om en ytterligare förbättring av dessa möjligheter ur många synpunkter skulle vara önskvärd, anser jag mig dock för nästa budgetår böra föreslå anvisande av oförändrat belopp, 1 400 000 kronor. Rådets förslag om anvisande av ett särskilt riksstatsanslag till pollenforskning kan jag icke tillstyrka.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Främjande av naturvetenskaplig forskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kronor.

[348] **8. Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig publiceringsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	335 000	331 000
1953/54 (statsliggaren s. 735)	365 000	
1954/55 (förslag)	365 000	

För nästa budgetår hemställer *naturvetenskapliga forskningsrådet* om en höjning av detta reservationsanslag med 35 000 kronor och framhåller som skäl härför det ständigt ökande behovet av medel för publiceringsändamål. Vidare föreslår rådet anvisande av ett särskilt riksstatsanslag som bidrag till publicering av resultaten från den svenska zoologiska expeditionen till Sydafrika 1950—51. Nämnade expedition har planlagts och genomförts av forskare från Lunds universitet, och rådet framhåller, att bearbetningen av de synnerligen rika samlingar, som expeditionen hemfört, väntas medföra vetenskapliga resultat av betydande allmänt och internationellt intresse. Det erforderliga statsbidraget beräknas till 60 000 kronor, vilket belopp äskas som ett engångsanslag för nästa budgetår.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna biträda rådets förslag om en höjning av förevarande anslag med 35 000 kronor. Vad angår den väckta frågan om ett särskilt riksstatsanslag som bidrag till publiceringen av de enligt mångstämmiga vittnesbörd betydelsefulla vetenskapliga resultaten från förutnämnda zoologiska expedition till Sydafrika, anser jag mig icke nu med hänsyn till det statsfinansiella läget kunna föreslå anvisande

av ett särskilt anslag för ändamålet. Jag förordar, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 365 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig publiceringsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 365 000 kronor.

[349] **9. Bidrag till publicering av den svenska djuphavsexpeditionens resultat.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	60 000	24 983
1953/54 (statsliggaren s. 735)	60 000	
1954/55 (förslag)	1 000	

Statens naturvetenskapliga forskningsråd framhåller i sina anslags-
äskanden, att publiceringen av djuphavsexpeditionens resultat icke kunnat
ske i så snabb takt, som ursprungligen beräknats. Det kan därför förut-
ses, att de kostnader för publiceringen, som uppkommer före utgången av
nästa budgetår, kan rymmas inom de anslag, som hittills beviljats. Något
nytt anslag är därför enligt rådets mening ej erforderligt förrän budgetåret
1955/56.

Departementschefen. Med hänsyn till vad forskningsrådet anförut
slår jag, att detta anslag för nästa budgetår uppföres med ett nominellt
belopp av 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte före-
slå riksdagen

att till *Bidrag till publicering av den svenska djuphavs-
expeditionens resultat* för budgetåret 1954/55 anvisa ett
reservationsanslag av 1 000 kronor.

[350] **10. Statens samhälls- och rättsvetenskapliga forsknings-
råd: Förvaltningskostnader m. m.** Under rubriken Statens samhälls-
vetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader m. m. har för inne-
varande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 17 000 kronor. Anslaget
disponeras enligt bestämmelser, som finnes införda å sid. 735 i statsligga-
ren. *Samhällsvetenskapliga forskningsrådet* föreslår, att detta anslag för
nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

I detta sammanhang torde jag emellertid jämväl få anmäla, att sär-
skilda inom ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga i ett den 12
november 1949 avgivet betänkande benämnt »Om inrättande av ett rätts-
vetenskapligt forskningsråd» (SOU 1949: 52) föreslagit inrättande av ett
dylikt forskningsråd. I betänkandet erinrar de sakkunniga, som i det föl-
jande benämnes *juristutbildningssakkunniga*, till en början om tidigare

förslag om inrättande av forskningsråd med uppgift att understödja bland annat den rättsvetenskapliga forskningen samt övergår därefter till att behandla den juridiska vetenskapens läge och behov. Därvid anför de sakkunniga bland annat följande.

Juridiken såsom vetenskap har gamla anor. Det göres ibland, icke helt utan fog, gällande, att den sådan den plägar bedrivas både hos oss och i andra länder är alltför traditionsbunden och icke hållit jämna steg med den allmänna utvecklingen i fråga om målsättning och metoder för vetenskapligt arbete. I den mån detta är riktigt, sammanhänger det till väsentlig del med att den juridiska vetenskapen länge haft alltför snävt tillmätta resurser, både personliga och ekonomiska.

Juridikens forskningsföremål är rättsordningen och de rättsliga företeelserna. I första hand har den att iakttaga, redovisa och beskriva dessa. Detta är emellertid endast en grundval för forskningsarbetet. Juridiken har att belysa de rättsliga företeelserna med hänsyn till deras uppkomst och deras samband med andra företeelser i samhällslivet och att söka förklara dem. Många rättsvetenskapsmän söker jämväl lösa lagtolkningsfrågor med utgångspunkt från en värderande avvägning av olika intressen och söker även från sådana utgångspunkter kritiskt belysa de bestående rättsreglerna och angiva riktlinjer för deras förbättrande genom lagstiftning.

Medan juridiken tidigare, vid sidan om det beskrivande arbetet, väsentligen inriktade sig på att logiskt analysera rättsreglernas innebörd och i samband därmed att söka härleda normer för avgörande av fall, som icke uttryckligen reglerats i lag eller praxis (att utleta ett »medelbart» innehåll i rättskällorna, eller att »fylla luckor» däri), har nyare strömningar sökt andra vägar och vill framför allt undersöka den funktion, som faktiskt tillkommer och kan anses böra tillkomma rättsordningen i samhället. Dessa mera empiriskt betonade riktningar vänder sin forskning mot olika sidor av rättslivet. Å ena sidan undersöker man frågor huru rättsordningen eller särskilda huvuddelar därav uppkommer och utvecklas, huru de faktiskt påverkar samhällsmedlemmarna och huru de bör vara beskaffade för att effektivt nå sina syften. Vid sidan av denna juridiska grundforskning söker man å andra sidan inom många särskilda grenar av juridiken i detalj fastställa på vad sätt rättsreglerna faktiskt tillämpas och i vilken utsträckning de uppnå vad med dem åsyftats. För denna tillämpade rättsvetenskap eller juridiska målforskning kräves ofta ett ingående studium av de särskilda samhällsförhållanden, som är föremål för den rättsliga regleringen.

Av det anförda framgår, att den juridiska forskningen kräver ett ganska mångskiftande material. I första hand har den att bearbeta gällande lagar och deras förarbeten samt domar och annat skriftligt material rörande rättsfall, som avgjorts av svenska domstolar. Redan detta material föreligger endast delvis publicerat i tryck, och det kan, då så icke är fallet, kräva mycket arbete för att uppsåras och samlas. Detta material är emellertid icke tillräckligt. Historiskt material måste i stor utsträckning anlitas, främst i offentliga arkiv men även ur andra källor. Rättshistorien har av gammalt utgjort en särskild, betydelsefull del av den juridiska forskningen. På senare tid har ökad vikt, både praktiskt och vetenskapligt, kommit att tillmätas internationell rätt och utländska rättsliga förhållanden. En särskild komparativ rättsforskning har utbildats med sina speciella krav

på ofta ganska svårtillgängligt material. Den nyare mera empiriska rättsforskningen måste ofta skaffa sitt material genom enquêter och andra fältundersökningar av den art, som utformats inom den moderna sociologien och som för sitt rätta handhavande kräver särskild utbildning och en betydande organisatorisk apparat.

De sakkunniga uttalar som sin mening, att de uppgifter, som föreligger för den svenska rättsvetenskapen, endast ofullständigt blivit fyllda. Detta gäller såväl de i litteraturen behandlade ämnesområdena som de vid forskningen använda metoderna. Som exempel på viktiga rättsområden, där stort behov föreligger av vetenskapliga undersökningar, nämner de sakkunniga finansrätt, socialrätt, fastighets- och jordreätt, sjörrätt och försäkringsrätt. Ännu mer framträdande är, uttalar de sakkunniga, bristen på undersökningar enligt nyare, mera empiriskt inriktade metoder såväl inom nyssnämnda rättsområden som inom de flesta andra, exempelvis straffrätten och dess gränsområden.

Juristutbildningssakkunniga pekar vidare på det stora behovet av juridiska läroböcker av vetenskaplig karaktär samt framhåller även den otillräckliga kontakten med utländsk juridisk forskning.

De sakkunniga finner den rättsvetenskapliga forskningens läge ogynnsamt och ser den främsta orsaken härtill i bristen på tillräckliga ekonomiska resurser. I detta sammanhang lämnar de sakkunniga en redogörelse för befintliga privata donationsfonder till understöd för den rättsvetenskapliga forskningen samt konstaterar, att flera av dessa fonder har att tillgodose även andra ändamål än forskning samt att de därtill ofta avser endast vissa rättsområden. De sakkunniga framhåller vidare, att några statliga anslag för rena forskningsändamål inom förevarande område ej finnes. Däremot finnes statsanslag till Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m. och till Bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten. Av resestipendier, som står till förfogande för rättsvetenskapliga forskare, finnes inga andra än de allmänna resestipendier, som utgår ur anslaget till Gemensamma universitetsändamål: Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. och som står öppna för lärare vid samtliga fakulteter, Stockholms och Göteborgs högskolor samt de medicinska högskolorna och tandläkarhögskolorna.

Till den juridiska forskningens otillfredsställande läge medverkar enligt de sakkunnigas mening, jämsides med bristen på ekonomiska resurser, svårigheten att erhålla en samlad överblick över denna forsknings resultat vid varje tid och dess förhållande till de viktigaste forskningsresultaten inom angränsande vetenskaper, till det praktiska livets krav på rättsvetenskapliga framställningar ävensom till huvuddragen av utvecklingen i utlandet.

Som slutsats av den lämnade redogörelsen för den svenska rättsvetenskapens läge anför de sakkunniga, *dels* att de anslagsmöjligheter, som är

tillgängliga för den juridiska forskningen, icke står i rimligt förhållande till de krav, som måste ställas på densamma, och att det därför är en angelägen statlig uppgift att till forskningens förfogande ställa ett fast årligt anslag av betryggande storlek, *dels* att åtgärder erfordras, för att man skall kunna få kontinuerlig överblick över pågående juridisk forskning m. m.

De sakkunniga föreslår, att rättsvetenskapen erhåller ett med statligt anslag utrustat forskningsråd, samt anför därvid följande angående avgränsningen av detta forskningsråds verksamhetsområde.

Forskningsrådets verksamhet bör omfatta samtliga discipliner vid de juridiska fakulteterna. Starka skäl talar vidare för en utvidgning till andra ämnen, vilka icke är representerade i universitetsorganisationen men står rättsvetenskapen nära t. ex. kriminologien. Över huvud synes några fasta gränser för verksamheten ej böra uppdragas utan åt rådet bör överlämnas att självt träffa avgörande i tveksamma fall efter samråd med övriga forskningsråd. De sakkunniga utgår från att rådet i sin verksamhet inom den sålunda angivna ramen kommer att tillgodose forskningens intressen inom samtliga grenar av juridiken och därmed samhöriga områden. I likhet med vad som förekommit i motsvarande fall torde det böra överlämnas åt rådet att självt utarbeta förslag till instruktion för detsamma.

I ett särskilt avsnitt av sitt betänkande behandlar de sakkunniga frågan om forskningsrådets uppgifter. Vad de sakkunniga därvid anfört torde kunna i största korthet sammanfattas på följande sätt.

Som rådets främsta uppgift anges fördelningen av anslag till juridisk forskning. Understöd förutsättes kunna tilldelas såväl enskilda forskare som institutioner. I förstnämnda hänseende räknar de sakkunniga med att anslag skall kunna avses för flera olika ändamål exempelvis för anlitande av vetenskaplig assistens och biträdespersonal samt för täckande av tryckningskostnader och kostnader för studieresor. Därjämte nämnes behovet av understöd som ersättning för mistade löneförmåner vid tjänstledighet för forskningsarbete. De sakkunniga uttalar vidare, att rådet med anslag bör kunna främja tillkomsten även av rättsvetenskapliga arbeten, som icke direkt kan betecknas som forskningsarbeten, främst läroböcker och författningskommentarer. Förutnämnda båda riksstatsanslag till Bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten och till Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m. förutsättes därför kunna indragas, respektive nedsättas till beloppet.

Vad angår bidrag till rättsvetenskapliga institutioner framhåller de sakkunniga, att det vid de juridiska fakulteterna bör finnas rättsvetenskapliga institutioner med anslag till personal och omkostnader på vederbörande lärosätes stat. Till dylik institution bör forskningsrådet kunna anvisa medel i de fall, då institutionens löpande anslagsmedel icke räcker till, exempelvis för någon viss mera kostnadskrävande forskningsuppgift.

Som forskningsrådets andra huvuduppgift anges främjandet av sam-

arbetet mellan forskarna samt mellan dessa och det praktiska rättslivets män. Även stärkandet och utvecklandet av rättsvetenskapens utländska förbindelser anses böra vara en uppgift för rådet. Vidare bör rådet följa utvecklingen inom angränsande forskningsfält.

Det rättsvetenskapliga forskningsrådet föreslås få sju ledamöter, varav en ordförande. Av ledamöterna anses fyra böra vara vetenskapsmän, tre professorer och en docent, medan de tre återstående ledamöterna avses skola representera skilda områden av det praktiska rättslivet. För de vetenskapliga ledamöterna föreslår de sakkunniga ett valförfarande, som åsyftar att tillförsäkra rådet så allsidig sakkunskap som möjligt och samtidigt låta de olika lärosätena bli representerade i rådet. De tre övriga ledamöterna föreslås skola utses direkt av Kungl. Maj:t. En av dem skall tillika vara ordförande.

I fråga om storleken av ett forskningsanslag uttalar rådet, att det är av vikt, att anslaget icke upptages till för lågt belopp, eftersom en avsevärd utbyggnad av den juridiska forskningen bör eftersträvas. De sakkunniga har funnit sig böra föreslå ett belopp av 250 000 kronor. Därtill kommer ett särskilt anslag till administrationskostnader om 17 500 kronor. Av sistnämnda anslag beräknas till arvode åt ordförande 2 000 kronor, till arvode åt sekreterare, vilken förutsättes i princip vara föredragande beträffande ansökningar om anslag, 6 000 kronor, till övriga kostnader för sekretariat 5 000 kronor, till särskilda utredningar och oförutsedda utgifter 2 000 kronor samt till reseersättningar och traktamenten åt ledamöterna 2 500 kronor. Vid arbete för rådets räkning förutsättes ledamöterna erhålla ersättning enligt kommittékungörelsen.

Över de sakkunnigas betänkande har yttranden avgivits av kanslern för rikets universitet efter hörande av vederbörande universitets- och högskolemyndigheter samt vidare av samtliga hovrätter, statskontoret, 1945 års universitetsberedning, samhällsvetenskapliga forskningsrådet, humanistiska fondens nämnd, nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer, nämnden för kommunal upplysningsverksamhet, riksåklagarämbetet, statens kriminaltekniska anstalt, direktionen för handelshögskolan i Stockholm, styrelsen för handelshögskolan i Göteborg, styrelserna för socialinstitutet i Göteborg och för sydsvenska socialinstitutet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges juristförbund, Sveriges docentförbund, svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen i Sverige, Sveriges industriförbund, Sveriges allmänna exportförening, Sveriges förenade studentkårer och svenska kriminalistföreningen.

Samtliga remissinstanser utom statskontoret tillstyrker, att åtgärder vidtages till stöd för den rättsvetenskapliga forskningen, samt förordar, att detta sker i den formen, att ett rättsvetenskapligt forskningsråd inrättas och utrustas med ett årligt forskningsanslag. Statskontoret avstyrker

förslaget om inrättande av ett dylikt råd och uttalar, att det anslag, som kan komma att anvisas till rättsvetenskaplig forskning, bör kunna fördelas av universitetskanslern efter kommunikation mellan och förslag av de juridiska fakulteterna. I andra hand anger statskontoret, att fördelningen bör kunna anförtros åt samhällsvetenskapliga forskningsrådet.

Vad de sakkunniga anfört i fråga om ett rättsvetenskapligt forskningsråds verksamhetsområde har i flertalet av de tillstyrkande yttrandena antingen icke berörts eller också uttryckligen lämnats utan erinran. Universitetsberedningen uttalar emellertid, att de sakkunniga enligt beredningens mening alltför starkt betonat vikten av en empirisk forskning av rätts-sociologisk natur, d. v. s. en forskning inriktad på frågan om huruvida rättsreglerna efterlevas och hur de påverkar samhällsmedlemmarna och de samhällseliga förhållandena. För dylik forskning anser beredningen, att det i regel kräves forskare, som utöver en förvisso önskvärd juridisk utbildning har en fackutbildning av socialvetenskapligt innehåll, och beredningen synes därför i första hand vilja hänföra denna forskning till det samhällsvetenskapliga forskningsrådets verksamhetsområde. Den forskning, som rättsvetenskapsmän kan och bör bedriva, bör enligt beredningen framdeles liksom hittills i främsta rummet inriktas på studiet av gällande rätt och ha till uppgift att analysera och klargöra rättens innehåll och innebörd främst med hjälp av analyser av lagregler och domstolsavgöranden. Beredningen har dock ingen erinran mot att den angivna rättssociologiska forskningen hänföres även till ett rättsvetenskapligt forskningsråds verksamhetsområde.

Vad de sakkunniga föreslagit i fråga om det rättsvetenskapliga rådets uppgifter har i huvudsak icke mött några invändningar under remissbehandlingen. Som jag nyss nämnt har emellertid de sakkunniga uttalat, att det nuvarande riksstatsanslaget till Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m. borde nedsättas till beloppet, därest ett rättsvetenskapligt forskningsråd inrättades och finge till uppgift att även främja tillkomsten av författningskommentarer och liknande arbeten. I anledning härav erinrar nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer om att sagda anslag handhaves av nämnden och att denna har två uppgifter nämligen dels att främja tillkomsten av författningskommentarer, författnings-samlingar och annan vägledande litteratur på förvaltningsrättens område och angränsande områden, dels ock att främja tillkomsten av lämpliga handböcker för de kommunala förtroendemännens behov. Nämnden synes icke vara övertygad om att det föreslagna forskningsrådet med den organisation de sakkunniga tänkt sig kommer att tillräckligt effektivt kunna arbeta för tillgodoseende av förstnämnda uppgift. I första hand anser nämnden därför, att det bör övervägas att begränsa forskningsrådets uppgifter till att avse stöd åt forskning i egentlig mening. Om emellertid uppgiften att främja tillkomsten av författningskommentarer m. m. anses böra anförtros

ett forskningsråd och sålunda ej ligga kvar hos nämnden, finner denna det i varje fall nödvändigt, att rådet får en annan organisation än den av de sakkunniga föreslagna.

Nämnden för kommunal upplysningsverksamhet anser det icke vara något att erinra mot att nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer upphör, i den mån garantier skapas för att forskningsrådet i tillräcklig utsträckning tillgodoser förvaltningsrättens behov. Om så sker, bör nämnden för kommunal upplysningsverksamhet kunna övertaga arbetet med utgivande av lämpliga handböcker för de kommunala förtroendemännens behov.

I flera remissyttranden föreslås en utökning av antalet ledamöter i rådet, och önskemålen går ut både på fler företrädare för den vetenskapliga forskningen och fler företrädare för det praktiska rättslivet. I några yttranden föreslås, att i rådet skall ingå även någon ledamot med socialt inriktad verksamhet, medan andra yttranden går in på olika detaljer såsom sättet för utseende av ledamöter, frågan om vem som skall föredraga ärenden i rådet o. s. v. Jag torde ej här behöva närmare redogöra för de olika uppslag, som därvid framkommit.

Vad angår storleken av det av de sakkunniga till forskning m. m. beräknade anslagsbeloppet, 250 000 kronor, anser det övervägande flertalet av de remissinstanser, som direkt yttrat sig härvidlag, att nämnda belopp kan anses vara lämpligt avvägt. Statskontoret finner dock en medelsanvisning av 50 000 kronor vara tillfyllest, medan Sveriges industriförbund ifrågasätter, om icke det av de sakkunniga föreslagna beloppet borde kunna avsevärt reduceras särskilt under de första åren av rådets verksamhet.

I anslutning till den lämnade redogörelsen för remissbehandlingen av juristutbildningssakkunnigas förslag om inrättande av ett rättsvetenskapligt forskningsråd torde jag här få nämna, att ytterligare tre skrivelser i ämnet inkommit, nämligen från Sveriges juristförbund, från lärarna vid de tre juridiska fakulteterna samt från professorerna R. Bergendal, P. O. Ekelöf och S. Ljungman. I alla tre skrivelserna framhålls det trängande behovet av att frågan om ett forskningsråd snarast får sin lösning. Juristförbundet hemställer i första hand om genomförande av de sakkunnigas förslag men anger därjämte som en andrahandslösning, att det samhällsvetenskapliga rådets verksamhetsområde skulle kunna utvidgas till att omfatta jämväl rättsvetenskapen. Därvid förutsättes givetvis en höjning av det forskningsanslag, som nu står till det samhällsvetenskapliga rådets förfogande. Även professorerna Bergendal, Ekelöf och Ljungman antyder möjligheten av en anknytning till det samhällsvetenskapliga rådet och finner detta vara ett uppslag värt att närmare övervägas.

Departementschefen. I det betänkande, för vars innehåll jag här i korthet redogjort, har juristutbildningssakkunniga med styrka hävdad den

uppfattningen, att åtgärder måste vidtagas till rättsvetenskapens främjande. Remissbehandlingen av betänkandet har givit denna uppfattning ett mycket starkt stöd, och för egen del kan jag helt ansluta mig till densamma. Enligt de sakkunnigas mening bör ett särskilt rättsvetenskapligt forskningsråd inrättas och utrustas med ett anslag till främjande av rättsvetenskaplig forskning. Även i denna del har de sakkunnigas förslag vunnit anslutning bland remissinstanserna. Jag torde emellertid här få erinra om att i det betänkande av socialvetenskapliga forskningskommittén, som i propositionen 1947:272 lades till grund för förslaget om inrättande av det nuvarande samhällsvetenskapliga forskningsrådet, föreslogs, att detta forskningsråd i sitt verksamhetsområde skulle innesluta jämväl rättsvetenskapen. Till stöd härför anfördes praktiska och ekonomiska skäl, men därjämte uttalades, att konfrontationen mellan juridiken och övriga socialvetenskaper i samma forskningsråd säkerligen skulle kunna bli till gagn för båda parter. Med hänsyn till att viss kritik under remissbehandlingen av sistnämnda betänkande framkommit mot tanken att sammanföra rättsvetenskapen med samhällsvetenskaperna i mera begränsad mening under ett forskningsråd, intog emellertid dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet den ståndpunkten, att det av honom förordade samhällsvetenskapliga rådet ej borde i sitt verksamhetsområde innesluta rättsvetenskapen. Till frågan om ett särskilt rättsvetenskapligt forskningsråd ansåg han sig icke utan ytterligare prövning kunna taga ställning. I sitt beslut i frågan intog riksdagen samma ställning som departementschefen.

Då frågan om stöd åt den rättsvetenskapliga forskningen nu efter förnyad utredning föreligger till bedömande, anser jag det nödvändigt att ånyo överväga, om icke den av socialvetenskapliga forskningskommittén föreslagna lösningen bör föredragas. För egen del har jag kommit till den uppfattningen att så är fallet. För denna lösning talar icke bara praktiska skäl — exempelvis den minskning av administrationskostnaderna, som kan förväntas — utan även, som nämnda forskningskommitté antytt, i viss utsträckning ett sakligt samband mellan forskningsuppgifterna. Det sistnämnda synes mig ytterligare bestyrkt genom vad juristutbildningssakkunniga anført angående behovet av en delvis ny inriktning av den rättsvetenskapliga forskningen. Jag förordar alltså, att det nuvarande samhällsvetenskapliga forskningsrådet får sitt verksamhetsområde utvidgat till att omfatta även rättsvetenskapen. I likhet med de sakkunniga anser jag det icke önskvärt att uppdraga några fasta gränser för det sålunda utvidgade verksamhetsområdet. I eventuellt uppkommande tveksamma fall bör rådet självt få träffa avgörandet.

Juristutbildningssakkunniga har närmare uppehållit sig vid frågan om ett rättsvetenskapligt forskningsråds uppgifter eller, annorlunda uttryckt, de former, i vilka arbetet till rättsvetenskapens främjande bör bedrivas.

De uppgifter, som de sakkunniga föreslagit för ett dylikt forskningsråd, överensstämmer nära med dem, som det samhällsvetenskapliga rådet nu har beträffande den samhällsvetenskapliga forskningen. Någon anledning till erinran på denna punkt har jag icke i och för sig. Jag vill emellertid erinra om att en av dessa uppgifter är att med anslag främja tillkomsten även av sådana rättsvetenskapliga arbeten, som icke direkt kan betecknas som forskningsarbeten, främst läroböcker och författningskommentarer. De sakkunniga har som en konsekvens härav förutsatt, att de båda nuvarande riksstatsanslagen till Bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten och till Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m. vid inrättande av ett rättsvetenskapligt forskningsråd skulle utgå ur rikstaten, respektive nedsättas till sitt belopp.

Förstnämnda anslag fördelas av universitetskanslern och utgår som bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten, som utgives av akademiska lärare (även emeriti) vid universiteten och Stockholms högskola. Jag har förut i dag under punkten 120 förordat, att detta anslag bibehålles för nästa budgetår, och därvid förutsatt, att universitetskanslern skulle till ett följande budgetår överväga frågan om en sammanslagning av det särskilda tryckningsanslaget med rådets eget forskningsanslag.

Anslaget till författningskommentarer m. m. handhaves av en särskild nämnd. Den sakkunskap på förvaltningsrättens område, som denna nämnd inrymmer, kan icke lämpligen bli lika fulltaligt representerad i ett samhälls- och rättsvetenskapligt forskningsråd. Efter samråd med chefen för justitiedepartementet har jag kommit till den uppfattningen, att det med hänsyn härtill icke nu bör vidtagas någon ändring beträffande nämnda anslag och sättet för utdelande av bidrag ur detsamma. Medel under anslaget har tidigare i dag äskats under andra huvudtiteln. Jag förutsätter givetvis, att man vid bedömande av frågor om bidrag ur det anslag till främjande av samhälls- och rättsvetenskaplig forskning, som jag i det följande kommer att föreslå, beaktar de understöd, som kan utgå ur de andra båda anslagen.

Vid bifall till förslaget om en utvidgning av det nuvarande samhällsvetenskapliga forskningsrådets verksamhet synes rådets namn böra ändras till statens samhälls- och rättsvetenskapliga forskningsråd. Vidare erfordras en viss omorganisation av rådet. Jag räknar med att antalet ledamöter, som nu är tio, kan behöva ökas med omkring fyra, men är icke beredd att utan ytterligare överväganden taga ställning till denna fråga liksom ej heller till uppkommande olika detaljspörsmål rörande det utvidgade rådets arbetsformer m. m. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles besluta härutinnan.

Det nuvarande anslaget till förvaltningskostnader m. m. vid samhällsvetenskapliga forskningsrådet bör vid en utvidgning av rådets verksamhet

erhålla den i det föregående angivna ändrade anslagsrubriken. Därjämte bör anslaget höjas med ett belopp, som jag beräknar till 6 000 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande anslaget. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser beträffande anslagets disposition.

Juristutbildningssakkunniga har föreslagit anvisande av 250 000 kronor till främjande av den rättsvetenskapliga forskningen. Med hänsyn till nuvarande ekonomiska läge och även till att storleken av föreliggande anslagsbehov i brist på erfarenhet är svår att bedöma anser jag, att det angivna beloppet bör reduceras väsentligt. Jag föreslår, att för ändamålet beräknas ett belopp av 65 000 kronor. Detta bör anvisas under ett gemensamt anslag till främjande av samhälls- och rättsvetenskaplig forskning. Jag återkommer härtill i det följande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens samhälls- och rättsvetenskapliga forskningsråd: Förvaltningskostnader m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

[351] **11. Statens samhälls- och rättsvetenskapliga forskningsråd: Främjande av samhälls- och rättsvetenskaplig forskning.** För innevarande budgetår har under rubriken Statens samhällsvetenskapliga forskningsråd: Främjande av samhällsvetenskaplig forskning anvisats ett reservationsanslag av 335 000 kronor. Detta anslag disponeras enligt bestämmelser, som finnes införda å s. 735 i statsläggaren. *Samhällsvetenskapliga forskningsrådet* hemställer för nästa budgetår om en höjning av anslaget med 65 000 kronor och framhåller till stöd härför, att rådet i ett flertal fall av brist på medel måst avslå ansökningar, som varit väl förtjänta av bifall.

Departementschefen. Forskningsrådets förslag om en anslagshöjning med 65 000 kronor kan jag icke tillstyrka. Som jag anført under närmast föregående punkt synes däremot den föreslagna utvidgningen av forskningsrådets verksamhet till att omfatta jämväl rättsvetenskapen böra föranleda en höjning av forskningsanslaget med 65 000 kronor. Anslaget, som torde böra erhålla förut angivna ändrade rubrik, bör sålunda uppföras med 400 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens samhälls- och rättsvetenskapliga forskningsråd: Främjande av samhälls- och rättsvetenskaplig forskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[352] **12. Flyg- och navalmedicinska nämnden: Avlöningar.** Från och med innevarande budgetår har det tidigare reservationsanslaget till Flyg- och navalmedicinsk forskning uppdelats på tre anslag till Flyg- och navalmedicinska nämnden, ett avlöningsanslag, ett omkostnadsanslag och ett materielanslag. Avlöningsanslaget är uppfört med 185 000 kronor och disponeras enligt bestämmelser, som finnes införda på s. 736 i statsliggaren.

Flyg- och navalmedicinska nämnden föreslår, att förslagsanslaget till avlöningar för nästa budgetår höjes med 77 500 kronor enligt följande sammanställning.

1. Inrättande av följande tjänster för navalmedicinsk forsknings- och försöksverksamhet:
 - en som laborator i lönegraden Ce 34,
 - » » försöksassistent (Cg 20),
 - » » laboratoriebiträde (Cg 13).
2. Inrättande av två tjänster som instrumentmakare (Ce 14) och en som maskinist (Ce 14).
3. Anvisande av medel till institutionsföreståndararvoden med 1 008 kronor för år till en laborator vid envar av de tre nuvarande flyg- och navalmedicinska avdelningarna.

Av nämndens motivering till de framlagda förslagen inhämtas bland annat följande.

Nämnden understryker ånyo vikten av aktiv forsknings- och försöksverksamhet på det navalmedicinska området. En rad problem av praktisk betydelse väntar på sin snara bearbetning, utan vilken viktiga tekniska och organisatoriska framsteg endast under otillräcklig säkerhetsmarginal till fullo kan utnyttjas.

1) Inrättande av tjänster för navalmedicinsk forsknings- och försöksverksamhet. Nämnden har under det tilländalupna budgetåret enligt i regleringsbrevet lämnat medgivande haft en laborator anställd mot arvode ur de till navalmedicinsk forsknings- och försöksverksamhet anslagna medlen. Denne laborator, som för nämndens räkning men på marinens bekostnad i USA studerat de navalmedicinska problemen, är synnerligen kompetent och har med de begränsade medel, som stätt till buds, framgångsrikt bearbetat en del av de mest brännande problemen. Han har därvid blivit så väl insatt i problemställningarna, att det skulle vara till stor skada och förenat med väsentlig tidsspillan, om nämnden bleve tvingad att söka en ersättare för honom, ifall han på grund av de osäkra anställningsvillkoren skulle söka sig till andra arbetsuppgifter. Nämnden anser därför, att en laborator i navalmedicin snarast måste knytas till nämnden.

Under budgetåret 1953/54 beräknas en tryckkammaranläggning i den flygmedicinska nybyggnaden vid karolinska institutets fysiologiska institution vara färdig att tagas i bruk. I och med att så sker erhåller de apparativa resurserna för navalmedicinsk forsknings- och försöksverksamhet en väsentlig förstärkning, och det synes därför nämnden särskilt angeläget, att jämväl anställning av den för anläggningens utnyttjande nödvändiga personalen snarast möjliggöres.

2) Inrättande av tjänster som instrumentmakare och maskinist. Nämnden framhåller ånyo den flyg- och navalmedicinska forskningens oundgängliga behov av mekanikerutbildad personal. Särskilt framhålles, att dylik personal genom sin så småningom förvärvade vana vid handhavandet av apparaturen kommer att bliva av utomordentligt värde för säkerheten vid genomförande av medicinska prov, exempelvis i undertryckskammare och centrifuganläggning. Nämnden föreslår, att av de två tjänsterna som instrumentmakare en placeras vid flyg- och navalmedicinska avdelningen vid universitetet i Lund och en vid motsvarande avdelning vid gymnastiska centralinstitutet samt att tjänsten som maskinist placeras vid flyg- och navalmedicinska avdelningen vid karolinska institutet.

Chefen för marinen understryker betydelsen av att det av nämnden framlagda förslaget angående personal- och medelsbehov för navalmedicinsk forskning bifalles, så att nämnden snarast får möjlighet att fullgöra sina instruktionsmässigt angivna uppgifter inom navalmedicinen.

Departementschefen. Som av det föregående torde ha framgått har nämnden i sina anslagsäskanden kraftigt understrukt behovet av en fastare organisation av den navalmedicinska forsknings- och försöksverksamheten. Med hänsyn till vad nämnden därvid anført tillstyrker jag förslaget om inrättande av en tjänst som laborator i stället för den nuvarande arvodesbefattningen. Jag räknar med att ett bifall härtill bör föranleda en viss minskning av anslaget till flyg- och navalmedicinsk forskning. Den föreslagna tjänsten torde böra placeras i samma lönegrad som de redan befintliga laboratorstjänsterna, nämligen Ce 34. Övriga förslag om nya tjänster anser jag mig icke böra tillstyrka liksom ej heller förslaget om anvisande av medel till institutionsföreståndarearvoden åt envar av de tre nuvarande laboratorerna.

Vid bifall till vad jag nu förordat torde vederbörlig ändring böra vidtagas i personalförteckningen för flyg- och navalmedicinska nämnden. Därjämte bör förevarande anslag höjas med 25 000 kronor till 210 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1954/55, vidtaga den ändring i personalförteckningen för flyg- och navalmedicinska nämnden, som föranledes av vad jag i det föregående anført;

b) godkänna följande avlöningsstat för flyg- och navalmedicinska nämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	2 400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	140 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	66 700

Summa kronor 210 000

c) till *Flyg- och navalmedicinska nämnden*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kronor.

[353] **13. Flyg- och navalmedicinska nämnden: Omkostnader.** Detta förslagsanslag är nu uppfört med 19 000 kronor och disponeras enligt bestämmelser, som finnes införda på s. 736 i statsliggaren.

Flyg- och navalmedicinska nämnden föreslår en höjning av anslaget med 7 700 kronor enligt följande sammanställning.

1. Reseersättningar (nu 9 000 kronor)	+ 3 000
2. Expenser (nu 6 000 kronor)	+ 2 400
3. Inköp av litteratur (nu 3 000 kronor)	+ 2 300

Nämnden framhåller även beträffande detta anslag särskilt behovet av anslagsmedel till den navalmedicinska forskningen och åberopar därvid en framställning till nämnden från chefen för marinen, i vilken redovisats ett flertal betydelsefulla forskningsuppgifter inom navalmedicinen. Därutöver uttalar nämnden beträffande anslagsposten 1, att denna post oavsett den navalmedicinska forskningens behov behöver höjas med 1 000 kronor med hänsyn till biljettprisernas stigning och ökningen av antalet ledamöter i nämnden, senast från nio till tio. Beträffande anslagsposten 3 framhålles, att enbart prisstegringar motiverar en uppräknig av denna post med 800 kronor; därutöver erfordras 1 500 kronor som anslagsförstärkning.

Chefen för marinen understryker betydelsen av att nämndens äskanden bifalles.

Departementschefen. Med hänsyn till vad nämnden anfört angående behovet av anslagsmedel till den navalmedicinska forskningen tillstyrker jag en höjning av anslaget med 2 000 kronor. Därutöver föreslår jag en uppräknig av anslagsposten till reseersättningar med 1 000 kronor. Sammanlagt torde anslaget sålunda böra höjas med 3 000 kronor till 22 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av nämnden meddela erforderliga bestämmelser angående anslagets disposition.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyg- och navalmedicinska nämnden*: Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kronor.

[354] **14. Flyg- och navalmedicinska nämnden: Flyg- och navalmedicinsk forskning.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 221 000 kronor och disponeras enligt bestämmelser, som finnes införda å s. 736 f. i statsliggaren.

Flyg- och navalmedicinska nämnden föreslår en anslagshöjning med 23 500 kronor och motiverar detta med behovet av ökade anslagsmedel dels till arvoden och reseersättningar åt av nämnden anlitate experter m. m., dels till driftkostnader. I förstnämnda hänseende framhålles särskilt behovet av forskning i fråga om sådana psykologiska problem, som är av särskild betydelse för säkerheten inom såväl flygets som marinens verksamhetsområden. Den för dylik forskning erforderliga expertisen måste helt sökas utanför nämndens krets, vilket medför krav på ökade anslagsmedel. I fråga om driftkostnaderna framhålles särskilt behovet av ersättning av försliten specialapparat.

Chefen för marinen tillstyrker nämndens äskanden i vad de avser navalmedicinen.

Departementschefen. Jag torde här få erinra om att jag vid anmälan av flyg- och navalmedicinska nämndens avlöningsanslag tillstyrkt ett förslag om inrättande av en extra ordinarie tjänst som laborator, avsedd för den navalmedicinska forskningen. Ett bifall till detta förslag kommer att medföra en avlastning av den under förevarande anslag uppförda anslagsposten till navalmedicinsk forsknings- och försöksverksamhet, eftersom ur denna post nu bestrides kostnaderna för arvode åt en laborator i navalmedicin. Nämnden har i sina äskanden föreslagit, att nämnda post skall bibehållas oförändrad samt att två andra anslagsposter skall höjas med sammanlagt 23 500 kronor. Ett bifall härtill samt till förslaget om en ny laboratorstjänst komme i realiteten att innebära en förstärkning av förevarande anslag med i runt tal 48 000 kronor. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka någon anslagshöjning utan föreslår, att anslaget med hänsyn till nyss angivna avlastning nedräknas med 21 000 kronor. Anslaget bör därför för nästa budgetår uppföras med 200 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyg- och navalmedicinska nämnden: Flyg- och navalmedicinsk forskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[355] **15. Atomenergiforskning.** I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer atomkommittén, att det av kommittén i betänkande den 22 augusti 1951 framlagda förslaget om en ombildning av kommittén till en statens atomenerginämnd nu med vissa smärre ändringar måtte genomföras. Som motivering för en omorganisation anföres i betänkandet, att kommitténs arbetsuppgifter, som ursprungligen varit av utredande art,

efter hand fått sådan karaktär, att en fastare organisation än den hittillsvarande är nödvändig. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknar kommittén till sammanlagt 3 012 000 kronor, vilket belopp vid bifall till förslaget om en omorganisation föreslås uppdelat på ett forskningsanslag om 2 800 000 kronor, ett avlöningsanslag om 192 500 kronor och ett omkostnadsanslag om 19 500 kronor. Under avlöningsanslaget beräknas medel bland annat till lönekostnaderna för fasta tjänster åt en sekreterare, tillika verkställande ledamot, en registrator samt fem laboratorer.

Kommittén framhåller, att verksamheten på atomenergiområdet under förra budgetåret utvecklats mycket kraftigt i alla kulturländer världen runt. Det bedrivna arbetet har burit rik frukt och avsatt konkreta resultat av genomgripande betydelse för många vetenskapliga och tekniska områden samt öppnat möjligheter till fortsatt utveckling inom än flera. Kommittén uttalar vidare, att atomforskningen genom sin allmänna betydelse, sin komplicerade natur, väldiga omfattning och djupgående inverkan på andra vetenskapsgrenar för närvarande intar och för lång tid framåt kommer att intaga en speciell position bland de vetenskapliga och tekniska verksamheter, som staten måste stödja och stimulera. Den intar enligt kommitténs mening också en speciell position såtillvida, att den är en verksamhet, vars utveckling staten måste bevaka på ett särskilt sätt på grund av de samhällsekonomiska, utrikespolitiska och militära aspekter, som är karakteristiska för densamma.

Det av kommittén under det föreslagna forskningsanslaget beräknade medelsbehovet av 2 800 000 kronor kan efter en viss avrundning sägas motsvara det medelsbehov, som kommittén redovisade redan i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår. Beloppet överstiger de för närvarande till forskning disponibla medlen med i runt tal 400 000 kronor.

Statens lönenämnd har i avgivet yttrande icke framställt någon erinran mot de löneställningar, kommittén tänkt sig för de föreslagna nya befattningarna.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu böra föreslå någon ombildning av atomkommittén till en statens atomenerginämnd. Medel till atomenergiforskningen torde därför även för nästa budgetår böra anvisas under förevarande anslag. Ej heller ifrågasätter jag någon ändring av anslagsbeloppet, 2 475 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Atomenergiforskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 475 000 kronor.

[356] **16. Europeiskt samarbete inom kärnforskningen.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1953: 127 har riksdagen dels bemyndigat Kungl. Maj:t att besluta om svenskt deltagande i europeiskt sam-

arbete inom kärnforskningen, dels ock till bestridande av Sveriges kostnader för dylikt samarbete under nyss angivna rubrik anvisat ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

I nämnda proposition har en redogörelse lämnats för uppkomsten och den dittillsvarande utvecklingen av det europeiska samarbetet på ifrågasvarande forskningsfält. Jag torde här blott få erinra om att efter överenskommelse mellan vissa västeuropeiska stater, vilken trätt i kraft den 2 maj 1952, bildats en organisation benämnd CERN (*Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire*). Denna organisation är temporär och endast avsedd att fungera för planläggning av det blivande samarbetet inom den europeiska kärnforskningen.

Den 1 juli 1953 har svenska representanter med vederbörligt bemyndigande undertecknat en av CERN framlagd konvention rörande det framtida samarbetet, »Convention pour l'établissement d'une Organisation Européenne pour la recherche nucléaire» samt ett därtill hörande »Protocole financier». *Atomkommittén* anmäler nu, att den avser att vid en senare tidpunkt framlägga förslag rörande ratificering av denna konvention och att därvid jämväl mera utförligt redogöra för dess tillkomst och kommentera dess viktigaste bestämmelser. Därjämte föreslår kommittén, att förslagsanslaget till Europeiskt samarbete inom kärnforskningen för nästa budgetår måtte höjas med 200 000 kronor till 1 000 000 kronor. Till stöd härför anføres följande.

I det finansiella protokollet förutsättes, att tolv stater kommer att delta i samarbetet, och om alla dessa slutgiltigt blir medlemmar, kommer Sveriges andel av kostnaderna att utgöra 4,98 procent, enligt de regler konventionen innehåller. Då totalkostnaden för samarbetet under de sju första åren uppgår till 120 miljoner schweizerfrancs, kan den genomsnittliga årskostnaden för Sveriges del beräknas till cirka 1 016 000 kronor per år. Inom CERN har diskuterats olika möjligheter för fördelningen av de totala kostnaderna för de sju åren. En möjlighet är att uttaga samma belopp varje år, trots att kostnaderna ju av tekniska skäl icke kan bli lika år från år. En annan möjlighet är att uttaga bidragen i en mera direkt proportion till de kostnader, som kan väntas falla på ett bestämt år. Denna fråga är ännu ej avgjord, men beslut kommer utan tvivel att fattas under höstens lopp. För vårt lands vidkommande synes denna fråga icke vara av större betydelse. Kommittén räknar här med ett belopp på 1 miljon kronor för 1953/54, men avvikelser från detta belopp kan ju ifrågakomma, om en annan fördelning på de sju åren beslutas, liksom givetvis också, om icke alla de tolv staterna ratificerar konventionen. Kommittén vill emellertid samtidigt framhålla, att intet för närvarande kommit till kommitténs kännedom, som tyder på att någon stat skulle komma att underlåta att ratificera.

Kommittén föreslår vidare, att kostnaderna för deltagande i CERNs sammanträden skall få belasta förevarande anslag. Härom anför kommittén följande.

Kommittén vill påpeka, att kostnaderna för deltagande i CERNs sammanträden bäras av de enskilda länderna. Vid beräkning i petitaskrivelse av den 26 augusti 1953 av posten till reseersättningar under anslaget till omkostnader för den föreslagna Statens atomenerginämnd har hänsyn icke tagits till kostnader för deltagande i CERN-sammanträdena, då denna posts storlek är svår att tillräckligt noggrant beräkna. Resekostnaderna blir ju exempelvis i hög grad beroende på var sammanträdena hållas. Om man som ett medeltal tänker sig sammanträdena förlagda till Genève med fyra sammanträden per år och tre representanter, så kan kostnaderna uppskattas till omkring 17 000 kronor. Det synes atomkommittén enklast, om i enlighet med beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall dessa medel få tas ur här förevarande förslagsanslag.

Departementschefen. Som av det föregående framgått har svenska representanter den 1 juli 1953 enligt vederbörligt bemyndigande under tecknat en konvention om det framtida europeiska samarbetet på kärnforskningens område. Enligt artikel XVIII i konventionen skall denna träda i kraft, när sju stater ratificerat densamma eller eljest biträtt den, dock endast under vissa förutsättningar i fråga om dessa staters ekonomiska bidrag m. m. I avvaktan på ratificeringen av konventionen har giltighetstiden för den överenskommelse, enligt vilken planlägningsorganisationen CERN bildats, utsträckts till den 1 november 1954. Ratificeringen av konventionen kan väntas ske efterhand — hur snart beror åtminstone till viss del på författningsförhållanden i de olika länderna. Någon anledning torde emellertid ej finnas att antaga, att något av de deltagande länderna kommer att underlåta att ratificera, och jag räknar med att förslag om ratificering även för vårt lands del inom icke alltför lång tid skall kunna föreläggas Kungl. Maj:t. Med hänsyn härtill anser jag, att medel nu bör äskas till bestridande av kostnaderna för Sveriges deltagande i ifrågavarande europeiska samarbete även under nästa budgetår.

Atomkommittén beräknar, att de genomsnittliga årliga kostnaderna för vårt lands deltagande i samarbetet under en sjuårig organisationsperiod kommer att uppgå till 1 016 000 kronor, och föreslår, att anslaget förden skull höjes med 200 000 kronor till 1 000 000 kronor. Jag biträder detta förslag. På sätt atomkommittén förordat synes anslaget även böra få tagas i anspråk för bestridande efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall av kostnaderna för svenska representanters deltagande i sammanträdena med den europeiska forskningsorganisationen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Europeiskt samarbete inom kärnforskningen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[357] **17. Matematikmaskinnämnden: Avlöningar.** Det tidigare reservationsanslaget till Matematikmaskinnämnden har från och med innevarande budgetår uppdelats i tre anslag, ett till avlöningar, ett till omkostnader och ett till materiel m. m. Avlöningsanslaget är uppfört med 342 000 kronor och har förslagsanslags natur. Det disponeras enligt bestämmelser, som finnes införda å sid. 737 f. i statsliggaren.

Uppdelningen av anslaget sammanhänger med att vid nämnden från och med innevarande budgetår inrättats vissa extra ordinarie tjänster. I sina anslagsäskanden erinrar nu *matematikmaskinnämnden* om sitt år 1951 avgivna betänkande, i vilket föreslogs inrättande av ett institut för numerisk analys, vilket skulle övertaga nämndens verksamhet. Nämnden framhåller, att den fortfarande är av den åsikten, att det föreslagna institutet bör komma till stånd snarast möjligt, men anser sig med hänsyn till den ställning statsmakterna intagit till frågan icke för närvarande böra påyrka detta. I stället föreslås, att den nuvarande personalorganisationen utbygges med ytterligare ett antal extra ordinarie tjänster.

De senaste erfarenheterna från nämndens verksamhet ger nämligen vid handen, att ett varaktigt behov kommer att föreligga av vissa tjänster, som nu är inrättade såsom extra. Dessa tjänster bör därför uppföras såsom extra ordinarie. Vidare beräknas den regelbundna driften av den nu färdigställda elektronrörsmaskinen Besk komma att taga sin början i och med budgetåret 1954/55, vilket medför ökade krav på nämndens personal. För att kunna utnyttja maskinen i full utsträckning för såväl vetenskapliga som kommersiella ändamål erfordras en utökning av personalen. Då denna utökning kommer att erfordras för framtiden, föreslår nämnden inrättandet av vissa nya extra ordinarie tjänster. Den härav föranledda kostnadsökningen anser nämnden komma att mer än väl uppvägas av de inkomster, som kommer att inflyta till följd av den ökade möjligheten att använda Besk.

Nämndens förslag till ändringar i personalorganisationen framgår av följande sammanställning.

1. Inrättande av tre nya tjänster som matematiker i lönegraderna Ce 29, Ce 27 respektive Ce 25.
2. Inrättande av två tjänster som matematiker — en i befordringsgången och en i Ce 23 — i stället för två dylika i Cg 21.
3. Inrättande av fyra nya tjänster som ingenjör, nämligen en som förste byråingenjör i Ce 27, en som byråingenjör i Ce 23 och två som byråingenjörer i befordringsgången.
4. Inrättande av två tjänster som byråingenjör — en i Ce 25 och en i Ce 19 — i stället för två dylika i Cg 25, respektive Cg 17.
5. Inrättande av två tjänster som verkmästare i Ce 20 i stället för två dylika i Cg 20.
6. Indragning av en ingenjörstjänst i Cg 19.
7. Inrättande av en tjänst som laboratoriebiträde och en tjänst som biträdande verkmästare, båda i Ce 15, i stället för motsvarande tjänster i Cg 15.
8. Indragning av en tjänst som laboratoriebiträde i Cg 14.

9. Inrättande av en tjänst som inköps- och förrådschef i Ce 15 i stället för en dylik i Cg 15.
10. Anställande av ett räknebiträde i Cg 13 (arvode till tillfällig arbetskraft inbesparas).
11. Inplacering i befordringsgången av ett biträde för skriv- och kontorsgöromål (nu i Cg 6).

De av nämnden föreslagna personalförändringarna jämte uppflyttningar enligt den reglerade befordringsgången beräknas medföra en kostnadsökning av 102 000 kronor. Nettoökningen av förevarande anslag beräknas emellertid stanna vid 2 000 kronor, eftersom de inkomster, som härflyter från driften av matematikmaskinerna, väntas stiga från 100 000 till 200 000 kronor.

Till stöd för vissa av sina förslag anför nämnden följande.

1. Tre nya tjänster som matematiker. Såsom redan inledningsvis anförts kommer driften av Besk att nödvändiggöra en ökning av nämndens personal. Även om det förutsättes, att nämndens uppdragsgivare i någon mån själva deltagar i behandlingen av sina problem, kommer likväl kodningsarbetet, speciellt för standardproblem, samt forskningsarbetet och upplysningsverksamheten inom numerisk analys att kräva en avsevärd förstärkning av den nuvarande matematikpersonalen. Nämnden föreslår därför inrättande av tre nya tjänster som matematiker. Då ett varaktigt behov av dessa tjänster torde komma att föreligga, bör de inrättas som extra ordinarie. För samtliga tjänsterna föreslås akademisk examen. Beträffande två av tjänsterna föreslås lönegraden Ce 29, respektive Ce 27 och innehavarna av dessa båda tjänster bör — liksom de nuvarande extra ordinarie matematikerna i motsvarande lönegrader — vara kompetenta att självständigt bearbeta uppdrag och utveckla arbetsmetodiken samt överhuvudtaget bedriva forskning. Den återstående av de föreslagna tjänsterna bör placeras i lönegraden Ce 25 med hänsyn till önskvärdheten av att för befattningen kunna förvärva person med erfarenhet från något tillämpningsområde av numerisk analys. Av denna anledning synes en inplacering av befattningen i reglerad befordringsgång icke böra ifrågakomma.

3. Fyra nya ingenjörstjänster. De nuvarande byråingenjörerna, som är överkvalificerade för den rutinmässiga tillsynen av Besk, måste i enlighet med riktlinjerna för nämndens verksamhet bedriva fortsatt forsknings- och utvecklingsarbete inom matematikmaskinområdet. För service och tillsyn av Besk bör därför inrättas en ny förste byråingenjörstjänst, förslagsvis placerad i lönegraden Ce 27. Innehavaren av denna tjänst, som bör ha avlagt civilingenjörsexamen, skall ansvara för att maskinen fungerar. Till hans hjälp bör finnas en ingenjör med examen från tekniskt läroverk, vilken föreslås placerad i lönegraden Ce 23. De för servicen avsedda befattningshavarna bör också deltaga i det inom den tekniska delen av arbetsgruppen bedrivna forsknings- och utvecklingsarbetet. Då det är synnerligen viktigt att sörja för, att det inom landet kommer att finnas möjlighet till nyrekrytering inom det särskilt viktiga ämnesområde, som matematikmaskintekniken representerar, anser nämnden erforderligt, att två nya ingenjörstjänster, inplacerade i den reglerade befordringsgången för amanuenspersonal, inrättas.

4. Inrättande av två byråingenjörstjänster. På ritkontoret tjänstgör för närvarande, bland annat en ingenjör, placerad i lönegraden Cg 25. Behovet av dennes tjänst kan förutses bli permanent även sedan Besk kommit igång. Tjänsten bör därför uppföras som extra ordinarie.

På Besk-laboratoriet arbetar nu bland annat en ingenjör i Cg 17. Efter som permanent behov av denna ingenjörstjänst synes komma att föreligga, föreslår nämnden, att den upptages såsom extra ordinarie. Då av befattningens innehavare kräves examen från tekniskt läroverk föreslås, att befattningsen i enlighet med den inom de affärsdrivande verken tillämpade beföringsgången för läroverksingenjörer placeras i Ce 19.

10. Räknebiträde. Nämnden anser, att ett räknebiträde, förslagsvis placerat i Cg 13, bör anställas från och med nästa budgetår. Det har nämligen visat sig icke vara tillräckligt att som hittills anlita tillfällig arbetskraft för ändamålet.

11. Biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad beföringsgång. Det för närvarande i lönegraden Cg 6 placerade biträdet för skriv- och kontorsgöromål föreslås inplacerat i reglerad beföringsgång. Nämnda biträde har, bland annat, att sköta telefonväxeln. En permanent av tjänsten synes önskvärd med hänsyn till att driften av Besk kan beräknas förorsaka en ökning av telefontrafiken.

Statens lönenämnd har förklarat sig icke ha något att erinra mot de föreslagna lönegradsplaceringarna.

I detta sammanhang torde jag jämväl få anmäla, att *boutredningsmannen* i dödsboet efter framlidne arbetschefen hos nämnden, docenten Conny Palm i skrivelse den 19 maj 1953 hemställt om efterskänkande av en skuld, som dödsboet har till nämnden.

Om uppkomsten av denna skuld inhämtas av handlingarna följande.

Till docenten Palm i hans egenskap av arbetschef hos nämnden hade av nämndens medel vissa förskott utlämnats, av vilka ett belopp å 1 769 kronor 71 öre kvarstod oredovisat vid Palms frånfälle den 29 december 1951. Härjämte hade avlöning utbetalats till Palm för hela december månad, innebärande att två dagars avlöning eller 112 kronor 58 öre utanordnats för mycket.

Nämnden har uppdragit åt advokatfiskalskontoret vid försvarets civilförvaltning att i dödsboet bevaka kronans ovannämnda fordran å tillhoppa 1 882 kronor 29 öre. Sedermera har nämnden efter överenskommelse med *boutredningsmannen* övertagit viss Palm tillhörig facklitteratur, varvid ett belopp av 112 kronor 9 öre avräknats å omförmälda förskott. Kronans sammanlagda fordran i dödsboet uppgår således till (1 657: 62 + 112: 58 =) 1 770 kronor 20 öre.

Till stöd för sin framställning om efterskänkande av skulden anför *boutredningsmannen* i huvudsak följande.

Den i vederbörlig ordning inregistrerade bouppteckningen efter Palm utvisar en brist å i runt tal 58 000 kronor. Enda dödsbodelägare är änkan, vars ekonomiska läge är sådant, att det är uteslutet, att hon kan betala skulden. Hon uppbär visserligen i pension sammanlagt 2 469 kronor per

år, varav 1 715 kronor enligt särskilt beslut av Kungl. Maj:t, men kan på grund av sjukdom icke ha något förvärvsarbete. I hemmet har hon icke några medel utöver nödiga lösören.

Matematikmaskinnämnden uttalar, att den på grund av det synnerligen förtjänstfulla arbete, som Palm utfört för nämndens räkning, och med hänsyn till i ärendet föreliggande ömmande omständigheter vill tillstyrka, att kronans ifrågavarande fordran efterskänkes.

Statskontoret vill icke motsätta sig ett bifall till boutredningsmannens framställning men framhåller, att ett dylikt bifall lärer förutsätta riksdagens medverkan.

Departementschefen. Från och med innevarande budgetår har vid matematikmaskinnämnden inrättats extra ordinarie tjänster för sammanlagt åtta befattningshavare. Nämnden hemställer nu, att ytterligare ett antal befattningshavare med arbetsuppgifter av permanent natur måtte erhålla extra ordinarie anställning och att därjämte vissa nya extra ordinarie tjänster måtte inrättas. Den kostnadsökning, som föranledes av inrättandet av nya tjänster, anser nämnden komma att mer än uppvägas av den ökning av inkomsterna, som kan väntas, om man genom en personalförstärkning får bättre möjligheter att utnyttja elektronrörsmaskinen Besk.

Vad nämnden anfört synes mig motivera en viss, försiktig utbyggnad av personalorganisationen, delvis genom inrättande av extra ordinarie tjänster. Vad då först angår behovet av helt nya tjänster, har jag icke funnit anledning till erinran mot inrättandet av tre tjänster som matematiker och fyra som ingenjör (punkterna 1 och 3 i det föregående). Av dessa synes en som matematiker och en som förste byråingenjör böra placeras som extra ordinarie i lönegraden Ce 29, respektive Ce 27. För de båda övriga matematikerna synes lönegraderna Cg 27, respektive Cg 25 böra tillämpas. Av de tre övriga nya ingenjörstjänsterna synes en med tjänstetiteln ingenjör böra placeras i lönegraden Cg 21, medan de båda andra torde som extra tjänstemän böra få samma löneställning, som om de blivit inplacerade i den reglerade befordringsgången.

Med anledning av nämndens förslag om utbyte av vissa extra tjänster mot extra ordinarie i samma eller högre lönegrad tillstyrker jag inrättande av en tjänst som byråingenjör i lönegraden Ce 25 (punkten 4) samt inplacering i den reglerade befordringsgången av ett biträde för skriv- och kontorsgöromål (punkten 11). Nämndens förslag i övrigt om inrättande av extra ordinarie tjänster är jag icke beredd att nu tillstyrka.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet förordnat vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör befattningen som ingenjör i Cg 17 vid Besk-laboratoriet uppflyttas till lönegraden Cg 19.

Vid sin bedömning av medelsbehovet har nämnden räknat med vissa besparingar till följd av indragning av vissa extra tjänster men samtidigt

med kostnadsökningar för ett räknebiträde och för uppflyttningar enligt den reglerade befordringsgången. Häremot har jag icke funnit anledning till erinran. Vad angår den i avlöningsstaten upptagna posten Inkomster från drift av matematikmaskinerna, anser jag, att densamma bör kunna uppföras med 220 000 kronor, vilket innebär en höjning med 120 000 kronor. Posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, som nu är upptagen med obetecknat belopp, bör härvid betecknas förslagsvis. Den bör dock icke få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit om inrättande av vissa extra ordinarie tjänster bör vederbörliga ändringar vidtagas i personalförteckningen för matematikmaskinnämnden. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknar jag till 322 000 kronor, vilket innebär en minskning med 20 000 kronor.

Den i ärendet gjorda framställningen om efterskänkande av viss skuld till nämnden, vilken åvilar dödsboet efter framlidne arbetschefen, docenten C. Palm, anser jag mig med hänsyn till de föreliggande omständigheterna nu böra tillstyrka till den del fråga är om oredovisade förskott. Ett bifall till framställningen i denna del torde nämligen förutsätta riksdagens medgivande, vilket däremot ej torde vara fallet beträffande ansökningen i övrigt, till vilken jag därför avser att återkomma i annat sammanhang. Nämnda förskott, av vilka kvarstår ett oredovisat belopp av 1 657 kronor 62 öre, har utbetalats från det för budgetåret 1951/52 uppförda reservationsanslaget till Matematikmaskinnämnden: Anskaffning av matematikmaskinutrustning. Riksdagens medgivande torde böra inhämtas att låta beloppet som utgift slutligt belasta det angivna anslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1954/55, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för matematikmaskinnämnden, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för matematikmaskinnämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

A v l ö n i n g s s t a t .

U t g i f t e r :

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	16 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	348 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	178 000
Summa kronor	542 000

Särskilda uppbördsmedel.

Inkomster från drift av matematikmaskinerna . .	220 000
Nettoutgift kronor	322 000

c) till *Matematikmaskinnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 322 000 kronor;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva, att ett belopp av 1 657 kronor 62 öre, vilket kvarstår som oredovisat å förskott, som av framlidne docenten C. Palm uppburits av matematikmaskinnämnden, må som utgift slutligt belasta det för budgetåret 1951/52 anvisade reservationsanslaget till Matematikmaskinnämnden: Anskaffning av matematikmaskinutrustning.

[358] **18. Matematikmaskinnämnden: Omkostnader.** Detta förslagsanslag är uppfört med 65 000 kronor och disponeras enligt bestämmelser, som finnes införda å s. 738 i statsliggaren. *Matematikmaskinnämnden* föreslår för nästa budgetår en höjning av anslaget med 17 000 kronor, varav 2 000 kronor under anslagsposten till sjukvård m. m. (nu 2 000) och 15 000 kronor under anslagsposten till studier och konferenser utomlands rörande matematikmaskiner samt besök i Sverige av utländska fackmän (nu 15 000).

I fråga om sjukvårdsposten betingas höjningen dels av att åtskilliga befattningshavare, som nu enligt avlöningsreglementet tillhör avdragsgrupp 1, under nästa budgetår kommer att tillhöra avdragsgrupp 2 och till följd härav blir berättigade till fri sjukvård, dels ock av den föreslagna utökningen av nämndens extra ordinarie personal. Vad angår anslagsposten till studier och konferenser utomlands m. m. framhåller nämnden bland annat, att det är önskvärt, att nämndens personal erhåller tillfälle att i långt större utsträckning än hittills varit möjligt företaga studieresor till utlandet och därigenom få personlig kontakt med forskningen därstädes, ett önskemål, som gör sig i hög grad gällande sedan den andra matematikmaskinen, Besk, färdigställts.

Departementschefen. Med hänsyn till det ökade medelsbehov, som kan förutses under sjukvårdsposten, föreslår jag en höjning av denna med 1 000 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande anslaget, som därför för nästa budgetår torde böra uppföras med 66 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Matematikmaskinnämnden*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kronor.

[359] **19. Matematikmaskinnämnden: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 50 000 kronor och disponeras enligt bestämmelser, som finnes införda å s. 738 i statsliggaren.

Matematikmaskinnämnden föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med endast ett nominellt belopp av 1 000 kronor med hänsyn till att nämnden till materiel m. m. till matematikmaskinerna kan disponera dels vissa överskottsmedel från driften av matematikmaskinen Bark, dels ock förefintlig behållning å det för budgetåret 1952/53 anvisade reservationsanslaget till Matematikmaskinnämnden.

Departementschefen. Med hänsyn till vad nämnden anført föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett nominellt belopp av 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Matematikmaskinnämnden: Materiel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

[360] **20. Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	131 800	152 400
1953/54 (statsliggaren s. 738)	156 000	
1954/55 (förslag)	160 000	

Styrelsen för Konung Gustaf V:s 80-årsfond hemställer för nästa budgetår om en höjning av detta anslag med 7 000 kronor till täckande av ökade kostnader för avlöning av personal (delvis ålderstillägg) samt för pensionsavgifter.

Departementschefen. Jag anser mig endast kunna föreslå en höjning av anslaget med 4 000 kronor till 160 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 160 000 kronor.

[361] **21. Bidrag till medicinska Nobelinstitutets avdelning för biokemi.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	83 900	75 979
1953/54 (statsliggaren s. 739)	97 000	
1954/55 (förslag)	97 000	

Lärarkollegiet vid karolinska mediko-kirurgiska institutet föreslår i sina anslagsäskanden för nästa budgetår, att detta reservationsanslag höjes med

3 600 kronor. Av detta belopp avses i runt tal 2 700 kronor till ålderstillägg och till höjning av arvodet till avdelningens skrivbiträde. För materiel räknas med en höjning av anslaget med omkring 900 kronor till 11 000 kronor. Sammanlagt anses alltså ett anslag av 100 600 kronor erforderligt.

Kanslern för rikets universitet avstyrker kollegiets äskande i vad avser höjningen av arvodet till avdelningens skrivbiträde. För övriga båda ändamål tillstyrker kanslern en höjning av anslaget med ett avrundat belopp av 2 000 kronor.

Departementschefen. Under detta anslag fanns vid ingången av innevarande budgetår en anslagsreservation av i runt tal 9 800 kronor. Med hänsyn härtill kan jag icke tillstyrka någon anslagshöjning utan föreslår för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 97 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till medicinska Nobelinstitutets avdelning för biokemi* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 97 000 kronor.

[362] 22. Bidrag till oceanografiska institutet.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	81 300	90 100
1953/54 (statsliggaren s. 739)	93 600	
1954/55 (förslag)	104 000	

I sina den 18 augusti 1953 dagtecknade anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *styrelsen för oceanografiska institutet* om en höjning av detta anslag med 4 900 kronor samt därutöver med ett icke angivet belopp till täckande av vissa pensionsavgifter. Av höjningen med 4 900 kronor belöper i runt tal 2 400 kronor på avlöningskostnader och återstoden, eller omkring 2 500 kronor, på kostnader för bränsle, lyse och vatten samt renhållning. I sistnämnda del grundar sig förslaget om höjning på de verkliga kostnaderna under budgetåret 1952/53.

Sedermera har styrelsen i särskilda framställningar hemställt om anvisande av sammanlagt i runt tal 5 200 kronor till täckande av de beräknade kostnaderna för de huvudmansavgifter, som institutet har att erlagga för pensionering av sina befattningshavare i statens pensionsanstalt.

Departementschefen. Från och med den 1 juli 1953 är reglementet för statens pensionsanstalt tillämpligt å fast anställd befattningshavare vid oceanografiska institutet, och det är med hänsyn härtill som styrelsen för institutet hemställt om anvisande av medel till bestridande av vederbörliga huvudmansavgifter för befattningshavarnas pensionering. Jag tillstyrker, att i förevarande anslag inräknas det för ändamålet erforderliga

beloppet, vilket torde böra beräknas till i avrundat tal 5 500 kronor. Även styrelsens äskanden i övrigt, vilka avser en anslagshöjning med 4 900 kronor, anser jag mig böra biträda. Sammanlagt torde anslaget sålunda böra höjas med 10 400 kronor till 104 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till oceanografiska institutet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 104 000 kronor.

[363] **23. Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	100 000	97 833
1953/54 (statsliggaren s. 739)	100 000	
1954/55 (förslag)	100 000	

Det statliga stödet åt författare har sedan länge utgått ur förevarande anslag. Av det för innevarande budgetår till ändamålet anvisade beloppet har minst 30 000 kronor avsetts skola disponeras till understöd åt äldre, högt förtjänta skönlitterära författare, medan återstoden av anslaget förutsatts skola disponeras — förutom till understöd — även till stipendier åt yngre, lovande skönlitterära författare. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Samtidigt torde jag emellertid få erinra om att bokutredningen i ett den 17 juni 1952 avgivet betänkande (SOU 1952: 23) framlagt förslag om vidgat statligt stöd åt författarna m.m. Detta betänkande torde jag framdeles få anmäla för Kungl. Maj:t i sådan tid, att proposition i ämnet kan föreläggas innevarande års riksdag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

[364] **24. Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg.** Detta anslag, som utgått alltsedan budgetåret 1936/37, är för innevarande år uppfört med 4 800 kronor. För nästa år föreslår jag anvisande av oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 4 800 kronor.

[365] 25. Statens konstråd.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	10 500	9 902
1953/54 (statsliggaren s. 739)	13 000	
1954/55 (förslag)	13 000	

Konstrådet hemställer för nästa budgetår om en höjning av detta anslag med 3 000 kronor till 16 000 kronor, vilket skulle möjliggöra anställandet av extra biträdeshjälp på deltid för kansliarbetet. Detta biträde skulle kunna underlätta sekreterarens arbete vid uppsättandet av kallelser och enklare skrivelser, delta som sekreterare vid vissa kommittésammanträden samt utskrika konstrådets skrivelser, vilka nu till extra kostnad utskrivs på maskinskrivningsbyrå.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka någon höjning av detta anslag utan föreslår anvisande av oförändrat belopp, 13 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens konstråd* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 13 000 kronor.

[366] 26. Konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	175 000	189 485
1953/54 (statsliggaren s. 740)	200 000	
1954/55 (förslag)	200 000	

Statens konstråd hemställer i sina anslagsäskanden för nästa budgetår i första hand om återupplivande av den av riksdagen år 1937 godkända principen, att vid beviljande av medel till statliga byggnader i anslaget skulle inbegripas ett för konstnärlig utsmyckning avsett belopp, i allmänhet icke understigande en procent av byggnadskostnaderna. För det fall att denna hemställan icke skulle vinna bifall föreslår konstrådet, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen. Jag tillstyrker anvisande av oförändrat belopp, 200 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[367] **27. Bidrag till samfundet De nio.** Detta anslag torde för nästa budgetår i enlighet med en av samfundet gjord framställning böra uppföras med oförändrat belopp, 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till samfundet De nio* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[368] **28. Bearbetning av Antarktisexpeditionens fyndmaterial.** Såsom bidrag till en vetenskaplig expedition till Antarktis har för budgetåren 1948/52 anvisats anslag om sammanlagt 398 000 kronor. Därjämte har för innevarande budgetår till Bearbetning av Antarktisexpeditionens fyndmaterial anvisats ett anslag av 47 000 kronor. I skrivelse den 30 augusti 1953 hemställer *ambassadören Hans W:son Ahlmann* å den svenska antarktiska kommitténs vägnar om anvisande av ett ytterligare anslag å 22 000 kronor till bearbetning av nämnda fyndmaterial. Av skrivelsen inhämtas följande.

I de av den svenska antarktiska kommittén ursprungligen framlagda kostnadsberäkningarna beträffande Antarktisexpeditionen var medel upptagna för bearbetning av det insamlade vetenskapliga materialet. Eftersom expeditionen genomfördes under en tid med ständigt fallande penningvärde hade emellertid samtliga av riksdagen som bidrag till expeditionens genomförande anvisade medel förbrukats i och med utgången av juli månad 1952. Kommittén såg sig därför nödsakad att anhålla om ett extra anslag av 47 000 kronor för täckande av kostnaderna för Sveriges andel av bearbetningen av fyndmaterialet, vilket anslag också beviljades.

Sedan det av expeditionen insamlade materialet nu genomgått och till vissa delar även bearbetats, är man fullt berättigad att uttala det omdömet, att expeditionen i vetenskapligt hänseende inte endast motsvarar förhoppningarna och förväntningarna utan även överträffar dem. Brittiska sakkunniga anser, att expeditionen är den i vetenskapligt hänseende värdefullaste, som arbetat i Antarktis. Resultaten har betydelse icke endast för förståelsen av den antarktiska kontinenten utan även av jorden i dess helhet.

Bearbetningen av det hemförda materialet sker efter en mellan de tre deltagande länderna, Norge, Storbritannien och Sverige, överenskommen plan, där varje land svarar för sina kostnader. Då allting hänger ihop och var och en av expeditionens vetenskapliga medarbetare är beroende av den andre, är det av stor vikt, att man i möjligaste mån håller det uppgjorda tidsschemat.

Kommitténs ekonomi har under år 1953 kunnat förbättras genom inkomster från den populära redogörelse för expeditionen, som utgivits i bokform. Vid utgången av år 1953 beräknas ett överskott av omkring 18 000 kronor föreligga. Utgifterna under år 1954 beräknas emellertid överstiga 40 000 kronor, och då inga ytterligare inkomster väntas inflyta beräknas under år 1954 uppkomma en brist om 22 000 kronor, för vars täckande ett statsbidrag anses nödvändigt. Huvuddelen av kostnaderna under 1954 avser

lön åt statsmeteorologen G. Liljeqvist, som beräknas under hela året ägnas åt bearbetning av expeditiionsmaterial, ävensom lön åt andra medarbetare.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att medel till detta ändamål anvisas även för nästa budgetår, och föreslår, att anslaget i enlighet med föreliggande hemställan uppföres med 22 000 kronor, vilket innebär en sänkning med 25 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bearbetning av Antarktisexpeditionens fyndmaterial* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 22 000 kronor.

N. Diverse.

[369] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. 3. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond. 4. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond.** Anslagen är nu uppförda med respektive 29 000 kronor, 9 547 000 kronor, 1 021 000 kronor och 934 000 kronor. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 29 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 9 744 000 kronor;

c) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond* ett förslagsanslag av 1 196 000 kronor;

d) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond* ett förslagsanslag av 980 000 kronor.

[370] 5. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 12 100 kronor. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet under rubriken För flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 12 100 kronor.

[371] **6. Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	18 800	17 141
1953/54 (statsliggaren s. 741)	24 000	
1954/55 (förslag)	24 000	

Vetenskapsakademien har i sina anslagsäskanden beräknat medel till en ny årsavgift, nämligen 700 guldfrancs till internationella unionen för biokemi samt höjning av årsavgiften till internationella forskningsrådet från 500 till 600 guldfrancs, till internationella unionen för fysik från 80 till 400 dollars och till internationella unionens för fysik kommission för optik från 40 till 200 dollars. Tillika har akademien anhållit, att i de fall, då höjningar av årsavgifter eljest komme att ske, medel måtte få tagas i anspråk härför ur detta anslag. Akademien har vidare hemställt, att medel måtte anvisas såsom bidrag till de olika nationalkommittéernas utgifter för expenser (skrivhjälp, papper, porton, telefon m. m.) med 300 kronor för varje kommitté samt såsom bidrag till bestridande av resekostnader för svenska representanter vid deltagande i ifrågavarande sammanslutningars sammanträden med 1 500 kronor.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien har gjort framställning om oförändrat anslag för svensk anslutning till Union académique internationale. *Riksföreningen för kräftsjukdomarnas bekämpande, den svenska nationella kommittén av The International Council of Museums (ICOM)* och *svenska nationalkommittén för hushållsundervisning* har var för sin del hemställt om oförändrat anslag.

Departementschefen. Jag anser mig böra tillstyrka den nu gjorda framställningen om anslag för svensk anslutning till internationella unionen för biokemi. En viss ökning av medelsbehovet föranledes vidare av de av vetenskapsakademien anmälda höjningarna av vissa årsavgifter. Akademiens förslag att medel måtte beräknas till de olika nationalkommittéernas utgifter för expenser är jag icke beredd att tillstyrka. Med hänsyn till anslagsbelastningen under sistförflutna budgetår och den för innevarande budgetår företagna anslagshöjningen torde vad jag nyss anfört icke böra föranleda någon höjning av anslaget för nästa budgetår. Jag förordar alltså, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 kronor.

[372] **7. Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.** Detta anslag är nu uppfört med 83 500 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren, s. 742.

Institutets styrelse hemställer om en anslagshöjning med 12 200 kronor, varav 4 300 kronor avser ökat bidrag av statsmedel till avlönande av bibliotekarien, 7 850 kronor höjning av beloppet av vissa nu från anslaget utgående stipendier och 50 kronor ökning av anslagsmedlen till omkostnader.

Till stöd för den nu föreslagna höjningen av bidraget till bibliotekariens avlönande anför styrelsen följande.

I gällande stat för institutet är arvodelt till bibliotekarien, tillika sekreterare, uppfört med ett belopp av 7 950 kronor. Då detta arvode varit uppenbart otillräckligt, har sedan budgetåret 1951/52 av donationsmedel utgått ett tilläggsarvode av 4 300 kronor, varigenom årslönen uppbbringats till 12 250 kronor. De arbetsuppgifter, som åvilar bibliotekarien-sekreteraren är nämligen av den art att de tager hela hans dagliga tjänstetid i anspråk. Förutom andra uppgifter har han numera även kassaförvaltningen och räkenskaperna om hand. Institutets donationsmedel har årligen minskat och institutet kan icke, sedan det anslag institutet fått från Wallenbergska stiftelsen förbrukats, erhålla ytterligare tillskott av denna stiftelse.

Departementschefen. Jag anser mig nu endast kunna tillstyrka styrelsens framställning om ökat bidrag med 4 300 kronor till avlönande av bibliotekarien. Anslaget bör därför uppföras med 87 800 kronor.

I detta sammanhang torde böra bringas till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 3 september 1953 medgivit styrelsen rätt att av viss besparing, som uppstått å de medel, som enligt gällande stat för institutet anvisats till lön m. m. åt föreståndaren, till docenten O. Vessberg utbetala 2 650 kronor såsom bidrag till bestridande av kostnader för flyttning från Stockholm till Rom i samband med hans tillträdande den 1 september 1953 av föreståndarbefattningen vid institutet.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 87 800 kronor.

[373] **8. Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris m. m.** Detta anslag, som nu är uppfört med 5 500 kronor, disponeras med 3 000 kronor som bidrag till avlönande av den skandinaviske bibliotekarien och med 2 500 kronor för anskaffande av svensk litteratur åt den nordiska avdelningen av biblioteket.

Riksbibliotekarien hemställer, att såsom bidrag till avlönande av bibliotekarie under nästa budgetår, då ombyte av innehavare av bibliotekarietjänsten skall äga rum, anvisas 6 146 kronor. Härjämte föreslår riksbiblio-

tekarien, att medel anvisas med 400 kronor som resebidrag till den nytillträdande bibliotekarien. Till stöd för dessa förslag anföres följande.

Under tiden 1 juli 1954—30 april 1955 bör utgå ett månatligt avlöningsbidrag av 250 kronor till den bibliotekarie, som för närvarande av norska staten detacherats till biblioteket. I och med den 1 maj 1955 inträder emellertid vårt lands skyldighet att besätta bibliotekarietjänsten under två år. Enligt mitt förmenande bör denne avlönas med arvode enligt 27:e lönegraden med placering i högsta dyrortsgrupp samt vidare erhålla ett provisoriskt ortstillägg av 300 kronor per månad. Vidare bör vederbörande erhålla ersättning för utresan med 400 kronor. Mitt sammanlagda äskande på denna punkt belöper sig sålunda på 6 546 kronor.

Riksbibliotekarien yrkar vidare, att ett belopp av 6 000 kronor måtte anvisas under förevarande anslag och ställas till hans förfogande för bokinköp till nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket och andra betydande svenska samlingar i utlandet.

Departementschefen. Såsom bidrag till avlönande av den norske biblioteksman, som under tiden den 1 juli 1954—den 30 april 1955 skall tjänstgöra som bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris torde för nästa budgetår böra beräknas 2 500 kronor enligt nuvarande grunder. I nära anslutning till riksbibliotekariens förslag förordar jag vidare, att det svenska bidraget till avlönande av den svenske biblioteksman, som under två år från och med den 1 maj 1955 skall vara bibliotekarie vid nämnda bibliotek, bestämmes till 1 825 kronor per månad. Detta medför för nästa budgetår ett medelsbehov av 3 650 kronor. Enligt vad jag under hand erfarit torde bidrag till den svenske bibliotekariens avlönande komma att lämnas av norska staten med 250 norska kronor, av danska staten med 250 danska kronor och av finska staten med cirka 150 kronor i svenskt mynt, allt för månad räknat. I enlighet med riksbibliotekariens förslag torde vidare 400 kronor böra beräknas såsom resebidrag för utresan till Paris åt den svenske biblioteksman, som skall tillträda bibliotekariebefattningen.

Till anskaffande av svensk litteratur för den nordiska avdelningen av ifrågavarande bibliotek beräknar jag för nästa budgetår oförändrat belopp, 2 500 kronor. I övrigt anser jag mig icke böra biträda riksbibliotekariens förslag.

Vad jag sålunda förordat innebär för nästa budgetår ett medelsbehov av $(2\,500 + 3\,650 + 400 + 2\,500 =) 9\,050$ kronor. Anslaget bör därför uppföras med ett avrundat belopp av 9 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 9 100 kronor.

[374] **9. Bidrag till avlöning av föreståndare för svenska studenthemmet i Paris.** Anslaget har från och med budgetåret 1953/54 höjts med 1 500 kronor till 10 500 kronor. Med sistnämnda belopp bör anslaget uppföras även för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlöning av föreståndare för svenska studenthemmet i Paris* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 10 500 kronor.

[375] **10. Främjande av internationellt-kulturellt samarbete.** Till detta ändamål är nu uppfört ett reservationsanslag av 260 000 kronor. Härav har, såsom framgår av s. 744 i statsliggaren, 116 735 kronor anvisats såsom bidrag till vissa grenar av svenska institutets verksamhet, nämligen 94 735 kronor för sammanlagt 28 stipendier till studerande från vissa främmande länder för studier i Sverige och 22 000 kronor till lönefyllnad åt av institutet avlönade svenska universitetslektorer i utlandet. I övrigt avses anslaget skola av Kungl. Maj:t disponeras dels till reseunderstöd och studentstipendier för såväl svenskar som utlänningar, dels ock till ett allsidigt främjande av internationellt-kulturellt samarbete även på annat sätt. För nästa budgetår ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande anslagets belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av internationellt-kulturellt samarbete* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 260 000 kronor.

[376] **11. Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete.** För innevarande budgetår är detta reservationsanslag uppfört med 235 000 kronor och disponeras på följande sätt:

1. Nordiska docentstipendier	40 200
2. Bidrag till svenska kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete	25 000
3. Bidrag till svenska föreningen Norden för lektoratsverksamhet	73 500
4. Bidrag till svenska föreningen Norden för lärarutbyte inom det allmänna skolväsendet mellan Sverige, Norge, Danmark och Finland	17 000
5. Anordnande av nordiskt-akademiskt lärarutbyte	1 000
6. Bidrag till Nordens skolresetjänst för främjande av skolresor och skolgungdomsutbyten mellan de nordiska länderna	5 000
7. Till Kungl. Maj:ts disposition	73 300
Summa kronor 235 000	

Universitetskanslern har förordat oförändrad medelsanvisning under posten 1. *Svenska kommittén för nordiskt-akademiskt samarbete* och för-

eningen Nordens centralstyrelse har under respektive posterna 2 och 3 äskat samma belopp som för innevarande budgetår. Härjämte har centralstyrelsen anhållit om höjning av anslagsposten 4 med 13 000 kronor för ökning av lärarutbytet och hemställt, att utbytesverksamheten — som nu avser lärare vid folkskolor, flickskolor, läroverk och seminarier — även skulle få gälla lärare vid folkhögskolor och inom abnormundervisningsväsendet. Denna framställning har tillstyrkts av skolöverstyrelsen. Styrelsen för Nordens skolresetjänst har under återopande av bland annat stegrade omkostnader för verksamheten begärt höjning av anslagsposten 6 med 2 500 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till det intensifierade nordiska samarbete, som torde följa av Nordiska rådets verksamhet, är ett ökat medelsbehov att förutse under förevarande anslag. Jag finner därför en anslagshöjning påkallad och förordar, att anslaget höjes med 15 000 kronor till 250 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser i fråga om dispositionen av anslaget, varjämte Kungl. Maj:t alltjämt bör äga besluta angående dispositionen av uppkomna eller uppkommande reservationer å de olika anslagsposterna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[377] **12. Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco.** Detta förslagsanslag är nu uppfört med 885 000 kronor. Den för innevarande budgetår fastställda staten för Svenska Unescorådet återfinnes å s. 747 i statsliggaren.

Svenska Unescorådet hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 99 404 kronor till 984 404 kronor och beräknar därvid medelsbehovet på sätt framgår av efterföljande sammanställning:

1. Årsbidrag till Unesco	850 000
2. Kostnader för deltagande i generalkonferensens sammanträde år 1954	30 000
3. Kostnader för deltagande i av Unesco anordnade internationella konferenser m. m.	20 000
4. Kostnader för svenska Unescorådets verksamhet	84 404

Summa kronor 984 404

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Posten 1. Sveriges årsbidrag till Unesco är beroende dels av Unescos årsbudget för år 1954, och dels av den av FN fastställda bidragskvoten för medlemsstaterna. Generalkonferensen fastställde vid sammanträde år 1952 Unescos budget och medlemsavgifterna för åren 1953 och 1954. Bland

annat på grund av sänkt budget för dessa år beräknade besparingar för medlemsstaterna har enligt generalkonferensens beslut uttagits under 1953.

Posterna 2 och 3. Kostnaderna för deltagande i generalkonferensens sammanträde 1954 och i av Unesco anordnade internationella konferenser m. m. har beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår. Härvid förutsättes, att för innevarande budgetår beräknat anslag för deltagande i generalkonferensens sammanträde icke behöver tagas i anspråk.

Posten 4. Den för innevarande budgetår av Kungl. Maj:t fastställda staten slutar på 64 300 kronor. Rådet föreslår, att posten ökas med 20 104 kronor enligt följande sammanställning.

Sekreteraren (nu 20 148)	+	936
Biträdande sekreterare	+	11 868
Utredningskostnader m. m. (nu 3 000)	+	2 000
Uppplysningsverksamhet (nu 6 000)	+	4 000
Expenser m. m. (nu 8 700)	+	1 300
Summa ökning kronor		20 104

Till stöd för de föreslagna höjningarna under posten 4 anför rådet i huvudsak följande.

Sekreteraren. Denne åtnjuter nu arvode med 20 148 kronor för år, vilket belopp motsvarar lönen i lägsta löneklassen av lönegraden 29 på löneplan 1. Rådet föreslår, att befattningen som sekreterare ombildas till extra ordinarie tjänst i lönegrad Ce 29. Med hänsyn till att rådets nuvarande sekreterare varit förordnad som sekreterare hos svenska Unesco-kommittén sedan den 1 juli 1949 och från den 1 juli 1951 hos Unescorådet utan att ha erhållit mot löneklassuppflyttning svarande arvodesökning, synes det rådet skäligt, att sekreteraren placeras i lönegrad Ce 29, löneklass 30.

Övrig kanslipersonal. Rådets kansli består för närvarande av en sekreterare och ett kanslibiträde. Därjämte förfogar rådet över ett anslag på c:a 7 000 kronor för avlöning av extra personal.

Rådets hittillsvarande verksamhet visar, att kraven på rådet såväl från svenska institutioner, organisationer och enskilda som från Unesco ökat i hög grad under de sista två åren och kan förväntas komma att öka ytterligare. Rådet vill också erinra om att redan Unescokommittén i sitt betänkande framhöll som önskvärt, att kansliet erhöle fyra heltidstjänster.

Man måste för budgetåret 1954/55 räkna med att sekreteraren på grund av deltagande i Unescos generalkonferens och andra tjänsteuppdrag samt semester kommer att vara borta från rådets kansli under minst 4 månader. Under de övriga 8 månaderna upptages en oproportionerligt stor del av hans arbetstid av rutinärenden, som en mindre kvalificerad arbetskraft skulle kunna handlägga.

Många från Unesco mottagna ärenden måste av rådet remitteras eller överlämnas till andra myndigheter. Det skulle ur alla synpunkter vara till stor fördel, om sådana remisser regelbundet kunde åtföljas av en av sekreteraren uppgjord sammanfattning på svenska om ärendets art och de frågor, som rådet önskar besvarade. En sådan förberedande behandling av ärenden kan nu endast i undantagsfall förekomma. Erfarenheterna har också visat, att det inte räcker med att överlämna ärenden till en annan

institution eller myndighet för handläggning utan att även sådana överlämnade ärenden i möjligaste mån måste följas från rådet.

Mot bakgrund av vad nu anförts och med hänsyn till att rådet icke anser sig i tillfredsställande omfattning kunna fullgöra sina uppgifter, om icke kansliets personal förstärkes, föreslår rådet inrättandet av en ny befattning för en biträdande sekreterare i lönegrad Ce 19. Biträdande sekreteraren bör i huvudsak handha administrativa och rutinartade ärenden och utredningar och i sekreterarens frånvaro kunna ansvara för löpande ärendens handläggning.

Utredningskostnader, upplysningsverksamhet och expenser m. m. Med hänsyn till det växande behovet av utredningar samt önskvärdheten av att medel ställas till förfogande för mottagande av utländska gäster och svenska experter i samband med rådets verksamhet anser rådet nuvarande anslag otillräckligt. Som kontaktorgan till en internationell organisation befinner sig rådet i en sådan ställning, att dylika kostnader synes oundgängligen nödvändiga enligt reglerna för internationell hövlighet.

Beträffande upplysningsverksamheten vill rådet fästa uppmärksamheten på att kraven på upplysningsmaterial och medverkan från rådet för information om Unescos verksamhet och andra former av internationellt samarbete kraftigt ökat under 1952 och 1953.

Slutligen må nämnas de sedan verksamhetens början 1949 kraftigt höjda priserna för såväl arvoden för i här ifrågakommande sammanhang erforderliga tjänster som för papper, tryckning och kontorsmateriel ävenså att rådet under det kommande budgetåret måste räkna med viss nyanskaffning av under de senaste fem åren försliten kontorsmateriel.

Departementschefen. För årsbidrag till Unesco torde i enlighet med Unescorådets förslag böra beräknas 850 000 kronor. Rådets beräkning av medelsbehovet, tillhoppa 50 000 kronor, för bestridande av kostnader dels för deltagande i generalkonferensens sammanträde år 1954, dels ock för deltagande i av Unesco anordnade internationella konferenser m. m. anser jag mig böra godtaga. Staten för Unescorådet slutar nu på 64 300 kronor. Jag förordar, att befattningen som sekreterare hos rådet, vilken nu är förordad med ett arvode av 20 148 kronor för år, ombildas till tjänst som förste byråsekreterare i lönegraden Ce 29. Med hänsyn härtill bör personalförteckning för rådet fastställas. Jag förutsätter, att den nuvarande sekreteraren må utan ansökningsförfarande förordnas till innehavare av tjänsten som förste byråsekreterare. Till frågan om den blivande tjänsteinnehavarens inplacering i löneklass torde ställning icke böra tagas i detta sammanhang. Medelsbehovet beräknar jag efter lönen i näst lägsta löneklassen av lönegrad 29. Med anledning av Unescorådets förslag om inrättande av en tjänst som biträdande sekreterare beräknar jag ytterligare 2 000 kronor till sekreterarhjälp. Jag beräknar vidare för utredningskostnader ytterligare 1 000 kronor och till expenser ytterligare 300 kronor. Medelsbehovet för Unescorådets verksamhet beräknar jag därför till i runt tal 68 600 kronor. Stat för rådet bör som hittills få fastställas av Kungl. Maj:t. Före-

varande anslag torde böra uppföras med ett till 968 000 kronor avrundat belopp, vilket innebär en höjning med 83 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1954/55, fastställa personalförteckning för svenska Unescorådet i enlighet med vad jag i det föregående anfört;

b) till *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 968 000 kronor.

[378] **13. Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige.** För detta ändamål har å riksstaten för innevarande budgetår under åttonde huvudtiteln anvisats ett reservationsanslag av 38 000 kronor. Beloppet avser bidrag till två kongresser, vilka hållits år 1953.

Anslag har nu äskats enligt följande sammanställning:

1. Tredje internationella kongressen för invärtes medicin i Stockholm år 1954	99 000
2. Andra europeiska cardiologkongressen i Stockholm år 1956 ..	150 000
3. Sjunde internationella botaniska kongressen i Stockholm år 1950 (fortsatt anslag)	10 000
4. Internationell statsvetenskaplig kongress i Stockholm år 1955	23 000

Kongressen för invärtes medicin. Denna, som avses skola hållas i Stockholm under tiden den 15—18 september 1954, beräknas komma att samla omkring 1 500 deltagare. Den av *kongressbestyrelsen* framlagda kostnadsberäkningen är uppgjord med ledning av erfarenheter från andra internationella kongresser i Stockholm. Bland de största utgiftsposterna märkes 25 000 kronor till simultantolkning till tre språk (dylik tolkning var anordnad vid föregående internationella medicinkongress i London år 1952), 32 500 kronor till kongressbyråns verksamhet, 35 000 kronor till tryckning av kongresshandlingarna och språkgranskning samt 35 000 kronor för en allmän mottagning m. m. De totala kostnaderna har beräknats till 174 000 kronor. Då deltagaravgiften ansetts böra sättas till 50 kronor, beräknas inkomsterna till 75 000 kronor. Statsbidragsbehovet anges således till 99 000 kronor, med vilket belopp statsbidrag begäres.

Universitetskanslern framhåller att förevarande kongress, som berör den centrala vetenskapen inom medicinen, torde komma att tilldraga sig ett mycket stort intresse bland vetenskapsmän och klinici över hela världen. Den framlagda kostnadsberäkningen har icke givit kanslern anledning till annat uttalande än att han ifrågasätter, huruvida fördelarna med simul-

tantolkning står i rimlig proportion till därmed förenade synnerligen dryga kostnader. Kanslern tillstyrker bidrag till kongressen med skäligt belopp.

C a r d i o l o g k o n g r e s s e n. *Organisationskommittén för andra europeiska cardiologkongressen*, som är avsedd att äga rum i Stockholm under fem dagar någon av månaderna augusti eller september 1956, har anhållit om statsbidrag av 150 000 kronor till täckande av en del av kostnaderna för organiserande och genomförande av denna kongress. Kommittén har därvid anfört i huvudsak följande.

Cardiologien — läran om cirkulationsorganens sjukdomar — är visserligen en ganska ung specialitet inom medicinen men har på grund av sin utomordentliga medicinska och sociala betydelse tilldragit sig allmänt intresse bland läkarna världen runt. En intensiv forskning, bland annat med tillhjälp av modern teknisk apparatur, har möjliggjort stora framsteg såväl beträffande diagnostik som medicinsk och kirurgisk behandling. Resultaten av denna verksamhet framlägges nu vid regelbundet återkommande cardiologkongresser världen runt. Vid den första europeiska kongressen i London 1952 beslöts, att den andra skulle anordnas i Stockholm 1956 och som kongressens president utsågs professor Gustav Nylin, Stockholm. Att Sverige fick uppdraget måste anses vara ett erkännande av den rangplats svensk cardiologi av i dag intar. Europeiska cardiologsällskapet, som anordnar dessa kongresser, har uppdragit åt Svensk förening för cardiologi att vara arrangör. I samband med kongressen kommer en större vetenskaplig utställning att anordnas samt specialfilmer och cardiologisk apparatur att demonstreras. Redan nu är intresset så stort att man kan förvänta en icke ringa anslutning jämväl av utomeuropeiska vetenskapsmän inom cardiologiens område. Det innebär stora svårigheter att redan nu kunna uppskatta antalet deltagare, men en enquête inom olika nationella cardiologföreningar har utvisat ett så stort intresse, att minimiantalet deltagare har beräknats till 1000, därav 300 damer.

De totala kostnaderna för kongressen har av kommittén beräknats till 343 200 kronor. Bland de största utgiftsposterna må nämnas 73 500 kronor till sekretariatet och organisation, 30 000 kronor till simultantolkning m. m., 25 000 kronor till vetenskaplig utställning, 85 000 kronor till tryckning av program, sammanfattningar av föredragen och fullständiga kongressförhandlingar, 72 200 kronor till mottagningar, måltider, teater och resor samt 40 000 kronor för oförutsedda utgifter. Kongressavgifterna beräknas inbringa 100 000 kronor.

B o t a n i k e r k o n g r e s s e n. I 1948 års åttonde huvudtitel, s. 398 ff., har lämnats en utförlig redogörelse för denna kongress, som avhölls i Stockholm år 1950. Till täckande av kostnaderna för denna kongress har under budgetåren 1948/52 anvisats sammanlagt 103 500 kronor. *Organisationskommittén* har nu anmält, att det stora material, som skulle insamlas och sammanställas för tryckningen av kongressens förhandlingar, försenat utgivningen. Genom denna försening har tryckningskostnaderna till följd av inträffade prisstegringar ökats. Kommittén beräknar, att kostnaderna för

en erforderlig upplaga av 1 500 exemplar för närvarande belöper sig till 60 000 kronor, vartill kommer distributions- och portokostnader med 3 000 kronor. Med de medel, som nu stode till kommitténs förfogande, betydde detta, att en brist på 18 000 kronor föreläge. Även om bidrag från enskilda personer kunde förväntas, torde en brist på 10 000 kronor komma att kvarstå, vilket belopp kommittén nu begär för nästa budgetår.

Statsvetenskapliga kongressen. Svenska samarbetskommittén för statskunskap har anhållit om bidrag av statsmedel med 23 000 kronor till bestridande av omkostnaderna för en internationell statsvetenskaplig kongress, som planeras äga rum i Stockholm under sex dagar i augusti månad 1955. Kommittén har därvid anfört i huvudsak följande.

Ett organiserat internationellt samarbete på statskunskapens område har kommit till stånd först efter det andra världskriget genom bildandet av International Political Science Association (IPSA). Redan vid IPSA:s konstituerande kongress i Zürich berördes frågan om att avhålla en kongress i Sverige och vid den följande allmänna kongressen i Haag 1952 beslöts i princip, att nästa kongress skulle förläggas till vårt land; detta beslut fastställdes definitivt vid IPSA:s exekutivkommittés möte i juni 1953, under förutsättning av att erforderliga medel kunde ställas till förfogande från svensk sida. Anledningen till detta intresse är, att man inom IPSA funnit, att förutom de anglosaxiska staterna Sverige är ett av de få länder, där statsvetenskaplig forskning och undervisning inom ramen för en självständig universitetsdisciplin har gamla traditioner.

Vad kostnaderna beträffar skall utgifterna för det arbetsmaterial, som i förväg tillställes deltagarna, täckas genom en deltagaravgift. IPSA har vidare ansvaret för publiceringen av kongressens förhandlingar. Övriga kostnader för kongressen, som väntas samla omkring 200 deltagare, skall bestridas från svensk sida och har beräknats på följande sätt:

Kongressekreterare och biträde, deltid april—september	6 500
Förstärkt kongressbyrå under kongressen	1 500
Sekretariat för kongressens och överstyrelsens olika sessioner	3 000
Tolkar	3 500
Porto, telefon, papper m. m.	3 500
Lokalhyra, städning	1 000
Representation	4 000
Summa kronor	23 000

Departementschefen. Till den stora botaniska kongressen år 1950 har statsmakterna tidigare anvisat betydande bidrag. För tryckning av kongressförhandlingarna har nu begärts ett ytterligare statsbidrag av 10 000 kronor. Med hänsyn till de skäl, som härför anförts, anser jag mig böra tillstyrka det begärda bidraget. Medel härför bör anvisas för nästa budgetår.

Bidrag har vidare begärts till två kongresser inom medicinens område, av vilka den tredje internationella kongressen för invärtes medicin är av-

sedd att hållas redan instundande sommar, medan andra europeiska cardiologkongressen avses skola äga rum först år 1956. För den förstnämnda kongressen, för vilken kostnaderna beräknats till 174 000 kronor, begäres bidrag av statsmedel med 99 000 kronor. Till denna kongress tillstyrker jag ett bidrag av 95 000 kronor, vilket belopp bör anvisas för nästa budgetår. För cardiologkongressen har kostnaderna beräknats till icke mindre än 343 200 kronor och bidrag begäres med 150 000 kronor. Jag vill i detta sammanhang erinra om att bidrag av statsmedel beviljades med 120 000 kronor till den stora internationella kemikonferens och kongress, som hölls år 1953 i Stockholm. Högre totalt bidrag av statsmedel till cardiologkongressen än med sistnämnda belopp anser jag mig inte kunna förorda. För nästa budgetår synes det mig tillräckligt, att 25 000 kronor anvisas.

Slutligen har bidrag begärts med 23 000 kronor till den internationella statsvetenskapliga kongress, som avses skola hållas i Stockholm år 1956. Kostnaderna för de utgifter för kongressen, som skola bestridas från svensk sida, har beräknats till 23 000 kronor. Jag anser mig böra tillstyrka bidrag med 20 000 kronor, vilket belopp bör anvisas för nästa budgetår.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföras med 150 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 112 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[379] **14. Bidrag till svenskt deltagande i sjunde nordiska yrkesskolmötet i Köpenhamn 1954.** *Överstyrelsen för yrkesutbildning* har hemställt om ett anslag av 40 000 kronor till svenskt deltagande i sjunde nordiska yrkesskolmötet i Köpenhamn sommaren 1954.

Statsbidrag har tidigare beviljats för enahanda ändamål. Sålunda anvisades till bestridande av vissa kostnader för svenskt deltagande i nordiska yrkesskolmötena 1939 i Helsingfors 10 000 kronor, 1946 i Stockholm 42 000 kronor samt 1949 i Reykjavik 25 000 kronor. Av sistnämnda belopp avsåg 14 000 kronor resebidrag åt i mötet deltagande svenska rektorer och lärare vid skolor för yrkesundervisning.

Överstyrelsen framhåller, att något i detalj utformat program för mötet ännu icke föreläge, men liksom vid tidigare möten avsåges uppläggningsen bliva sådan, att förhandlingarna genom föredrag och diskussioner finge instruktiv karaktär. I samband med mötet avsåge man även, liksom tidigare skett, att anordna en utställning av undervisningsmateriel m. m. från de olika länderna. Överstyrelsen anser det vara av största betydelse, att svenskt deltagande i mötet möjliggöres. Det utbyte av erfarenheter, som därvid kunde ske, vore av stort värde. Resebidrag till deltagande rektorer

och lärare syntes böra utgå i sådan omfattning, att svenskt deltagande i största utsträckning kunde påräknas.

Departementschefen. I likhet med vad som tidigare varit fallet bör statsanslag beviljas till bestridande av kostnader för svenskt deltagande i det yrkesskolmöte, som avses skola äga rum i Köpenhamn sommaren 1954. Enligt vad jag under hand inhämtat har cirka 32 000 kronor av det föreslagna anslaget å 40 000 kronor beräknats till resestipendier åt rektorer och lärare. Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att högre anslag än 25 000 kronor anvisas för ifrågavarande ändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av överstyrelsen meddela bestämmelser om grunderna för resebidrag till yrkeslärare för deltagande i mötet och om anslagets disposition i övrigt. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenskt deltagande i sjunde nordiska yrkesskolmötet i Köpenhamn 1954* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[380] **15. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	850 000 ¹	818 094
1952/53	850 000	755 047
1953/54 (statsliggaren s. 748)	900 000	
1954/55 (förslag)	850 000	

Kostnaderna för kommittéer och utredningar har under en följd av år uppgått till betydande belopp och även för nästa budgetår räknar jag med avsevärda utgifter för ändamålet. Med hänsyn till att en viss reservation torde komma att föreligga å anslaget vid utgången av innevarande budgetår, synes det mig emellertid vara tillräckligt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 850 000 kronor, vilket innebär en minskning med 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kronor.

[381] **16. Extra utgifter.** Detta reservationsanslag, som för budgetåret 1939/40 var uppfört med 150 000 kronor, är nu upptaget med 240 000 kronor. Nettoutgiften å anslaget utgjorde under sistförflutna budgetår, då anslaget var uppfört med 210 000 kronor, i runt tal 210 750 kronor. Anslaget belastas regelmässigt av vissa årligen återkommande utgifter av skilda slag, vilka icke ansetts vara av sådan natur, att särskilda anslags-

¹ Härav å tilläggsstat II 100 000 kronor.

medel för ändamålet bort anvisas under åttonde huvudtiteln, och därjämte av en mängd tillfälliga utgifter av engångsanslags karaktär, ofta av så brådskande art eller av sådan beskaffenhet, att riksdagens medverkan icke ansetts böra ifrågasättas. För nästa budgetår räknar jag med stark belastning å anslaget för tillgodoseende av vissa ändamål, för vilka särskilda anslag icke ansetts böra upptagas i riksstaten. Jag anser mig likväl icke böra föreslå någon höjning av anslaget utan förordar, att detsamma uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor.

[382] **17. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** Barntilläggen utgår övergångsvis för barn intill 16 års ålder och kommer således att successivt upphöra. Med hänsyn härtill torde anslaget, som nu är uppfört med 60 000 kronor, kunna sänkas till 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[383] **18. Barntillägg åt vissa lärare vid högre kommunala skolor.** Detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 3 000 kronor, torde för nästa budgetår kunna sänkas till 1 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa lärare vid högre kommunala skolor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 kronor.

Sammanfattning.

Huvudtitelns slutsumma, i den av 1953 års riksdag godkända

riksstaten utgörande 971 328 200

skulle vid bifall till de i det föregående framställda förslagen

för budgetåret 1954/55 komma att uppgå till 983 486 700

innebärande en höjning med 12 158 500

Förändringarna inom huvudtiteln's avdelningar framgår av följande sammanställning:

Avdelning	Anvisat 1953/54	Äskat 1954/55	Ökning eller minskning
A. Ecklesiastikdepartementet	1 097 500	1 109 300	+ 11 800
B. Arkiv, bibliotek och museer	6 996 900	7 221 600	+ 224 700

C. Kyrkliga ändamål	6 304 200	6 271 300	—	32 900
D. Akademier m. m.	4 156 500	4 237 900	+	81 400
E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.	56 698 700	57 979 500	+	1 280 800
F. Tekniska högskolor	16 254 000	17 748 100	+	1 494 100
G. Skolöverstyrelsen	4 555 000	4 682 000	+	127 000
H. Allmänna läroverken m. m.	174 502 500	184 645 900	+	10 143 400
I. Folkundervisningen	619 852 300	612 875 800	—	6 976 500
J. Yrkesutbildningen	44 152 600	46 486 300	+	2 333 700
K. Folkbildningsåtgärder i övrigt	12 018 500	14 789 400	+	2 770 900
L. Gymnastiska centralinstitutet m. m.	531 000	577 800	+	46 800
M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.	9 905 900	9 994 800	+	88 900
N. Diverse	14 302 600	14 867 000	+	564 400
Summa kronor	971 328 200	983 486 700	+	12 158 500

Åttonde huvudtiteln föreslås för budgetåret 1954/55 höjd med i runt tal 12 miljoner kronor, varav drygt 5 miljoner kronor är att räkna som automatik. En av anledningarna till att utgiftsstegringen kunnat begränsas till detta belopp är en automatisk minskning av anslaget till folkskollärarlöner med icke mindre än 19 miljoner kronor beroende på statsbidragssystemets tekniska utformning. Av de förslag till utgiftsökningar av icke automatisk natur, som framlägges under åttonde huvudtiteln, torde några såsom varande av mer allmänt intresse sammanfattningsvis bära omnämnas.

Kungl. biblioteket föreslås få sitt anslag till bokinköp och bokbindning höjt från nuvarande 225 000 kronor till 475 000 kronor, varav 150 000 kronor för komplettering av det äldre litteraturbeståndet.

Ett nytt statligt museum föreslås upprättat på så sätt, att egyptiska museet samt Cypern- och Asinesamlingarna sammanföres till en museiorganisation, som i administrativt hänseende ställes under vitterhetsakademiens direkta inseeende. Museet benämnes Medelhavsmuseet.

En del nya befattningar vid universiteten och vissa fackhögskolor föreslås inrättade, däribland vid Uppsala universitet ett pedagogiskt lektorat i tyska, vid Lunds universitet en professur i biokemi (från och med den 1 juli 1955) samt en preceptur i sociologi, vid Chalmers tekniska högskola en professur i teleteknik II samt vid Farmaceutiska institutet en laboratur i mikrobiologi. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för Göteborgs universitet och Stockholms högskola är däremot ännu icke avslutad.

Förslag framlägges om en utvidgning av statens samhällsvetenskapliga forskningsråds verksamhet till att omfatta jämväl rättsvetenskapen, till vilket ändamål föreslås ett belopp av 65 000 kronor.

Anslagsmedlen till naturastipendier föreslås höjda med 957 000 kronor till 1 962 000 kronor.

Ett extra statsbidrag på 300 000 kronor föreslås till vissa privatläroverk. Vidare förordas ett överförande av Franska skolan i Stockholm, i vad avser dess elementaravdelning, till det ordinarie anslaget till privatläroverken.

Förbättrade statsbidragsgrunder i samband med löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen föreslås för seminariet för huslig utbildning i Umeå.

Statsbidrag föreslås till handelsgymnasiet i Kristianstad samt till två nya folkhögskolor.

Anslaget till förskolor och skolhem för döva barn föreslås höjt med 90 000 kronor till 240 000 kronor.

För utbildning av lärare vid yrkesundervisningen föreslås ett anslag av 380 000 kronor, innebärande en höjning med 50 000 kronor. Vidare föreslås ett nytt anslag på 32 000 kronor till Fortbildningskurser i yrkesvägledningsfrågor.

Anslaget till bidrag till studieförbundens organisations- och administrationskostnader föreslås höjt med 255 000 kronor till 1 555 000 kronor.

Slutligen bör nämnas, att nykterhetsanslaget uppförts med ett preliminärt beräknat belopp av 2 miljoner kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl-Lennart Prütz.

REGISTER

till

Åttonde huvudtiteln för budgetåret 1954/55.

A. Ecklesiastikdepartementet.

Sid.		Kronor
	Ecklesiastikdepartementet:	
1.	Avlöningar	1 009 800
2.	Omkostnader	99 500
	Säger för ecklesiastikdepartementet	1 109 300

B. Arkiv, bibliotek och museer.

	Riksarkivet:	
3.	Avlöningar	807 000
5.	Omkostnader	105 000
6.	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten	48 000
7.	Fortsatt utgivande av sådana handlingar, som äro av vikt för fädernes- landets historia	2 500
	Lands- och länsarkiven:	
9.	Avlöningar	649 800
11.	Omkostnader	112 900
12.	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten	4 000
13.	Bokbindning och konservering av arkivalier	10 000
	Kungl. biblioteket:	
13.	Avlöningar	894 000
16.	Omkostnader	181 400
19.	Bokinköp och bokbindning	475 000
	Stifts- och landsbiblioteken:	
23.	Avlöningar	240 000
24.	Omkostnader	8 800
25.	Bokinköp och bokbindning m. m.	53 200
	Nationalmuseet:	
25.	Avlöningar	683 500
26.	Omkostnader	141 800
27.	Underhåll och ökande av samlingarna	100 000
28.	Vandringsutställningar	2 500
28.	Inköp av konst för deposition	30 000
	Livrustkammaren:	
29.	Avlöningar	196 300
30.	Omkostnader	23 300
	Naturhistoriska riksmuseet:	
31.	Avlöningar	1 033 400
33.	Omkostnader	153 100
33.	Materiel m. m.	196 000
	Statens etnografiska museum:	
34.	Avlöningar	162 000
35.	Omkostnader	62 900
35.	Underhåll och ökande av samlingarna m. m.	5 000
36.	Medelhavsmuseet	87 900

sid.	Kronor
40. Bidrag till nordiska museet	404 900
41. Bidrag till ombyggnads- och reparationsarbeten å nordiska museets byggnad	165 000
42. Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund	70 600
43. Bidrag till musikhistoriska museet	51 500
43. Bidrag till Drottningholms teatermuseum	31 800
43. Bidrag till stiftelsen Thielska galleriet	10 000
43. Bidrag till svenska skolmuseet	3 500
44. Bidrag till stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem	15 000
Säger för arkiv, bibliotek och museer	7 221 600

C. Kyrkliga ändamål.

Domkapitlen och stiftsnämnderna:

45. Avlöningar	778 200
52. Omkostnader	126 300
58. Kostnader för skogsbiträden	1 000
64. Iordningställande av vissa lokaler för domkapitlet och stiftsnämnden i Vasterås m. m.	82 500
67. Kleresistaten	7 000
68. Vissa ersättningar till kyrkofonden	5 050 800
68. Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.	46 700
71. Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken	4 800
72. Kyrkors underhåll	2 000
72. Vissa kostnader i samband med Uppsala domkyrkas restaureringssak-kunnigas utredningsarbete	60 000
74. Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka	1 000
75. Ersättningar till kyrkor	80 000
76. Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord	1 000
76. Bidrag till stipendier för utbildande av diakoner för kyrklig och social tjänst	10 000
76. Bidrag till svenska ekumeniska nämnden	20 000
Säger för kyrkliga ändamål	6 271 300

D. Akademier m. m.

77. Bidrag till svenska akademien	2 300
Vetenskapsakademien:	
77. Bidrag till forskningsinstitutet för experimentell fysik	458 000
78. Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland	61 400
79. Bidrag till vetenskaplig verksamhet i övrigt	56 900
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:	
Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.:	
79. Avlöningar	1 267 000
84. Omkostnader	231 200
85. Inredning och utrustning	65 000
86. Bidrag till avlöning åt landsantikvarier	176 000
Statens historiska museum m. m.:	
89. Underhåll och ökande av samlingarna	40 000
Riksantikvarieämbetet:	
90. Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken	115 000
91. Fornminnesinventering	200 000

Sid.		Kronor
	Ostasiatiska arkeologiska samlingarna:	
92.	Avlöningar	62 700
92.	Omkostnader	5 900
	Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:	
92.	Avlöningar	346 000
93.	Omkostnader	86 200
94.	Undervisningsmateriel m. m.	46 800
94.	Stipendier m. m.	26 200
	Musikaliska akademien med musikhögskolan:	
95.	Avlöningar	873 900
98.	Omkostnader	52 400
99.	Inköp och bindning av böcker och musikaler samt underhåll och vård av instrument	35 000
99.	Stipendier m. m.	30 000
	Sager för akademier m. m.	4 237 900

E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

	Universitetskanslersämbetet:	
101.	Avlöningar	164 800
102.	Omkostnader	17 000
	Uppsala universitet:	
103.	Avlöningar	10 580 000
117.	Omkostnader	850 000
119.	Materiel m. m.	1 730 000
120.	Nyanskaffning av apparater m. m.	200 000
121.	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	400 000
121.	Inredning och utrustning av fysiska institutionen	200 000
	Lunds universitet:	
122.	Avlöningar	9 530 000
131.	Omkostnader	643 000
132.	Materiel m. m.	1 460 500
133.	Nyanskaffning av apparater m. m.	200 000
134.	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	385 000
134.	Inredning och utrustning av nya lokaler	300 000
137.	Inredning och utrustning av nya lokaler för universitetsbiblioteket m. m.	265 000
	Göteborgs universitet:	
139.	Avlöningar	*3 300 000
139.	Omkostnader	*300 000
139.	Materiel m. m.	*575 000
139.	Nyanskaffning av apparater m. m.	*100 000
139.	Bokinköp och bokbindning för medicinska fakulteten	*75 000
139.	Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid medicinska fakultetens bibliotek	*82 000
139.	Utrustning	*325 000
139.	Bidrag till kostnaderna för uppförande av patologisk-anatomisk institution m. m.	*500 000
	Karolinska mediko-kirurgiska institutet:	
140.	Avlöningar	4 165 000
151.	Omkostnader	512 000
153.	Materiel m. m.	995 000
154.	Nyanskaffning av apparater m. m.	150 000
155.	Bokinköp och bokbindning för biblioteket	61 000
155.	Engångsanslag för vissa institutioner	50 000
160.	Bidrag till fysiologisk-akustisk forskning	1 000
161.	Bidrag till Stockholms högskola	*5 000 000

* Beräknat belopp.

sid.	Kronor
161. Bidrag till anordnande av en internationell engelskspråkig kurs vid Stockholms högskola	81 800
163. Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtna lokaler	25 000
Tandläkarhögskolan i Stockholm:	
163. Avlöningar	2 480 000
168. Omkostnader	557 000
170. Bokinköp och bokbindning	16 000
170. Nyanskaffning och underhåll av utrustning	140 000
Tandläkarhögskolan i Malmö:	
170. Avlöningar	2 326 000
172. Omkostnader	608 500
173. Bokinköp och bokbindning m. m.	14 500
174. Nyanskaffning och underhåll av utrustning	70 000
Tandläkarhögskolorna:	
174. Bidrag till elever för anskaffande av instrument	220 000
175. Bidrag till driften av amanuenskliniker	150 000
177. Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor	165 000
Gemensamma universitetsändamål:	
178. Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater	20 100
178. Kurser i krigskirurgi m. m.	7 500
179. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	50 000
179. Naturastipendier åt studerande vid universiteten m. fl. läroanstalter	1 962 000
184. Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	600 000
185. Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier	1 671 000
186. Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl.	75 000
186. Gästföreläsningar	65 000
187. Bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten	25 000
188. Bidrag till främjande av medicinsk forskning vid universiteten m. fl. läroanstalter	640 000
189. Ämnes- och fakultetskonferenser	25 000
189. Bidrag till Stockholms högskolors rektorskonvents verksamhet	10 000
Rasbiologiska institutet:	
190. Avlöningar	115 700
191. Omkostnader	13 300
191. Materiel m. m.	31 100
Farmaceutiska institutet:	
192. Avlöningar	418 600
194. Omkostnader	65 600
195. Materiel m. m.	65 000
196. Inredning och utrustning av nya lokaler	258 000
Ortnamnskommissionen:	
197. Avlöningar	118 000
198. Omkostnader	17 700
199. Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	40 000
200. Bidrag till institutet för ortnamns- och dialektforskning i Göteborg	11 000
Landsmålsarkiven:	
200. Avlöningar	281 000
201. Omkostnader	22 400
202. Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	81 000
204. Bidrag till institutet för folkminnesforskning i Göteborg	21 300
205. Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden vid universiteten m. m.	110 000
205. Bidrag till instituten för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning	602 000

Sid.	Kronor
207. Kurser för fortsatt utbildning av befattningshavare i kommunal och social tjänst	10 000
207. Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare	10 000
Garantilänenämnden:	
208. Avlöningar	55 000
209. Omkostnader	23 100
210. Kostnader för statlig kreditgaranti för vissa studielån	75 000
211. Kostnader för avskrivning av studielån med statlig kreditgaranti till studenter m. fl.	10 000
211. Bidrag till inventarier i studentbostadshus	350 000
212. Bidrag till Sveriges förenade studentkårer för redigering av ett register över vissa licentiat- och doktorsavhandlingar	2 500
212. Bidrag till anordnande av praktisk-pedagogiska utbildningskurser för blivande läroverkslärare m. m.	35 000
213. Kurser för utbildande av laboratoriebiträden	16 500
Säger för universiteten, den medicinska undervisningen m. m.	
57 979 500	

F. Tekniska högskolor.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna:	
215. Avlöningar	65 700
215. Omkostnader	13 400
Tekniska högskolan i Stockholm:	
216. Avlöningar	5 840 000
233. Omkostnader	1 049 000
235. Materiel m. m.	1 940 000
237. Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	90 000
237. Resebidrag till studerande	15 000
238. Inredning och utrustning av nya lokaler	2 000 000
238. Fortbildningskurser i stadsbyggnad	7 000
Chalmers tekniska högskola:	
239. Avlöningar	3 325 000
251. Omkostnader	506 000
253. Materiel m. m.	1 150 000
255. Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	90 000
255. Resebidrag till studerande	5 000
256. Inredning och utrustning av nya lokaler	1 460 000
Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna:	
258. Stipendier för framjande av högre tekniska studier	72 000
259. Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	20 000
259. Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden m. m.	30 000
260. Resestipendier åt lärare m. fl.	70 000
Säger för tekniska högskolor	
17 748 100	

G. Skolöverstyrelsen.

Skolöverstyrelsen:	
261. Avlöningar	3 466 000
265. Omkostnader	616 000
267. Försöksverksamhet m. m.	600 000
Säger för skolöverstyrelsen	
4 682 000	

H. Allmänna läroverken m. m.

Allmänna läroverken:	
276. Avlöningar	*118 000 000
276. Omkostnader	596 500
278. Bokinköp och bokbindning	500 000
279. Bidrag till ljus- och vedkassorna	*2 947 000
279. Ersättning för djäknepenningar m. m.	8 500

* Beräknat belopp.

Sid.	Kronor
279. Avlöning åt deltagare i praktiska lärarkurser m. m.	*2 140 000
280. Kompletteringsgymnasier	15 000
Direktionen över Stockholms stads undervisningsverk:	
282. Avlöningar	36 400
284. Omkostnader	10 200
Kommunala läroverk:	
285. Understöd åt vissa kommunala gymnasier m. m.	*925 000
285. Bidrag till kommunala flickskolor	14 100 000
285. Bidrag till kommunala realskolor	5 700 000
285. Bidrag till praktiska kommunala realskolor	8 500 000
287. Bidrag till hälsovården vid vissa högre kommunala skolor	112 000
Privatläroverk:	
288. Bidrag till vissa privatläroverk	7 580 000
298. Bidrag till vissa internatläroverk	86 000
299. Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter	11 000
Statens skolköksseminarium:	
299. Avlöningar	249 300
301. Omkostnader	35 000
302. Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala	545 800
303. Bidrag till seminariet för huslig utbildning i Umeå	110 000
306. Understöd till vissa handarbets- och skolköksseminarier	137 000
307. Utbildningskurser i kvinnlig slöjd för lärare	64 000
310. Läroboksnämnden	45 600
310. Centralnämnden för skolungdomsutbytet med utlandet	15 000
311. Intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter	10 000
311. Kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter	65 000
312. Fortbildningskurser i hygien för lärare, skollakare och skolsköterskor . .	58 000
314. Språkassistentverksamhet vid högre läroanstalter	84 800
315. Resestipendier åt lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter . .	65 000
315. Vissa åtgärder för avhjälpande av lärarbristen vid högre skolor	750 000
Psykologisk-pedagogiska institutet:	
318. Avlöningar	67 100
319. Omkostnader	13 200
319. Bokinköp och bokbindning vid pedagogiska biblioteket	17 500
320. Undersökningar och kurser	150 000
321. Vissa kostnader för student- och realexamina	610 000
323. Studiebidrag och stipendier åt lärjungar vid allmänna läroverk m. fl. läroanstalter	19 000 000
323. Stipendier för studier genom korrespondens och vid enskilda realskolor med kombinerad undervisning	1 000
325. Bidrag till inrättande av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter . .	1 200 000
325. Bidrag till avlöning av föreståndare vid skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter	85 000
Säger för allmänna läroverken m. m. 184 645 900	

I. Folkundervisningen.

Anstalter för lärarutbildning m. m.

Folkskoleseminarierna:

327. Avlöningar	*16 350 000
327. Omkostnader	*1 384 000
327. Materiel, böcker m. m.	*375 000
327. Utrustning	*400 000

* Beräknat belopp.

Sid	Kronor
Småskoleseminarierna:	
327. Avlöningar	*4 000 000
327. Omkostnader	*445 000
327. Materiel, böcker m. m.	*83 000
327. Utrustning	*115 000
328. Kurser för lärare vid folk- och småskoleseminarier	45 000
328. Kurs för lärare rörande läs- och skrivsvårigheter hos barn	20 500
329. Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för slöjdläro-utbildning	67 000
333. Fortbildningskurser för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor	125 000
335. Fortbildningskurser i yrkesvägledningsfrågor	32 000
339. Fortbildningskurs för föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid folkskolans skolhem	15 000
340. Resestipendier åt lärare vid vissa till folkundervisningen hörande laro-anstalter	35 000
341. Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska	190 000
341. Bidrag till Ericastiftelsen	97 100

Folkskolinspektionen.

Folkskolinspektionen:	
364. Avlöningar	1 724 000
365. Omkostnader	446 600

Skolmältider.

370. Bidrag till anordnande av skolmältider	34 000 000
374. Bidrag till anskaffande av inventarier för skolmältider	1 250 000
375. Kurser för utbildande av personal för skolmältider	109 500

Folkskoleväsendet.

Folkskolor m. m.:	
376. Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor	412 700 000
384. Försökskostnadsbidrag	140 000
385. Studiehjälp åt elever i försöksdistrikten	1 100 000
386. Bidrag till hälsovården vid folk- och småskolor	1 475 000
387. Resekostnadsersättningar åt skolläkare vid folk- och småskolor	65 000
387. Bidrag till avlöning åt lärarinnor i hushållsgöromål vid särskilda anstalter	10 000
388. Bidrag till avlöning åt lärare för vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern	530 000
388. Folkundervisningens framjande i rikets nordligaste gränssorter m. m.	250 000
389. Bidrag till avlöning åt föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid folkskolans skolhem	1 095 000
390. Bidrag till inackordering av skolbarn i skolhem eller enskilda hem	2 250 000
397. Bidrag till anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn	24 000 000
397. Bidrag till kostnaderna för tillhandahållande av fria läroböcker m. m.	9 200 000
398. Bidrag till vissa byggnadsarbeten	59 300 000
400. Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten	3 000 000
401. Byggnadsbidrag för vissa äldre undervisningslokaler	500 000
401. Hyresbidrag för undervisningslokaler m. m.	1 300 000
402. Bidrag till undervisningsmateriel	2 800 000
403. Byggnadsbidrag till tjänstebostäder	4 800 000
404. Övergångsbidrag till tjänstebostäder	215 000
405. Bidrag till Skytteanska skolan i Tarna	36 500
405. Anordnande av kombinerad korrespondens- och radioundervisning	250 000

Nomadskolor:

406. Avlöningar	858 000
410. Omkostnader	403 100
412. Försättningskolundervisning för nomadbarn	55 200

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Fortsättningsskolor:	
413.	Bidrag till avlöning åt lärare	4 600 000
413.	Bidrag till centralisering av fortsättningsskolväsendet	700 000
414.	Utbildningskurser för lärare	10 000

Högre folkskolor och folkhögskolor.

	Högre folkskolor:	
414.	Understöd	550 000
415.	Bidrag till arvoden åt skolläkare m. m.	5 000
	Folkhögskolor:	
416.	Understöd	8 380 000
418.	Bidrag till arvoden åt skolläkare	26 500
419.	Förberedande samhällsvetenskapliga kurser	46 500
419.	Studiebidrag och stipendier åt elever	3 145 000
420.	Understöd för utbildning av lärare	14 500

Abnormundervisningen.

	Läroanstalter för blindä:	
421.	Avlöningar	*985 000
421.	Omkostnader	336 100
	Vårdanstalten i Lund för blindä med komplicerat lyte:	
423.	Avlöningar	*625 000
423.	Omkostnader	213 300
425.	Skrivmaskiner åt avgående blindskolelever	20 200
425.	Resor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	36 000
426.	Arvoden åt blivande blindlärare	15 400
427.	Tryckning av blindskrifter	20 000
427.	Bidrag till anskaffande av böcker åt blindä	5 000
	Skolor för döva:	
427.	Avlöningar	*3 320 000
428.	Omkostnader	1 478 500
431.	Engångsanskaffning av utrustning m. m.	55 000
434.	Resor för elever jämte åtföljande vårdare	84 000
434.	Stipendier åt vissa fortsättningsskolpliktiga döva m. fl.	8 000
435.	Arvoden åt blivande lärare för döva	148 000
436.	Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn	240 000
442.	Bidrag till bildningsverksamhet bland döva	8 000
	Kyrkoherdar och konsulenter för döva:	
442.	Avlöningar	90 900
443.	Omkostnader	34 400
444.	Bidrag till tidning för döva	2 000
444.	Bidrag till Hörselfrämjandet för kursverksamhet	32 000

Säger för folkundervisningen 612 875 800

J. Yrkesundervisningen.

	Överstyrelsen för yrkesutbildning:	
447.	Avlöningar	1 232 000
449.	Omkostnader	148 500
450.	Yrkespedagogisk reformverksamhet	50 000
	Högre tekniska läroverk:	
451.	Avlöningar	6 355 000
458.	Omkostnader	653 500

* Beräknat belopp.

Sid.	Kronor
459. Materiel, böcker m. m.	440 000
461. Föreläsningar och fortbildningskurser	10 000
Konstfackskolan:	
461. Avlöningar	871 000
466. Omkostnader	76 400
466. Undervisningsmateriel m. m.	72 900
467. Understöd åt handelsgymnasier	1 500 000
471. Anordnande av handelsgymnasieexamen för lärjungar från enskild undervisning	22 000
471. Stipendier åt elever vid tekniska fackskolor och andra fackutbildningsanstalter	1 000 000
Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning:	
472. Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning	14 300 000
475. Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning	2 500 000
477. Bidrag till inrättande av centrala verkstadsskolor m. m.	2 500 000
477. Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor	5 300 000
480. Bidrag till driften av flygmekanikerskolan i Mölndal	334 000
483. Bidrag till inrättande av sjömansskolor	100 000
486. Bidrag till driften av sjömansskolor	180 000
487. Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer	75 500
487. Studiebidrag och stipendier åt elever	6 500 000
Särskilda anstalter för yrkesundervisning:	
488. Bidrag till grafiska institutet	3 600
489. Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.	67 200
490. Bidrag till textilinstitutet i Borås	90 500
493. Bidrag till Lennings textilt tekniska institut i Norrköping	74 000
494. Bidrag till vissa omskolningskurser m. m.	1 100 000
498. Främjande av praktisk larlingsutbildning hos hantverksmästare	310 000
499. Främjande av larlingsutbildning inom muraryrket m. m.	150 000
501. Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov	15 000
502. Resestipendier för yrkesutbildning	50 000
502. Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen	380 000
504. Resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen	11 500
504. Bidrag till vissa kurser i cement- och betongteknik	13 700
Säger för yrkesundervisningen	
	46 486 300

K. Folkbildningsåtgärder i övrigt m. m.

505. Understöd åt folkbiblioteksväsendet	5 859 000
514. Bidrag till bildningsverksamhet bland sjömän	5 000
514. Bidrag till bildningsverksamhet bland fiskare	5 000
515. Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar	829 000
519. Understöd för anordnande av folkbildningskurser m. m.	170 000
521. Bidrag till kursverksamhet bland samerna	5 000
522. Resekostnadsersättning åt föreläsare	240 000
522. Understöd åt studiecirkelverksamhet	3 450 000
523. Understöd för anordnande av s. k. universitetscirklar	40 000
524. Utbildning av studieledare för folkbildningsarbetet m. m.	84 000
527. Bidrag till studieförbund för organisations- och administrationskostnader	1 555 000
530. Bidrag till verksamheten vid hemgårdar	*100 000
530. Bidrag till verksamheten vid studiehem	*75 000
531. Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande	*2 000 000

* Beräknat belopp.

610 *Statsverkspropositionen: Bil. 10: Åttonde huvudtiteln.*

Sid.	Kronor
Studiehjälsnämnden:	
531. Avlöningar	123 000
533. Omkostnader	17 000
533. Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån	50 000
Statens biografbyrå:	
533. Avlöningar	*125 400
533. Omkostnader	*12 000
534. Bidrag till Samfundet för hembygdsvård	45 000
Säger för folkbildningsåtgärder i övrigt m. m.	
	14 789 400

L. Gymnastiska centralinstitutet m. m.

Gymnastiska centralinstitutet:	
537. Avlöningar	389 800
540. Omkostnader	116 900
542. Materiel, böcker m. m.	20 700
543. Särskild undervisning i idrott och gymnastik m. m.	4 700
544. Bidrag till Stockholms studenters idrottsförening till lokalhyra m. m.	6 500
544. Undervisning i idrott för högskolestudenter i Stockholm och Göteborg	29 200
545. Understöd åt svenska Dalcroze-institutet	10 000
Säger för gymnastiska centralinstitutet	
	577 800

M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

546. Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker	411 400
548. Bidrag till nämnden för svensk språkvård	20 000
549. Bidrag till främjande av humanistisk forskning	700 000
Statens medicinska forskningsråd:	
550. Förvaltningskostnader	103 600
551. Främjande av medicinsk forskning	1 500 000
Statens naturvetenskapliga forskningsråd:	
553. Förvaltningskostnader	64 000
554. Främjande av naturvetenskaplig forskning	1 400 000
555. Naturvetenskaplig publiceringsverksamhet	365 000
556. Bidrag till publicering av den svenska djuphavsexpeditionens resultat	1 000
Statens samhälls- och rättsvetenskapliga forskningsråd:	
556. Förvaltningskostnader m. m.	23 000
565. Främjande av samhälls- och rättsvetenskaplig forskning	400 000
Flyg- och navalmedicinska nämnden:	
566. Avlöningar	210 000
568. Omkostnader	22 000
569. Flyg- och navalmedicinsk forskning	200 000
569. Atomenergiforskning	2 475 000
570. Europeiskt samarbete inom kärnforskningen	1 000 000
Matematikmaskinnämnden:	
573. Avlöningar	322 000
578. Omkostnader	66 000
579. Materiel m. m.	1 000
579. Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut	160 000
579. Bidrag till medicinska Nobelinstitutets avdelning för biokemi	97 000
580. Bidrag till oceanografiska institutet	104 000
581. Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst	100 000

* Beräknat belopp.

Sid.	Kronor
581. Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg	4 800
582. Statens konstråd	13 000
582. Konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader	200 000
583. Bidrag till samfundet De nio	10 000
583. Bearbetning av Antarktisexpeditionens fyndmaterial	22 000

Säger för understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m. 9 994 800

N. Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

585. Slottsbyggnadernas delfond	29 000
585. Byggnadsstyrelsens delfond	9 744 000
585. Uppsala universitets delfond	1 196 000
585. Lunds universitets delfond	980 000
585. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark	12 100
586. Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar	24 000
587. Bidrag till svenska institutet i Rom m. m.	87 800
587. Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris m. m.	9 100
589. Bidrag till avlöning av föreståndare för svenska studenthemmet i Paris . .	10 500
589. Framjande av internationellt-kulturellt samarbete	260 000
589. Framjande av nordiskt-kulturellt samarbete	250 000
590. Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco	968 000
593. Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige	150 000
596. Bidrag till svenskt deltagande i sjunde nordiska yrkesskolmötet i Köpenhamn 1954	25 000
597. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	850 000
597. Extra utgifter	240 000
598. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	30 000
598. Barntillägg åt vissa lärare vid högre kommunala skolor	1 500

Säger för diverse 14 867 000

Summa 983 486 700

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1954

FÖRSTA SAMLINGEN

FJÄRDE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
nionde—tionde huvudtitlarna*

NIONDE HUVUDTITELN

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
4 januari 1954.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, och statsrådet Hjalmar Nilson anmäler de frågor, som tillhör regleringen av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel för budgetåret 1954/55, statsrådet Norup beträffande punkterna 1—144, 163—195, 216—221, 223—227 och 230—234 samt statsrådet Hjalmar Nilson beträffande punkterna 145—162, 196—215, 222 samt 228 och 229. Föredragandena yttrar därvid följande.

A. Jordbruksdepartementet.

[1] 1. Jordbruksdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	605 000	668 187
1953/54 (statsliggaren s. 751)	736 000	
1954/55 (förslag)	712 000	

Sedan ett par år tillbaka tjänstgör den ene av departementets båda byråchefer i lönegrad Cr 13 såsom lantbruksrepresentant i Washington. Det torde böra förutsättas, att denna anordning kommer att bestå även under nästa

budgetår. Någon vikarie å ifrågavarande byråchefstjänst bör fortfarande icke förordnas.

Såsom framgår av vad chefen för kommunikationsdepartementet anfört vid anmälan av sagda departements avlöningsanslag bör tjänsten såsom regeringsrättssekreterare i jordbruksdepartementet från och med nästa budgetår överflyttas till förstnämnda departement. Detta medför, att förevarande anslag kan minskas med 25 200 kronor. I övrigt torde beträffande jordbruksdepartementets avlöningsanslag icke böra vidtagas annan ändring än att detsamma på grund av beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång bör höjas med 1 200 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, skulle ifrågavarande anslag kunna minskas med 24 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöning till departementschefen 31 500 (oförändrat) kronor;

avlöningar till ordinarie tjänstemän 328 000 (— 500) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 126 500 (— 14 700) kronor;

rörligt tillägg 226 000 (— 8 800) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(31\,500 + 328\,000 + 126\,500 + 226\,000 =) 712\,000$ (— 24 000) kronor.

Ur personalförteckningen bör förut omförmälda tjänst såsom regeringsrättssekreterare i lönegrad Ce 33 utgå. Vidare kan från förteckningen avföras förste kanslissekreterartjänsten i lönegrad Ca 29 å övergångsstat, eftersom innehavaren av denna tjänst numera avgått med pension.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för jordbruksdepartementet, vilka angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	328 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	126 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	226 000

Summa kronor 712 000;

c) till *Jordbruksdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 712 000 kronor.

[2] 2. Jordbruksdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	60 000	61 927
1953/54 (statsliggaren s. 752)	60 000	
1954/55 (förslag)	60 000	

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp av 60 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbruksdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

[3] 1. Lantbruksstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 773 500	1 944 369
1953/54 (statsliggaren s. 752)	2 092 000	
1954/55 (förslag)	2 205 700	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 277 500 kronor till 2 369 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Jordförbättringsbyrån:		
1 byråingenjör i Ce 25 i st. för 1 amanuens i reglerad befördringsgång	—	—
2. Byggnadsbyrån:		
1 byrådirektör i Ce 31 i st. för 1 förste byråingenjör i Ce 29	1 836	
3. Sociala byrån:		
1 byrådirektör i Ca 31 i st. för 1 byrådirektör i Ca 29 .	1 524	
4. Lantbruksbyrån:		
a) 1 byrådirektör i Ce 31	21 984	
b) 1 amanuens i reglerad befördringsgång	13 164	
c) 1 skrivbiträde i reglerad befördringsgång	6 744	
d) Överflyttning till en nyinrättad husdjursbyrå av 1 byrådirektör i Ca 33, 2 statskonsulenter i Ca 29, 1 assistent i Ce 23, 1 assistent i Ce 22, 1 kanslibiträde i Ce 11 samt 1 kontorsbiträde i Ca 8		116 196
e) 3 överkontrollassistenter i Ce 17	32 724	
5. Husdjursbyrån:		
1 byråchef i Ca 37	28 236	
2 byrådirektörer i Ca 31	45 624	
1 byrådirektör i Ce 31	21 984	
1 byråagronom i Ce 27	18 276	
1 assistent i Ce 23	16 464	
1 assistent i Ce 22	12 300	
1 kontorist i Ce 13	9 684	
1 kontorsbiträde i Ca 8	8 652	
1 kontorsbiträde i reglerad befördringsgång	7 896	
6. Undervisningsbyrån:		
1 förste byråinspektör i Ce 29 i st. för 1 arvodesavlönad inspektris	17 748	
1 byråassistent i Ce 25 i st. för 1 amanuens i reglerad befördringsgång	—	—

	Ökning	Minskn.
7. Jordbruksekonomisk byrå:		
1 byråchef i Ce 37	26 700	
1 förste aktuarie i Ce 29	20 148	
1 byråassistent i Ce 25	16 464	
5 skriv- och räknebiträden i reglerad befordringsgång...	35 460	
8. Kanslibyrån:		
1 materialförvaltare i Ca 17 i st. för Ca 14	1 512	
9. Kameralbyrån:		
1 förste revisor i Ca 27 i st. för 1 revisor i Ca 25	924	
10. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	27 650	
	393 698	116 196
	+ 277 502 ¹	

M o t i v. Styrelsen erinrar inledningsvis om att 1953 års riksdag (SU 102, Rskr. 227) i anledning av vissa av statsrevisorerna gjorda erinringar beträffande lantbruksstyrelsens byråorganisation anhållit, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om att frågan om en eventuell sammanslagning av styrelsens kansli- och kameralbyråer skulle upptagas till närmare övervägande. Med beaktande härav har styrelsen satt i gång en utredning rörande fördelningen på styrelsens olika byråer av de administrativa arbetsuppgifterna. Såvitt därvid hittills framkommit, skulle vissa fördelar stå att vinna genom jämkning i någon mån av den nuvarande fördelningen. Styrelsen överväger att försöksvis vidtaga åtgärder för en sådan jämkning.

1. Innehavaren av ifrågavarande tjänst bör i enlighet med den organisationsplan, som numera gäller för jordförbättringsbyrån, vara läroverksingenjör och ha förvärvat erfarenhet såsom tekniker och assistent hos lantbruksingenjör. Tjänsten, som alltsedan år 1945 innehafts av läroverksingenjör, bör såsom i styrelsens äskanden för innevarande budgetår framhållits med hänsyn härtill ombildas till en byråingenjörstjänst.

2. Detta yrkande framlades redan i fjol. Rörande motiveringen hänvisas till prop. 1953: 102 s. 27.

3. Ifrågavarande tjänst fördes på övergångsstat i samband med lantbruksstyrelsens omorganisation år 1948. Tjänsten har alltsedan egnahemsstyrelsens tid varit förenad med de ofta mycket svåra och grannliga uppgifter rörande de norrländska fjällägenheterna och lappväsendet, som tidigare åvilade egnahemsstyrelsen men numera tillhör lantbruksstyrelsens ämbetsbefattning. Tjänstens innehavare har det ansvarsfulla uppdraget att inom styrelsen självständigt handlägga och föredraga med dessa uppgifter sammanhängande ärenden. Därjämte åvilar det honom att handlägga ärenden rörande arbetarsmåbruk, i den mån sådana ärenden alltjämt ankommer på lantbruks-

¹ Mot kostnaderna för den jordbruksekonomiska byrån svarar en minskning av anslaget Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket med 90 000 kronor; den verkliga kostnadsökningen uppgår därför endast till 187 500 kronor.

styrelsen. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art finner styrelsen motiverat, att innehavaren erhåller en löneställning, vilken motsvarar den som tillerkänts byrådirektörer i allmänhet. Att tjänsten förts på övergångsstat synes styrelsen icke böra utgöra något hinder härför.

4 a—d och 5. I samband med sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anmälde styrelsen, att lantbruksbyråns uppgifter och organisation av flera skäl borde överses inom den närmaste tiden. Efter verkställd utredning i frågan framlägger styrelsen nu förslag till omorganisation av byrån.

Byrån omorganiserades senast år 1933 och några mera genomgripande ändringar i dess organisation har sedan dess icke skett. Styrelsens omorganisation år 1948 medförde sålunda i stort sett icke någon personalförstärkning för lantbruksbyråns del. Genom de statliga åtgärder, som tillkommit på olika områden inom jordbruksnäringen, har emellertid byråns arbetsuppgifter efter hand ökat, vilket medfört att allt större del av byråns arbetskraft måst tagas i anspråk för det löpande arbetet. Denna utveckling har nu fortgått därhän, att byrån icke längre kan sägas vara rustad att i önskvärd omfattning handlägga de viktiga uppgifter, som sammanhänger med den ledning av utvecklingen inom jordbruksnäringen, som styrelsen har att utöva. Personal finnes sålunda icke tillgänglig för sådana utredningar, som regelmässigt måste göras innan olika åtgärder vidtages eller föreslås till främjande av näringen. Den snabba utvecklingen under senare år — icke minst inom husdjurskötsel och därmed sammanhängande områden — har även medfört ökade svårigheter för chefen för lantbruksbyrån att överblicka och behärska arbetsmaterialet. Det har syns styrelsen, att en rationell lösning av dessa frågor icke står att vinna på annat sätt än genom omorganisation av byrån, innebärande bland annat överflyttning av husdjursärendena till en särskild husdjursbyrå. Det hade därvid varit följdriktigt om samtliga husdjursärenden — således även stuteriärendena — kunnat sammanföras till en gemensam byrå. Stuteribyrån skulle därigenom ha blivit överflödig. Läget inom hästaveln är emellertid ännu så ovisst, att styrelsen för närvarande anser sig icke kunna förorda en sådan åtgärd. Den nuvarande fördelningen av ärendena på två byråer bör dock icke bibehållas längre än som påkallas av omständigheterna. Styrelsen skall ha sin uppmärksamhet riktad på denna fråga och, så snart förhållandena på området stabiliserats, framlägga förslag om stuteriärendenas inordnande bland övriga husdjursärenden.

Vad angår den nu aktuella omorganisationen erinrar styrelsen om att enligt gällande instruktion skall på lantbruksbyrån handläggas ärenden angående hushållningssällskapen och deras verksamhet ävensom sådana ärenden i övrigt, som rör lantbruket och dess binärningar och icke skall tillhöra annan byrå. Efter ämnet fördelar sig ärendena på följande huvudgrupper, nämligen husdjursärenden, trädgårdsärenden, mejeriärenden och övriga ärenden. Styrelsen anför vidare.

Den organisation, som år 1944 tillkom för att handha *husdjursärendena*, var redan från början svagt uppbyggd och är numera helt otillräcklig för att kunna möta de ökade krav, som ställes på densamma. Personalen har allt-

sedan nämnda tid utgjorts av — förutom biträden för skriv- och kontorsarbete — 1 byrådirektör och 2 statskonsulenter. Trots att arbetet ökats i väsentlig mån har sålunda någon motsvarande personalförstärkning icke ägt rum. Styrelsen bortser härvid från de befattningshavare, vilka överflyttades till styrelsen i samband med att styrelsen övertog svinstamkontrollen; denna personal skall ombesörja uttagning och fördelning på kontrollstationer av kullar, bearbetning av kontrollresultaten och andra liknande göromål. Häri- genom har vissa uppgifter måst eftersättas. Det har sålunda bland annat icke varit möjligt att i önskvärd omfattning följa forsknings- och försöksverksamheten eller tillse, att de statliga åtgärderna på området anpassas efter de i denna verksamhet uppnådda resultaten. Härutöver måste emellertid särskilt framhållas, att styrelsen hittills endast i mycket begränsad utsträckning kunnat ägna sig åt den viktiga uppgiften att leda rådgivnings- och upplysningsverksamheten för främjande av en rationell utfodring och skötsel. Med hänsyn till den omfattning husdjursärendena fått inom lantbruksstyrelsen anser styrelsen, att dessa ärenden, som utgör en tämligen väl avgränsad grupp, bör utbrytas från lantbruksbyrån och överflyttas till en för ändamålet nyinrättad husdjursbyrå, i samband varmed den nuvarande byrådirektörstjänsten i Ca 33 bör omvandlas till en byråchefstjänst i Ca 37.

Den nya byråns arbetsuppgifter torde i huvudsak böra uppdelas på följande linjer, nämligen en för frågor rörande husdjurskontroll, en för utfodringsfrågor och en för frågor om husdjursaveln. Verksamheten inom vart och ett av dessa ämnesområden bör under överinseende av byråchefen handhas av en på området utbildad och högt kvalificerad tjänsteman. Med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som kommer att åvila dessa tjänstemän, och till de speciella kvalifikationer som måste fordras av dem, anser styrelsen det icke möjligt att ge dem en lägre placering än såsom byrådirektör i 31 lönegraden. Även vid en dylik placering kommer dessa befattningshavare endast att vara placerade två lönegrader över hushållningssällskapens husdjurskonsulenter, vilkas verksamhet de i olika avseenden skall ha tillsyn över. Styrelsen framhåller i detta sammanhang vidare, att den personalbrist, som länge rått inom lantbruksbyråns husdjurssektion men som förra året delvis avhjälpes genom att en ledig statskonsulenttjänst kunde besättas med en för tjänsten väl kvalificerad innehavare, återigen skärpts. Ifrågasvarande statskonsulent har nämligen erhållit ett års tjänstledighet för tjänstgöring hos en avelsförening, i vars tjänst han torde ha för avsikt att sedermera inträda. Två av de ifrågasvarande byrådirektörstjänsterna bör inrättas i utbyte mot de båda nuvarande statskonsulenttjänsterna i Ca 29. Innehavaren av den tredje tjänsten skall handha den omedelbara ledningen av rådgivnings- och upplysningsverksamheten rörande husdjurens utfodring och skötsel. I fråga om den med nyssnämnda uppgifter intimt förknippade fodermedelskontrollen erinrar styrelsen om att enligt förordningen den 30 september 1938 (nr 611) styrelsen skall utöva viss tillsyn över handeln med fodermedel. Förordningen trädde emellertid aldrig i kraft, enär flertalet fodermedel till följd av utbrottet av andra världskriget lades under beslag och underkastades ingående reglering. Styrelsen förutsätter emellertid, att efter avveckling av återstående krisregleringar nämnda förordning eller motsvarande bestämmelser kommer att tillämpas och att styrelsen därvid blir tillsynsmyndighet över tillämpningen.

Utöver nyss angiven personal bör på den nya byrån finnas en byråagronombefattning i Ce 27, vars innehavare närmast bör avses för att biträda byråchefen med det löpande byråarbetet, vilket kan förväntas bli av stor omfattning. Denne befattningshavare bör därjämte besitta tillräckliga kvalifikationer för att kunna biträda med inom byrån förekommande utred-

ningar. Tjänsten behövs även av den anledningen, att byråchefen och byrådirektörerna i stor utsträckning måste företaga tjänsteresor för inspektion och dylikt. För uppgiften att föra byråns diarium och register samt att vara byråchefens sekreterare bör vidare i likhet med vad som är fallet å styrelsens övriga byråer finnas en kontoristtjänst. För skriv- och räknegöromål bör slutligen avses två skriv- eller kontorsbiträden i reglerad befördringsgång. I samband med att dessa tjänster inrättas bör anställningen av ett med arvode från anslaget till Diverse åtgärder på husdjursavelsns område m. m. avlönat biträde upphöra.

Sedan år 1921 har inom lantbruksstyrelsen funnits en byrådirektör för föredragning av *trädgårdsärenden*. Innehavaren av denna tjänst, som numera är placerad i Ca 31, måste beräknas bli helt tagen i anspråk av trädgårdsärendena. Styrelsen erinrar om att trädgårdsutredningen i sitt den 30 december 1952 avgivna betänkande beträffande den statliga administrationen på trädgårdsväxtodlingens område föreslagit inrättande av en särskild trädgårdsbyrå i lantbruksstyrelsen. I avbidan på statsmakternas ställningstagande till detta förslag finner styrelsen för närvarande icke anledning att föreslå någon ändring av dessa ärendens handläggning inom styrelsen.

Mejeriärendena handlägges av en förste byråinspektör i Ca 29, vilken även är föredragande i vissa av dessa ärenden. Någon ändring av den hittills tillämpade ordningen anser styrelsen för närvarande icke erforderlig.

Lantbruksbyråns *övriga ärenden* har genom lagstiftning under senare år på olika områden inom jordbruksnäringen ökat betydligt. Som exempel härpå kan nämnas, att lagstiftningen rörande utsäde och växtskydd väsentligt utvidgats, varigenom styrelsen ålagts ökade tillsyns- och övervakningsuppgifter. Vidare framhåller styrelsen, att den under de senaste åren i alltmer ökad utsträckning fått taga befattning med uppgifter, som sammanhänger med vårt lands anslutning till internationella samarbetsorgan, särskilt FAO och OEEC. Slutligen har styrelsen under de senaste åren fått påtaga sig den arbets- och tidskrävande uppgiften att handha planläggning och ledning av allt oftare förekommande mer eller mindre officiella studiebesök. Även dessa uppgifter har mestadels fallit på lantbruksbyrån.

För handläggningen av andra än husdjurs-, trädgårds- och mejeriärenden finnes för närvarande utom byråchefen följande personal, nämligen 1 förste byråagronom i Ce 29, 1 byråagronom i Ca 27, 1 byråagronom i Ce 25, 1 amanuens i reglerad befördringsgång samt 1 kontorist i Ca 13 (kansli-skrivare på övergångsstat), 1 kanslibiträde i Ca 11 och 1 kontorsbiträde i reglerad befördringsgång. På grund av den betydande ökningen av byråns arbetsbörda har denna personal länge varit otillräcklig. Eftersom de löpande uppgifterna icke kunnat eftersättas, har följden blivit att byråns personal endast i ringa utsträckning kunnat tagas i anspråk för viktiga, konstruktiva uppgifter. Vidare har kontrollen över användningen av beviljade statsunderstöd blivit en i det stora hela endast formell granskning, utförd å tjänsterummet med ledning av avgivna berättelser. Inspektioner av hushållningssällskapen och deras verksamhet samt av olika med statsmedel utförda åtgärder har sålunda praktiskt taget ej alls kunnat medhinnas. För att byrån skall kunna fylla sina betydelsefulla uppgifter är det enligt styrelsens mening ett oavvisligt krav, att byråns arbetskraft förstärkes.

Beträffande lantbruksbyråns organisation framhåller styrelsen, att — för att möjliggöra en avlastning av byråchefens nu alltför stora arbetsbörda — bör finnas två högt kvalificerade befattningshavare, åt vilka det bör kunna anförtros att självständigt handlägga och föredraga vissa grupper av ärenden. Den ene av dessa befattningshavare bör sålunda kunna ålägg-

gas att svara för bland annat ärenden rörande frö- och utsädesfrågor, växtskydd, biskötsel, försöksverksamhet, sortval, gödsling, ensilering o. d. På den andre bör det i huvudsak ankomma att handha ärenden rörande grundkalkning, markkartering, maskinfrågor, lagerhus, produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. ävensom att svara för utredning och föredragning av ärenden, som sammanhänger med FAO:s eller OEEC:s verksamhet. Befattningshavarnas arbetsuppgifter bör i övrigt avpassas så, att de får tid att var och en inom sitt område ägna sig åt att leda rådgivnings- och upplysningsverksamheten i erforderlig omfattning. För den för förstnämnda grupper av ärenden avsedda befattningshavaren bör inrättas en ny tjänst såsom byrådirektör i Ce 31. De andra grupperna bör åvila innehavaren av den redan befintliga tjänsten såsom förste byråagronom i Ce 29. Såsom biträden åt byråchefen och ifrågavarande två befattningshavare erfordras — utöver den byråagronom i Ce 25 och den amanuens, vilka nu finnes på byrån — ytterligare 1 amanuens i reglerad befordringsgång. Härjämte bör skrivbiträdespersonalen förstärkas med en befattningshavare.

Styrelsens nu framlagda förslag innebär sålunda, att personalen å byrån skall förstärkas med 1 byrådirektör i Ce 31, 1 amanuens i reglerad befordringsgång samt 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång. En ytterligare förstärkning av amanuenspersonalen vore enligt styrelsens mening önskvärd. Styrelsen avstår emellertid nu från att framställa något yrkande här om, beroende på att styrelsen räknar med att inom byrån viss arbetskraft, som är sysselsatt med administrativa göromål, skall kunna frigöras från dessa och i stället insättas på uppgifter inom byråns egentliga arbetsfält. I detta sammanhang erinrar styrelsen om att den på sällskapens personalförteckningar upptagna personalen från och med år 1948 är underkastad statens allmänna avlöningsreglemente och allmänna resereglementet. Lantbruksbyrån har hittills haft att tillse, att statsbidragen till sällskapens avlöningar och omkostnader användes i överensstämmelse med gällande föreskrifter, vilket i jämförelse med tidigare rådande förhållanden, då sällskapen hade en friare dispositionsrätt över dem tilldelade medel, medfört ett i icke ringa mån ökat arbete för byrån. Styrelsen avser att i samband med den översyn av fördelningen av de administrativa uppgifterna på de olika byråerna, vilken — såsom inledningsvis nämnts — nu igångsatts inom styrelsen, undersöka om och i vilken utsträckning de ifrågavarande göromålen kan överföras till annan byrå.

För den händelse den av styrelsen föreslagna uppdelningen av lantbruksbyrån på två särskilda byråer icke för närvarande skulle anses kunna genomföras, framhåller styrelsen, att en viss förstärkning av lantbruksbyråns personal under alla förhållanden är erforderlig. Den av styrelsen förordade byrådirektörstjänsten för utfodringsfrågor m. m. i Ce 31 bör sålunda enligt styrelsens mening komma till stånd, oavsett om lantbruksbyrån uppdelas eller ej. För att byrån i övrigt skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina uppgifter framstår vidare en förstärkning av personalen med 1 byrådirektör i Ce 31, 1 amanuens i reglerad befordringsgång samt 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång såsom ett helt oavvisligt krav. Härjämte bör de båda statskonsulenttjänsterna i Ca 29 upp-

flyttas till lönegrad Ca 31. Rörande motiveringen härför hänvisas till prop. 1953: 102 s. 27.

4 e. Beträffande motiveringen för detta förslag hänvisar lantbruksstyrelsen till vad den anfört i sina anslagsäskanden under anslagspunkten Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet (se s. 141 under 1).

6. Lantbruksstyrelsen återkommer under denna punkt med sina i föregående års anslagsäskanden framförda förslag angående personaluppsättningen vid undervisningsbyrån. Rörande bakgrunden till och den allmänna innebörden av dessa förslag hänvisas till IX ht 1952 s. 5—7 och prop. 1953: 102 s. 21. Styrelsen framhåller ännu en gång angelägenheten av att den av styrelsen år 1951 framlagda planen för undervisningsbyråns organisation snarast möjligt genomföres i den begränsade omfattning, som åsyftas med här ifrågavarande förslag. Såvitt angår förslaget om inrättande av en byråassistenttjänst i stället för en amanuens tjänst understryker styrelsen änyo, att det enligt styrelsens erfarenhet på grund av löneläget vid bland annat lantbruksundervisningsanstalterna icke är möjligt att på de villkor, som gäller för amanuens, förvärva och för någon längre tid behålla en för tjänsten ifråga lämplig person. Den förbättring av agronomutbildade amanuensers löneställning, som nyligen genomförts, kan icke förväntas medföra någon förändring härutinnan, enär motsvarande förbättring av löneförmånerna även kommit den agronomutbildade personalen vid lantbruksundervisningsanstalterna till del.

7. Beträffande motiveringen till här ifrågavarande förslag hänvisas till vad lantbruksstyrelsen anförde i ämnet i sina anslagsäskanden till innevarande budgetår (Prop. 1953: 102 s. 22). Styrelsen framhåller nu, att de personer, som kan komma i fråga för exempelvis föreståndartjänsten, redan innehar befattningar med pension. Under sådana omständigheter är det förståeligt, att de ej lämna en sådan tjänst mot befattningen som ledare för den jordbruksekonomiska undersökningen, så länge sistnämnda tjänst endast utgör en arvodesbefattning. Styrelsen har ej heller ännu lyckats anställa någon för befattningen lämplig person. Det synes därför ofrånkomligt, att — därest ifrågavarande verksamhet skall kunna bedrivas på det sätt statsmakterna avsett — i fjolårets anslagsäskanden föreslagna tjänster inrättas från och med den 1 juli 1954. Beträffande assistenttjänsten har styrelsen med ändring av fjolårets förslag föreslagit, att denna på grund av den under år 1952 beslutade lönegradsuppflyttningen för dylika tjänster skall placeras i lönegrad Ce 25.

8. Ifrågavarande tjänst inrättades i samband med lantbruksstyrelsens omorganisation år 1948. Rörande behovet av tjänsten uttalade 1947 års centrala lantbrukskommitté (Prop. 1948: 149 s. 110), att materialförvaltaren borde självständigt kunna sköta det omfattande blankettförrådet, kungörelsetrycket och biblioteket, varjämte han borde biträda vid materialinköpen. Han borde tillika vara förman för expeditionsvakterna och städerskepersonalen. Vid den nyligen genomförda tjänsteförteckningsrevisionen lämnades tjänstens lönegradsplacering oförändrad.

Sedan tjänsten inrättades har de med densamma förenade arbetsuppgifterna undergått vissa förändringar. Dels är materialförvaltaren numera befriad från de göromål, som direkt följer med förmanskapet över expeditionsvakterna. I samband med tjänsteförteckningsrevisionen har nämligen en särskild förste expeditionsvaktstjänst inrättats hos styrelsen. Denna tjänst, om vars inrättande styrelsen tidigare framlagt förslag i sina anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 (se IX ht 1950 s. 5 under 1 d), har tillkommit väsentligen med hänsyn till att materialförvaltarens övriga arbetsuppgifter ansetts så omfattande, att han borde befrias från förmanskapet över expeditionsvakterna. Dels har också materialförvaltaren undan för undan måst tilläggas arbetsuppgifter, till vilka hänsyn icke torde ha tagits, då tjänstens lönegrad fastställdes. Enligt nu gällande ordning skall materialförvaltaren ha uppsikt över och vårda styrelsens kontorsmaskiner, möbler och övriga inventarier samt föra föreskriven inventarieförteckning däröver ävensom övervaka förbrukningen av kontorsmaterial, ombesörja och övervaka reparationer av inventarierna och för byråchefen anmäla när inventarier behöver nyanskaffas, samt ombesörja beslutade inköp av inventarier och material för såväl styrelsens som i viss utsträckning även för lantbruksnämndernas räkning ävensom beställningar av blanketter och andra trycksaker, granska och atlestera räkningar avseende inventarier, material, litteratur, blanketter o. d., handha styrelsens blankettförråd, omfattande omkring 400 blankettyper, sköta styrelsens förråd av egna publikationer samt ombesörja distribution och försäljning av dessa, förteckna och ordna styrelsens bibliotek (omkring 400 löpmeter), ordna arkivsamlingarna (omkring 1 800 löpmeter) och förestå utlåningen ävensom rekvirera och distribuera för tjänstebruk erforderliga trycksaker för samtliga byråer inom styrelsen och i viss utsträckning även för lantbruksnämnderna. Han skall därjämte bland annat öva tillsyn över styrelsens ämbetslokaler och övervaka städerskornas tjänstgöring. De uppgifter materialförvaltaren sålunda har att fullgöra synes fullt jämförbara med dem, som åvilar materialförvaltartjänsten hos riksförsäkringsanstalten, vilken tjänst numera är placerad i 17 lönegraden. Med hänsyn till arbetsuppgifternas beskaffenhet torde förvaltarens ansvar även kunna sägas vara minst lika stort som det, vilket åvilar tjänstemän i 17 lönegraden inom lantbruksstyrelsen.

9. Personalen å styrelsens revisionskontor utgöres för närvarande av, förutom biträdespersonal, 1 förste revisor i Ca 29, tillika chef för kontoret, 2 revisorer i Ca 25 och 2 amanuenser i reglerad befordringsgång. Härjämte fullgör en å kamrerarkontoret placerad kontorsskrivare även vissa granskningsuppgifter å revisionskontoret.

Förutom vanlig revisionsverksamhet har styrelsens revisionskontor att fullgöra vissa speciella, av lantbruksnämndernas verksamhet särskilt betingade arbetsuppgifter, bland vilka kan framhållas granskning av nämndernas länegaranti- och bidragsärenden samt köp och försäljningar av fastigheter. Revisionen utövas dels vid besök hos nämnderna i samband med

inventeringsförrättningar, dels genom granskning å revisionskontoret av dit insänt eller infordrat räkenskapsmaterial. I inventeringsresorna, som brukar omfatta en vecka för varje nämnd, deltar två befattningshavare, av vilka den ene leder förrättningen. För att dessa resor skall kunna företagas i erforderlig utsträckning bör, förutom chefen för revisionskontoret, åtminstone en befattningshavare kunna påräknas såsom ledare av dylika förrättningar. Genom resorna möjliggöres en arbetsbesparande underhandskontakt med personalen hos nämnderna och vidare underlättas därigenom revisionens aktiva upplysningsverksamhet. För att revisionen skall kunna ge ett ej minst ur sistnämnda synpunkter önskvärt resultat är det nödvändigt, att särskilt förrättningsledaren besitter ingående kännedom om verksamheten vid nämnderna och därjämte är väl insatt i de bestämmelser, som reglerar denna verksamhet. Helt naturligt bör det även åligga dessa befattningshavare att granska de mera komplicerade ärenden, som framkommer vid den inom kontoret bedrivna revisionen. Förrättningsledarna måste bilda kärnan i revisionskontoret, och det är därför av största vikt, att de åtnjuter sådan löneställning att utsikt finnes till att de kommer att stanna kvar i sin tjänst hos styrelsen. På grund av de genom tjänsteförteckningsrevisionen förbättrade befordringsutsikterna för revisorer på andra håll inom statsförvaltningen torde det fördenskull vara nödvändigt, att åtminstone en av de ordinarie revisorstjänsterna på styrelsens revisionskontor uppflyttas till Ca 27. Styrelsen erinrar även om att nämndernas kamrerare numera är placerade i denna lönegrad. På en revisor i förrättningsledares ställning måste rimligtvis icke blott ställas högre krav än på dessa tjänstemän i fråga om teoretiska kvalifikationer utan även fordras minst lika god allmän kännedom om nämndernas verksamhet; en sådan kännedom förvärfvas icke utan flerårig erfarenhet.

10. Uppräkningen avser automatiska utgiftsstegringar.

Departementschefen.

Vad till en början angår lantbruksstyrelsens förslag om inrättande av en jordbruksekonomisk byrå, torde jag få erinra om att denna fråga behandlades även i fjol. Därvid anförde jag, att man i vart fall för det dåvarande icke borde gå längre än att det belopp, som dittills årligen ställts till styrelsens förfogande för den centrala ledningen av den jordbruksekonomiska undersökningen och bearbetningen av bokföringsmaterialet, skulle höjas i den utsträckning, som behövdes för att erforderlig personal skulle kunna anlitas. Enligt min mening torde tiden nu vara inne att fastare anknyta den avdelning, inom vilken ifrågavarande arbetsuppgifter handlägges, till styrelsens organisation. En särskild jordbruksekonomisk byrå bör därför inrättas. Beträffande personalens sammansättning inom denna byrå torde styrelsens förslag i stort sett kunna följas. Däremot har jag en annan uppfattning än styrelsen i vad angår personalens inplacering å löneplan. För min del vill jag föreslå, att tills vidare endast byråchefen uppföres på extra ordinarie stat. I enlighet med styrelsens förslag bör han därvid placeras i 37

lönegraden. Personalen i övrigt bör vara arvodesavlönad. Kostnaderna för förslaget genomförande bör hållas inom en ram av 90 000 kronor.

Den ifrågasatta omorganisationen av lantbruksbyrån är jag för närvarande icke beredd att tillstyrka.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör amanuens tjänsten i reglerad befordringsgång å jordförbättringsbyrån ombildas till en tjänst såsom byråingenjör i lönegrad Ce 25, dock att vid uppkommande vakans tjänstens lönegradsplacering skall omprövas. Någon kostnadsökning medför icke denna omändring.

I fråga om förslaget att förbättra löneställningen för byrådirektören å övergångsstat, vilken handlägger vissa ärenden å sociala byrån, får jag framhålla, att ifrågavarande befattningshavare enligt vad numera upplysts kommer att avgå med pension med utgången av september 1954. Någon uppflyttning i lönegrad av tjänsten kan jag därför icke tillstyrka. Emellertid synes det å andra sidan nödvändigt, att personaluppsättningen å byrån med hänsyn till arbetsbördan får någon ersättning i stället för ifrågavarande tjänsteman. Jag föreslår därför, att en amanuens i reglerad befordringsgång skall anställas, vilket torde böra ske redan från och med ingången av nästa budgetår. Nu angivna förändring föranleder en minskning av anslaget med 4 000 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1953 förordnat, att en befattning som byråsekreterare i lönegrad Ca 25 hos styrelsen skall från och med den 1 november 1953 föras å övergångsstat. Kungl. Maj:t har tillika föreskrivit, att så länge denna befattning kvarstår å övergångsstat en byråsekreterarbefattning i lönegrad Ca 25 skall hållas vakant. Förstnämnda tjänst bör nu uppföras på ordinarie stat och sistnämnda tjänst avföras från personalförteckningen.

I övrigt kan jag icke förorda de av styrelsen framlagda förslagen utom vad beträffar utgiftsstegringen på grund av löneklassförändringar samt lönegradsuppflyttningar i anledning av reglerad befordringsgång. För dessa ändamål behöver anslaget uppräknas med 27 700 kronor.

Vid bifall till vad jag nu förordat, behöver lantbruksstyrelsens avlöningsanslag höjas med tillhoppa 113 700 kronor för nästa budgetår.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 757 300 (— 5 100) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 12 800 (oförändrat) kronor;

ersättningar till sakkunniga 21 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 656 800 (+ 80 500) kronor;

rörligt tillägg 757 800 (+ 38 300) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(757\,300 + 12\,800 + 21\,000 + 656\,800 + 757\,800 =) 2\,205\,700 (+ 113\,700)$ kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras en byråchefstjänst i lönegrad Ce 37.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för lantbruksstyrelsen, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	757 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12 800
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	21 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	656 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	757 800

Summa kronor 2 205 700;

c) till *Lantbruksstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 205 700 kronor.

[4] 2. Lantbruksstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	267 500	283 781
1953/54 (statsliggaren s. 753)	283 000	
1954/55 (förslag)	300 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) föreslår, att anslaget skall höjas med 80 100 kronor till 363 100 kronor enligt följande beräkning:

	1953/54	Ökning
1. Reseersättningar	120 000	50 500
2. Bränsle, lyse och vatten	14 000	4 000
3. Övriga expenser	128 000	25 600
		80 100

M o t i v. 1. Uppräkningen beror till ett belopp av 12 000 kronor på att traktamentena genom det nya allmänna resereglemente, som numera gäller från och med den 1 januari 1953, undergått en höjning med cirka 10 procent. Till följd härav kunde resekostnaderna under förra budgetåret hållas inom den anvisade ramen endast genom att sträng återhållsamhet anbefalldes vid beordrandet av tjänsteresor. En höjning med nyssnämnda belopp är nödvändig, om styrelsen skall kunna fullgöra sin tillsynsverksamhet. I övrigt

hänför sig ökningen till genomförandet av de under föregående anslagspunkt framlagda förslagen beträffande dels omorganisation av lantbruksbyrån, dels inrättande av en jordbruksekonomisk byrå, dels upptagande av tre överkontrollassistenttjänster på styrelsens personalstat. Förstnämnda förslag föranleder en ökning med 8 000 kronor, varav 4 000 kronor beräknas för den nye byrådirektören å husdjursbyrån och återstoden för den nye byrådirektören å lantbruksbyrån ävensom för förste byråagronomen i Ce 29 å samma byrå. Denna höjning av anslagsposten är erforderlig även om blott det av styrelsen framförda alternativa förslaget till förstärkning av lantbruksbyrån skulle genomföras. Av befattningshavarna på den tillämnade jordbruksekonomiska byrån torde endast byråchefen och förste aktuarien komma att behöva företaga tjänsteresor i större omfattning. Det för deras räkning erforderliga medelsbehovet uppskattar styrelsen till sammanlagt omkring 6 500 kronor. Överkontrollassistenterna kommer att resa i mycket stor utsträckning. För deras behov torde böra beräknas omkring 8 000 kronor för befattningshavare eller sålunda tillhopa omkring 24 000 kronor.

2. Ökningen betingas av medelsåtgången, som för budgetåret 1952/53 utgjort 18 470 kronor.

3. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår framhöll styrelsen, att styrelsens inventarieutrustning var otillräcklig och delvis otidsenlig samt hemställde, att 11 000 kronor måtte anvisas till en oundgängligen nödvändig komplettering av inventarierna. För att behovet av sådan nyanskaffning åtminstone i viss utsträckning skulle kunna tillgodoses tillstyrkte departementschefen, att ett belopp av 5 000 kronor skulle anvisas för ändamålet. Styrelsen föreslår nu, att delposten övriga expenser för nästa budgetår höjes med ytterligare 5 000 kronor för samma ändamål. I övrigt sammanhänger ökningen med de under styrelsens avlöningsanslag framlagda förslagen rörande utökning av personalen hos styrelsen. För löpande expenser anses sålunda böra beräknas 700 kronor för varje nytillkommande befattningshavare eller ($18 \times 700 =$) 12 600 kronor. För utrustning av engångskaraktär för 2 byrådirektörer, 1 byråagronom, 1 amanuens och 1 skrivbiträde samt 3 överkontrollassistenter å lantbruks- och husdjursbyråerna uppskattas slutligen medelsbehovet till 8 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom lantbruksstyrelsen föreslagit torde delposten bränsle, lyse och vatten på grund av belastningen böra höjas med 4 000 kronor till 18 000 kronor. Vad härefter angår posterna reseersättningar och övriga expenser är jag beredd tillstyrka en uppräknings av dessa endast i den mån uppräknings föranledes av förslaget under nästföregående anslagspunkt om inrättandet av en jordbruksekonomisk byrå. Jag föreslår därför, att sistnämnda poster skall höjas med vardera 6 500 kronor till 126 500 respektive 134 500 kronor.

Lantbruksstyrelsens omkostnadsanslag bör sålunda för nästa budgetår uppräknas med tillhopa ($4\,000 + 6\,500 + 6\,500 =$) 17 000 kronor till 300 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för styrelsen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1954/55* anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[5] 3. Lantbruksstyrelsen: Kostnader för utbetalande av producentbidrag.

	Anslag
1952/53	76 000
1953/54 (statsliggaren s. 754)	94 000
1954/55 (förslag)	140 000

Sedan 1952 års riksdag fastställt nya grunder för producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk, har erforderliga bestämmelser utfärdats genom kungörelsen den 12 december 1952 (nr 787). Jämlikt 10 § i kungörelsen utgår bidraget, beräknat efter viss genomsnittlig mejerileverans, med tio öre för kilogram för de första 1 000 kilogrammen och därefter med belopp enligt en fallande skala, dock att belopp, som ej slutar å helt krontal, skall jämkas till närmast hela krontal. Medel för producentbidragens gäldande ställes enligt 15 § av lantbruksstyrelsen till förfogande för Svenska mejeriernas riksförening, som därefter tillställer mejerierna erforderliga belopp. Lantbruksstyrelsen handhar enligt 16 § kontrollen över efterlevnaden av kungörelsen och skall därvid enligt andra punkten i sistnämnda paragraf biträdas av statens jordbruksnämnd.

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 och 6/10 1953) hemställer dels om vissa ändringar i förenämnda kungörelse, dels att anslaget skall minskas med 4 000 kronor till 90 000 kronor.

M o t i v. I samband med den omläggning av bidragsverksamheten, som för närvarande pågår i anledning av 1952 års riksdagsbeslut, torde förfarandet vid utbetalning av bidragen ävensom revision och kontroll kunna avsevärt förenklas. Styrelsen har tänkt sig, att det enklaste förfaringssättet härvid skulle vara, att lantbruksnämnderna samtidigt med att de till vederbörande mejerier översänder förteckningar över de bidrag, som mejerierna skall utbetala, till styrelsen överlämnar uppgift om det antal bidrag och det sammanlagda bidragsbelopp, ett vart mejeri har att utbetala enligt förteckningarna. Styrelsen ställer därefter, utan förmedling av riksföreningen, för utbetalningen erforderliga belopp till mejeriernas förfogande samt utanordnar den ersättning, varje mejeri är berättigat till för ifrågavarande utbetalning. Riksföreningen har under hand förklarat sig icke ha något att erinra mot en sådan omläggning av bidragsutbetalningen. Kontrollen över mejeriernas utbetalning av bidragen behöver endast avse att de belopp, som ställts till mejeriernas förfogande, utbetalats i enlighet med de av nämnderna uppgjorda förteckningarna. Enär samtliga i förteckningarna upptagna bidragstagare på förhand erhållit personliga besked om att de är bidragsberättigade samt om bidragsbeloppets storlek, torde kontrollen kunna

göras tämligen enkel och endast utföras stickprovsvis. Den kan enligt styrelsens mening anförtros åt nämndernas kamrerare, varjämte viss granskning torde kunna utövas av styrelsens egna revisorer i samband med förrätningsresor till nämnderna. Bestämmelserna i 15 § samt 16 § andra punkten producentbidragskungörelsen kan i så fall utgå ur kungörelsen.

Vad härefter angår frågan om ersättning till mejerierna för utbetalande av producentbidrag jämlikt den nya kungörelsen upplyser styrelsen, att riksföreningen efter verkställd utredning rörande mejeriernas kostnader för ifrågavarande arbete under hand föreslagit styrelsen, att ersättningen skall bestämmas till 50 öre för varje särskild bidragsutbetalning. Styrelsen, som icke funnit anledning till erinran mot riksföreningens beräkningar, finner sig för egen del böra godtaga riksföreningens förslag. Antalet bidrag, som kommer att utgå enligt den nya kungörelsen, kan ännu icke med säkerhet beräknas men torde kunna uppskattas till högst omkring 180 000. Kostnaderna för bidragens utbetalande skulle i enlighet härmed till en början kunna beräknas till högst omkring 90 000 kronor för varje gång. Efter hand som antalet bidragstagare minskas, kommer kostnaderna att sjunka år från år.

Enligt 14 § producentbidragskungörelsen skall det ankomma på styrelsen att meddela närmare föreskrifter rörande utbetalning av bidrag. Styrelsen, som under hand haft samråd i denna fråga med nyssnämnda riksförening och Riksförbundet Landsbygdens folk, avser att föreskriva, att bidrag i fortsättningen skall utbetalas allenast en gång om året. På grund härav behöver förevarande anslag för nästa budgetår upptagas med 90 000 kronor. Enär anslaget endast är avsett för bestridande enligt bestämda grunder av ersättningar till mejerierna, torde det böra ges karaktär av förslagsanslag.

Styrelsen upptar slutligen i detta sammanhang ytterligare ett spörsmål till behandling. Enligt bestämmelserna i 10 § producentbidragskungörelsen om beräkning av bidrag på grundval av tidigare mejerileverans kan bidrag utgå med jämförelsevis obetydliga belopp, lägst en krona. De små bidragsbelopp, vilka det här sålunda kan bli fråga om, torde inom en viss gräns få anses helt omotiverade ur de synpunkter, som ligger till grund för bestämmelserna om producentbidrag och i regel vara praktiskt taget betydelselösa för mottagaren. Behandlingen av bidragsärendena och utbetalningen av bidragen vållar dock lantbruksnämnder och mejerier ett icke ringa besvär. Med hänsyn härtill har inom styrelsen ifrågasatts, om icke bidragsutbetalningen borde kunna begränsas till att omfatta förslagsvis endast bidrag å lägst 30 kronor. Styrelsen har anmodat Riksförbundet Landsbygdens folk att yttra sig över detta förslag. I ett vid styrelsens skrivelse fogat svar den 26 september 1953 har förbundet uttalat, att det av praktiska skäl finner det motiverat att bidrag, som jämlikt bestämmelserna endast kommer att uppgå till obetydliga belopp, icke skall utbetalas och att det icke vill motsätta sig, att gränsen sättes till 30 kronor. På grund härav föreslår styrelsen, att till 10 § producentbidragskungörelsen skall fogas en bestämmelse av innebörd, att bidrag å lägre belopp än 30 kronor icke skall utbetalas. Styrelsen föreslår, att

ändringarna i kungörelsen skall genomföras från och med den 1 januari 1954. Därigenom skulle någon ersättning för utbetalning av bidrag icke behöva utgå till riksföreningen för innevarande budgetår. Behållningen å det för innevarande budgetår anvisade anslaget skulle därvid komma att uppgå till i runt tal 40 000 kronor. Den första bidragsutbetalningen, avseende kalenderåret 1953, beräknas kunna ske i början av år 1954. Den ersättning till mejerierna, som därvid i enlighet med vad nyss föreslagits skall gäldas av lantbruksstyrelsen, uppgår sammanlagt till omkring 90 000 kronor. En ytterligare medelsanvisning av 50 000 kronor skulle sålunda erfordras. Styrelsen föreslår, att sistnämnda belopp skall anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Y t t r a n d e n. *Statens jordbruksnämnd* finner i likhet med lantbruksstyrelsen lämpligt, att en minimigräns fastställs för de enskilda bidragsutbetalningarna. Nämnden vill ej heller motsätta sig den föreslagna gränsen, 30 kronor, även om en något högre gräns, exempelvis 50 kronor, enligt nämndens mening skulle ha inneburit en bättre avvägning.

Mot den föreslagna omläggningen av medelsutbetalningen, innebärande att styrelsen utan förmedling av Svenska mejeriernas riksförening tillställer de olika mejerierna medel för utbetalning av bidragen och utanordnar mejeriernas ersättning för utbetalningarna, har nämnden icke någon erinran. Vad beträffar ersättningen för mejeriernas kostnader i samband med utbetalningarna har nämnden icke heller funnit anledning att motsätta sig de ändringar av ersättningsnormerna, som kan bli följderna av den beslutade omläggningen av bidragssystemet. Nämnden kan emellertid icke underlåta att framhålla, att den av styrelsen föreslagna förändringen, i förhållande till vad som hittills gällt, beräknas komma att medföra en flerdubbling av kostnadsersättningen till mejerierna.

Vad beträffar styrelsens förslag, att nämndens kontrolluppgifter i förevarande sammanhang skall överflyttas till lantbruksnämnderna, ifrågasätter nämnden, om tillräcklig anledning föreligger att belasta lantbruksnämnderna och, såsom närmast ifrågasatts, deras kamrerare med denna nya uppgift och därmed även i viss utsträckning förorsaka en dubbling av kontrollbesöken vid mejerierna. Nämnden framhåller, att den nuvarande anordningen i detta avseende förefaller praktisk, enär nämndens kontrollanter för andra ändamål regelbundet besöker mejerierna och sålunda samtidigt utan större merkostnad kan verkställa även den nu ifrågavarande kontrollen. Denna kontroll, vilken torde bli av förhållandevis enkel beskaffenhet, synes kunna verkställas inom en årlig kostnadsram av omkring 10 000 kronor mot en för motsvarande kontroll enligt det gamla systemet beräknad årskostnad av omkring 40 000 kronor.

Därest kontrollen kommer att kvarligga hos nämnden, hemställer nämnden, att det av styrelsen avsedda anslaget för budgetåret 1954/55 får inkludera en ersättning med 10 000 kronor till nämnden för denna kontroll.

Sveriges lantbruksförbund, som i ärendet hört Svenska mejeriernas riksförening, framhåller att kontrollen av producentbidragens utbetalning hit-

tills medhunnits av jordbruksnämndens kontrollanter, trots att utbetalningssystemet varit mera komplicerat än det nu blir. Då jordbruksnämndens kontrollanter även i fortsättningen regelbundet kommer att besöka mejerierna, måste det enligt förbundet ur mejeriernas synpunkt te sig obehövt, att en särskild grupp kontrollanter skall besöka dem för att kontrollera utbetalningen av producentbidrag. Om inga avgörande skäl finnes för en ändring, förordar förbundet att nuvarande organisation av kontrollen bibehålles. Det synes nämligen sannolikt, att en omläggning i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag skulle leda till en kostnadsökning.

Lantbruksförbundet framhåller vidare, att ett genomförande av lantbruksstyrelsens förslag om att bidrag å lägre belopp än 30 kronor icke skall utbetalas ter sig önskvärt av praktiska skäl och icke kan ha någon större betydelse för vederbörande leverantörer. Å andra sidan är en sådan gränsdragning enligt förbundet icke så väl förenlig med ett system, där bidragen i princip är beroende av mjölkleveransernas storlek. Med hänsyn till frågans relativt ringa betydelse finner förbundet emellertid ej anledning att taga någon ståndpunkt till densamma utan anser det böra tillkomma statsmakterna att bedöma frågan med hänsyn till de syften, som varit avgörande för de nuvarande bestämmelserna om producentbidrag.

Statskontoret erinrar om vad departementschefen i propositionen 1948: 149 angående organisationen av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets område m. m. anförde rörande hänsynstagandet till mejeriernas administrationskostnader vid upprättande av inkomst- och kostnadskalkyl för jordbruket. Då uttalandet alltjämt torde äga giltighet, anser sig statskontoret fortfarande ej kunna tillstyrka, att mejerierna skall erhålla särskild ersättning för sitt arbete med utbetalande av producentbidrag, i vart fall ej då det gäller bidrag till mejeriernas egna leverantörer. För övrigt håller statskontoret före att det ej kan vara obilligt, att de lantbrukare, som får uppbära här avsedda bidrag, själva får ersätta mejerierna — förslagsvis genom avdrag å bidragsbeloppet — den för bidragstagaren obetydliga kostnaden för utbetalningen. Vid bifall till statskontorets förslag i denna del skulle något anslag för ifrågavarande ändamål ej längre behöva uppföras å budgeten. Såsom närmare motivering härför anför statskontoret i huvudsak följande.

Frågan om ersättning till mejerierna för utbetalande av kontant- och producentbidrag behandlades av 1947 års centrala lantbrukskommitté i dess betänkande med utredning och förslag rörande organisationen av verksamheten för jordbrukets yttre och inre rationalisering (SOU 1948: 2). Kommittén ansåg det rimligt, att ersättning skulle utgå för mejeriernas arbete med distribuerandet av kontantbidragen, vilka i princip utgick till icke-mejerileverantörer. Beträffande producentbidragen föreslog kommittén, utan att taga ställning till frågan huruvida dylik ersättning borde utgå på längre sikt, att mejerierna skulle tillerkännas den begärda ersättningen av 50 öre per producent och år för distribution av producentbidragen under det första bidragsåret. Därefter borde på nytt upptagas såväl spörsmålet om sådan ersättning över huvud skulle utgå som frågan om ersättningens storlek. I sitt den 19 februari 1948 avgivna yttrande över kommitténs betänkande före-

slog statskontoret, att kontantbidragen i regel skulle utbetalas direkt av lantbruksnämnderna, samt framhöll att det, om mejerierna skulle utbetala bidrag endast till sina leverantörer, föreföll opåkallat att tillerkänna dem någon ersättning härför.

Vid anmälan av propositionen 1948:149 angående organisationen av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets område m. m. erinrade föredragande departementschefen — med anledning av kommitténs förenämnda förslag — att enligt det då tillämpade systemet för avvägningen av priserna å jordbrukets produkter vid upprättande av inkomst- och kostnadskalkyl för jordbruket inkomsten av mjölk upptogs efter det avräkningspris, som jordbrukarna genomsnittligt erhållit, sedan mejerikostnaderna avdragits. I dessa mejerikostnader ingick administrationskostnaderna, däri inbegripna även kostnaderna för de hittillsvarande producentbidragen. Detta system skulle i vart fall komma att tillämpas även under budgetåret 1948/49. Om så skedde betydde detta, framhöll departementschefen, att vid prisavvägningen jordbruket som helhet betraktat skulle erhålla ersättning för den merkostnad, som utbetalandet av bidragen kunde medföra. Under sådana omständigheter fann departementschefen det i och för sig ej innebära någon obillighet, om mejerierna — på samma sätt som för det dåvarande skedde i fråga om producentbidragen — med stöd av gällande föreskrifter angående villkor för mjölkpristillägg m. m. ålades att utan gottgörelse utbetala de blivande producent- och kontantbidragen. Med hänsyn till att de personer, till vilka kontantbidragen skulle utgå, i regel ej var knutna till mejerierna och till att kostnaderna för enstaka mejerier kunde bli större än genomsnittet, ville departementschefen trots det anförda ej motsätta sig, att mejerierna för utbetalning av kontantbidrag skulle erhålla den ifrågasatta gottgörelsen av 50 öre per producent och år. Däremot borde av nyss angivna skäl någon särskild gottgörelse i vart fall tills vidare ej utgå för utbetalande av producentbidragen. Vad departementschefen sålunda uttalat godkändes av Kungl. Maj:t och föranledde ej någon erinran från riksdagens sida (JoU 27; Rskr 233). Sedan dess har bestämmelsen om utbetalande av producentbidrag såsom villkor för att mejerierna skulle erhålla mjölkpristillägg bortfallit (SFS 1941: 894, 5 § h) jämfört med SFS 1948: 632, 5 §).

Lantbruksstyrelsens förslag om förenklad kontroll och revision av mejeriernas utbetalning av producentbidragen föranleder ej någon erinran från statskontorets sida. Ämbetsverket förutsätter, att den nya anordningen ej kommer att medföra krav på personalförstärkning från därav berörda myndigheter. Vad beträffar förslaget om att bidragsutbetalningen bör begränsas till att omfatta bidrag å lägst 30 kronor erinrar statskontoret om att ämbetsverket i sitt yttrande över 1947 års centrala lantbrukskommittés betänkande ifrågasatte, om icke bidragen borde begränsas på så sätt att mindre belopp än 100 kronor ej utbetalades. Bidrag syntes sålunda enligt statskontorets mening ej böra utgå för de mjölmängder eller det antal kor, som enligt tabellerna skulle medföra årsbelopp under 100 kronor. Härigenom borde enligt statskontorets mening administrativt arbete insparas utan något egentligt men för jordbrukarna. Statskontoret, som vidhåller denna uppfattning, föreslår alltså att till 10 § producentbidragskungörelsen fogas en bestämmelse av innebörd, att bidrag å lägre belopp än 100 kronor icke skall utbetalas.

Över statskontorets utlåtande har *lantbruksstyrelsen* och *statens jordbruksnämnd* avgivit yttranden. Därvid har styrelsen i huvudsak anfört följande.

Mellan producentbidrag och leveranserna till mejerierna av mjölk föreligger numera icke annat samband än att bidragen, som från och med innevarande år skall utgå med fasta årsbelopp, i regel beräknas på grundval av de genomsnittliga leveranserna under tiden 1 juli 1948—30 juni 1952. Producentbidragen är sålunda helt frikopplade från mejerileveranserna av mjölk och utgår oberoende av om vederbörande bidragstagare levererar mjölk till mejeri eller överhuvud producerar mjölk. Det särskilda stöd till vissa innehavare av mindre jordbruk, som producentbidraget utgör, framträder numera såsom ett stöd av ännu mer utpräglad social karaktär än vad fallet var med de s. k. kontantbidrag, för vilkas utbetalande mejerierna redan tidigare erhållit ersättning av statsmedel. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett, att kostnaderna för bidragens utbetalande bör bestridas av det allmänna. Att såsom statskontoret ifrågasatt låta mejerierna bära kostnaderna för utbetalande av bidragen eller eventuellt låta bidragstagarna själva betala kostnaderna genom avdrag å bidragsbeloppen kan styrelsen sålunda icke förorda.

Styrelsen vill emellertid i detta sammanhang nämna, att styrelsen övervägt möjligheterna att utbeta bidragen genom lantbruksnämnderna eller eventuellt genom styrelsen. Styrelsen har dock funnit praktiska skäl för närvarande tala däremot. Bland annat skulle en sådan omläggning av bidragsutbetalningen kräva en icke obetydlig engångskostnad för anskaffning av kontorsmaskiner. Enär sådana maskiner emellertid skulle kunna användas inom lantbruksorganisationen även för andra ändamål och en sådan engångskostnad med hänsyn till möjliga besparingar på avlöningsanslaget på länge sikt skulle kunna visa sig lönsam, kommer styrelsen att ha sin uppmärksamhet härpå även i fortsättningen.

I samma yttrande framhåller styrelsen, att de föreslagna ändringarna i fråga om kontrollen över bidragsbetalningarna givetvis icke utesluter, att även resekontrollanterna hos statens jordbruksnämnd medverkar i denna, i den mån de hinner med detta vid sina inspektionsresor till mejerierna för andra ändamål. Särskilda medel behöver dock icke beräknas härför, eftersom nämnden ju icke skulle åsamkas ökade kostnader för vare sig avlöningar eller reseersättningar.

Jordbruksnämnden vidhåller vad beträffar minimigränsen för de enskilda bidragsutbetalningarna vad nämnden härutinnan anfört i sitt tidigare utlåtande. Med anledning av statskontorets erinringar i vad avser ersättningen för mejeriernas kostnader i samband med utbetalningarna finner nämnden det naturligt, att mejerierna får verkställa bidragsutbetalningarna till egna mjölkleverantörer utan ersättning av statsmedel. För de årliga utbetalningarna till icke-leverantörer bör enligt nämndens mening ersättning utgå med föreslagna 50 öre för utbetalning. Den totala kostnadsersättningen till mejerierna beräknas då stanna vid ungefär det belopp, 14 000 kronor för år, som hittills beräknats för utbetalningen av de s. k. kontantbidragen.

Anslaget till Kostnader för utbetalande av producentbidrag för budgetåret 1953/54 bör enligt nämnden disponeras med 35 000 kronor till näm-

den, 20 000 kronor till Svenska mejeriernas riksförening och 14 000 kronor för vardera av åren 1952 och 1953 eller tillhopa 28 000 kronor till mejerierna. Därvid skulle en besparing av 11 000 kronor uppkomma på anslaget. För budgetåret 1954/55 bör enligt nämnden anslaget uppföras med 24 000 kronor, varav 10 000 kronor avser nämndens kontroll och 14 000 kronor ersättning till mejerierna för utbetalning i början av år 1955 av producentbidraget för år 1954 till andra än mjölkleverantörer.

Departementschefen.

Liksom lantbruksstyrelsen anser jag att i samband med den omläggning av producentbidragsverksamheten, som för närvarande pågår i anledning av 1952 års riksdagsbeslut, förfarandet vid utbetalningen av bidragen även som revisionen och kontrollen därav bör kunna förenklas avsevärt. Vad lantbruksstyrelsen härvidlag föreslagit, kan jag i huvudsak biträda.

Vad först angår utbetalningarna av bidragen bör sålunda dessa enligt min mening på samma sätt som tidigare verkställas av mejerierna, dock att utbetalningarna i fortsättningen bör ske endast en gång om året. Då bidragen numera icke ansluter sig till de aktuella mjölkleveranserna och följaktligen mera överensstämmer med de forna kontantbidragen, finner jag liksom styrelsen motiverat, att mejerierna erhåller ersättning för samtliga utbetalningar och icke som för närvarande endast för utbetalningar till sådana bidragstagare, som icke levererar mjölk. En dylik omläggning av ersättningsberäkningen är desto angelägnare som utbetalningarna av bidrag belastar de skilda mejerierna synnerligen olika. Med anledning av vad statskontoret anfört vill jag emellertid understryka, att hänsyn bör tagas till den kostnadstäckning, mejerierna erhåller genom nu ifrågavarande ersättning, vid beräkningen av de i jordbrukskalkylen ingående mejerikostnaderna. Mot styrelsens förslag rörande den närmare utformningen av själva utbetalningarna av bidragen eller ersättningens storlek har jag intet att erinra.

I fråga om revisionen och kontrollen av bidragsverksamheten tillstyrker jag likaledes styrelsens förslag. Jag utgår därvid ifrån att genom anordningen icke kommer att uppstå några särskilda kostnader.

Förslaget att bidrag å lägre belopp än 30 kronor icke skall utbetalas har lämnats utan erinran av jordbrukarnas organisationer, Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk. Även jag är av den uppfattningen, att praktiska skäl talar för att en dylik gräns drages.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle medelsbehovet för innevarande budgetår komma att uppgå till 50 000 kronor utöver det belopp, som redan anvisats för ändamålet. Tillskottet torde emellertid böra anvisas under anslaget för budgetåret 1954/55. Då för sagda budgetår i enlighet med styrelsens förslag vidare bör beräknas ett belopp av 90 000 kronor, behöver anslaget sålunda uppföras med tillhopa 140 000 kronor. Yrkandet att anslaget skall omändras till förslagsanslag kan jag icke biträda.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Lantbruksstyrelsen: Kostnader för utbetalande av producentbidrag* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 140 000 kronor.

[6] 4. Lantbruksnämnderna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	7 507 000	8 970 738
1953/54 (statsliggaren s. 754)	9 155 000	
1954/55 (förslag)	9 339 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med ett avrundat belopp av 486 000 kronor till 9 641 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Extra personal	300 000
2. Förbättrad befordringsgång för utbildade kartritningsbiträden (Cf 6—Ce 11)	7 320
3. Avförande ur personalförteckningen av 3 lantbrukskonsulenttjänster i Ca 27 å övergångsstat	—
4. 5 lantbruksinstruktörer i Ca 17 å övergångsstat i st. för Ce 17....	—
5. 12 kanslibiträden i Ca 11 å övergångsstat i st. för 11 kanslibiträden i Ce 11	9 684
6. Överförande å ordinarie stat av 8 kontorsbiträden i Ce 8	—
7. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	169 311
	486 315

Motiv. 1. Den nuvarande personaluppsättningen vid lantbruksnämnderna grundar sig på förslag, som de under 1947 års centrala lantbrukskommitté arbetande lokalkommittéerna avgav till centralkommittén och som efter bearbetning redovisades i centralkommitténs betänkande rörande organisationen av verksamheten för jordbrukets yttre och inre rationalisering (SOU 1948: 2 s. 145 ff). Centralkommitténs betänkande lades till grund för propositionen nr 149 till 1948 års riksdag. Den i propositionen förordade personalplanen, vilken godkändes av riksdagen, innebar emellertid en väsentlig nedsättning av antalet tjänster i förhållande till kommittéförslaget. Sålunda minskades antalet lantbrukskonsulenter med omkring 16 procent, antalet lantbruksassistenter med omkring 19 procent, antalet lantbruksinstruktörer med omkring 9 procent och antalet kanslibiträden (numera kontorister och kanslibiträden) med omkring 40 procent. Endast beträffande gruppen kontors- och skrivbiträden antogs kommitténs förslag i stort sett oförändrat. Sedan dess har något personaltillskott icke tillförts organisationen, bortsett från de tjänster, som tillkom, då nämnderna år 1949 övertog den betes-

verksamhet, som tidigare hades om hand av skogsvårdsstyrelserna. Tvärtom har icke-ordinarieposten enligt beslut av 1951 års riksdag sänkts med 200 000 kronor. Härigenom begränsades ytterligare den personalorganisation, som år 1948 betecknades såsom ett provisorium i avbidan på närmare erfarenheter angående den blivande arbetsbelastningen för nämnderna. Till följd av denna anslagssänkning blev det nämligen — såsom styrelsen tidigare i olika sammanhang framhållit — nödvändigt att vakantsätta ett förhållandevis stort antal extra ordinarie tjänster ävensom att i övrigt inskränka på den icke-ordinarie personalen. Dessa indragningar av personal har på grund av omständigheterna främst kommit att drabba nämndernas verksamhet på den yttre rationaliseringens område. Verksamheten för den inre rationaliseringen, som bortsett från avdikningsverksamheten i det väsentliga övertogs från hushållningssällskapen, har nämligen från början krävt och kräver alltjämt mycket stora personalinsatser. Med hänsyn till den stora balans, som förelegat och — särskilt vad gäller lantbruksingenjörsavdelningarna — alltjämt föreligger i fråga om upprättande av planer för åtgärder för inre rationalisering, har styrelsen ansett det önskvärt, att denna verksamhet skulle kunna fortgå i ungefärligen samma omfattning som tidigare. Under de senaste åren har den bristande medelstillgången emellertid nödvändiggjort en nedskärning av personalen även på detta område. Såsom närmare skall beröras i samband med behandlingen av behovet av anslag till jordbrukets rationalisering disponeras dock alltjämt omkring 74 procent av den totala arbetskraften för uppgifter sammanhängande med den inre rationaliseringen, under det att endast omkring 15 procent därav är avdelad för den yttre rationaliseringen. Därest organisationen icke tillföres ny personal, torde denna fördelning i huvudsak bli rådande under en avsevärd tid; man måste nämligen räkna med, att de befattningshavare, som nu är avdelade för den inre rationaliseringen, i stort sett kommer att vara bundna vid de nuvarande arbetsuppgifterna flera år framåt. Möjligheterna att genom om-disponering av personalen tillföra den yttre rationaliseringen ökad arbetskraft är därför för den närmaste tiden mycket begränsade.

Såsom styrelsen närmare utvecklar under anslagspunkten Bidrag till jordbrukets rationalisering är emellertid en intensifiering av verksamheten för den yttre rationaliseringen i hög grad angelägen. En intensifiering är dock icke möjlig utan ökade insatser av personal eller utan att lantbruksorganisationen återfår något av den elasticitet, som från början utmärkte densamma. Styrelsen föreslår icke nu, att några tjänster skall inrättas för detta ändamål; i viss utsträckning finns ju sådana vakanta, vilka i mån av behov och där det i övrigt synes lämpligt skulle kunna besättas, om blott medel till avlöningarna vore tillgängliga. I stället tänker sig styrelsen en anordning, varigenom det skulle bli möjligt att anställa extra arbetskraft hos nämnderna för att de mera trängande uppgifterna skulle kunna lösas. Den arbetskraft, som härvid främst kommer i fråga, blir lantbruksassistenter och lantbruksinstruktörer samt biträden för kontors- och kartritningsgöromål. Det kan icke bli fråga om att tillfredsställa nämndernas alla önskemål om per-

sonalförstärkning. För att ge en uppfattning om dessa vill styrelsen erinra om att nämnderna, i samband med att styrelsen år 1951 infordrade uppgifter från dem beträffande personalstyrkan, önskade att ej mindre än, bland annat, 16 lantbrukskonsulent- eller lantbruksassistenttjänster, 15 lantbruksinstruktörstjänster, 5 byggnadskontrollanttjänster och 69 biträdestjänster i olika grader för kameral-, kontors-, skriv- och ritgöromål skulle nyinrättas. Till en början måste den nu aktuella personalförstärkningen begränsas till att i huvudsak avse arbetsuppgifter sammanhängande med den yttre rationaliseringen. Regelmässigt måste den vidare strängt avpassas så, att den fyller endast det behov av biträde med för dylika uppgifter erforderliga fältarbeten och dylikt, som de för verksamheten ansvariga tjänstemännen vid de olika lantbruksnämnderna kan ha. Den bör givetvis också kunna disponeras för att genomföra tillfälligt förekommande planeringar av mera vidlyftig beskaffenhet. För ändamålet beräknar styrelsen ett belopp av 300 000 kronor erforderligt, fördelat på posterna avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och rörligt tillägg. Den föreslagna anordningen måste naturligen uppfattas såsom ett provisorium i avvaktan på ytterligare erfarenheter rörande behovet av en organisatoriskt sett fastare utökning av personalen för ifrågavarande ändamål. Vad särskilt angår den ifrågasatta ökningen av biträdespersonalen framhåller styrelsen, att densamma skulle göra det möjligt att befria den nu befintliga personal, vilken är avsedd för fältarbete, från en del kontorsarbete, som den nu måste utföra i brist på tillräcklig kontorspersonal. På så sätt skulle den kvalificerade arbetskraften kunna utnyttjas mera effektivt.

2. I samband med att vissa av 1947 års biträdesutredning begärda uppgifter rörande biträdesorganisationen vid lantbruksnämnderna överlämnades till utredningen förordade lantbruksstyrelsen, att den av 1944 års personalutredning föreslagna befordringsgången för kartritningspersonal skulle tillämpas för personal med kartritningsgöromål vid nämnderna. En sådan befordringsgång borde dock gälla endast kvalificerade, för kartritning särskilt utbildade biträden. Med hänsyn till svårigheterna för nämnderna att anställa kvalificerade kartritterskor med de löneförmåner, som för närvarande kan erbjudas, har styrelsen även i samband med tidigare anslagsäskanden hemställt, att åtgärder måtte vidtagas i angivna syfte. För närvarande kan nämnderna icke erbjuda utbildade kartritterskor högre lön än den, som utgår enligt för skrivbiträden gällande befordringsgång. Även om det är möjligt att mot en sådan lön anställa en utbildad men ännu oerfaren kartritterska, kan man icke räkna med att hon utan att förmånligare villkor kan ställas i utsikt för någon längre tid skall stanna i nämndens tjänst. Härför är konkurrensen om denna personal med andra statliga myndigheter, kommunala inrättningar och enskilda företag alltför hård. Särskilt för de större nämnderna och nämnder, som ej förfogar över ett fullgott kartunderlag, är det av största betydelse att tillgång finnes till goda kartritterskor. Flertalet nämnder har ännu ej tillgång till en modern ekonomisk karta. Vad detta betyder för verksamheten vid nämnderna och särskilt för arbetet med den yttre ra-

tionaliseringen torde icke behöva närmare beskrivas. Det är vanligt att — om ekonomisk karta saknas — i samband med utredning av fastighetsförhållanden och dylikt s. k. sammanställningskartor över de berörda fastigheterna måste utarbetas med hjälp av jordregistret och lantmäteriakterna hos länslantmäterikonstoren. Sådant arbete bör kunna anförtros åt ett kvalificerat ritbiträde att utföra på egen hand men kräver erfarenhet, noggrannhet och kombinationsförmåga. Det gäller t. ex. ofta att med en gammal skifteskarta som grundval över en serie lantmäteriförrättningar leta sig fram till fastigheters nuvarande omfattning och inbördes läge. Det torde, då nämnderna inrättades, ha avsetts att nämnderna skulle erhålla hjälp med dylika arbeten av personalen vid länslantmäterikonstoren; dylik hjälp har emellertid av kända skäl kunnat lämnas endast i mycket begränsad och helt otillräcklig utsträckning. Men även i län, där ekonomisk karta finnes, föreligger behov av kvalificerad biträdeshjälp för kartritningsändamål. Åt kartriterskan bör sålunda kunna anförtros uppgiften att med ledning av kartan, fastighetslängd och fastighetsböcker och dylikt göra ägareutredningar, redovisa brukningsenheter, som består av flera registerfastigheter, m. m. Vad särskilt angår projektering av torrlägningsföretag och mera omfattande eller komplicerade täckdikningsföretag, bör kartriterskan kunna upprita profiler och sektioner över diken, utarbeta originalkarta efter den av förrättningsmannen på mätbordet utförda kladden, göra arealmätningar med planimeter samt utföra vissa ekonomiska beräkningar ävensom massaberäkningar. Avsikten med styrelsens förslag är givetvis icke att alla vid nämnderna förekommande kartritningsgöromål skall utföras av kvalificerade och erfarna kartriterskor. Men nämnderna bör i allmänhet ha tillgång till åtminstone ett dylikt biträde med uppgift att dels självt utföra de mera komplicerade göromålen, dels handleda övrig ritpersonal. Anslagsberäkningen förutsätter, att 10 kvalificerade kartriterskor skall kunna anställas från och med nästa budgetår.

3. Tre å personalförteckningen för innevarande budgetår på övergångsstat uppförda lantbrukskonsulenttjänster i Ca 27 beräknas bli avvecklade under budgetåret. Särskilda medel till löner för ifrågavarande tjänster har icke anvisats under ordinarieposten. Däremot har medel beräknats å icke-ordinarieposten till tre extra ordinarie lantbrukskonsulenttjänster i Ce 27, vilka dock skall hållas vakanta så länge nyssnämnda lantbrukskonsulenter i Ca 27 kvarstår i tjänst. Åtgärden föranleder sålunda icke någon ändring av anslagsdispositionen.

4. I personalförteckningen för innevarande budgetår finnes upptagna fem lantbruksinstruktörstjänster i Ca 17 å övergångsstat. Medel för bestridande av avlöningskostnaderna för dessa tjänster har icke anvisats under ordinarieposten för innevarande budgetår. Däremot har medel beräknats å icke-ordinarieposten till fem extra ordinarie lantbruksinstruktörstjänster i Ce 17, vilka skall hållas vakanta så länge nyssnämnda lantbruksinstruktörer i Ca 17 kvarstår i tjänst. Då ingen av lantbruksinstruktörstjänsterna å övergångsstat beräknas bortfalla under innevarande eller nästa budgetår, torde ordi-

narieposten böra uppräknas med lön till fem lantbruksinstruktörer och icke-ordinarieposten minskas med motsvarande belopp.

5. I kungl. brev den 25 september och den 19 december 1952 samt den 17 juli 1953 har medgivits, att sammanlagt tolv kanslibiträden i Ca 11 må föras å övergångsstat, varjämte föreskrivits, att så länge å övergångsstat uppförda kanslibiträden kvarstår i tjänst sammanlagt högst elva extra ordinarie kanslibiträdestjänster skall hållas obesatta. Ingen av de å övergångsstat uppförda kanslibiträdestjänsterna beräknas kunna avvecklas under innevarande eller nästkommande budgetår. Medel till avlöningar åt ifrågasvarande tolv kanslibiträden å övergångsstat är icke anvisade under ordinarieposten för innevarande budgetår, medan medel däremot beräknats å icke-ordinarieposten till de elva kanslibiträdestjänster, som skall hållas vakanta. Med hänsyn härtill bör ett belopp, motsvarande lön till elva kanslibiträden, överföras från icke-ordinarieposten till ordinarieposten. Därjämte bör sistnämnda anslagspost och anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas med lön till ytterligare ett kanslibitråde.

6. Av de vid lantbruksnämnderna anställda extra ordinarie kontorsbiträdena beräknas åtta den 1 juli 1954 fylla förutsättningarna för att erhålla ordinarie tjänst enligt grunderna för reglerad befordringsgång.

7. Uppräkningen under denna punkt är av automatisk karaktär.

Departementschefen.

Vad först angår lantbruksstyrelsens hemställan om medel till extra personal för den yttre rationaliseringsverksamheten, torde jag få erinra om att styrelsen även i fjol begärde en utökning av den för sagda verksamhet avsedda personalen. Jag uttalade då att den personal, som stod till förfogande för ändamålet otvivelaktigt var väl knappt tillmätt och att därför en viss personalförstärkning i och för sig var motiverad, men ansåg tillika att denna fråga borde prövas först sedan resultatet av 1951 års jordbruksrationaliseringsutrednings arbete förelåg. Frågan om behovet av ytterligare personal för den yttre rationaliseringsverksamheten kunde då avgöras i ett sammanhang. Nyssnämnda utrednings arbete pågår emellertid ännu. Under sådana omständigheter kan jag icke heller i år förorda någon förstärkning av ifrågavarande personal.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anförte vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, torde förslaget om förbättrad befordringsgång för kartritningsbiträden icke nu böra föranleda någon åtgärd.

Lantbruksstyrelsens övriga förslag föranleder emellertid icke någon erinran från min sida. För nästa budgetår bör sålunda beräknas medel för fem lantbruksinstruktörer i Ca 17 och tolv kanslibiträden i Ca 11 å övergångsstat i stället för fem respektive elva dylika tjänstemän å extra ordinarie stat i motsvarande lönegrader. Härav föranledes en kostnadsökning å 9 700 kronor. För löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång bör upptagas 169 300 kronor. Härutöver bör emellertid ansla-

get uppräknas med 5 000 kronor på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående skulle förevarande anslag behöva höjas med tillhoppa 184 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 3 403 000 (+ 202 000) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 170 000 (oförändrat) kronor;

ersättningar till sakkunniga 50 000 (oförändrat) kronor;

ersättningar till täckdiknings- och cementeringsförmän 100 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 2 512 000 (— 82 200) kronor;

rörlikt tillägg 3 104 000 (+ 64 200) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (3 403 000 + 170 000 + 50 000 + 100 000 + 2 512 000 + 3 104 000 =) 9 339 000 (+ 184 000) kronor.

Å personalförteckningen bör antalet egnahemsdirektörstjänster i lönegrad Ca 27 å övergångsstat minskas med en till en samt tre lantbrukskonsulenttjänster, likaledes i lönegrad Ca 27 å övergångsstat, utgå. Vidare bör å förteckningen uppföras tolv kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11 å övergångsstat samt — jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång — ytterligare åtta kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lantbruksnämnderna, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	3 403 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	170 000
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	50 000
4. Ersättningar till täckdiknings- och cementeringsförmän, <i>förslagsvis</i>	100 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	2 512 000
6. Rörlikt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 104 000

Summa kronor 9 339 000;

c) till *Lantbruksnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 9 339 000 kronor.

[7] 5. Lantbruksnämnderna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 177 000	2 275 990
1953/54 (statsliggaren s. 756)	2 272 000	
1954/55 (förslag)	2 357 000	

Yrkanden. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) föreslår, att anslaget skall höjas med 265 000 kronor till 2 537 000 kronor enligt följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Reseersättningar	1 740 000	200 000
2. Övriga expenser	455 000	65 000
		265 000

Motiv. 1. För budgetåret 1952/53 anvisades för ifrågavarande ändamål sammanlagt 1 740 000 kronor, i vilken summa inräknats det belopp, varmed posten enligt särskilt bemyndigande fick överskridas. Enligt hittills föreliggande rapporter från nämnderna uppgår medelsförbrukningen för samma budgetår till 1 725 203 kronor. Samtliga på budgetåret belöpande reseersättningar har emellertid ännu icke gäldats. Nämnderna beräknar sålunda, att de totala kostnaderna kommer att uppgå till omkring 1 810 000 kronor. Denna anmärkningsvärda ökning av kostnaderna torde uteslutande ha sin förklaring i att traktamentena höjts avsevärt genom det från och med den 1 januari 1953 gällande nya allmänna resereglementet. Den kostnadsökning, som för nämndernas del orsakas härav, är nämligen mycket betydande, enär i samband med nämnda reglementes ikraftträdande även det tidigare gällande besparingsreglementet för nämnderna upphört att gälla. Enligt en inom styrelsen företagen undersökning kan sålunda den av författningsändringarna förorsakade höjningen av traktamentskostnaderna uppskattas till minst 140 000 kronor.

Uppräkningen av anslagsposten motiveras i övrigt av den provisoriska utökning av personalen vid nämnderna genom anställning av extra arbetskraft, som styrelsen föreslagit under nästföregående anslagspunkt.

2. Av ökningen motiveras 52 000 kronor av medelsförbrukningen under budgetåret 1952/53. För detta budgetår anvisades, inberäknat det belopp med vilket posten enligt särskilt bemyndigande fick överskridas, för ifrågavarande ändamål sammanlagt 480 000 kronor eller sålunda ett 25 000 kronor högre belopp än som upptagits i staten för innevarande budgetår. Det anvisade beloppet har helt förbrukats. Enligt från nämnderna ingångna rapporter har på budgetåret 1952/53 belöpande räkningar å tillhoppa omkring 27 000 kronor icke kunnat gäldas. Det verkliga medelsbehovet uppgick sålunda till ca 507 000 kronor. Särskilt har kostnaderna för telefon och städning ökat; de sammanlagda kostnaderna härför översteg med 36 500 kronor motsvarande kostnader under närmast föregående budgetår. I övrigt motiveras upprä-

ningen av de under nämndernas avlöningsanslag omförmälda förslagen om viss personalförstärkning vid nämnderna. Styrelsen har emellertid vid beräkningen av den erforderliga medelsanvisningen för här ifrågavarande ändamål liksom i sina tidigare anslagsäskanden förutsatt, att ett särskilt anslag anvisas för komplettering av nämndernas inventarieutrustning.

Departementschefen.

Vad först angår posten reseersättningar vill jag erinra om att jag under föregående anslagspunkt förklarat mig icke kunna tillstyrka den förstärkning av lantbruksnämnderna med extra personal, som lantbruksstyrelsen ifrågasatt. Därmed bortfaller denna anledning till höjning av posten. Å andra sidan påkallar ökningen av traktamentskostnaderna, vilken föranletts av bestämmelserna i det nya allmänna resereglementet, en uppräknings av posten. Jag är emellertid icke beredd att tillstyrka en höjning med mer än 60 000 kronor. Beträffande posten övriga expenser förordar jag en uppräknings med hänsyn till medelsförbrukningen. I detta fall torde höjningen dock kunna begränsas till 25 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör lantbruksnämndernas omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med (2 272 000 + 60 000 + 25 000 =) 2 357 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantbruksnämnderna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 357 000 kronor.

[8] 6. Lantbruksnämnderna: Utrustning.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	20 000	25 932	2 464
1953/54 (statsliggaren s. 757) ..	30 000		
1954/55 (förslag)	50 000		

Yrkande. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) föreslår, att anslaget skall upptagas med ett till 95 000 kronor förhöjt belopp.

Motiv. Såsom styrelsen tidigare i olika sammanhang framhållit, har medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål hittills icke på långt när varit tillräcklig för behovet. I sina anslagsäskanden till 1953 års riksdag uppskattade styrelsen det samlade medelsbehovet för nyanskaffning av inventarier till omkring 170 000 kronor, varav cirka 75 000 kronor belöpte å instrument och annan fältutrustning samt återstoden på möbler, kontorsmaskiner och dylikt. Vid ingången av budgetåret 1952/53 fanns å anslaget en odisponerad behållning å omkring 27 000 kronor. Detta belopp är numera helt taget i anspråk. För innevarande budgetår har ett belopp av 30 000 kronor anvisats.

Av detta belopp är 10 000 kronor avsedda för anskaffande av en telefonväxel hos lantbruksnämnden i Värmlands län, vilken kostnad icke tagits i beräkning vid nyssnämnda uppskattning av nyanskaffningsbehovet. Av det återstående beloppet har styrelsen disponerat 10 000 kronor för inköp av instrument; endast 10 000 kronor finnes sålunda disponibla för inköp av möbler och kontorsmaskiner. För tillgodoseende av hela nyanskaffningsbehovet skulle i enlighet härmed erfordras en medelsanvisning av omkring (170 000 — 27 000 — 20 000 =) 123 000 kronor. Styrelsen föreslår, att för detta ändamål för nästa budgetår beräknas ett belopp av 40 000 kronor, varav omkring 20 000 kronor avses för instrument.

Enligt en å styrelsens jordförbättringsbyrå gjord kalkyl kan kostnaderna för en tillfredsställande årlig ersättningsanskaffning för instrument och annan fältutrustning, som förslitits, beräknas till omkring 25 000 kronor, vilket belopp synes böra upptagas under förevarande anslag.

Lantbruksnämnderna i Älvsborgs läns norra område samt i Västmanlands och Norrbottens län beräknas under nästa budgetår kunna inflytta i nya lokaler. I samband därmed uppkommer kostnader för gardiner och armatur samt komplettering i övrigt av inventarieutrustningen ävensom telefoninstallation. Kostnaderna därför, vilka ännu icke kan beräknas med säkerhet, lorde kunna uppskattas till sammanlagt lägst 30 000 kronor.

Departementschefen.

Lantbruksstyrelsen har för ändamålet begärt icke mindre än 95 000 kronor. En medelsanvisning av denna storleksordning kan jag emellertid icke tillstyrka. För min del föreslår jag, att 50 000 kronor skall anvisas. Av beloppet bör i första hand bestridas kostnaderna för den inflyttning i nya lokaler, som lantbruksnämnderna i Älvsborgs läns norra område samt i Västmanlands och Norrbottens län räknar med under nästa budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna: Utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[9] 7. Lantbruksnämnderna: Ersättningar åt ortsombuden.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	300 000	223 800
1953/54 (statsliggaren s. 757)	300 000	
1954/55 (förslag)	300 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp.

Jag biträder lantbruksstyrelsens yrkande och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna: Ersättningar åt ortsombuden* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[10] 8. Lantbruksnämnderna: Kostnader för planeringskommittéer.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	250 000	115 782
1953/54 (statsliggaren s. 757)	250 000	
1954/55 (förslag)	200 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett till 200 000 kronor minskat belopp. Styrelsen framhåller därvid, att de medel, som förbrukats under det gångna budgetåret, huvudsakligen använts för befolkningsutredningar rörande vissa landsbygdsområden, för utredning i samråd med 1951 års jordbruksrationaliseringsutredning om behovet av komplettering av ofullständiga jordbruk med skog samt för den medverkan, som lantbruksorganisationen såsom företrädare för landsbygds- och jordbruksintressen lämnat i vissa regionalplaner. Planeringsverksamheten kommer enligt styrelsen även i fortsättningen att bedrivas i den omfattning, som påkallas av aktuella rationaliseringsbehov.

Departementschefen.

Mot lantbruksstyrelsens beräkning av anslaget har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna: Kostnader för planeringskommittéer* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[11] 9. Lantbruksattachéer: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	198 500	207 196
1953/54 (statsliggaren s. 758)	212 500	
1954/55 (förslag)	215 700	

Jag torde få erinra om att genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 mars 1953 en höjning vidtagits av arvudet till skrivbiträdet vid beskickningens i London lantbruksavdelning. Bland annat på grund härav torde förevarande anslag böra uppräknas med ett belopp av 3 200 kronor. Av beloppet bör 2 700 kronor hänföras till icke-ordinarieposten och återstående 500 kronor till posten till rörligt tillägg. I övrigt synes emellertid några ändringar icke erforderliga beträffande anslaget.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör lantbruksattachéernas avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med $(153\,800 + 53\,800 + 8\,100 =) 215\,700 (+ 3\,200)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55.

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	153 800
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	53 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 100
Summa kronor 215 700;	

b) till *Lantbruksattachéer*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 215 700 kronor.

[12] 10. *Lantbruksattachéer*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	47 000	49 856
1953/54 (statsliggaren s. 760)	47 000	
1954/55 (förslag)	47 000	

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp av 47 000 kronor för budgetåret 1954/55. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksattachéer*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 47 000 kronor.

C. Lantbruksakademien m. m.

[13] 1. Lantbruksakademien: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	32 500	42 262
1953/54 (statsliggaren s. 760)	42 700	
1954/55 (förslag)	42 700	

Y r k a n d e n. *Lantbruksakademien* (skr. 25/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 900 kronor till 45 600 kronor. Som motivering för äskandet anför akademien, att dess sekreterare av enahanda skäl, som anförts i äskandena för budgetåret 1953/54, icke bör ha lägre löneställning än professor vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. Emellertid åtnjuter sekreteraren ett särskilt arvode å 2 000 kronor i sin egenskap av ledamot och sekreterare i jordbrukets forskningsråd. Akademien föreslår därför, att sagda arvode skall inarbetas i sekreterarens lön och att denne i anslutning härtill skall placeras i Co 15. Detta medför, såsom förut angivits, en ökning av förevarande anslag med 2 900 kronor. Å andra sidan bortfaller det för omförmälda arvode avsedda beloppet från anslaget till Bidrag till lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m.

Departementschefen.

Den föreslagna uppflyttningen i lönegrad av lantbruksakademiens sekreterare är jag icke beredd att tillstyrka. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksakademien, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

U t g i f t e r.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	31 700
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 500
Summa kronor	49 200

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l.

Av lantbruksakademiens medel	6 500
Nettoutgift kronor	42 700;

- b) till *Lantbruksakademien*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 42 700 kronor.

[14] 2. Lantbruksakademien: Bidrag till museum, bibliotek m. m.

	Anslag
1952/53	19 000
1953/54 (statsliggaren s. 760)	19 000
1954/55 (förslag)	19 000

I enlighet med förslag av *lantbruksakademien* (skr. 20/8 1953) torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksakademien: Bidrag till museum, bibliotek m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 19 000 kronor.

[15] 3. Bidrag till lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	47 400	50 971
1953/54 (statsliggaren s. 761)	55 300	
1954/55 (förslag)	54 300	

Y r k a n d e. *Jordbrukets forskningsråd* (skr. 18/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med 62 600 kronor, vilket innebär en anslagsökning med 7 300 kronor. *Lantbruksakademien* (skr. 27/8 1953) tillstyrker rådets framställning. I anslutning till sitt förslag under lantbruksakademiens avlöningsanslag om sekreterarens lönegrads-placering erinrar akademien vidare om att vid bifall därtill det under förevarande anslag upptagna arvudet å 2 000 kronor åt akademiens sekreterare såsom ledamot och sekreterare i rådet icke längre bör utgå.

M o t i v. Anslagsökningen sammanhänger med följande förslag. Rådet hemställer, att avlöningen åt förste byråsekreteraren uppräknas med 100 kronor till följd av löneklassuppflyttning. Med hänsyn till ökade arbetsuppgifter förordas att det till övrig arbetskraft utgående beloppet uppräknas med 1 000 kronor till 6 700 kronor. Posten till expenser anses på grund av de stegrade materielkostnaderna böra uppräknas med 700 kronor till 5 500 kronor. Med hänsyn till att antalet resor och utredningar behöver ökas, förordas att posterna till reseersättningar och särskilda utredningar skall höjas med vardera 1 000 kronor till 9 000 respektive 4 000 kronor. Vidare föreslår rådet, att en ny post å 5 000 kronor skall upptagas för publicering. Rådet framhåller därvid, att försöksredogörelser för närvarande i stor utsträckning placeras såsom tidskriftsartiklar. Då behovet av publicering emellertid ökat, har de hittillsvarande publiceringsmöjligheterna, som redan tidigare varit begränsade, blivit otillräckliga. Enligt rådet har det därför visat sig erforderligt att förfoga över särskilda medel för tryckning av redogörelser för utredningar och försöksresultat. Rådet finner

däremot, att posten till samarbetet mellan forskningsråden kan reduceras med 1 500 kronor till 1 000 kronor.

Departementschefen.

Vid behandlingen av lantbruksakademiens avlöningsanslag har jag förklarat mig icke kunna tillstyrka akademiens framställning om lönegradsuppflyttning av dess sekreterare. Det under förevarande anslag upptagna arvodet åt denne såsom ledamot och sekreterare i forskningsrådet bör därför bibehållas oförändrat. Vad härefter angår de av rådet begärda ökningarna av olika anslagsposter har jag icke något att erinra mot att för löneklassuppflyttning av förste byråsekreteraren skall beräknas 100 kronor. I övrigt anser jag mig emellertid blott kunna tillstyrka, att det för övrig arbetskraft å rådets kansli avsedda beloppet skall höjas med 400 kronor till 6 100 kronor. Då, såsom rådet föreslagit, å andra sidan posten till samarbete mellan forskningsråden, bör minskas med 1 500 kronor till 1 000 kronor, skulle vid bifall till vad jag nu förordat förevarande anslag för nästa budgetår behöva uppföras med $(55\,300 + 100 + 400 - 1\,500 =) 54\,300$ (— 1 000) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 54 300 kronor.

[16] 4. Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	300 000	337 603
1953/54 (statsliggaren s. 761)	350 000	
1954/55 (förslag)	350 000	

Y r k a n d e. *Jordbrukets forskningsråd* (skr. 18/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 250 000 kronor till 600 000 kronor.

M o t i v. Liksom föregående år framhåller rådet, att en höjning av anslaget är erforderlig med hänsyn till dels minskningen av anslagets realvärde, dels det förhållandet att inkomna anslagsansökningar vida överstiger de disponibla medlen, ehuru en hel del under hand gjorda förfrågningar om möjligheterna att erhålla anslag måst avvisas och därför icke formellt framförts. För att belysa förhållandena i detta hänseende anför rådet, att under budgetåren 1945/46—1952/53 inkommit ansökningar om bidrag å tillhoppa omkring 3 380 000 kronor, medan endast 2 045 000 kronor kunnat disponeras. Vidare upplyser rådet, att vid början av budgetåret 1953/54 omkring 354 000 kronor var disponibla, däri inräknad en reservation från föregående års anslag. Av detta belopp hade emellertid redan före budgetårets ingång cirka 283 000 kronor, fördelade på 29 anslag, anvisats eller reserverats att

— under förutsättning att erforderligt statsanslag beviljades — utgå för fullföljande av äldre undersökningar eller för nya angelägna forskningsuppgifter. Under budgetåret 1953/54 förfogar rådet sålunda endast över omkring 71 000 kronor för att tillgodose under budgetåret uppkommande anslagsbehov.

Vid uppskattningen av medelsbehovet för nästa budgetår utgår rådet från att en höjning av anslaget erfordras med omkring 50 000 kronor för att återställa anslagets realvärde samt med 200 000 kronor för att tillgodose de mest trängande anslagsbehoven. Härvid har för lagringsforskning beräknats 170 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till den betydelse forskningen på jordbrukets område har för strävandena att öka jordbruksproduktionen och i övrigt förbättra förhållandena inom jordbruksnäringen har ifrågavarande anslag under senare år uppräknats vid flera tillfällen och senast för innevarande budgetår, då anslaget höjdes med 50 000 kronor. I nuvarande läge anser jag mig därför icke kunna tillstyrka en ytterligare höjning av anslaget. Såsom jag anförde vid bestämmande av anslaget för det nu löpande budgetåret torde av de anvisade medlen en tredjedel böra användas för främjande av lagringsforskning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av forskning på jordbrukets område*
m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag
av 350 000 kronor.

[17] 5. Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	584 000	668 267
1953/54 (statsliggaren s. 762)	792 900	
1954/55 (förslag)	804 700	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens växtskyddsanstalt* (skr. 13/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 54 300 kronor till 847 200 kronor. De föreslagna ändringarna framgår av följande sammanställning.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar.	
a) Anstaltsföreståndaren i Co 15 i st. för Ca 37	2 928
b) Tekniskt biträde i Cg 6 i st. för tillfällig anställning	3 372
2. Personalförstärkningar.	
a) 1 byråsekreterare i Ca 29	20 148
b) 1 assistent i Cf 19	10 452
c) 1 förman (institutionsvaktmästare) i Ce 12	8 280

	Ökning
3. Ersättning till vaktmästare för eldning på annan tid än tjänstgöringstid m. m.	700
4. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	8 442
	54 300
5. Tillika hemställer <i>anstaltssstyrelsen</i> (skr. 15/10 1953) att kassörstjänsten i lönegrad Ce 17 skall överföras på ordinarie stat.	

Motiv. 1 a. Liksom vid anslagsäskandena för föregående budgetår erinrar styrelsen om att, bland annat, befattningen såsom överinspektör vid statens lantbruksförsök är placerad i Cp 15 och avdelningsföreståndarna vid skogsforskningsinstitutet i Co 14.

1 b. Medel utgår för närvarande till ett extra tekniskt biträde under sommarhalvåret för prövning av bekämpningsmedel. Då denna anordning medför, att befattningen vanligen får besättas med ny ovan innehavare varje år och då dessutom full sysselsättning kan beredas den anställda året runt, anhåller styrelsen om medel för en helårstjänst i Cg 6.

2 a. Inrättande av en sekreteraretjänst i Ca 29 har förordats och motiverats av 1949 års växtskyddsutredning. Jordbruksutskottet har, då tjänsten icke upptogs i statsverkspropositionen, i sitt utlåtande nr 36 till 1952 års riksdag rekommenderat frågans upptagande till förnyat övervägande. Då växtskyddsanstaltens verksamhet under de senaste åren avsevärt ökats (med ett kemiskt laboratorium, två filialer, bekämpningsmedelskontroll, kursverksamhet m. m.), har anstaltens föreståndare alltmer belastats med administrations- och intendenturuppgifter, varigenom hans möjligheter att ägna sig åt den fackliga ledningen avsevärt inskränkts.

2 b. Växtskyddsutredningen har starkt framhållit betydelsen av en ökad och intensifierad upplysningsverksamhet och även föreslagit, att anstalten genom införskaffande av erforderligt primärmaterial skall möjliggöra ställande av växtskyddsprognoser och genomförande av därav betingade upplysningskampanjer. Styrelsen understryker fördens skull ånyo vikten av att denna assistenttjänst utan ytterligare uppskov inrättas vid filialen i Alnarp.

2 c. Östgötafilialens föreståndare har för närvarande ingen annan arbets hjälp än ett skrivbiträde. Styrelsen anser det vara rimligt, att han får en manlig medhjälpare, förman eller institutionsvaktmästare i Ce 12, för manuell arbeten med skötsel av försök på fält och under glas samt i laboratoriet.

3. Förhöjd ersättning till anstaltens vaktmästare för tillsyn över ämbetslokaler och städning samt extra ersättning för eldning under tid, som icke faller inom den stadgade arbetstiden har medfört en ökad belastning på avlöningsanslaget med $(100 + 600 =) 700$ kronor.

4. Ökningen är av automatisk natur.

5. Ifrågavarande tjänst tillkom i samband med den allmänna löneregleringen under senare år. Kungl. Maj:t har sedermera förklarat, att tjänsten vore avsedd för innehavaren av den ordinarie kansliskrivartjänsten i 15 lönegraden vid anstalten. Enligt anstaltssstyrelsen måste det emellertid bero

på ett misstag, att på dylikt sätt en ordinarie tjänst utbytes mot en extra ordinarie. Rättelse härutinnan bör därför ske.

Departementschefen.

Vad till en början angår anstaltsföreståndarens löneställning är jag fortfarande icke beredd att upptaga frågan om ytterligare uppflyttning av denna tjänst till prövning.

I enlighet med vad anstaltsstyrelsen föreslagit vill jag däremot biträda förslaget, att en tjänst som tekniskt biträde i Cg 6 skall inrättas i stället för nuvarande anordning med halvårsanställning av ett extra biträde i motsvarande lönegrad. Härför erfordras i runt tal 3 400 kronor. Dessutom torde anslaget böra uppräknas med 8 400 kronor på grund av löneklassförändringar och reglerad befordringsgång.

Mot förslaget att överföra kassörstjänsten i lönegrad Ce 17 på ordinarie stat har jag icke något att erinra. Anstaltsstyrelsens yrkanden i övrigt anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka.

Vad jag nu föreslagit föranleder en ökning av förevarande anslag med $(3\,400 + 8\,400 =) 11\,800$ kronor till 804 700 kronor.

Med beaktande av att till följd av den allmänna löneregleringen ett be-
lopp av 6 000 kronor bör överflyttas från ordinarie- till icke-ordinarieposten,
beräknas anslaget sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 95 700 (— 5 300) kronor;
arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 200 (oförändrat) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 420 000 (+ 13 000) kronor;
rörligt tillägg 287 800 (+ 4 100) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(95\,700 + 1\,200 + 420\,000 + 287\,800 =)$
804 700 (+ 11 800) kronor.

Å personalförteckningen bör kansliskrivartjänsten i lönegrad Ca 15 utby-
tas mot en kassörstjänst i lönegrad Ca 17.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i per-
sonalförteckningen för statens växtskyddsanstalt, som an-
givits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för statens växt-
skyddsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med bud-
getåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	95 700
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	420 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	287 800

Summa kronor 804 700;

c) till *Statens växtskyddsanstalt*: Avlöningar för budget-
året 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 804 700 kronor.

[18] 6. Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	179 000	208 933
1953/54 (statsliggaren s. 763)	173 000	
1954/55 (förslag)	185 800	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens växtskyddsanstalt* (skr. 18/8 1953) hemställer, att anslaget skall ökas med 40 000 kronor till 213 000 kronor enligt följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Övriga expenser	39 000	10 500
2. Frakter och transporter	11 000	14 000
3. Instrument och apparatur	5 000	1 000
4. Förbrukningsartiklar	12 000	7 000
5. Arbetskostnader	42 000	7 500
		40 000

M o t i v. 1. Det har icke varit möjligt att under 1952/53 hålla utgifterna inom ramen av de anvisade medlen, utan dessa har med vederbörligt tillstånd överskridits med 2 000 kronor. Automatiska utgiftsökningar är att emotse under budgetåret 1954/55. I samband med personalökningar, lokalutvidgningar och nytillkommande arbetsuppgifter beräknas sålunda städningsskostnaderna öka med 4 000 kronor. Höjda telefontaxor samt ökad samtalsfrekvens i samband med anstaltens utvidgning torde komma att höja telefonkostnaderna med 1 800 kronor. Möbler, kontorsmaskiner o. d. beräknas av enahanda skäl draga en ökad kostnad av 2 700 kronor. Slutligen medför höjda priser på böcker och tidskrifter samt anskaffning av litteratur för nytillkomna filialer och kemiska laboratoriet en beräknad kostnadsökning av 2 000 kronor.

2. Højningen är avsedd för inköp av en bil för filialen i Alnarp i syfte att underlätta och effektivisera filialens verksamhet samt förbilliga resorna.

3. Den utvidgade bekämpningsmedelskontrollen har medfört hastigare förslitning av apparatur (sprutor, bepudringsapparater m. m.), varför det anses oundgängligen nödvändigt att i budgeten upptaga ett årligt belopp för detta ändamål. Behovet beräknas till 1 000 kronor.

4. Styrelsen anför, att de för förbrukningsartiklar anvisade medlen visat sig otillräckliga och att ökat behov av medel uppstår, då anstaltens kemiska laboratorium träder i verksamhet.

5. Forsknings- och försöksverksamhetens utbyggande medför ett ökat behov av manuell arbetskraft, varför anställande av ytterligare en arbetare erfordras. Enligt kollektivavtal uppgår lönen för en sådan under första anställningsåret till 7 500 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till lokalutvidgningen och nya arbetsuppgifter förordar jag att posten till övriga expenser skall uppräknas med 4 000 kronor till ökade städningskostnader och 1 800 kronor till höjda telefonkostnader. Sedan anstaltens kemiska laboratorium numera trätt i verksamhet, bör vidare posten förbrukningsartiklar höjas med 3 000 kronor. Till ökade arbetskostnader vill jag vidare förorda ett belopp av 4 000 kronor. Anstaltens övriga äskanden under förevarande anslag anser jag mig i nuvarande läge icke kunna biträda. Anslaget bör sålunda uppräknas med $(5\,800 + 3\,000 + 4\,000 =)$ 12 800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för växtskyddsanstalten.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 185 800 kronor.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.

[19] 1. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 460 500	3 984 295
1953/54 (statsliggaren s. 764)	4 109 500	
1954/55 (förslag)	4 153 000	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 31/8, 23/10 och 27/10 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 708 600 kronor till 4 818 100 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
<i>A. Undervisningsinstitutionerna.</i>	
1. Tjänsteförändringar.	
a) 1 förste assistent i Ce 27 i st. för 1 assistent vid institutionen för marknadslära	6 996
b) 1 förste assistent i Ce 27 i st. för 1 assistent i Ce 25 vid baljväxtlaboratoriet	1 812
c) 1 assistent i Ce 19 i st. för 1 instruktör i Ce 16 vid maskintekniska institutionen	1 284
d) Lönereglering för assistenter	12 384
e) Lönereglering för institutionsvaktmästare m. fl.	4 442
f) Lönereglering för laboratoriepersonal	40 208
2. Personalförstärkningar m. m.	
a) 1 förste assistent i Ce 27 vid institutionen för allmän jordbrukslära	17 028
b) 1 förste assistent i Ce 27 för instrumentkonstruktioner m. m. ...	17 028
c) 1 förste assistent i Ce 27 för den praktiskt pedagogiska utbildningen (jämte arvode å 3 000)	20 028
d) 1 förste biblioteksassistent i Ce 17	10 032
e) Tillfällig arbetskraft vid baljväxtlaboratoriet	3 000
f) Ersättning åt ciceroner	1 000
<i>B. Kansli och kamrerarexpeditionen m. m.</i>	
3. Tjänsteförändringar m. m.	
a) 1 förste kansliskrivare i Ca 17 i st. för Ce 17	—
b) 1 trädgårdsmästare i Ca 14 i st. för Ce 14	—
c) 1 kontorist i Ca 13 i st. för Ce 13	—
d) 1 reparatör i Ca 13 i st. för Ce 13	—
e) 1 nattvakt i Ca 10 (avgår arvode å 3 000)	4 632

	Ökning
4. Personalförstärkningar m. m.	
a) Arvode till överinspektören	1 800
b) Tillfällig arbetskraft vid kansliet	6 000
c) Arvode till prorektor	1 500
d) Engångsanslag för utredning beträffande administrationen av rektorns institution	2 500
e) Årsanslag till experter och skrivhjälp för administration av rektorns institution	2 500
C. Statens jordbruksförsök.	
5. Personalförstärkningar m. m.	
a) 2 överassistenter i Ca 29	37 824
b) 1 assistent i Ce 21	12 120
c) Tillfällig arbetskraft	10 000
D. Statens försöksgårdar.	
6. Tjänsteförändringar.	
a) 1 driftsledare i Ce 21 i st. för 1 jordbruksföreståndare i Ce 18 vid Wiads försöksgård	1 752
b) 1 assistent i Ce 19 i st. för 1 arvodestjänst vid Öjebyns försöksgård	1 776
7. Personalförstärkning.	
1 bokhållare i Ce 19 vid Wiads försöksgård	11 400
E. Statens husdjursförsök.	
8. Personalförstärkningar.	
a) 1 överassistent i Ce 29	18 912
b) 1 laboratoriebiträde i Ce 11	7 968
c) Tillfällig arbetskraft	5 000
F. Diverse äskanden.	
9. I särskild förteckning upptagna yrkanden	418 484
G. Löneregleringar m. m.	
10. Lönegradsuppflyttningar på grundval av prop. nr 134, 165 och 169/1953	13 044
11. Löneklassförändringar	16 085
	Summa kronor 708 539

12. Med överlämnande av en av täckdikningsförsöksnämnden gjord framställning (5/7 1953) hemställer *högskolestyrelsen* slutligen, dels att täckdikningsförsöksverksamheten skall inordnas i försöksverksamheten i övrigt på jordbrukets område och definitivt knytas till högskolans institution för agronomisk hydroteknik såsom en särskild avdelning för dränerings-

försök, dels att sagda nämnd skall ombildas till ett beredande organ med befogenhet att under högskolestyrelsen handlägga frågor rörande täckdickningsförsöksverksamheten, dels att för samma verksamhet skall från och med nästa budgetår inrättas en statsagronomtjänst i Ca 33, en förste assistenttjänst i Ce 27 och en kontorsbiträdestjänst i Ce 8 vid nyssnämnda institution och dels att medel till avlöningar åt berörda tjänstemän skall upptagas under högskolans avlöningsanslag. Vid bifall till dessa förslag skulle förevarande anslag behöva höjas med ytterligare i runt tal 46 400 kronor.

M o t i v. Högskolestyrelsen framhåller inledningsvis, att den i sina anslagsäskanden liksom föregående år huvudsakligast utgått från 1945 års jordbruksförsöksutrednings och 1946 års högskoleutrednings förslag. Sistnämnda utrednings förslag har visserligen genomförts i väsentliga delar, men förstnämnda utrednings förslag har förverkligats endast i mindre omfattning. Enligt styrelsen är det av största vikt, att den i princip redan beslutade upprustningen av högskolan och försöksverksamheten genomföres snarast möjligt. Den förklarar sig emellertid inse, att det i nuvarande statsfinansiella läge icke torde vara möjligt att erhålla medel till en så omfattande upprustning som detta skulle innebära. Med hänsyn härtill har styrelsen uppdelat sina anslagsäskanden i två grupper, nämligen dels sådana, som närmare motiverats och ansetts böra komma i fråga i första hand, och dels sådana, som tillstyrkts utan motivering och endast upptagits i en särskild förteckning såsom yrkanden i andra hand.

Av de förslag, som styrelsen nu framlagt, överensstämmer ett flertal i det väsentliga med även för innevarande och tidigare budgetår framförda men ej bifallna förslag. Detta gäller yrkandena under punkterna 1 a och b, 2 a, b, d och f, 3 e, 5 a—c, 6 b, 8 a och b samt 12. Beträffande motiveringarna för dessa yrkanden torde därför här blott behöva hänvisas till IX ht 1953, punkterna 1 b och a, 2 c, f, g och r, 3 b, 8 a, c och f, 9, 10 a och b samt 15.

I fråga om motiveringarna för övriga förslag må här återgivas följande.

1 c. Lönegradsplaceringen av ifrågavarande tjänst har prövats av tjänsteförteckningskommittén. Anledningen till att tjänsten satts i 16 lönegraden torde enligt styrelsen vara, att vissa andra instruktörer hänförs till denna lönegrad. Dessa har emellertid helt andra arbetsuppgifter och fordringarna på dem torde vara lägre än i fråga om en instruktör vid maskintekniska institutionen. Då det krävs samma utbildning för ifrågavarande instruktör som för assistenterna i Ce 15—Ce 21 vid försöksanstalterna och då arbetsuppgifterna är likvärdiga, anser styrelsen instruktörstjänsten böra ändras till en assistenttjänst med placering tills vidare i Ce 19.

1 d. Under hänvisning till framställningar i ämnet från högskolans lärarkollegium samt Assistent- och amanuensföreningen vid högskolan ävensom till viss statistisk utredning anför högskolestyrelsen, att assistenttjänsterna vid undervisningsinstitutionerna både med hänsyn till arbetsuppgifterna och till deras betydelse för rekryteringen vid högskolan är av den art, att de bör vara placerade i samma befordringsgång som tjänsterna inom

lantbruksorganisationen. Endast då blir det möjligt att vid ifrågavarande institutioner förvärva och under längre tid kvarhålla personer, som är väl skickade att deltaga i undervisnings- och forskningsverksamheten och därjämte äger förmåga att ägna sig åt fortsatt forskningsarbete.

Med hänsyn till det anförda yrkar högskolestyrelsen, att en förmånligare beföringsgång skall införas för undervisningsassistenterna. För närvarande gäller, att sådan assistent, som avlagt agronom- eller filosofie licentiatexamen, börjar i Cg 21 och efter 1 1/2 år uppflyttas till Cg 23, medan assistenter med annan akademisk examen börjar i Cg 19, efter 1 1/2 år uppflyttas till Cg 21 och efter ytterligare 2 år till Cg 23. Enligt förevarande förslag skulle emellertid förstnämnda assistenter börja i Cf 21, efter 1 1/2 år uppflyttas till Ce 23 och efter ytterligare 2 år till Ce 25. För den andra kategorien assistenter skulle tillämpas Cf 19, efter 1 1/2 år Ce 21, efter ännu 2 år Ce 23 samt till slut efter ytterligare 2 år Ce 25.

1 e. Högskolestyrelsen anför, att lärarkollegiet uppdragit åt en särskild kommitté att verkställa utredning rörande den tekniska personalens löneställning och arbetsuppgifter. Till fullföljande av sitt uppdrag har nämnda kommitté bland annat framlagt förslag till ändrad lönegradsplacering m. m. för vissa till vaktmästargruppen hörande befattningar. Detta förslag, vilket bifogats styrelsens skrivelse i ärendet, innebär följande lönegradsuppflyttningar och ändrade tjänstebenenämningar.

Nu		Förslag	
Tjänstebenenämning	Löne-grad	Tjänstebenenämning	Löne-grad
8 institutionsvaktmästare	12	5 d:o	14
		1 biblioteksvaktmästare och ma- terialförvaltare	14
		1 trädgårdsmästare	14
		1 fältassistent	15
1 arbetsförman	12	1 fältassistent	15
1 trädgårdsförman	12	1 trädgårdsmästare	14
1 förste expeditionsvakt	11	1 d:o	12
2 djurskötare	10	1 assistent	15
		1 fodermarsk	12

I kommitténs förslag, till vilket högskolestyrelsen helt ansluter sig, har närmare angivits vilka tjänster som här avses ävensom — beträffande varje tjänst för sig — motiven för de ifrågasatta ändringarna. I dessa hänseenden torde emellertid här blott få hänvisas till förslaget.

1 f. Jämväl detta yrkande grundar sig på ett förslag av den under föregående punkt omförmälda kommittén. I detta har kommittén framhållit, att laboratoriebiträdestjänsterna vid högskolan och lantbruksförsöken blivit avsevärt sämre placerade i lönehänseende än motsvarande tjänster på andra håll. Detta har haft till följd, att det blivit synnerligen svårt att till dessa tjänster knyta personal med fullgoda kvalifikationer. De olika insti-

tutionerna har för den skull tvingats anställa relativt okvalificerad personal för att sedan själva utbilda denna personal för de olika arbetsuppgifterna. Den låga löneställningen har vidare gjort att den personal, som sålunda utbildats, i stor utsträckning sökt sig till andra arbetsplatser, där löneförhållandena varit bättre. Kommittén har därför ansett det oundgängligen nödvändigt, att ifrågavarande tjänster placeras i högre lönegrad, om det skall bli möjligt för institutionerna att till sig knyta personal med fullgod utbildning eller att behålla den personal som genom utbildning, förvärvad på de olika arbetsplatserna, erhållit fullgoda kvalifikationer.

Vid sitt arbete har kommittén verkställt en undersökning beträffande arbetsuppgifterna samt önskvärd utbildning för laboratoriebiträden i olika lönegrader på vissa institutioner vid högskolan. Resultatet har sammanställts i en bilaga till kommitténs förslag. Undersökningen har lett till att kommittén funnit arbetsuppgifterna nödvändiggjöra, att varje institution erhåller minst ett laboratoriebiträde i 11 lönegraden. I de fall då vid en institution finns flera biträden har — i den utsträckning arbetsuppgifterna befunnits motivera detta — ett eller flera ansetts böra placeras i 13 lönegraden. Slutligen har kommittén i fråga om några institutioner med särskilt omfattande laboratoriearbete funnit vissa arbetsuppgifter så krävande, att förutom laboratoriebiträdestjänster i 11 och 13 lönegraderna även erfordras dylika tjänster i 15 och 17 lönegraderna.

På grundval av nu angivna överväganden har kommittén föreslagit, att ett stort antal, i en särskild bilaga angivna laboratoriebiträdestjänster även som vissa andra tjänster av liknande art skall uppflyttas i lönegrad. I några fall har tillika ifrågasatts ändrad tjänstebenenämning. Beträffande de närmare detaljerna av förslaget torde få hänvisas till sistnämnda bilaga.

För egen del vitsordar högskolestyrelsen de av kommittén lämnade uppgifterna och hemställer, med överlämnande av kommitténs förslag jämte bilagor, att de ifrågasatta lönegradsuppflyttningarna och ändrade tjänstebenenämningarna skall genomföras.

2 c. För närvarande ombesörjes undervisningen i pedagogik vid högskolan endast av en speciallärare. Ämnet är icke betygsämne. Efter verkställd utredning har emellertid högskolans undervisningsnämnd föreslagit, att även förevarande ämne skall bli betygsämne och omfatta dels teori, dels ock praktiska övningar vid högskolan och lägre undervisningsanstalt. Undervisningen samt examinationen i ämnet skulle handhavas av en speciallärare, medan som dennes medhjälpare för den praktiska undervisningen skulle anställas en förste assistent i Ce 27 med ett årligt arvode å 3 000 kronor utöver lönen.

I anslutning till undervisningsnämndens förslag och under framhållande av att vid upprepade tillfällen bland annat från lantbruksstyrelsens sida påpekats önskvärdheten av en utvidgad undervisning i pedagogik, kompletterad med praktiska övningar, uppftar högskolestyrelsen under förevarande punkt nyssnämnda förste assistenttjänst jämte arvode.

2 e. Ökningen är närmast föranledd av de höjda lönerna.

3 a—d. Till stöd för förslagen framhålls, att stadigvarande behov föreligger av samtliga tjänster. Vid bifall anses en kanslibiträdes- och en kontorsbiträdestjänst kunna utgå ur personalförteckningen.

4 a. Förslaget avser att bereda överinspektören i huvudsak samma löneförmåner som rektorn vid högskolan. Såsom motivering åberopas vad som jordbruksutskottet anfört i ämnet i sitt utlåtande nr 1/1952.

4 b. På grund av arbetsbelastningen vid kansliet och kamrerarexpeditionen anses en förstärkning av personalen därstädes nödvändig.

4 c. Högskolestyrelsen framhåller, att rektorns ämbetsåligganden under senare år svällt ut i mycket betydande utsträckning och visar en tendens att öka även i fortsättningen. Hans arbetsbörda skulle emellertid kunna lättas i avsevärd grad genom att prorektorn inträder såsom ersättare. Om så sker, bör emellertid denne tillerkännas ett särskilt arvode härför.

4 d och e. Vid högskolan åligger det rektorn att tillika vara föreståndare för en av högskolans institutioner. På grund av den under nästföregående punkt omförmälda ökningen av rektorsgöromålen har det emellertid varit ofrånkomligt, att rektorn i viss mån måst eftersätta även väsentliga arbetsuppgifter vid sin institution. Med hänsyn härtill anser högskolestyrelsen, att en avlastning från rektorn bör ske jämväl beträffande uppgifterna såsom institutionsföreståndare genom att han befrias från en del rent administrativa göromål vid institutionen. Främst bör därvid komma i fråga personalärenden samt ärenden rörande institutionens ekonomi. Förslagen under förevarande punkter syftar till att möjliggöra en sådan minskning av rektorns arbetsbörda.

6 a. Med hänsyn till det ansvar, som åvilar innehavaren av tjänsten, anses denna böra jämsställas med tjänsten såsom driftsledare vid Röbäcksdalens försöksgård.

7. Ifrågavarande tjänsteman biträder jordbruksföreståndaren vid försöksgården. Då stadigvarande behov av tjänsten föreligger, bör den inplaceras å löneplan. Vid bifall härtill kan nettoutgiften för gården minskas med 11 400 kronor, eftersom avlöningskostnaderna hittills bestritts av denna.

8 c. Ökningen anses erforderlig för att den personal, som avlönas från förevarande anslagspost, skall kunna beredas samma löneförbättring som kommit den lönegradsplacerade personalen till del. Om det under 8 a upptagna yrkandet icke bifalles, måste anslagsposten höjas med 17 000 kronor.

9. Under denna punkt är upptagna de i förut omförmälda förteckning sammanförda yrkanden, vilka högskolestyrelsen framfört i andra hand och utan särskild motivering. Beträffande den närmare innebörden av dessa yrkanden torde få hänvisas till förteckningen. Här må blott nämnas, att yrkandena innefattar ett flertal förslag till tjänsteförändringar och personalförstärkningar vid såväl undervisningsinstitutionerna som försöksanstalterna.

10 och 11. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Departementschefen.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör de av högskolestyrelsen föreslagna uppflyttningarna i lönegrad av vissa tjänster eller grupper av tjänster bifallas endast i så måtto, att assistenttjänsten i lönegrad Ce 25 vid mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet ändras till en förste assistenttjänst i lönegrad Ce 27. Kostnaderna härför kan beräknas till 1 800 kronor. Såvitt angår högskolans institutionsvaktmästar- och laboratoriepersonal torde emellertid få erinras om det samtidigt gjorda uttalandet, att skäl finns för att en översyn av lönegradsplaceringen för dylik personal verkställles. Vad nyssnämnde departementschef uttalat i berörda sammanhang föranleder vidare, att till högskolans rektor bör i stället för det nuvarande arvodet å 3 000 kronor utgå dels ett befattningsarvode å 1 800 kronor och dels ett representationsbidrag å samma belopp. Bidraget bör uppföras under en ny anslagspost i avlöningsstaten, benämnd särskilda löneförmåner till viss tjänsteman.

Vad herefter angår högskolestyrelsens övriga förslag får jag till en början framhålla, att det i nuvarande läge uppenbarligen icke är möjligt att genomföra alla dessa. Det torde sålunda vara nödvändigt att underkasta de olika yrkandena en noggrann prövning med hänsyn till angelägenhetsgraden. Med denna utgångspunkt har jag för min del funnit mig kunna tillmötesgå styrelsens önskemål endast på följande punkter.

Vad styrelsen anfört beträffande rektorns arbetsbörda torde ge vid handen, att det är nödvändigt att befria denne från såväl en del av rektorsgöromålen som en del av hans administrativa åligganden i egenskap av föreståndare för en av högskolans institutioner. Jag tillstyrker därför, att prorektorn i viss utsträckning skall kunna övertaga rektorsgöromålen. Såsom chefen för civildepartementet anfört i förut omförmälda sammanhang bör till denne utgå ett befattningsarvode å 900 kronor. Likaledes vill jag förorda, att till experter och skrivhjälp för administrationen av rektorns institution skall anvisas 2 500 kronor. Däremot anser jag, att några särskilda medel för närmare utredning av sistnämnda fråga icke bör anvisas. Det torde få ankomma på högskolestyrelsen att inom ramen för anslaget låta verkställa sådan utredning.

Mot förslaget att för tillfällig arbetskraft vid baljväxtlaboratoriet skall beräknas ytterligare 3 000 kronor har jag intet att erinra. Med hänsyn till arbetsbelastningen synes vidare det för dylik arbetskraft vid kansliet avsedda beloppet behöva uppräknas. Jag kan emellertid icke tillstyrka större höjning än med 3 000 kronor. Slutligen vill jag icke motsätta mig, att även posten till tillfällig arbetskraft vid statens husdjursförsök uppräknas något, nämligen i den utsträckning som erfordras för att bereda tre från Estland inflyttade agronomer arvoden motsvarande 19 löneklassen i stället för såsom nu 17 löneklassen. Kostnaderna härför kan uppskattas till 2 600 kronor.

I övrigt kan jag icke förorda andra ändringar beträffande förevarande anslag än sådana, som är av automatisk karaktär. Vad styrelsen härutinnan föreslagit torde böra godtagas. Anslaget bör alltså uppräknas med 13 000

kronor till följd av den allmänna löneregleringen (prop. 1953: 134, 165 och 169) samt med 16 100 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång.

Jag torde till sist i detta sammanhang få erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1953 funnit hinder icke möta för högskolestyrelsen att mottaga ett av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse beviljat anslag å 75 000 kronor till inredande av ett immunogenetiskt laboratorium m. m. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig ämna anmäla ifrågavarande beslut för riksdagen. Med anledning härav torde vad sålunda förekommit här böra bringas till riksdagens kännedom. Härvid bör nämnas, att mottagandet av donationen förutsatts icke skola medföra några kostnader för det allmänna.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit bör förevarande anslag höjas med tillhoppa 43 500 kronor för nästa budgetår.

Med beaktande av att ett belopp av 12 200 kronor bör överflyttas från arvodesposten till icke-ordinarieposten, beräknas anslaget sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 969 700 (+ 2 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 74 500 (— 12 500) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 843 500 (+ 42 000) kronor;

särskilda löneförmåner till viss tjänsteman 1 800 (ny post) kronor;

rörligt tillägg 1 263 500 (+ 10 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (969 700 + 74 500 + 1 843 500 + 1 800 + 1 263 500 =) 4 153 000 (+ 43 500) kronor.

Å personalförteckningen bör antalet förste assistenttjänster i lönegrad Ce 27 ökas med en till 25.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök vidtaga den ändring, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	969 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	74 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 843 500
4. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman	1 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 263 500

Summa kronor 4 153 000;

c) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök*:
Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag
 av 4 153 000 kronor.

[20] 2. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	427 000	509 133
1953/54 (statsliggaren s. 766)	483 700	
1954/55 (förslag)	554 700	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 150 200 kronor enligt följande sammanställning.

	1953/54	Ökning
<i>Kansli, undervisningsinstitutioner m. m.</i>		
1. Sjukvård m. m.	12 000	2 500
2. Reseersättningar	32 500	1 500
3. Bränsle, lyse och vatten	180 000	67 000
4. Övriga expenser	30 500	9 000
5. Publikationstryck	18 000	7 000
6. Driftkostnader för lastbil m. m.	4 000	2 000
7. Städning och rengöring	88 000	12 000

Statens jordbruksförsök.

8. Reseersättningar	65 500	4 400
9. Övriga expenser	17 100	2 500
10. Publikationstryck	25 000	5 000

Statens husdjursförsök.

11. Bränsle, lyse och vatten	20 000	6 000
12. Övriga expenser	7 700	4 300
13. Publikationstryck	9 000	3 000
14. Övriga utgifter	16 000	24 000

150 200

M o t i v. 1. Höjningen motiveras med anslagsbelastningen, som under budgetåret 1952/53 var 14 343 kronor.

2. Ökningen hänför sig till överinspektörens resor, vartill nu anslagits 9 000 kronor. Såsom skäl anföres, att denne blivit nödsakad att företaga tjänsteresor i allt större omfattning samt att rese- och traktamentskostnaderna ökat väsentligt under de senaste åren.

3. Av höjningen beror 27 000 kronor på belastningen. Denna var nämligen under sistförflutna budgetår 206 800 kronor. Höjningen i övrigt å 40 000 kronor avser nytillkommande kostnader, beräknade för helt respektive halvt

år, för den nya institutionsbyggnaden för systematisk botanik och ärftlighetslära samt för den nya växthusanläggningen för institutionen för växtsjukdomslära. Vid uppskattningen av medelsbehovet under anslagsposten har högskolestyrelsen utgått från samma bränslepriser som gällde under budgetåret 1952/53.

4. Av den under förevarande punkt begärda ökningen hänför sig 1 000 kronor till biblioteket, 3 500 kronor till överinspektörens kansli samt 4 500 kronor till kansli, kamrerarexpedition, park, pannrum, mekanisk verkstad och snickeriverkstad m. m.

Vad först angår biblioteket motiveras ökningen med att materialanskaffningen på grund av prisstegringar delvis gjorts omöjlig. Medelsbristen har vidare medfört att den anskaffning, som kunnat äga rum, i viss utsträckning måst ske i små poster, vilket i längden blir oekonomiskt.

Beträffande överinspektörens kansli anföres, att kostnaderna för papper, kontorsmateriel och telefon stigit i väsentlig grad under de senaste åren, vilket medfört att medelsanvisningen för ändamålet sedan länge visat sig otillräcklig. Sagda omständigheter anses nödvändiggjöra en uppräkningsmed 1 500 kronor. Återstående ökning, 2 000 kronor, ingår bland de yrkanden i andra hand, vilka enligt vad som angivits under avlöningsanslaget icke närmare motiverats utan endast redovisats i en särskild förteckning.

Vad slutligen angår kansliet etc. anför högskolestyrelsen, att för dessa ändamål stod till förfogande 21 500 kronor under nästföregående budgetår. Belastningen uppgick emellertid till cirka 26 000 kronor. Vidare framhålles, att högskolestyrelsen beslutat, att skyddskläder skall utlämnas till viss personal, vilket beräknas öka medelsbehovet med cirka 500 kronor, att det för inventarieanskaffning och inventariers underhåll avsedda beloppet är otillräckligt samt att parken utrustats med motorgräsklippare och traktor, vilket medför att till drift och underhåll av nämnda maskiner behövs ytterligare minst 600 kronor.

5. Ifrågavarande uppräkningsmed 1 500 kronor anses nödvändig, om högskolans forskare skall få skäligen många möjligheter att publicera vunnna försöksresultat. Tryckningskostnaderna har nämligen stigit avsevärt, vartill kommer att antalet tryckfärdiga manuskript ökat efter tillkomsten av nya institutioner vid högskolan. Såsom ytterligare skäl framhåller högskolestyrelsen, att sidantalet i annalerna fått skäras ned avsevärt under senare år. Då annalerna utgör bibliotekets bytesobjekt med utländska institutioner, har nämnda förhållande medfört att biblioteket löper risk att få de värdefullaste bytesförbindelserna uppsagda. Dessutom ökas givetvis svårigheterna att få nya byten till stånd.

6. Beloppet avses för den skåpbil, till vars inköp medel äskas under anslaget till inredning och utrustning.

7. På grund av tillkomsten av den nya institutionsbyggnaden för systematisk botanik och ärftlighetslära erfordras ytterligare 6 800 kronor under förevarande anslagspost. Vidare behöver posten höjas med 5 200 kronor med hänsyn till belastningen, som under sistförflutna budgetår uppgick till 93 230 kronor.

8. Højningen motiveras med att nya befattningar tillkommit vid jordbruksförsöken och enligt nytt kollektivavtal vissa traktamenten skall utgå till arbetarna vid tjänstgöring utanför Ultuna.

9. Genom tillkomsten av nya befattningshavare har kostnaderna för telefon, telegram och annonser stigit under budgetåret 1952/53.

10. Under innevarande budgetår väntas bli färdiga manuskript, som kan beräknas kosta cirka 30 000 kronor att trycka. Nästkommande budgetår blir ytterligare manuskript klara. Detta gör att, ehuru en kraftig nedskärning av tabellmaterial och dylikt genomförts, en uppräknning av anslagsposten måste ske för budgetåret 1954/55. Genom att medel för ändamålet kan tillskjutas från anslaget till Bidrag till lokal försöksverksamhet, anses dock højningen kunna begränsas till 5 000 kronor.

11. Sedan husdjursförsökens nya institutionsbyggnad numera varit i bruk ett helt budgetår, har det visat sig att anslagsposten behöver höjas med 6 000 kronor. Medelsförbrukningen uppgick nämligen under budgetåret 1952/53 till 26 000 kronor.

12. Efter inflyttningen i de nya lokalerna har telefonkostnaderna ökat till omkring 7 000 kronor per år. Då högskolestyrelsen vidare beräknar medelsbehovet för underhåll av kontorsinventarier och övriga inventarier samt för inköp av skrivmateriel, papper och dylikt till husdjursförsöken till 5 000 kronor, föreslås en ökning av förevarande anslagspost med $(7\,000 + 5\,000 - 7\,700 =) 4\,300$ kronor.

13. Vid husdjursförsöken råder en betydande eftersläpning i fråga om publiceringen av resultaten från utförda försök. För innevarande budgetår begärde högskolestyrelsen därför, att ifrågavarande anslagspost skulle höjas till 12 000 kronor. Endast 9 000 kronor anvisades emellertid, varav följer att en del av den planerade tryckningen måste stå över till följande räkenskapsår. För att husdjursförsöken skall få möjlighet att snarast publicera försöksresultaten, föreslår högskolestyrelsen ånyo att posten skall uppföras med 12 000 kronor, innebärande en ökning med 3 000 kronor.

14. Från denna post bestrides ersättningar till Ultuna och Alnarps egendomar samt Öjebyns försöksgård för det intrång, som förorsakas av högskolans husdjursförsök därstädes, ävensom för den vid försökens utförande erforderliga extra arbetskraften. Ersättningarna utgår för närvarande med respektive 10 000, 3 000 och 3 000 kronor. Dessa belopp täcker emellertid icke gårdarnas direkta utlägg. Följden härav blir, att en avsevärd del av kostnaderna för ifrågavarande försök drabbar gårdarna. Med hänsyn härtill och till försökens omfattning anser högskolestyrelsen, att ersättningarna bör höjas till respektive 15 000, 10 000 och 15 000 kronor, vilket innebär en ökning av medelsanvisningen för ändamålet med tillhoppa 24 000 kronor.

Departementschefen.

Beträffande kansliet och undervisningsinstitutionerna m. m. tillstyrker jag, att posten till städning och rengöring skall höjas med 12 000 kronor till 100 000 kronor. Högskolestyrelsens övriga förslag i förevarande del an-

ser jag mig emellertid kunna tillmötesgå endast såtillvida, att jag förordar, att posterna till sjukvård m. m., bränsle, lyse och vatten samt övriga expenser skall uppräknas med respektive 2 000, 50 000 och 500 kronor till respektive 14 000, 230 000 och 31 000 kronor. Till omkostnader för kansliet och undervisningsinstitutionerna m. m. bör alltså för nästa budgetår beräknas ett ($12\,000 + 2\,000 + 50\,000 + 500 =$) 64 500 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Vad härefter angår försöksanstalterna kan jag icke tillstyrka någon ökning av medelsanvisningen till omkostnaderna vid statens jordbruksförsök. Däremot vill jag för statens husdjursförsöks del föreslå, att posterna till bränsle, lyse och vatten samt övriga expenser skall uppräknas med 5 000 respektive 1 500 kronor till 25 000 respektive 9 200 kronor. Medelsanvisningen till försöksanstalternas omkostnader skulle sålunda endast behöva höjas med ($5\,000 + 1\,500 =$) 6 500 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat bör förevarande anslag uppföras med ($483\,700 + 64\,500 + 6\,500 =$) 554 700 (+ 71 000) kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök*:
Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 554 700 kronor.

[21] 3. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	514 000	473 429	101 934
1953/54 (statsliggaren s. 767)	530 000		
1954/55 (förslag)	530 000		

Reservationen å anslaget var antingen i realiteten disponerad vid budgetårets utgång eller väntas bli förbrukad under innevarande budgetår.

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 227 800 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	1953/54	Ökning
1. Institutioner och samlingar	310 000	134 200
2. Avdelningen för statistik och försöksteknik	10 000	1 000
3. Exkursioner	9 500	2 000
4. Försökskostnader och materiel vid statens jordbruksförsök	129 000	26 000
5. Försökskostnader och materiel vid statens husdjursförsök	71 500	15 000
6. Instrumentverkstaden m. m.	—	6 200

	1953/54	Ökning
7. Fortsatta jordbruksförsök	—	6 000
8. Studieresor	—	15 000
9. Stipendiatutbyte	—	5 200
10. Diverse äskanden	—	17 200
	Summa kronor	227 800

Motiv. 1. Motsvarande förslag framfördes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1953 s. 40 under 1). Utöver vad som anfördes i samband därmed framhåller högskolestyrelsen, att institutionen för växtsjukdomslära numera fått förbättrade forskningsmöjligheter genom att dess nya växthusanläggning kunnat tagas i bruk samt att styrelsen medgivit att viss laboratoriepersonal skall erhålla skyddskläder. Kostnaderna för sistnämnda ändamål, vilka skall bestridas från förevarande anslagspost, beräknas till 2 500 kronor årligen.

2. Höjningen avser att täcka under senare år inträffade prisstegringar. Tillika erinrar högskolestyrelsen om att 1946 års högskoleutredning föreslagit ett årsanslag å 15 000 kronor till ifrågakvarande avdelning.

3. Av ökningen beräknas 1 000 kronor till kostnaderna för ytterligare exkursioner för de studerande å den maskintekniska linjen. Samma yrkande framställdes i fjol. Ökningen i övrigt, likaledes 1 000 kronor, anses erforderlig för att berättigade önskemål om vidgade möjligheter till exkursioner skall kunna tillgodoses.

4. På grund av att nya försöksuppgifter tillkommit och priserna stigit erfordras en höjning av medelsanvisningen till gödselmedel och utsäde med 15 000 kronor. Vidare anses en uppräknings av posten med 11 000 kronor nödvändig med hänsyn till de kostnadsökningar, vilka uppstått genom löne- och prisstegringar.

5. Uppräkningen av posten beror på löne- och prisstegringarna ävensom på att det anses önskvärt, att ytterligare några aktuella försöksserier skall kunna sättas igång.

6. Beloppet är avsett såsom årsanslag för den verksamhet, som skall bedrivas av den under avlöningsanslaget (punkt 2 b) föreslagna förste assistenten för instrumentkonstruktion m. m. I beloppet har inräknats kostnaderna för underhåll av kursmikroskop samt andra gemensamma apparater och instrument.

7. Till institutionerna för växtodlingslära och allmän jordbrukslära utgår för närvarande från anslaget till Särskilda undersökningar ett belopp av 4 000 kronor för fortsatta jordbruksförsök. Dessa försök är emellertid avsedda att pågå under en lång följd av år, varför anslaget för ändamålet kan betraktas såsom ett beständigt anslag till nämnda institutioner. Anslagsbeloppet bör därför överföras till förevarande anslag och därvid med hänsyn till inträffade kostnadsökningar uppräknas med 2 000 till 6 000 kronor.

8 och 9. Yrkanden av samma innebörd gjordes i anslagsäskandena för

innevarande budgetår, ehuru de då upptogs under omkostnadsanslaget (se IX ht 1953 s. 37 under 9 och 10).

10. Här avses sådana yrkanden, som upptagits i den under avlönings- och omkostnadsanslagen närmare omförmälda förteckningen över vissa icke närmare motiverade äskanden i andra hand.

Departementschefen.

Högskolestyrelsens förslag att kostnaderna för fortsatta jordbruksförsök samt för studieresor och stipendiatutbyte skall överföras till förevarande anslag kan jag icke förorda. Medel för dessa ändamål torde sålunda även i fortsättningen få anvisas i den ordning, som hittills tillämpats. Beträffande övriga äskanden vill jag erinra om att förevarande anslag under de båda senaste budgetåren höjts med i runt tal 100 000 kronor. Under sådana omständigheter anser jag, att en ytterligare ökning av medelsanvisningen under anslaget icke nu bör ifrågakomma. Jag föreslår alltså, att detta skall uppföras med oförändrat belopp av 530 000 kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att bestämma fördelningen av anslaget på de olika institutionerna och försöksanstalterna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 530 000 kronor.

[22] 4. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	62 000	46 138	16 298
1953/54 (statsliggaren s. 788)	47 000		
1954/55 (förslag)	47 000		

Den vid utgången av budgetåret 1952/53 förefintliga reservationen är i realiteten disponerad, i det att litteratur beställts för hela beloppet.

Y r k a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 88 000 kronor till 135 000 kronor. Av höjningen avses 28 000 kronor för årliga löpande utgifter. Då det för innevarande budgetår anvisade anslaget helt disponeras för dylika utgifter, beräknas sålunda för detta ändamål 75 000 kronor för nästa budgetår. Till kompletterande inköp och bokbindning äskas 55 000 kronor. Återstående del av höjningen, 5 000 kronor, ingår i den under nästföregående anslagspunkter närmare omförmälda särskilda förteckningen över vissa icke närmare motiverade förslag i andra hand.

Motiv. Högskolestyrelsen framhåller ånyo det synnerligen allvarliga läge biblioteket kommit i genom att såväl litteraturanskaffning som bokbindning icke kunnat ske i erforderlig omfattning på grund av otillräckliga anslag. De luckor i tidskriftsserierna och litteratursamlingarna samt den alltför snabba förslitning av ofta oersättliga publikationer, som uppstått till följd därav, måste i längden verka hämmande på den vetenskapliga verksamheten vid högskolan. De uppkomna luckorna torde därjämte bli svåra att fylla framdeles, eftersom tidskrifter och vetenskaplig litteratur i regel tryckes i mycket begränsade upplagor. För den skada, som forskningen vid högskolan nu och allt framgent kommer att vållas av angivna förhållanden, anser sig högskolestyrelsen icke kunna taga något som helst ansvar. Med hänsyn till det anförda finner högskolestyrelsen uppräknings av förevarande anslag särskilt angelägen.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående har högskolestyrelsen ånyo kraftigt understrukit de allvarliga brister, som i olika avseenden vidlåder högskolans bibliotek. Det är givetvis önskvärt, att dessa brister så snart som möjligt avhjälpes. Det oaktat anser jag mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon ökning av medelsanvisningen under förevarande anslag. Jag föreslår sålunda, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 47 000 kronor för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 47 000 kronor.

[23] 5. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	38 800	43 359	15 825
1953/54 (statsliggaren s. 768)	39 800		
1954/55 (förslag)	39 800		

Reservationen vid utgången av budgetåret 1952/53 är i sin helhet disponerad.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses 9 000 kronor för tre licentiestipendier å 3 000 kronor, 6 000 kronor för ett doktorandstipendium å samma belopp samt 24 800 kronor för 27 elevstipendier å 920 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 12 000 kronor till 51 800 kro-

nor. Yrkandet innefattar en utökning med ett doktorandstipendium och två licentiandstipendier. Av de sistnämnda upptages det ena dock i den under föregående anslagspunkter omförmälda förteckningen över vissa icke närmare motiverade andrahandsyrkanden. Såsom skäl för förslaget anför högskolestyrelsen, att det nuvarande antalet stipendier icke varit tillräckligt för alla de väl kvalificerade sökande, som anmält sig. Högskolestyrelsen finner det även med hänsyn till möjligheterna för rekrytering av forskare vid högskolan vara synnerligen angeläget, att stipendieantalet ökas i den omfattning, som ifrågasatts. Till ytterligare stöd för sin framställning erinrar högskolestyrelsen om dåvarande departementschefens uttalande i propositionen 1954:177, att två doktorand- och sju licentiandstipendier borde beräknas för högskolan.

Slutligen förutsätter högskolestyrelsen beträffande storleken av de olika stipendierna att dessa, om motsvarande stipendier vid universiteten höjes, skall uppräknas i samma grad.

I detta sammanhang torde få anmälas ett av *Sveriges förenade studentkårer* den 7 september 1953 avgivet förslag angående ökade anslag till stipendier m. m. Såvitt angår nionde huvudtiteln innebär förslaget en förstärkning av kontantstipendierna vid lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna samt vid den högre mejerikursen vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut i enlighet med de grunder, som närmare anges i förslaget. Kostnaderna för dettas genomförande, såvitt nu är i fråga, har beräknats till respektive 52 000, 54 000, 40 000 samt 4 000 kronor, eller sålunda till sammanlagt 150 000 kronor. I anslutning härtill har studentkårerna begärt ett anslag å sagda belopp för budgetåret 1954/55 under nionde huvudtiteln.

Departementschefen.

Vad först angår högskolestyrelsens framställning delar jag styrelsens uppfattning, att antalet doktorand- och licentiandstipendier är väl lågt, särskilt i betraktande av den utbyggnad av högskolan, som genomförts under senare år. Jag anser dock, att frågan om att inrätta nya dylika stipendier kan uppskjutas ytterligare någon tid.

Jag torde härefter få behandla studentkårernas förslag. Såsom framgår av det föregående innebär detta förslag en betydande ökning av medelsanvisningen till kontantstipendier vid de tre högskolorna på jordbrukets område samt vid Alnarpsinstitutet. Ökningen avser främst att möjliggöra en uppräkning av medelsanvisningen till elevstipendier till i stort sett det dubbla beloppet. Däremot tager förslaget icke ställning till frågan om hur många dylika stipendier som bör utgå, även om medelsberäkningen i ett par fall bygger på vissa ändringar härvidlag.

Med anledning av förevarande förslag vill jag framhålla, att jag med hänsyn till de ökade levnadskostnaderna anser en höjning av stipendiebeloppen i och för sig önskvärd. I rådande statsfinansiella läge är jag emel-

lertid icke beredd att nu förorda någon uppräknings av dessa belopp. Vad härefter angår antalet elevstipendier, synes enligt min mening den nuvarande avvägningen lämplig, varför ej heller i detta hänseende någon ändring torde böra ske. Studentkårernas förslag torde sålunda enligt min mening icke böra föranleda någon åtgärd, såvitt gäller jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Vad jag anför i det föregående skulle alltså leda till att ifrågavarande anslag kan uppföras med oförändrat belopp av 39 800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 39 800 kronor.

[24] 6. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	75 000	71 359	3 867
1953/54 (statsliggaren s. 768)	80 000		
1954/55 (förslag)	80 000		

Den vid utgången av budgetåret 1952/53 befintliga reservationen är disponerad.

För det med anslaget avsedda ändamålet skall jämväl användas inkomsterna av hyror och försålda trädgårdsprodukter, vilka inkomster skall tagas till uppbörd å anslaget.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 20 000 kronor till 100 000 kronor. Då uppbördsmedlen beräknas till 25 000 kronor innebär detta, att 125 000 kronor skulle stå till förfogande för ändamålet under nästa budgetår, eller ett belopp motsvarande cirka en procent av byggnadsvärdet. Till stöd för den föreslagna anslagshöjningen anför högskolestyrelsen, att under sistförflutna budgetår övertagits underhållet av statens husdjursförsöks nya institutionsbyggnad samt den likaledes nya växthusanläggningen vid institutionen för växtsjukdomslära. Under nästa budgetår tillkommer institutionens för systematisk botanik och ärftlighetslära nya institutionsbyggnad med tillhörande växthus. Vidare framhålles, att de under senare år beviljade ökningarna av förevarande anslag icke kompenserat inträffade prishöjningar. På grund härav har åtskilliga kostsamma underhållsarbeten måst uppskjutas, t. ex. utvändig målning av fönster och växthus m. m. Slutligen påpekas, att från anslaget jämväl skall bestridas kostnaderna för sotning samt underhåll av vägar m. m.

Departementschefen.

Jag vill erinra om att förevarande anslag under de båda senaste budgetåren höjts med sammanlagt 23 000 kronor. Med hänsyn härtill anser jag mig icke kunna förorda, att anslaget nu skall uppräknas ytterligare, utan föreslår att detsamma skall uppföras med oförändrat belopp av 80 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[25] 7. **Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	266 400	300 616	186 895
1953/54 (statsliggaren s. 768)	250 000		
1954/55 (förslag)	250 000		

Av den angivna reservationen var cirka 70 000 kronor disponerade vid budgetårets utgång. Reservationen i övrigt beräknas komma att tagas i anspråk under innevarande budgetår.

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 630 900 kronor. Anslaget föreslås skola fördelas enligt följande sammanställning.

1. Elva institutioner	163 100
2. Institutionen för husdjursgenetik: avdelningen vid Wiad	8 000
3. Institutionen för växternas anatomi och fysiologi	18 000
4. Institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära	56 000
5. Institutionen för fysik och meteorologi	5 000
6. Biblioteket	4 600
7. Maskinell utrustning m. m.	34 000
8. Undervisningen i mjölkhushållning	5 000
9. Undervisningen i geodesi	3 000
10. Statens jordbruksförsök	60 000
11. Statens husdjursförsök	40 000
12. Diverse äskanden	234 200
Summa kronor	630 900

M o t i v. 1. Vid beräkningen av medelsbehovet för ifrågasvarande institutioner — vilka närmare angivits i anslagsskrivelsen — har högskolestyrelsen utgått från de av 1946 års högskoleutredning föreslagna beloppen och därifrån dragit vad som anvisats för budgetåren 1949/50—1953/54. I vissa

fall har de sålunda kvarstående beloppen uppräknats med hänsyn till inträffade prishöjningar.

2. Enligt högskolestyrelsen föreligger det ett starkt behov av att komplettera utrustningen vid avdelningen, varigenom en utökad och i flera fall rationellare forskningsverksamhet skulle möjliggöras.

3. Beloppet avses för utbyte av förslitna aggregat till kylkamrarna.

4. 1952 års riksdag anvisade 60 000 kronor till lös inredning i ifrågavarande institutions nya byggnad. På grund av därefter inträffade kostnadsökningar behövs emellertid ytterligare 6 000 kronor för ändamålet. Återstoden av det äskade beloppet, 50 000 kronor, erfordras för att anskaffa utrustning till institutionen i samband med inflyttningen i nyssnämnda nybyggnad.

5. Ifrågavarande belopp erfordras för inköp av vissa instrument, avsedda att användas dels vid laborationerna i fysik och meteorologi, dels ock vid de meteorologiska registreringarna och undersökningarna.

6. Under denna punkt begäres 3 300 kronor till ett magnetiskt kortsystem samt 1 300 kronor till en läsapparat.

7. Högskolestyrelsen anför, att åtskilliga institutioner äskat medel till traktorer, paketbilar och annan maskinell utrustning. Dessa äskanden uppgår till betydande belopp. För att åtminstone en mindre del av den ifrågasatta utrustningen, som kan användas av flera institutioner gemensamt, skall kunna anskaffas under nästa budgetår, begär högskolestyrelsen nu 22 000 kronor. Vidare upptages här 8 000 kronor till en mindre skåpbil, som skulle stå till maskinmästarens och eldarpersonalens förfogande. Bifalles icke detta yrkande, måste ytterligare en eldartjänst inrättas. Slutligen beräknar styrelsen under förevarande punkt 2 100 kronor till ett kassaskåp för kamrerarexpeditionen samt 1 900 kronor till en ljuskopieringsmaskin för kansliet och vissa institutioner.

8 och 9. Dessa belopp avses för anskaffande av kylaggregat till laborationskursen i mjölkhushållning respektive viss materiel till undervisningen i geodesi.

10. Till stöd för detta yrkande anföres, att betydande brister finns i jordbruksförsökens utrustning.

11. Här begäres 30 000 kronor till en elektrisk gasbestämningsapparat för respirationslaboratoriet samt 10 000 kronor till utrustning vid husdjursförsökens verkstad och till apparatur för kött- och fläsklaboratoriet.

12. Även under förevarande anslag har högskolestyrelsen framfört vissa andrahandsyrkanden, som icke närmare motiveras. Dessa yrkanden upptas här. De återfinnes likaledes i den särskilda förteckning, som omnämnts i flera tidigare sammanhang.

Departementschefen.

Enligt min mening bör medelsanvisningen under förevarande anslag hållas inom samma ram som under de senaste budgetåren. Anslaget bör alltså uppföras med ett oförändrat belopp av 250 000 kronor för nästa budgetår.

Visserligen medför detta, att högskolestyrelsens äskanden ej på långt när kan tillgodoses. De mest angelägna anskaffningarna torde dock kunna göras. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att sedermera bestämma den närmare dispositionen av anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[26] 8. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	124 000	100 249	50 379
1953/54 (statsliggaren s. 769)	140 000		
1954/55 (förslag)	140 000		

Av den reservation, som förelåg vid utgången av budgetåret 1952/53, var ungefär hälften redan disponerad. Återstående hälft väntas i stort sett bli förbrukad under innevarande budgetår.

Yrkanden. Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 9 000 kronor till 149 000 kronor. Ökningen har beräknats på följande sätt.

	1953/54	Ökning	Minskn.
1. Undersökningar till vilka anslag nu utgår.			
a) Undersökningar rörande kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter	35 000	5 000	
b) Fortsatta försök med baljväxter	5 000	3 000	
c) Jordbearbetningsförsök	21 000		11 000
d) Fortsatta jordbruksförsök	4 000		4 000
e) Bevattningsförsök	7 000	1 000	
f) Forsknings- och försöksverksamhet rörande det årsrytmiska förloppet av tillväxten på vallar	5 000	1 000	
g) Sortförsök med potatis	25 800	—	—
2. Nya undersökningar.			
a) Forskningsverksamhet beträffande markbiologiska problem	—	4 000	
b) Undersökningar rörande arthybridiseringen inom släktet <i>Poa</i> för framställning av material, speciellt lämpligt för betesändamål ...	—	10 000	
		24 000	15 000
		+ 9 000	

Till de övriga undersökningar, vartill medel anvisats för innevarande budgetår, begär högskolestyrelsen oförändrade belopp för nästa budgetår.

Motiv. 1 a. Ökningen beror på de höga arbetslönerna och anses nödvändig, om undersökningarna skall kunna fortsättas i erforderlig omfattning.

1 b. Till stöd för förslaget åberopas baljväxtlaboratoriets omfattande försök rörande den skördestegrande effekten av halm och halmextrakt. Enligt högskolestyrelsen är det av betydelse, att dessa försök kan fortsättas i den utsträckning som beräknats.

1 c. Högskolestyrelsen erinrar om sitt förslag under avlöningsanslaget (punkt 2 a) om att inrätta en förste assistenttjänst för jordbearbetningsförsök vid institutionen för allmän jordbrukslära. Bifalles detta förslag, kan enligt styrelsen posten — även med hänsyn tagen till inträffade prishöjningar — minskas med 11 000 till 10 000 kronor. Skulle däremot berörda tjänst icke komma till stånd, behöver posten uppföras med 27 000 kronor, om verksamheten skall kunna bedrivas i tillfredsställande omfattning. Av nämnda belopp avses 17 000 kronor till arvode, motsvarande 23 löneklassen, åt en assistent och 10 000 kronor till övriga omkostnader.

1 d. Såsom närmare framgår av vad som anförts under materielanslaget, punkt 7, anser högskolestyrelsen att förevarande kostnader bör överföras till nämnda anslag.

1 e. Hydrotekniska institutionen har kunnat upprätthålla förevarande forsknings- och försöksverksamhet i någorlunda omfattning — bland annat sådan försöksverksamhet som institutionen ålagts utföra vid Simontorp i Skåne — endast genom att medel tagits från årsanslaget. Någon sådan utvidgning av försöksverksamheten, som motiveras av utvecklingen på området, har däremot icke varit möjlig att genomföra. Styrelsen framhåller nu att det är angeläget, att bevattningsförsöken kan fortsättas i åtminstone samma omfattning som hittills, utan att kostnaderna för verksamheten belastar institutionens årsanslag. Om detta skall kunna undvikas, fordras emellertid en ökning av förevarande post med 1 000 kronor.

1 f. Ökningen föranledes av löne- och prishöjningarna och förklaras vara nödvändig, om ifrågavarande forsknings- och försöksverksamhet skall kunna uppehållas i beräknad omfattning.

1 g. Samarbetskommittén för potatisförsöksverksamheten har beräknat kostnaderna för verksamheten till i runt tal 58 300 kronor för budgetåret 1954/55. Eftersom kommittén räknat med att även då erhålla 15 000 kronor i bidrag från Sveriges potatisodlares riksförbund, har den hemställt om ett anslag å 43 300 kronor.

För sin del finner högskolestyrelsen det vara av vikt, att förevarande försöksverksamhet kan bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med uppgjort program. Beträffande medelsbehovet erinrar högskolestyrelsen om att Kungl. Maj:t den 5 juni 1953 meddelat, att viss del av kostnaderna för verksamheten må bestridas från förslagsanslaget till Bekämpande av växtsjukdomar. Med anledning därav räknar högskolestyrelsen med att 17 000 kro-

nor skall ställas till förfogande från nämnda anslag. Då emellertid kostnaderna för undersökningen rörande potatiskräftan överstiger sagda belopp, bör förevarande anslagspost det oaktat upptagas till oförändrat belopp av 25 800 kronor.

2 a och b. Dessa förslag framfördes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår. Beträffande motiveringarna för förslagen torde därför få hänvisas till IX ht 1953, s. 48—49 under 2 a och 2 c.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående har högskolestyrelsen begärt en anslagsökning å 9 000 kronor. Härvid är emellertid att märka, att styrelsen samtidigt föreslagit, att kostnader å sammanlagt 21 000 kronor skall överflyttas till andra anslag. Den ifrågasatta uppräknningen uppgår därför i realiteten till 30 000 kronor. Även med beaktande av att jag i tidigare sammanhang ansett mig icke kunna förorda nyssnämnda överflyttning av vissa kostnader och dessa därför jämväl under nästa budgetår bör bestridas ur förevarande anslag, finner jag mig emellertid i nuvarande läge över huvud taget icke kunna tillstyrka någon höjning av detta. Anslaget bör alltså enligt min mening uppföras med oförändrat belopp av 140 000 kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att fördela anslaget på olika ändamål. Härvid torde hinder icke böra föreligga mot att, därest så skulle anses önskvärt, disponera en del av anslaget till någon av eller båda de ifrågasatta nya undersökningarna, trots att detta måste leda till inskränkningar i de redan igångsatta undersökningarna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

[27] 9. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Statens försöks- gårdar.

Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 298 000 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 21/8 1953) hemställer att anslaget skall höjas med 69 300 kronor till 367 300 kronor. Vidare anhåller *högskolestyrelsen*, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1953/54 skall under förevarande anslag anvisas dels (skr. 26/8 1953) 50 000 kronor för inköp av nötkreatur till Öjebyns försöksgård och dels (skr. 27/8 1953), bland annat, 32 000 kronor för inköp av levande inventarier till Stenstugu försöksgård.

Enligt vad jag inhämtat kommer Röbäcksdalsutredningen att inom den närmaste tiden avgiva vissa förslag berörande Röbäcksdalens försöksgård m. m. Dessa förslag kan givetvis komma att påverka medelsbehovet under

ifrågavarande anslag. Vid sådant förhållande synes anslaget i riksstatsförslaget endast böra uppföras med beräknat belopp. Då enligt min mening med anvisande av medel till de av styrelsen begärda inventarieinköpen till Öjebyns och Stenstugu försöksgårdar torde kunna anstå till nästa budgetår, bör anslaget preliminärt upptagas med ett belopp av 407 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Statens försöksgårdar* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 407 000 kronor.

[28] 10. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokal försöksverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	250 000	319 212	19 181
1953/54 (statsliggaren s. 770)	250 000		
1954/55 (förslag)	250 000		

Reservationen var i realiteten så gott som helt disponerad vid budgetårets utgång.

Y r k a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 100 000 kronor till 350 000 kronor.

M o t i v. T. f. föreståndaren för statens jordbruksförsök har framhållit, att enligt hushållningssällskapens programförslag den lokala försöksverksamheten under år 1954 är avsedd att omfatta 2 050 gödslings- och kalkningsförsök samt 1 250 växtodlingsförsök. Sällskapens försökskommittéer har beräknat kostnaderna per försök till i genomsnitt 175 kronor för gödslings- och kalkningsförsöken samt 225 kronor för växtodlingsförsöken eller till sammanlagt 640 000 kronor för hela den planerade verksamheten. Statens jordbruksförsök har icke haft något att erinra gentemot denna kostnadsberäkning och har funnit, att det av kommittéerna angivna antalet försök är nödvändigt om de för jordbruket ytterst betydelsefulla försöksfrågor, som upptagits i programmen, skall kunna lösas på ett någorlunda tillfredsställande sätt. Då emellertid ifrågavarande verksamhet först under år 1954 kommer att kunna igångsättas helt enligt de vid 1952 års riksdag fastställda riktlinjerna, har jordbruksförsöken ansett antalet försök kunna beräknas något lägre än vad nyss angivits och de totala kostnaderna för nästa budgetår kunna begränsas till 600 000 kronor.

Hushållningssällskapens förbund har tillstyrkt en höjning av anslaget med 100 000 kronor.

För sin del framhåller högskolestyrelsen angelägenheten av att 1950 års lantbruksförsökskommittés förslag snarast genomföres. Med hänsyn till det

statsfinansiella läget anser sig styrelsen dock icke kunna tillstyrka större ökning av anslaget än med 100 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående har den omläggning av förevarande försöksverksamhet, som beslöts vid 1952 års riksdag, ännu ej fullt genomförts. Först den verksamhet, som igångsattes under år 1954, kommer sålunda att kunna uppläggas helt enligt de vid nämnda riksdag fastslagna riktlinjerna. Innan närmare erfarenheter vunnits härav, är jag emellertid icke beredd att föreslå någon ökning av medelsanvisningen. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokal försöksverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[29] 11. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	175 000	83 839	91 212
1953/54 (statsliggaren s. 770)	200 000		
1954/55 (förslag)	200 000		

Den förhållandevis stora reservationen beror på att vissa försök måste bedrivas en följd av år eller är av den art, att flera års samlade medelsanvisning erfordras, innan de kan utföras.

Y r k a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 52 000 kronor till 252 000 kronor enligt följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Ogräsbekämpningsförsök	16 600	15 000
2. Vallförsök (foderväxtodling)	12 500	10 000
3. Kvävegödslingens inflytande på bakkingskvaliteten	—	17 000
4. Försök med spårämnen	—	10 000
Summa kronor		52 000

M o t i v. 1. Ogräsförsöksverksamheten måste utvidgas, om det skall bli möjligt för statens jordbruksförsök att på ett någorlunda tillfredsställande sätt försöksmässigt pröva dels de redan i handeln förekommande preparaten och dels de nya, som ständigt strömmar in från världens alla hörn. Det har dessutom visat sig nödvändigt att på ett bättre sätt än tidigare underkasta tekniken inom ogräsbekämpningen förnyad granskning. Även hormonderivatens stimulanseffekt måste försöksmässigt undersökas. Vidare har jordbruksförsöksrådet erinrat om nödvändigheten av att bekämpningsförsök mot buskmåra och flyghavre upptages i största möjliga utsträck-

ning. Bekämpningsförsök mot dessa ogräs liksom mot knölklocka m. fl. måste utläggas som fasta försök, vilka blir relativt kostnadskrävande. Slutligen framhålles, att analyskostnaderna för ogräsförsöken blir höga.

2. Högskolestyrelsen finner det särskilt angeläget, att en ökad försöksverksamhet rörande foderväxtodling kommer till stånd. Inom jordbruksförsöken har gjorts en utredning rörande behovet av ytterligare försök inom denna växtodlingsgren. För en del av dessa försök har särskilt anslag ställts till förfogande. Det är emellertid önskvärt, att nya försöksserier även kan påbörjas i första hand för prövning av vallväxtstammar samt för studier av vissa skördetids- och vallblandningsproblem.

3. Vid prövning av de nyare vårvetesorterna har det visat sig, att dessas råproteinhalt är avsevärt lägre än de äldre sorternas. Det föreligger vidare skiljaktiga uppgifter om de nya sorternas bakningskvalitet. Genom försök både i Sverige och i utlandet har det framkommit, att kvävegödsling kan påverka såväl råproteinhalten som bakningsdugligheten. Närmare undersökningar för vårt land i de nu aktuella fallen föreligger emellertid ej. Det synes därför vara ett viktigt önskemål, att hela frågan om sambandet mellan sorternas råproteinhalt och bakningsförmåga samt kvävegödslingens inflytande på båda dessa egenskaper underkastas en förutsättningslös prövning. Detta bör ske i form av kombinerade sort- och kvävegödslingsförsök, omfattande en serie om 20 försök under vart och ett av åren 1955, 1956 och 1957. De årliga kostnaderna härför beräknas till 17 550 kronor.

4. Bristen på spårämnen har blivit ett allt större problem inom svenskt jordbruk och kan väntas bli ytterligare skärpt dels genom övergången till kreaturslöst jordbruk och dels genom att rena (syntetiska) näringssalter i allt större utsträckning kommer till användning.

Departementschefen.

Liksom den lokala försöksverksamheten var den fasta försöksverksamheten föremål för behandling så sent som vid 1952 års riksdag. Jag vill vidare erinra om att medelsanvisningen till förevarande verksamhetsgren därefter höjts med 25 000 kronor för innevarande budgetår. Någon ytterligare uppräknings för nästkommande budgetår anser jag mig därför icke kunna förorda. Ifrågavarande anslag bör alltså uppföras med oförändrat belopp av 200 000 kronor för budgetåret 1954/55. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[30] 12. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 004 000	1 147 589
1953/54 (statsliggaren s. 770)	1 259 100	
1954/55 (förslag)	1 284 000	

Yrkanden. Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 223 200 kronor. Den begärda anslagsökningen framgår av följande beräkning.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) 2 föreståndare för lantbruks- och trädgårdsavdelningarna i Ca 37 i st. för Ce 33	4 572
b) 1 ämneslärare i Ce 30 i st. för Cg 27	2 832
c) 3 ämneslärare vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsavdelningarna i Ce 30 i st. för arvode åt speciallärare	16 277
d) 1 sekreterare i Ce 27 (avgår arvode å 2 400)	14 628
e) 1 försöksmejerist i Ce 19 i st. för Ce 16	900
f) 1 bokhållare i Ce 19 i st. för kansliskrivare i Ce 15	900
g) 1 kanslibiträde vid institutionen för mejerilära i Ce 11 i st. för Cg 11	—
h) 1 vaktmästare vid mejeriavdelningen i Ce 10 i st. för ersättning för vaktmästarhjälp	4 632
i) 1 kontorsbiträde å rektorsexpeditionen i st. för ersättning för tillfällig skrivhjälp	4 568
2. Personalförstärkningar m. m.	
a) 1 laborator vid trädgårdsförsöken i Ce 33	22 392
b) 1 förste assistent vid mejeriekonomiska institutionen i Ce 27 ...	17 028
c) 2 assistenter vid trädgårdsförsöken i Cf 19—Ce 25	21 864
d) 2 assistenter vid Ekerum och Tosemarken i Ce 18	19 992
e) 2 assistenter vid Alnarps trädgårdar i Cg 17	20 064
f) 2 laboratoriebiträden vid mejeri- och trädgårdsförsöken i Ce 11 .	15 936
g) 2 skrivbiträden vid trädgårdsförsöken i Cf 4—Ce 8	11 136
h) Räknehjälp vid mejeriekonomiska institutionen	1 000
i) Tillfällig arbetskraft vid mejeriförsöken	2 000
j) Extra skrivhjälp vid trädgårdsförsöken	2 000
k) Ersättning till styrelsens ledamöter	300
l) Extra föreläsare vid högre mejerikursen	500
3. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	3 626
4. Uppflyttning i ortsgrupp	36 065
	223 212
5. Institutsstyrelsen (skr. 27/2 1953) hemställer tillika, att arvodesanställd personal vid Alnarps egendom, mejeri och trädgårdar måtte tillerkännas samma förmåner utöver kontant lön, vilka tillkommer innehavare av lönegradsplacerad extra tjänst.	
6. Slutligen föreligger en framställning från institutsstyrelsen (skr. 14/9 1953), att assistent vid de till högre mejerikursen hörande institutionerna, vilken avlagt mejeriingenjörsexamen, skall placeras i lönegrad Cg 21.	

Motiv. 1 a. Institutsstyrelsen föreslog i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår, att ifrågasvarande tjänster skulle placeras i Ca 35 (se IX

ht 1953 s. 55). Utöver vad då anfördes framhåller styrelsen, att samtliga avdelningsföreståndare vid institutet under en lång följd av år betraktats som likställda med i stort sett lika betydande uppgifter, vilket bland annat kommit till uttryck i en ensartad lönegradsplacering. Vid de lönejusteringar, som nyligen företogs, blev flertalet tjänster uppflyttade i högre lönegrader, varvid föreståndarna för mejeriavdelningen samt trädgårds- och mejeriförsöken vid Alnarp uppflyttades till Co 14 samt exempelvis föreståndare för lantmanna-, lantbruks-, trädgårds- och fruktodlingsskolor till lönegrad 33. Någon motsvarande löneuppflyttning kom emellertid icke föreståndarna för lantbruks- och trädgårdsavdelningarna till del. Till följd härav föreligger det ganska ovanliga förhållandet, att skillnaden i lön mellan cheftjänstemannen och hans närmaste medhjälpare är högst obetydlig, nämligen tre lönegrader, vilket knappast kan vara lämpligt i betraktande av de väsentligt större arbetsuppgifter och det ansvar, som åvilar avdelningsföreståndarna. Likaså synes det styrelsen orimligt, att ifrågavarande föreståndare, vilka utom ledning av lantbruks- och trädgårdsskola även har att meddela undervisning och svara för organisationen av lantmästare-, respektive hortonomundervisningen vid institutet, skall i lönehänseende jämnställas med föreståndare för lantbruks-, lantmanna-, trädgårds- och fruktodlingsskolor, där enbart lägre undervisning meddelas. Sistnämnda tjänster är därjämte på ordinarie stat. Styrelsen anser, att de starkt försämrade löneförmånerna för ifrågavarande avdelningsföreståndare i förhållande till övriga tjänstemän vid institutet samt även i förhållande till föreståndartjänster vid lantbruks- och trädgårdsskolor snarast bör förbättras, så att bättre relation åstadkommes.

1 b. Från och med budgetåret 1952/53 inrättades vid institutet en ämneslärartjänst i trädgårdsanläggning med placering tills vidare i Cg 27 (se IX ht 1952/53 s. 64 f.). Övriga ämneslärare vid institutet har i överensstämmelse med vad som föreslagits i prop. 1952: 241 uppflyttats från Ca 27 till Ca 30. Styrelsen anser, att ämneslärartjänsten i trädgårdsanläggning i likhet med övriga ämneslärartjänster bör placeras i lönegrad 30 samt ändras till extra ordinarie befattning.

1 c. Undervisningen i ett stort antal ämnen vid institutet har hittills ombesörjts av speciallärare. Detta har haft till följd, att det alltid varit förenat med mycket stora svårigheter att ordna schema och timplaner på ett ur undervisningssynpunkt tillfredsställande sätt. Speciallärarna har ofta heltidstjänst på annat håll och har därför begränsade möjligheter att lämna eleverna den handledning i respektive ämnen, som utöver föreläsningar och övningar kan vara av väsentlig betydelse för ett gott resultat av studierna. Vidare har svårigheterna att passa in speciallärarnas timmar till ur undervisningssynpunkt lämplig tidpunkt ibland varit mycket stora och ofta inverkat menligt på undervisningen. Styrelsen anser, att merutgiften för inrättande av de föreslagna ämneslärartjänsterna är relativt obetydlig och synnerligen väl motiverad med hänsyn till den förbättring av undervisningen, som åstadkommes.

Vad till en början angår den föreslagna ämnesläraren vid lantbruksavdelningen framhåller styrelsen, att fastän de ekonomiska ämnena intager en framskjuten plats i undervisningen i driftsledarkursen, en väsentlig del av undervisningen i dessa ämnen bestrides av speciallärare boende utom Alnarp. Detta har medfört betydande olägenheter, som blivit än mer framträdande efter driftsledarkursens dubblering. Det har även vid olika tillfällen visat sig vara mycket svårt att erhålla väl kvalificerade speciallärare. Styrelsen finner det därför oundgängligen nödvändigt, att det utan dröjsmål inrättas en ämneslärartjänst i dessa ämnen vid lantbruksavdelningen. Tjänsten bör placeras i Ce 30. Ifrågavarande ämneslärare skall övertaga den undervisning i driftsledarkursen och lantbruksskolan, som nu bestrides av speciallärare och för vilken följande arvoden för närvarande utgår.

	Timmar	Kronor
Lantbruksekonomi, övningar		
Driftsledarkursen	140	2 800
Lantbruksskolan	50	880
Lantbruksbokföring		
Driftsledarkursen	260	3 900
Lantbruksskolan	75	975
Handelslära		
Driftsledarkursen	100	3 150
Lantbruksskolan	12	264
Nationalekonomi		
Driftsledarkursen	40	1 400
Summa timmar 677		kronor 13 369

Beträffande den föreslagna tjänsten såsom ämneslärare vid mejeriavdelningen understryker styrelsen, att ämnena matematik, fysik och kemi är grundläggande för de studerandes vidare utbildning och innefattar kurser ungefär motsvarande universitetens ett-betygskurser i motsvarande ämnen. Stora svårigheter har emellertid uppstått att skaffa speciallärare i dessa ämnen. Fördenskull anser sig styrelsen icke kunna taga ansvaret för att undervisningen i fortsättningen bedrives med hjälp av speciallärare utan hemställer, att en ny befattning som ämneslärare i matematik, fysik och kemi i Ce 30 inrättas vid mejeriavdelningen.

I fråga om förslaget att inrätta en tjänst som ämneslärare vid trädgårdssavdelningen anför styrelsen, att undervisningen i praktisk naturvetenskap speciellt i ämnena botanik, zoologi, patologi samt kemi med geologi både i hortonomkursen och vid trädgårdsskolan hittills ombe-
sörjts av speciallärare. Av tidigare angivna skäl har svårigheten att ordna undervisningen på ett tillfredsställande sätt blivit allt mer framträdande. Styrelsen anser därför, att enda lösningen är att anställa en ämneslärare vid trädgårdssavdelningen i nyssnämnda ämnen med placering i Ce 30.

För hortonomkursens vidkommande har myndigheterna tidigare uttalat sig för en utbyggnad och en konsolidering av undervisningen såsom ett led i strävandena att få upp den på ett mera högskolemässigt plan. Ett steg i denna riktning innebär möjligheten till anställande av fast lärare i så grundväsentliga ämnen som botanik och zoologi, där en fördjupning av dessa ämnen eventuellt genom enskilda arbeten och dylikt i större utsträckning skulle kunna ifrågakomma.

Den botanikundervisning i trädgårdsskolans kurs beträffande delarna morfologi och systematik, som nu meddelas av avdelningsföreståndaren, bör

lämpligen överförs på den ämneslärare, som handlägger övriga delar av ämnet i fråga (anatom i och fysiologi).

1 d. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anförde styrelsen, att det på grund av de allt mer ökade sekreterargöromålen fanns starka skäl för att som sekreterare anställa en välmeriterad jurist. En sekreterare med dylik utbildning skulle enligt styrelsen kunna tillföra institutet värdefull sakkunskap i olika administrativa frågor och kunna avlasta rektorn och avdelningsföreståndarna en del arbete. För att kunna förvärva en kvalificerad kraft föreslog styrelsen ett arvode å 6 000 kronor. Denna hemställan rönt i så måtto Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall, att det tidigare sekreterararvodet uppräknades från 1 500 till 2 400 kronor (se IX ht 1953 s. 61 f). Styrelsen kan emellertid ej finna, att detta slutgiltigt löser frågan om juridiskt skolad sekreterare vid institutet. Behovet av en sekreterartjänst kvarstår oförändrat, och styrelsen har kommit till den uppfattningen, att frågan endast kan lösas genom inrättande av en sekreterartjänst i Ce 27.

1 e. 1949 års tjänsteförteckningssakkunniga har behandlat frågan om lönegradsplaceringen för flertalet befattningar vid institutet. Som följd härav har för de flesta befattningarna en höjning föreslagits och genomförts. Vissa tjänster har emellertid icke blivit höjda. Till dessa hör befattningen såsom försöksmejerist vid statens mejeriförsök, vilken befattning för närvarande är placerad i Ce 16. Med hänsyn till lönegradsstegringarna för andra motsvarande befattningar vid institutet synes det rättvist, att även försöksmejeristbefattningen placeras i en högre lönegrad. Därigenom skulle också en viss motsvarighet erhållas till de löner, som avtalsmässigt utbetalas inom mejerihanteringen för personer med motsvarande kvalifikationer.

1 f. Detta förslag framfördes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1953 s. 55 under 1 b).

1 g. Ifrågavarande befattning inrättades från och med innevarande budgetår (se IX ht 1953 s. 63). Styrelsen anser, att befattningen i likhet med övriga kanslibiträdesbefattningar vid institutet bör uppföras i Ce 11.

1 h. Styrelsen föreslog i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår inrättandet av en vaktmästarbefattning vid institutionen för mejerilära (se IX ht 1953 s. 61 under 2 g). För närvarande utgår ett anslag till vaktmästarhjälp om 3 000 kronor. Vaktmästaren vid denna institution skulle även ha tillsyn över de elevbostäder, som är knutna till mejeriavdelningen.

1 i. Denna tjänst begärdes redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1953 s. 60 under 2 f). Nu anför styrelsen, att kanslibiträdet å rektorsexpeditionen och biblioteket för att i någorlunda skälig omfattning kunna bestrida skötseln av biblioteket huvudsakligen sysselsatts med biblioteksgöromålen. Detta har medfört, att kontorsarbetet å rektorsexpeditionen måst åsidosättas. Det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 1 000 kronor till skrivhjälp å rektorsexpeditionen är otillräckligt för ändamålet.

2 a. Verksamheten vid trädgårdsförsöken bedrivs i stor utsträckning på fält men med vissa kulturer även i växthus och bänkar. I anslutning till fältförsöken erfordras kompletterande undersökningar av olika slag, såsom prövning av produkternas hållbarhet, kemiska sammansättning m. m. Vidare kräves i allt större utsträckning kemiska analyser av jordprov och växtdelar för att i försöken vidtagna åtgärder skall kunna bedömas på riktigt sätt. Behovet av kvalificerad personal för laboratoriemässiga undersökningar har tidigare framhållits och särskilt understrukits av 1946 års trädgårdsundervisningskommitté, som föreslog, att en kemisk avdelning skulle inrättas. Sedan dess har utvecklingen visat, att dylika undersökningar är än mer behövliga, om produkternas kvalitet m. m. skall kunna fastställas. Vid andra försöksinstitutioner bedrivs analysarbeten i ökad omfattning, medan statens trädgårdsförsök hittills icke kunnat utnyttja försöksmaterialet för sådant ändamål annat än i mycket ringa mån. I mindre utsträckning har kemiska stationer anlitats, men detta är endast möjligt, om produkterna tål försändelse utan att undergå förändring. Det har därför visat sig ofrånkomligt att anställa en kemist vid statens trädgårdsförsök. För att kvalificerad person skall kunna påräknas anser sig styrelsen böra föreslå en tjänst med laborators ställning i Ce 33.

2 b. Undervisnings- och forskningsarbetet vid den mejeriekonomiska institutionen har sedan institutionens tillkomst handhåfts av tillförordnade laboratorn i ämnet. Under vissa tider har han kunnat disponera förste assistenten vid institutionen för mejerilära. Sedan laboratorstjänsten den 1 april 1953 besatts med ordinarie innehavare och förste assistenten åter överflyttats till institutionen för mejerilära, anser styrelsen det uppenbart, att laboratorn måste beredas nödig assistenthjälp, om institutionen skall kunna fylla de krav på effektivt forskningsarbete, som undervisningen och utbildningen av blivande företagsledare inom mejeriindustrien förutsätter. Kraven på utbildningen inom de ekonomiska disciplinerna har genom mejeriindustriens organisatoriska utveckling kommit att skäppas avsevärt. Till viss del har dessa kunnat tillgodoses. Men då det gäller den speciella branschekonomin, där undervisningen till stor del måste baseras på svenska forskningsresultat, erfordras en utbyggnad. Före tillkomsten av den mejeriekonomiska institutionen var den svenska forskningen på området av mycket ringa omfattning. Även om verksamheten vid institutionen kunnat redovisa betydelsefulla resultat, framstår det som synnerligen angeläget, att forskningsarbetet kan intensifieras. Då laboratorns tid till avsevärd del upptages av undervisningsarbete och forskningen med nödvändighet kräver ett betydande fältarbete, kan så ske endast genom en personalförstärkning vid institutionen.

2 c. Med hänsyn till det ökade intresset för lokala trädgårdsförsök och de möjligheter till sådana försök, som uppkommit genom samarbete med olika hushållningssällskap, har den lokala försöksverksamheten fått större omfattning under senare år. Anslaget för ändamålet har från och med budgetåret 1953/54 blivit något höjt. Denna utveckling av den lokala försöksverksam-

heten har otvivelaktigt varit till stort gagn. Vunna erfarenheter kan ofta omedelbart omsättas i den praktiska odlingen. En förutsättning härför är emellertid, att resultaten snarast möjligt kan sammanställas och vetenskapligt bearbetas samt i populär form delgivas de praktiska yrkesmännen. Denna lokala verksamhet kräver mycket organisatoriskt arbete. Ständig kontakt måste upprätthållas med försöksvärdarna för att försöken skall bli så effektiva som möjligt. För denna verksamhet finns icke någon särskild personal avdelad. Den är emellertid nu så betungande, att en ny assistenttjänst bör inrättas, vars innehavare huvudsakligen bör ägna tid och krafter åt den lokala försöksverksamheten. För detta krävande arbete föreslår styrelsen, att en assistenttjänst med reglerad befordringsgång, Cf 19—Ce 25, inrättas.

Även för fruktavdelningen erfordras en viss personalförstärkning. För närvarande finns endast en förste assistenttjänst. Då denna avdelning omfattar såväl olika fruktslag som alla bärväxter, skulle en assistent vara behövlig för vardera växtgruppen. I enlighet med 1946 års trädgårdsundersvisningskommittés förslag vill styrelsen nu framföra önskemål om en assistenttjänst, speciellt för bärväxter. Tjänsten avses skola uppföras i reglerad befordringsgång, Cf 19—Ce 25.

2 d. Enahanda förslag har framförts vid åtskilliga tidigare tillfällen och senast i styrelsens anslagsäskanden för innevarande budgetår. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till den utförliga redogörelse, som lämnats i 1953 års statsverksproposition (IX ht s. 57—59). Därutöver framhålles nu, att de befattningshavare, som för närvarande handhar verksamheten, enligt ett avtal med hushållningssällskapen skall avlönas enligt samma grunder som de på löneplan uppförda trädgårdsmästarna vid statens trädgårdsförsök. Då dessa är placerade i Ce 18 föreslås, att de nyinrättade tjänsterna får samma lönegradsplacering. Båda innehavarna har varit anställda vid denna verksamhet sedan år 1942 och har sålunda 11 års väl vitsordad tjänstgöring.

2 e. Styrelsen begärde i anslagsäskandena för innevarande budgetår, att tre assistenttjänster i Cg 17 skulle inrättas vid Alnarps trädgårdar (se IX ht 1953 s. 56 under 2 b). Emellertid beviljades medel till endast en sådan befattningshavare. Enligt styrelsen har behovet därmed icke tillgodosetts, varför ytterligare två assistenttjänster i Cg 17 upptagits i äskandena för nästa budgetår.

2 f. Enahanda förslag framfördes redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1953 s. 59 under 2 d.). Styrelsen framhåller nu, att statens mejeriförsök för det rutinmässiga arbetet på laboratoriet för närvarande disponerar två laboratoriebiträden, därav ett i Ce 13 och ett i Cf 4 med reglerad befordringsgång. Det förstnämnda biträdet är placerat på den kemiska avdelningen och det andra i Cf 4 på den bakteriologiska avdelningen. Dessa avdelningar har till uppgift dels att i laboratorieskala förbereda institutionens produkttekniska försök, dels att vid de senare utföra tillhörande kontrollanalyser av olika slag. Genom den maskinella och personella

förstärkning, som institutionens produkttekniska avdelning erhållit enligt den av 1949 års riksdag beslutade omorganisationen, har avdelningen kunnat bringas att fungera tillfredsställande. Emellertid har det framstått allt klarare, att laboratorieavdelningen bromsar upp arbetet vid den produkttekniska avdelningen, enär rutinpersonalen är otillräcklig för båda de nämnda uppgifterna. Under de senare åren har mejeriförsöken i stigande omfattning fått övertaga sådana arbetsuppgifter från statens maskinprovningar, i synnerhet bakteriologiska arbeten, som denna institution helt saknar möjligheter att utföra. Detta medför en ytterligare belastning av mejeriförsökens laboratorieavdelning, vilket gjort behovet av utbildad rutinpersonal synnerligen aktuellt.

Styrelsen anser nu, att statens mejeriförsök förutom den befintliga laboratoriebiträdesbefattningen i Cf 4 måste ha en dylik med tjänstgöring vid det bakteriologiska laboratoriet. Med den lön, som för närvarande utgår i Cf 4, kan en utbildad person icke erhållas för denna befattning. Erfarenheten visar, att de biträden i Cf 4, som utbildas vid institutionen, i regel inom ett år efter anställandet övergår till annan bättre betald tjänst. De täta ombytena och den relativt långa tid, som åtgår för undervisning av nyanställd personal, verkar synnerligen störande på arbetet. Styrelsen har i sina äskanden placerat det föreslagna laboratoriebiträdet vid mejeriförsöken i Ce 11.

Såsom hjälp åt den under 2 a föreslagna laboratorn bör anställas ett kvalificerat laboratoriebiträde. Biträdet bör placeras i Ce 11.

2 g. Styrelsen framhåller, att flera tjänstemän i högre lönegrader belastas med skriv- och räknearbete, som borde anförtros åt biträdespersonal. Med hänsyn härtill föreslås, att vid statens trädgårdsförsök skall inrättas två nya skrivbiträdestjänster i reglerad befodringsgång.

2 h. Vid den mejeriekonomiska institutionen förekommer tidvis omfattande räkne- och skrivarbeten av i stort sett rutinemässig karaktär. För att icke belasta den ordinarie personalen med dylikt arbete, som svårigen låter sig inpassas i den ordinarie arbetsordningen utan att medföra allvarliga rubbningar, finner styrelsen det angeläget att erforderliga medel anvisas till extra arbetshjälp vid denna institution.

2 i. Motsvarande förslag framfördes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1953 s. 61 under 2 h).

2 j. Utöver förslaget om inrättandet av två nya kontorsbiträdestjänster måste en uppräknig av anslaget till skrivhjälp göras från 8 000 till 10 000 kronor. Med hänsyn till Alnarps belägenhet är det svårt att erhålla tillfällig skrivhjälp med mindre ersättning lämnas såsom för reglerade befattningar.

2 k. Antalet styrelsesammanträden under budgetåret uppskattas till 10. Vid en ersättning av 20 kronor för sammanträdesdag till icke självskrivna ledamöter av styrelsen beräknas medelsbehovet till 1 000 kronor.

2 l. I sina äskanden för innevarande budgetår motiverade styrelsen behovet av specialföreläsare inom ämnet mejerilära över framställning av torr- och kondensmjölk samt glass i högre mejerikursen (se IX ht 1953 s. 61

under 2 1). Sådana föreläsningar har anordnats och visat sig vara värdefulla. Det synes styrelsen önskvärt, att dessa specialföreläsningar utvidgas till att även omfatta mesvaror. Vidare ingår i ämnet mejerilära ett mindre avsnitt, benämnd mejeriplanering. Detta är väsentligt skilt från den tekniska mejeriläran. Mejeriplaneringar handhas i praktiken av en särskild avdelning inom Svenska mejeriernas riksförening. Det synes därför styrelsen lämpligt, att undervisningen även inom detta avsnitt bedrivs av specialist.

3. Ökningen under denna punkt är av automatisk karaktär.

4. 1953 års riksdag har i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslutat, att av nuvarande fem ortsgrupper endast fyra skall utnyttjas. Enligt av socialstyrelsen i samband därmed upprättat förslag skall Lomma köping hänföras till ortsgrupp 3 i stället för såsom tidigare ortsgrupp 2. Lönen till å Alnarp stationerade tjänstemän har med hänsyn därtill beräknats enligt ortsgrupp 3.

5. Institutsstyrelsen framhåller, att enligt § 52 i statens allmänna avlöningsreglemente skall för innehavare av i reglementet under 1 § 2 mom. f. avsedd arvodesbefattning avlöningsförmåner fastställas av vederbörande myndighet i den mån ej Kungl. Maj:t härutinnan meddelar beslut. Styrelsen har varit tveksam om hur bestämmelserna angående lön under tjänstledighet och dylikt borde utformas och har hos riksräkenskapsverket anhållit om uttalande i frågan. Riksräkenskapsverket har förklarat sig anse, att detta ärende bör underställas Kungl. Maj:ts prövning. Ämbetsverket har vidare påpekat, att enligt punkt 3 anvisningar till 3 § tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet arvodesanställning i möjligaste mån bör undvikas och avvecklas för heltidsanställd personal. Med anledning härav anser sig styrelsen böra framhålla, att framställning om lönegradsplacering av arvodesbefattningar, som för verksamheten vid institutet är oundgängligen nödvändiga, skett vid olika tillfällen men att detta icke lett till något positivt resultat. I samband med upprättande av statförslag för kommande budgetår har styrelsen för avsikt att förnya sin framställning om lönegradsplacering av viss arvodespersonal. Intill dess samtliga arvodesbefattningar av varaktig karaktär blivit lönegradsplacerade, anser emellertid styrelsen, att befattningshavarna bör beredas förbättrade anställningsvillkor.

6. Enligt propositionen 1953: 169 skall vid de institutioner vid institutet, som tillhör högre mejerikursen, samt vid trädgårdsavdelningen, lantbruksavdelningen och maskinavdelningen assistent, vilken är filosofie licentiat eller har avlagt agronom- eller hortonomexamen, placeras i lönegrad Cg 21 och assistent med mejeriingenjörsexamen eller annan än nyssnämnd akademisk examen hänföras till lönegrad Cg 19. Då det för genomgång av högre mejerikursen fordras studentexamen samt undervisningen är rent högskolemässig och fullt jämförbar med undervisningen vid lantbrukshögskolans agronomkurs, synes assistent med mejeriingenjörsexamen böra behandlas på samma sätt som assistent med agronomexamen och placeras i Cg 21. Institutsstyrelsen framhåller tillika, att assistent vid mejeriavdelningens institu-

tioner är sysselsatt med vetenskapligt forskningsarbete till skillnad från vad förhållandet är vid övriga avdelningar.

Yttranden. Lantbruksstyrelsen föreslår, att institutets avlöningsanslag skall höjas med 133 600 kronor. Härvid har styrelsen yttrat sig över institutsstyrelsens framställning, i vad denna rör institutets verksamhet med undantag för statens trädgårdsförsök. I detta sammanhang har lantbruksstyrelsen framhållit att — även om institutsstyrelsen anfört bärande skäl för inrättandet av vissa nya befattningar och höjning av vissa utgiftsposter under avlöningsanslaget — lantbruksstyrelsen ansett sig med hänsyn till de besparingsdirektiv, som utfärdats, icke för närvarande kunna tillstyrka annat än de mest angelägna anslagsbehoven. Samtidigt har emellertid vid medelsberäkningen förutsatts, att de ifrågasatta förändringarna beträffande trädgårdsförsöken skall bifallas. I förhållande till institutsstyrelsens framställning innebär lantbruksstyrelsens förslag ändringar beträffande följande punkter i den förut återopade sammanställningen.

1 a. Med hänsyn till att avdelningsföreståndarna vid Alnarp dels meddelar undervisning på högre stadium än lantbruks- och lantmannaskolektörerna, nämligen vid driftsledarkursen respektive högre trädgårdskursen, dels det stora ekonomiska ansvar, som åvilar ifrågavarande föreståndare, anser lantbruksstyrelsen skäligt, att dessa placeras i högre lönegrad än lantbruks- och lantmannaskoleföreståndarna. Lantbruksstyrelsen föreslår för sin del, att de skall uppflyttas till lönegrad Ca 35. Merkostnaden för denna lönereglering uppgår till (48 912 — 45 864 =) 3 048 kronor.

1 c. Lantbruksstyrelsen delar institutsstyrelsens uppfattning, att anlita- det av ett så stort antal speciallärare som vid Alnarp medför stora olägenheter i fråga om undervisningens ordnande. Det är svårt att skaffa lämpliga speciallärare och att inpassa deras undervisning i schemat. I de fall undervisningen i närstående ämnen kan handhas av en lärare i stället för flera speciallärare bör nya ämneslärarbefattningar inrättas. Lantbruksstyrelsen tillstyrker därför institutsstyrelsens förslag om att från och med budgetåret 1954/55 vid lantbruksavdelningen skall inrättas en ny ämneslärarbefattning i lönegrad Ce 30 för undervisning i lantbruksekonomi, lantbruksbokföring, handelslära och nationalekonomi. Genom inrättandet av denna ämneslärarbefattning inbesparas i ersättning åt speciallärare ett belopp av 13 369 kronor. Den nya befattningen medför en merkostnad av (19 236—13 369 =) 5 867 kronor.

1 h. Då lantbruksstyrelsen icke anser sig kunna för närvarande tillstyrka detta förslag, förordar styrelsen i stället att till vaktmästarhjälp anvisas ett belopp av 4 000 kronor eller 1 000 kronor mer än i innevarande års stat.

2 e. Lantbruksstyrelsen föreslår, att ytterligare en assistent i Cg 17 anställas vid trädgårdsavdelningen.

2 h. Då lantbruksstyrelsen icke för närvarande kan förorda förslaget, att en befattning såsom förste assistent i Ce 27 skall inrättas vid mejeriekonomiska institutionen, föreslår styrelsen, att ersättningen till extra arbets-

och skrivhjälp vid institutionen uppräknas med 3 000 kronor till 5 000 kronor.

2 i. Enligt lantbruksstyrelsen bör uppräkningsposten tillfällig arbetskraft vid mejeriförsöken begränsas till 1 000 kronor.

Statens lönenämnd framhåller beträffande institutsstyrelsens framställning under 5, att det av föreliggande knapphändiga uppgifter förefaller nämnden oklart, huruvida den i ärendet avsedda personalen i dess helhet bör — enligt tillämpade normer för valet av anställningsform i olika fall — få tjänstemannaanställning. Vidare saknas erforderliga uppgifter för att bedöma befattningarnas löneställning. Då institutsstyrelsen enligt uppgift avser att nästa år förnya tidigare gjorda framställningar om lönegradsplacering av viss arvodespersonal bör frågan om personalens anställningsform och löneförmåner upptagas till prövning i ett sammanhang på grundval av mera uttömmande uppgifter rörande de olika befattningarnas arbetsuppgifter, ansvarsställning, för befattningarna erforderlig teoretisk och praktisk kompetens o. s. v. I avvaktan på resultatet av en sådan prövning bör förevarande framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Lantbruksstyrelsen anför, att det enligt dess mening synes angeläget, att vissa vid Alnarps egendom, mejeri och trädgårdar arvodesanställda befattningshavare snarast möjligt får sina anställnings-, löne- och pensionsförhållanden reglerade. För denna frågas prövning och avgörande torde det — som statens lönenämnd framhållit — vara nödvändigt med mera detaljerade uppgifter rörande dessa befattningshavares arbetsuppgifter, ansvarsställning, kompetens m. m. Lantbruksstyrelsen har för avsikt att i samråd med institutets styrelse verkställa utredning i frågan och för Kungl. Maj:t i sinom tid framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning. Med hänsyn härtill hemställer lantbruksstyrelsen, att föreliggande framställning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök vitsordar inledningsvis vad institutsstyrelsen anfört beträffande behovet av kemiska undersökningar och analysverksamhet i samband med statens trädgårdsförsöks arbete. Högskolestyrelsen vill emellertid ifrågasätta lämpligheten av att en särskild kemisk avdelning inrättas vid trädgårdsförsöken. Det synes högskolestyrelsen önskvärt, att möjligheterna till en samordning av analysverksamheten vid institutet undersökes och att i samband därmed frågan angående för verksamheten erforderliga lokaler och utrustning utredes. Med hänsyn härtill anser högskolestyrelsen sig icke kunna tillstyrka inrättandet av den föreslagna laboratorsbefattningen och laboratoriebiträdestjänsten. Av de båda föreslagna assistentbefattningarna i reglerad befordringsgång finner högskolestyrelsen synnerligen angeläget, att assistenttjänsten för den lokala försöksverksamheten inrättas, då nämnda verksamhet numera nått en väsentlig omfattning och utgör ett betydelsefullt led i trädgårdsförsökens arbete. Beträffande de föreslagna assistenttjänsterna vid Ekerums och Tosemarens försöksstationer erinrar högskolestyrelsen om att den redan i

motsvarande remissutlåtande i fjol framhållit som särskilt angeläget, att dessa befattningar inrättas. Högskolestyrelsen vitsordar slutligen, att ett stort behov av biträdespersonal för skriv- och räknearbeten föreligger. Med hänsyn härtill tillstyrker högskolestyrelsen, att en av de båda föreslagna skrivbiträdestjänsterna i reglerad befordringsgång nu inrättas.

Departementschefen.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande lönegradsplaceringen för vissa tjänster bör ämnesläraren i trädgårdsanläggning placeras i lönegrad Cg 30. Detta medför en merkostnad av i runt tal 2 900 kronor.

I likhet med institutsstyrelsen anser jag det önskvärt, att det vid mejeri-ekonomiska institutionen bedrivna forskningsarbetet skall intensifieras. Jag tillstyrker därför, att personalen vid institutionen skall förstärkas med en förste assistent i lönegrad Ce 27. För avlönning åt denne bör beräknas 17 000 kronor. Institutsstyrelsens övriga förslag angående tjänsteförändringar och personalförstärkningar m. m. anser jag mig emellertid kunna tillmötesgå endast i så måtto, att jag föreslår att de belopp, som avses för tillfällig arbetskraft vid mejeriförsöken och för ersättning till styrelsens ledamöter, skall uppräknas med 1 000 respektive 300 kronor.

Såsom framgår av kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna har beträffande Lomma köping icke skett någon ändring i fråga om placering i ortsgrupp. Lönen till å Alnarp stationerade tjänstemän skall sålunda fortfarande beräknas enligt ortsgrupp 2.

Vad härefter angår framställningen om reglering av löneförmånerna åt viss arvodesanställd personal vid Alnarp, anser jag i likhet med statens lönenämnd och lantbruksstyrelsen nödvändigt, att ifrågakvarande befattningshavares arbetsuppgifter, ansvarsställning och kompetens m. m. utredes närmare, innan ärendet upptages till prövning. I avvaktan på resultatet av en sådan utredning, som lantbruksstyrelsen har för avsikt att företaga i samråd med institutsstyrelsen, torde framställningen icke nu böra föranleda någon åtgärd. Institutsstyrelsens hemställan om ändrad lönegradsplacering för assistent med mejeriingenjörsexamen anser jag mig icke kunna biträda.

Vad jag nu föreslagit föranleder en ökning av medelsbehovet under anslaget med 21 200 kronor. Vidare bör anslaget på grund av löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång höjas med 3 700 kronor. Sammanlagt behöver således förevarande anslag höjas med 24 900 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 368 600 (+ 1 900) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 15 400 (+ 300) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 499 000 (+ 14 600) kronor;
rörligt tillägg 401 000 (+ 8 100) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(368\,600 + 15\,400 + 499\,000 + 401\,000 =)$ 1 284 000 (+ 24 900) kronor.

Å personalförteckningen bör antalet förste assistenter i lönegrad Ce 27 ökas med en till åtta.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut vidtaga den ändring, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	368 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	499 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	401 000

Summa kronor 1 284 000;

c) till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 284 000 kronor.

[31] 13. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	408 200	449 304
1953/54 (statsliggaren s. 772)	488 200	
1954/55 (förslag)	501 800	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 24/8 1953) hemställer, att för budgetåret 1954/55 skall anvisas 656 200 kronor till omkostnader. Av nämnda belopp belöper 241 400 kronor på statens trädgårdsförsök och 414 800 kronor på institutets övriga verksamhet.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (remissutlåtande 7/10 1953) tillstyrker institutsstyrelsens förslag till omkostnadsstat för statens trädgårdsförsök.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 12/10 1953) föreslår en medelsanvisning för institutets övriga verksamhet å 315 300 kronor.

Styrelsernas beräkningar av medelsbehovet framgår närmare av uppställningen å s. 80—81. I dessa har till jämförelse medtagits beloppen i gällande omkostnadsstater samt uppgifter om medelsåtgången för budgetåret 1952/53.

Motiv. Institutet utom statens trädgårdsförsök.

Om posten *reseersättningar* anför institutsstyrelsen, att denna brukar fördelas mellan olika avdelningar vid institutet. För budgetåret 1952/53 har sålunda styrelsen och undervisningsavdelningarna tilldelats 6 480 kronor, statens mejeriförsök 4 200 kronor och trädgårdsekonomiska byrån 1 320 kronor. Förbrukningen har i stort sett motsvarat denna fördelning. För att undervisnings- och försöksverksamheten skall kunna bedrivas på tillfredsställande sätt erfordras emellertid, att anslaget till reseersättningar höjes för budgetåret 1954/55.

Föreståndaren för mejeriavdelningen har framhållit, att eleverna i högre mejerikursen utför så kallat examensarbete i ett ämne. Inom vissa ämnesområden, bland annat mejeriekonomien, måste dessa arbeten med nödvändighet förläggas till mejerier utom Alnarp. Det är också ur utbildningssynpunkt av största värde, att eleverna efter inhämtande av de teoretiska kunskaperna får tillfälle att under lärares överinseende tränga djupare in i något för den praktiska mejeridriften betydelsefullt problem. Genom att medel saknats, har dylika arbeten icke kunnat utföras på andra mejerier än Alnarps mejeri, varför problemställningarna icke kunnat bli så allsidiga som önskvärt. Resekostnaderna i samband med utförandet av examensarbeten vid högre mejerikursen beräknas till 1 000 kronor.

Föreståndaren för statens mejeriförsök har anført, att mejeriförsökens reseanslag under en följd av år varit i knappaste laget till följd av ökade rese- och traktamentskostnader. Därtill kommer, att mejeriförsöken helt saknar utrustning för att utföra smörtillverkningsförsök och försök rörande framställning av vissa andra produkter, såsom torr- och kondensmjölk, glass etc. Av dessa områden är framför allt smörtillverkningen av centralt intresse. På grund av att utrustningen för smörframställning för närvarande befinner sig i snabb utveckling, föreslås icke att experimentkärnor nu anskaffas. I stället avses mejeriförsökens möjligheter att utföra nödvändiga smörförsök i lämpliga mejerier skola utökas genom att institutionens anslag för resor höjes med 1 800 kronor.

Styrelsen framhåller utöver vad nyss anförts, att även övriga undervisningsavdelningar har behov av ökat anslag till reseersättningar. De mest trängande behoven torde kunna tillgodoses, om anslaget ökas med 3 000 kronor. Styrelsen anser därför nödvändigt, att anslaget uppräknas med nämnda belopp.

Till stöd för höjningen av delposten *bränsle, lyse och vatten* återopas medelsåtgången under budgetåret 1952/53.

I fråga om delposten *städning och renhållning* anføres, att kostnaderna härför under budgetåret 1953/54 beräknats uppgå till 71 400 kronor. Städningssområdena kommer emellertid att utökas genom att under anslagsposten inredning och utrustning för innevarande budgetår beviljats ett belopp av 10 000 kronor för iordningställande av kontorsrum m. m. vid institutionen för mejerilära. Städningsskostnaderna för dessa lokaler har beräknats till 2 600 kronor för år enligt den lön, som utgår inom ortsgrupp

<i>Institutet med undantag för statens trädgårdsförsök.</i>				
	Gällande omkost- nadsstat	Faktiska utgifter resp. inkomster för budgetåret 1952/53	Instituts- styrelsens förslag	Lant- bruks- styrelsens förslag
	kronor		kronor	kronor
Utgifter.				
1. Sjukvård m. m.	3 000	3 237	3 000	3 000
2. Reseersättningar	12 000	11 910	15 000	13 000
3. Expenser:				
a) Bränsle, lyse och vatten	60 000	62 708	65 000	63 000
b) Städning och renhållning	71 400	—	77 500	74 000
c) Övriga expenser	26 600	92 798	30 000	30 000
4. Publikationstryck	9 000	8 817	13 000	11 000
5. Övriga utgifter:				
a) Underhåll av byggnader	40 000	52 992	55 000	55 000
b) Skatter och försäkringar	4 500	137	4 500	3 500
c) Kosthåll för elever	308 000	219 608	308 000	308 000
d) Hälso- och sjukvård	3 000	1 999	3 000	3 000
e) Utställningsmateriel m. m.	1 000	780	1 000	1 000
f) Ersättning till Alnarps egendom för dags- verken och körslor	6 000	5 998	6 000	6 000
g) Ersättning till Alnarps trädgårdar för under- håll av parken	7 000	5 000	25 000	12 000
h) Ersättning till Alnarps trädgårdar för biträde av förmanspersonal	6 000	6 000	6 000	6 000
i) Till täckande av möjligen uppkommande för- lust å rörelsen vid Alnarps mejeri	30 000	30 000	100 000	40 000
j) Inköp av mjölk för mejeriförsöken efter av- drag för försälda produkter	5 000	10 326	12 000	8 000
k) Förbrukningsartiklar för mejeriförsöken	12 000	14 021	15 000	14 000
l) Förbrukningsartiklar för institutionen för mejerilära	12 000	—	12 000	12 000
m) Förbrukningsartiklar för institutionen för mejerikemi och bakteriologi	—	—	8 000	5 000
n) Underhåll av inventarier för försöksändamål	—	—	6 000	3 000
o) Driftkostnader vid en ladugårdsförmanskurs	4 200	4 200	4 200	4 200
p) Diverse utgifter	1 000	587	1 000	1 000
Summa utgifter	621 700	531 118	770 200	670 700
Särskilda uppbördsmedel.				
1. Hyror och arrendeinkomster	46 400	45 167	47 400	47 400
2. Undervisnings- och kostavgifter för elever	224 400	161 363	224 400	224 400
3. Ersättning av Alnarps egendom för arbete av elever	83 600	65 400	83 600	83 600
Summa uppbördsmedel	354 400	271 930	355 400	355 400
S a m m a n d r a g.				
Utgifter	621 700	531 118	770 200	670 700
Särskilda uppbördsmedel	354 400	271 930	355 400	355 400
Nettoutgift	267 300	259 188	414 800	315 300
<i>Statens trädgårdsförsök.</i>				
Utgifter.				
1. Sjukvård m. m.	200	465	400	
2. Reseersättningar	8 500	7 997	10 000	
3. Expenser:				
a) Bränsle, lyse och vatten	16 000	15 830	16 000	
b) Städning och renhållning	4 000	—	4 000	
c) Övriga expenser	11 000	14 986	12 000	
4. Publikationstryck	11 000	10 997	18 000	

	Gällande omkost- nadsstat	Faktiska utgifter resp. inkomster för budgetåret 1952/53	Instituts- styrelsens förslag
	kronor		kronor
5. Övriga utgifter:			
a) Underhåll av byggnader	5 200	8 156	8 000
b) Skatter och försäkringar	500	815	1 000
c) Hälso- och sjukvård	200	134	200
d) Utställningsmateriel m. m.	1 000	380	1 000
e) Ersättning till Skaraborgs läns hushållnings- sällskap för lokalhyra	7 000	7 000	7 000
f) Försök med korsbärsträd vid Ränna försöks- station	1 000	—	1 000
g) Ersättning till Norrlands trädgårdsskola i Sör- åker för personalkostn. m. m.	13 500	11 000	17 000
h) Driftkostnader vid Öjebyns försöksstation ...	10 000	9 499	12 000
i) Driftkostnader vid Ekerum och Tosemarken ...	8 000	6 000	8 000
j) Förbrukningsartiklar och gödslingsmedel	34 000	34 449	35 000
k) Inköp av inventarier	10 000	9 921	10 000
l) Inköp av levande växter och frö.....	4 500	5 202	5 000
m) Dagsverken m. m.	193 000	171 639	193 000
n) Bokinköp och bokbindning	1 000	1 114	1 500
o) Diverse utgifter.....	500	140	500
Summa utgifter	340 100	315 804	360 600
Särskilda uppbördsmedel.			
1. Hyror och arrendeinkomster	3 700	3 520	3 700
2. Försäljning av köksväxter, bär och frukt.....	73 000	72 587	73 000
3. Försäljning av jordbruksprodukter	32 000	33 952	32 000
4. Ersättning för kontrollodlingar för statens cen- trala frökontrollanstalt.....	500	1 855	500
5. Ersättning för stamförsök för enskilda firmors räkning.....	10 000	13 785	10 000
Summa uppbördsmedel	119 200	125 699	119 200
Sammandrag.			
Utgifter	340 100	315 804	360 600
Särskilda uppbördsmedel.....	119 200	125 699	119 200
Nettoutgift	220 900	190 105	241 400

2. I likhet med övriga löner torde emellertid lönerna till städningsspersonalen bära beräknas efter ortsgrupp 3. Kostnadsökningen för uppflyttningen beräknas utgöra i runt tal 3 500 kronor. Styrelsen anser det därför nödvändigt, att anslaget höjes med 2 600 kronor i anledning av utökning av städningssområdena och 3 500 kronor i händelse av att Alnarp uppflyttas från ortsgrupp 2 till 3.

Kostnaderna för övriga expenser har trots att stor sparsamhet iakttagits uppgått till 29 575 kronor under budgetåret 1952/53. Vissa ersättningsköp av inventarier är ofrånkomliga, och kostnaderna för bindning av böcker och handlingar torde bli större. Vidare har ändringar av telefon-taxorna medfört ökade kostnader för telefonering, vilket icke i full omfattning påverkat kostnaderna under budgetåret 1952/53. Anslaget bör därför

uppräknas med 3 400 kronor till 30 000 kronor. I detta anslagsbehov har icke inräknats några kostnader för underhåll av inventarier för försöksändamål. Skulle i det följande begärda medel till täckande av ifrågavarande kostnader icke erhållas, ökas anslagsbehovet för övriga expenser med ytterligare 6 000 kronor.

Beträffande posten publikationstryck anför styrelsen, att denna post under de senaste åren på grund av stegrade tryckningskostnader varit otillräcklig. Trots förenkling och förkortning av försöksberättelser har efterläpning uppstått. För att denna skall kunna inhämtas, är en relativt kraftig höjning av anslaget nödvändig. Styrelsen förmenar, att det är av väsentlig betydelse för den verksamhet, som beröres därav, att resultaten av utförda försök utan dröjsmål offentliggöres.

Angående posten underhåll av byggnader understryker styrelsen ånyo, att anvisade belopp för ändamålet under en lång följd av år varit knappt tilltagna. Medelsanvisningen har sålunda ej stått i rimlig proportion till byggnadskostnadernas stegring och till byggnadsbeståndets ökning. I detta sammanhang påpekar styrelsen, att det senast under budgetåret 1954/55 blir nödvändigt att sätta igång en systematisk genomgång av institutets byggnader för att bota skadegörelse, som förorsakas av husbocken. Anslaget för byggnadsunderhåll under budgetåret 1954/55 har sålunda ej kunnat upptagas lägre än med 55 000 kronor.

Såsom motivering för höjningen av posten ersättning till Alnarps trädgårdar för underhåll av parken hänvisar styrelsen i första hand till vad som anförts i anslagsäskandena för budgetåret 1953/54, varav bland annat framgår, att det icke kan anses böra åvila Alnarps trädgårdar att bekosta skötseln av institutets omfattande park och prydnadsanläggningar (se IX ht 1953 s. 68). Styrelsen framhåller nu, att trädgårdarnas ekonomi icke tål en så stor ekonomisk belastning. Det skulle vara till skada för såväl de studerande som för institutet i övrigt, om skötseln av institutets park och prydnadsanläggningar av ekonomiska skäl skulle bli allvarligt åsidosatt.

I fråga om posten till täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri framhåller styrelsen, att vissa åtgärder beträffande driften måste vidtagas för att undervisningen bättre skall tillgodoses. Styrelsen påpekar, att dessa åtgärder icke kommer att förbättra det ekonomiska resultatet av skolmejeriets drift. Vidare framhåller styrelsen, att de extra kostnader, undervisningen på detta sätt medför för mejeriet, i rimlig utsträckning bör bäras av det allmänna. Styrelsen kan ej för närvarande närmare bestämma dessa kostnader men hemställer, att det anslag, som tidigare utgått för täckande av förlust vid Alnarps mejeri, skall höjas från högst 30 000 till högst 100 000 kronor. Slutligen hemställer styrelsen, att Alnarps mejeri skall kompenseras för sådana extra avgifter på vissa produktslag, som pålægges av statens jordbruksnämnd för att åstadkomma minskning i tillverkningen av vissa produktslag. Såsom närmare motive-ring härför anför styrelsen i huvudsak följande.

Uppläggningsdriften vid Alnarps skolmejeri bör helt bestämmas av undervisningens behov. Fördensskull måste såväl produktionsvalet som den tekniska utrustningen rättas efter undervisningens krav. Vidare är det nödvändigt, att byggnader och maskiner ligga på en föredömligt hög nivå. Tillverkningsprogrammet måste omfatta ett större antal produkter än som normalt förekommer inom en mejerienhet och flera än som normalt är ekonomiskt försvarbart. Som exempel kan nämnas, att mejeriet framställer k-mjölk, filmjölk, tunn homogeniserad grädde, vispgrädde, smör och sju olika ostsorter. Antalet produktslag bör ur undervisningssynpunkt snarare ökas än minskas. Vissa av dessa produktslag (glasmjölk, filmjölk, bitsmör, vissa ostslag) framställas i så liten skala, att produktionskostnaderna (t. ex. beträffande maskiner) blir onormalt stora. Än större ekonomiska nackdelar medför det förhållandet, att prisrelationerna mellan olika produkter icke är naturliga utan dirigeras centralt för att reglera förhållandet mellan produktionsvolymen av olika produktslag i landet. Detta har medfört, att Alnarps skolmejeri exempelvis fått vidkännas utgifter för tillverkningsavgifter för ost på 150 000 kronor och för försäljningsavgifter på 50 000 kronor årligen. Ostavgiften har emellertid här ej åsyftad verkan, eftersom ostproduktionen av undervisningsskäl ej kan minskas, och fyller alltså icke någon funktion. Det mejeri, som är normgivande för mjölkpriset (ej osttillverkande), beröres ej av avgiften, och skolmejeriet får trots den minskade inkomsten betala samma mjölkpris med en säker förlust som följd. Därtill kommer, att det ständiga ombyte av folk, som undervisningen medför, samt att den försöks- och provningsverksamhet, som försiggår i mejeriet, ingalunda bidrager till rationalisering av tillverkningen.

Utbildningskraven har den inverkan på den tekniska utrustningen, att denna ofta måste förnyas innan den är utsliten för att ge eleverna tillfälle att arbeta med de viktigaste nya maskinella hjälpmedlen. Detta behov tillgodosågs tidigare i någon mån genom att många nya maskiner installerades av affärsföretag för att provas av statens maskinprovningar. Så är icke mera fallet. Skolmejeriet måste därför självt stå för anskaffandet av dessa maskiner.

Utbildningen kräver också, att mejerilokaler och maskiner underhållas och skötes på ett föredömligt sätt. Mejeribyggnaden uppfördes 1937 och har redan dragit stora underhållskostnader. Trots detta befinner den sig i ett sådant skick, att en genomgripande översyn är nödvändig.

Uppläggningsdriften vid skolmejeriet har hittills i alltför hög grad dirigerats av att det ekonomiska utbytet skulle bli så gott som möjligt. Detta har medfört tillverkning av speciella ostsorter, som ger ett gott ekonomiskt utbyte men som har ringa pedagogiskt intresse, medan t. ex. landets vanligaste ostslag, Svecia, ej tillverkas. Nyssnämnda ostsorter har dessutom sålts direkt i detaljhandeln, vilket gjort dem ännu mera lönande. En omläggning av mejeriets nuvarande hårdosttillverkning till den ur undervisningssynpunkt lämpligaste skulle varje år kosta cirka 60 000 kronor, om osten fortfarande säljes i detaljhandeln, och cirka 110 000 kronor, om osten säljes till Riksst. Ekonomiska synpunkter har vidare medfört, att k-mjölktillverkningen kommit i andra hand samt utföres i en apparatur och under lokala förhållanden, som icke är försvarbara i ett vanligt mejeri, än mindre i ett skolmejeri. Mejeriinspektionen har också riktat anmärkning häremot. Samma synpunkter har medfört, att smörtillverkningen är inskränkt till färsksmör, som även säljes i detaljhandeln, medan någon praktisk undervisning i lagersmörtillverkning ej alls bedrivs. Slutligen har mejeriets underhåll under de senaste åren blivit allvarligt eftersatt, vilket kommer att medföra avsevärda kostnader de närmaste åren.

Angående posten inköp av mjölk för mejeriförsöken framhålles, att nuvarande belopp visat sig otillräckligt dels på grund av att ystningens omfattning kunnat ökas, dels ock därför att avsättningsmöjligheterna för försöksost genomgått en kraftig försämring. Här om anföras i huvudsak följande.

Av försöksmässiga skäl kommer ofta såväl ost som smör av mindre god eller dålig kvalitet att framställas. Prisavdragen för dessa varor är för nuvarande mycket kraftiga och torde bli än mer kännbara efter omläggningen av kvalitetskontrollverksamheten i förening med den i landet rådande överskottsproduktionen av mejeriprodukter. Även för fullgoda varor, som ju av försökstekniska skäl alltid måste skäras upp för bedömning och provtagas för analys, möter det svårigheter att få ut fullt pris.

Det är svårt att på förhand uppskatta de årliga förlusterna. Man har i tidigare statförslag beräknat förlusterna vid försöksosttillverkning till cirka 40 procent av mjölkvärdet. På grund av de nämnda förhållandena måste denna siffra höjas till 60 procent. Med en osttillverkning om 50 000 kilogram mjölk årligen motsvarar detta en förlust av i runt tal 10 000 kronor.

Försöksverksamheten beträffande smörtillverkning har hittills icke kunnat utföras inom ramen för anslaget till inköp av mjölk. Förlusterna vid smörtillverkningen har emellertid genom tillmötesgående från Svenska mejeriernas riksförening kunnat regleras utan kostnader för institutionen. Detta beror på att de flesta gjorda smörförsöken utförts i samarbete med föreningen och berört problem, som varit av dagsaktuell betydelse. Emellertid måste institutionen taga upp till behandling problem, vilka är av mer långsiktig natur och vid vilka den nämnda möjligheten till finansiering torde inskränkas. Å andra sidan blir den för detta ändamål tillverkade smörkvantiteten med nuvarande resurser relativt ringa, och kvalitetsförlusten torde endast behöva beräknas för den del av smöret, som åtgår för bedömning. Tillsammans med kostnaderna för smör till analys, blir utgifterna för mjölk till smörförsök efter avdrag för försålda produkter 2 000 kronor.

Förslag att höja posten förbrukningsartiklar för mejeriförsöken framställdes även i anslagsaskandena för innevarande budgetår (se IX hl 1953 s. 68). Styrelsen framhåller nu, att erfarenheterna visat, att — fastän sträng sparsamhet iakttagits — den begärda höjningen är väl motiverad. Eftersom någon sänkning av priser på glas och kemikalier, de största utgiftsposterna, ännu icke förmärkts, föreslår styrelsen, att posten uppräknas till 15 000 kronor.

Beträffande posten förbrukningsartiklar för institutionen för mejerikemi och bakteriologi anför styrelsen, att institutet för närvarande disponerar ett materialanslag för själva undervisningens behov av förbrukningsartiklar. Av detta anslag får mejeriavdelningen förbruka 7 480 kronor. Däremot har ingen av avdelningens forskningsinstitutioner något anslag, avsett för förbrukningsartiklar i samband med den vetenskapliga forskningen. Därför har materialanslaget hittills måst användas för forskningens mest oundgängliga behov, och undervisningsmaterial har måst begränsas. Anslaget har ändå varit helt otillräckligt. Av mejeriavdelningens nya institutioner har institutionen för mejerilära fått ett anslag till förbrukningsartiklar. Institutionen för mejeriekonomi är för när-

varande icke i behov av sådant anslag utan kan reda sig med sin del av materialanslaget. Däremot behöver institutionen för mejerikemi och bakteriologi, som hittills disponerat hela materialanslaget men i fortsättningen icke kan räkna därmed, oundgängligen ett anslag till förbrukningsartiklar, glas, kemikalier och enklare instrument.

Vad slutligen angår posten *underhåll av inventarier för försöksändamål* anföres, att mejeriförsökens och mejeriavdelningens utrustning för försöksändamål består av kylmaskiner, mejerimaskiner i hel- och halvstor skala samt laboratorieinstrument och mätinstrument av olika slag. Då särskilt anslag för underhåll och reparationer av denna utrustning icke finns, har kostnaderna härför hittills måst täckas ur anslag, som egentligen avsetts för andra ändamål, främst ur institutets allmänna expensanslag. Efterhand som utrustningen blivit äldre och institutionerna utvidgats, har emellertid detta förfaringsätt kommit att innebära en alltför kraftig belastning av nämnda anslag, vilket aldrig uppräknats för detta ändamål. Därigenom har såväl underhåll som reparationer måst inskränkas till det allra yttersta. För bedrivande av mejeriförsök i avsedd omfattning måste emellertid försöksutrustningen hållas i bästa skick. Styrelsen föreslår därför, att ett särskilt årligt anslag om 6 000 kronor skall upptagas för underhåll och reparation av inventarier för försöksändamål vid mejeriförsöken och mejeriavdelningen.

Uppräkningen av posten *hyror och arrendeinkomster* för- anledes av att en vaktmästarbostad tillkommit samt att förmånen av bostad åt två assistenter upphört.

Statens trädgårdsförsök.

Beträffande posten *sjukvård m. m.* beror uppräknningen på medels- åtgången.

Höjningen av posten *reseersättningar* motiveras med att utgifts- stegringarna under denna post, vilka förorsakats av ökade biljettpriser, bil- taxor och traktamenten, icke täckts genom motsvarande anslagsökning. Här föreligger sålunda en eftersläpning, som minskar verksamhetens effektivitet. Ett stort behov föreligger att årligen samla försöksledarna till ett möte vid Alnarp för att dryfta försöksplaner, göra upp instruktioner för försök m. m. Inom ramen för nu tillgängliga medel kan sådant möte icke anordnas. Kostnaderna för detta beräknas till lägst 1 500 kronor, däri inräknat biljet- ter och traktamenten för två dagars konferenser.

Delposten *övriga expenser* föreslås höjd med hänsyn till att den visat sig vara något för lågt beräknad för att täcka utgifterna, särskilt så- vitt angår inventariers underhåll.

Beträffande posten *publikationstryck* anför styrelsen, att publi- cering av försöksresultat får anses vara en av försöksverksamhetens vik- tigaste uppgifter, då vunna resultat först därigenom kan bringas till allmän kännedom och omsättning i praktiken. Denna utgiftspost har från början tilltagits med beräkning att några år skall förflyta, innan nämnvärt antal

berättelser kan föreligga. Sedan verksamheten pågått under femton år, är det emellertid naturligt och önskvärt, att vunna erfarenheter inom olika försöksområden utan dröjsmål sammanställas och publiceras. Under de senaste sex åren har behovet av tryckning icke på långt när kunnat tillgodoses, ehuru stark nedskärning särskilt i fråga om tabeller företagits. Med anledning härav synes det nu vara nödvändigt att uppräknad denna post rätt väsentligt.

I fråga om posten underhåll av byggnader påpekar styrelsen, att byggnadsbeståndet delvis är mycket gammalt, varför underhållskostnaderna är relativt stora. Det är enligt styrelsen av största vikt att byggnaderna icke förfaller eller underhålls så bristfälligt, att de är ovärldiga en statlig institution. Med stöd av erfarenheterna beräknas underhållskostnaderna till lägst 8 000 kronor, vilket innebär en höjning med 2 800 kronor.

Posten skatter och försäkringar föreslås uppräknad med 500 kronor för att bättre motsvara de verkliga utgifterna.

Vad angår posten ersättning till Norrlands trädgårdsskola i Söråker för personalkostnader m. m. framhåller styrelsen, att försöksverksamheten vid skolan regleras genom ett särskilt avtal, som brukar förlängas ett år i sänder. För att fullfölja verksamheten i någorlunda oförändrad omfattning har styrelsen för skolan begärt, att ersättningen under budgetåret 1954/55 skall utgå med 17 000 kronor. Styrelsen anser denna ersättning vara rimlig och föreslår, att posten uppföres med detta belopp.

Beträffande posten driftkostnader vid Öjebyns försöksstation erinrar styrelsen, att denna station är den enda i sitt slag i övre Norrland. Den har därför tillagts betydelsefulla försöksuppgifter. Erfarenheterna är hittills mycket goda. Sedan ett växthus uppförts och färdigställt, har försöksresurserna i någon mån förbättrats. De skördade produkterna täcker emellertid icke helt de med försöken förenade kostnaderna. För att kompensera egendomen för dess allmänkostnader är en uppräknad erforderlig.

Utgifterna under posten förbrukningsartiklar och gödslingsmedel har enligt styrelsen ökat, sedan försök med prydnadsväxter påbörjades. Då utgifterna avser en ny verksamhetsgren, är en viss uppräknad nödvändig.

Ökningen under posten inköp av levande växter och frö motiveras med att medelsanvisningen för ändamålet legat i underkant för att täcka erforderlig anskaffning av försöksutsäde och plantmaterial.

Såsom skäl för att höja posten bokinköp och bokbindning åberopas, att facklitteratur under senare år stigit avsevärt i pris, vilket medfört en inskränkning i prenumeration och inköp. Den ökade medelsanvisningen behövs för att i någon mån kunna bättre tillgodose önskemålen.

Yttranden. Såsom förut nämnts beräknar *lantbruksstyrelsen* medelsbehovet till omkostnader för institutet utom trädgårdsförsöken till 315 300 kronor eller till ett 99 500 kronor lägre belopp än vad institutsstyrelsen be-

gärt för ändamålet. Lantbruksstyrelsen har nämligen ansett dels att posten skatter och försäkringar kan minskas med 1 000 kronor, dels att vissa andra poster icke behöver uppräknas i sådan omfattning, som institutsstyrelsen ifrågasatt. Beträffande skillnaderna i styrelsernas beräkningar torde i övrigt få hänvisas till de i det föregående återgivna sammanställningarna.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker — såsom förut nämnts — institutsstyrelsens förevarande förslag såvitt angår trädgårdsförsöken. Högskolestyrelsen ifrågasätter emellertid, om icke det äskade beloppet å 12 000 kronor till driftkostnader för Öjebyns försöksstation är för lågt beräknat. Behovet av anslag till Öjebyns försöksgård för att täcka kostnaderna för trädgårdsförsöksverksamheten är för närvarande föremål för utredning av en utav högskolestyrelsen tillsatt kommitté. Resultatet av utredningen torde även komma att belysa, huruvida ytterligare medel till Öjebyns försöksstation erfordras. Därest det skulle visa sig, att ytterligare anslag erfordras, ämnar högskolestyrelsen senare återkomma till nämnda anslagsfråga.

Departementschefen.

Till en början torde jag få behandla medelsbehovet till institutets verksamhet utom trädgårdsförsöken. Beträffande posten reseersättningar är jag endast beredd att tillstyrka en höjning med 1 800 kronor för att öka möjligheterna för statens mejeriförsök att utföra smörförsök i lämpliga mejerier. Då en systematisk genomgång av institutets byggnader synes nödvändig för att bota husbockens skadegörelse, anser jag mig även böra föreslå, att posten underhåll av byggnader skall höjas. En uppräknings med 10 000 kronor torde emellertid vara tillräcklig för ändamålet. Såsom jag anförde under föregående anslagspunkt skall lönen till å Alnarp stationerade tjänstemän fortfarande beräknas enligt ortsgrupp 2. Med hänsyn härtill kan höjningen av posten städning och renhållning begränsas till 2 600 kronor. Innan den förlust, som beräknas uppkomma å rörelsen vid Alnarps mejeri, närmare bestämts till sitt belopp, bör enligt min mening posten till täckande av denna förlust bibehållas oförändrad. Även övriga, nu icke särskilt nämnda utgiftsposter bör för nästa budgetår upptagas med samma belopp som i gällande omkostnadsstat. Institutstyrelsens beräkning av hyres- och arrendekomsterna anser jag mig böra godtaga. Medelsbehovet under nu ifrågasatt del av anslaget kan med hänsyn därtill minskas med 1 000 kronor.

I enlighet med det anförda torde nettoutgifterna för institutets verksamhet, utom trädgårdsförsöken, under nästa budgetår böra beräknas till $(267\,300 + 1\,800 + 10\,000 + 2\,600 - 1\,000 =) 280\,700 (+ 13\,400)$ kronor.

Vad härefter angår omkostnaderna för statens trädgårdsförsök finner jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka någon ökning av medelsanvisningen för ändamålet. Dock bör posten sjukvård med hänsyn till den faktiska medelsåtgången uppräknas med 200 kronor till 400 kronor. I enlighet härmed torde omkostnaderna för trädgårdsförsöken böra bestämmas till $(220\,900 + 200 =) 221\,100$ kronor.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående, skulle Alnarpsinstitutets omkostnadsanslag för budgetåret 1954/55 behöva uppföras med (280 700 + 221 100 =) 501 800 (+ 13 600) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa nya omkostnadsstater för institutet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 501 800 kronor.

[32] 14. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	34 000	34 506	1 635
1953/54 (statsliggaren s. 773)	34 000		
1954/55 (förslag)	34 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 12 000 kronor till 46 000 kronor.

M o t i v. Institutsstyrelsen anför, att materielanslaget under en följd av år varit otillräckligt. Det har därför icke kunnat undvikas, att eftersläpning uppstått. Behovet av undervisningsmateriel har icke kunnat tillgodoses utan inköp av mikroskop. Anskaffandet av annan utrustning har måst uppskjutas. Ej heller behovet av materiel och förbrukningsartiklar för försök och forskning har kunnat tillgodoses. Bibliotekets behov av materiel har icke tidigare medräknats i anslagsäskandena. I samband med att institutet erhållit möjlighet att anställa mera kvalificerad bibliotekspersonal, har en upprustning kunnat ske och i samband därmed har anslagsbehovet för anskaffande av katalogskåp, katalogkort, pärmar till tidskriftskartoteket m. m. aktualiserats. Av anslagshöjningen avses 11 000 kronor för undervisnings- och forskningsverksamheten samt 1 000 kronor för biblioteket.

Y t t r a n d e. På grund av det stora behovet av undervisningsmateriel samt de höga kostnaderna å sådan materiel anser *lantbruksstyrelsen*, att anslaget bör höjas med 6 000 kronor till 40 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna förorda någon höjning av förevarande anslag. Detta torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 34 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Materiel m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 34 000 kronor.

[33] 15. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	10 000	10 008	49
1953/54 (statsliggaren s. 773)	10 000		
1954/55 (förslag)	10 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 12 000 kronor till 22 000 kronor.

M o t i v. Enligt institutsstyrelsen betingas den föreslagna höjningen i första hand av att institutets tre fackavdelningar är i behov av tidskrifter, handböcker och kursböcker, varjämte de viktigaste tidskrifterna behöver inbindas. Kostnaderna härför beräknas till 3 000 kronor. För komplettering av tidskriftsserier samt för inköp av uppslagsböcker och handböcker dels till huvudbibliotekets referensavdelning och dels till institutionsbiblioteken erfordras ävenledes en uppräknig av anslaget. Den referenslitteratur, som finns, är föråldrad och den oundgängligen nödvändiga litteraturen vid institutionsbiblioteken har hittills i stor utsträckning privat inköpts av avdelningsföreståndarna. Det får därför anses synnerligen angeläget att goda referens- och handböcker anskaffas. Kompletteringen torde lämpligen kunna genomföras under förslagsvis två år, varvid kostnaderna för budgetåret 1954/55 beräknas till 9 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* föreslår, att anslaget skall höjas med 4 000 till 14 000 kronor.

Departementschefen.

Ej heller för nästa budgetår finner jag mig kunna föreslå någon höjning av ifrågavarande anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[34] 16. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m.

	Anslag
1952/53	11 500
1953/54 (statsliggaren s. 774)	11 500
1954/55 (förslag)	11 500

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (skr. 24/8 1953) samt *lantbruksstyrelsen* (remissutlåtande 12/10 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 11 500 kronor.

I detta sammanhang torde jag även få erinra om det under lantbrukshögskolans stipendieanslag redovisade förslaget från *Sveriges förenade studentkårer* angående ökade anslag till stipendier m. m. Såsom framgår av vad där anföres, berör detta förslag jämväl Alnarpsinstitutet.

Departementschefen.

Såsom jag framhållit under lantbrukshögskolans stipendieanslag är jag icke beredd att tillstyrka förslaget om ökad medelsanvisning till stipendier m. m. Förevarande anslag torde sålunda böra uppföras med oförändrat belopp, 11 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Stipendier m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag
av 11 500 kronor.

[35] 17. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Trädgårdsekonomisk byrå.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	10 200	10 981
1953/54 (statsliggaren s. 774)	13 200	
1954/55 (förslag)	13 200	

Under anslaget har för innevarande budgetår beräknats dels utgifter å 41 600 kronor till avlöningar och å 4 600 kronor till omkostnader, dels inkomster av bokföringsavgifter med 33 000 kronor.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 7 100 kronor till 20 300 kronor. Härvid upptager styrelsen utgifterna för avlöningar till 54 312 kronor och för omkostnader till 7 288 kronor. Ökningen föranledes av att såväl kostnaderna för avlöningar som omkostnaderna i övrigt stigit väsentligt. Bokföringsavgifterna beräknas täcka den del av kostnaderna, som är hänförlig till bokföringsverksamheten. Kostnaderna för ekonomiska undersökningar och liknande arbeten avses däremot skola betalas av byråns kunder. Å andra sidan väntas inkomsterna av bokföringsavgifter stiga med 8 300 kronor.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 12/10 1953) föreslår för sin del, att anslaget skall höjas med 800 kronor till 14 000 kronor. Denna medelsberäkning skiljer sig från institutsstyrelsens så tillvida, att avlöningsposten upptagits med 50 300 i stället för 54 312 kronor och omkostnadsposten med 5 000 i stället för 7 288 kronor.

Departementschefen.

Enligt min mening bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 13 200 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t

att i sinom tid fastställa ny stat för anslagets användning. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Trädgårdsekonomisk byrå* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 13 200 kronor.

[36] 18. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Inredning och utrustning.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	28 500	49 857
1953/54 (statsliggaren s. 774)	53 000	
1954/55 (förslag)	30 000	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 24/8 1953) hemställer, att för nästa budgetår skall anvisas ett belopp av tillhopa 245 600 kronor till utrustning vid institutet. Den närmare fördelningen av beloppet å olika ändamål framgår av följande sammanställning.

Mejeriavdelningen.

1. Fortsatt renovering av institutionen för mejerilära	10 000
2. Reparation av östra elevbostaden	22 500
3. Inköp av ångpanna och termistorer med tillbehör	2 450
4. Inköp av transformatorer och mätinstrument	3 450

Trädgårdsavdelningen.

5. Vattentäkt för Alnarps trädgårdar	50 000
--	--------

Statens mejeriförsök.

6. Utvidgning av mejeriförsökens lokaler	25 000
7. Vattendestillationsapparat och pH-apparat	3 000
8. Mikroskop	4 000
9. Apparat för elektroforer	4 500

Statens trädgårdsförsök.

10. Inredning av lagerkällare vid Alnarp	20 000
11. Uppförande av lagerkällare vid Öjebyns försöksgård	24 000
12. Installation av oljeeldning	6 000
13. Tillbyggnad av redskapsskjul jämte inredning av lunchrum	30 000
14. Traktorer med redskap samt spruta	34 500

Kurserna i hovbeslag och maskinreparation.

15. Hårdugn	6 200
-------------------	-------

Summa kronor 245 600

Motiv. 1. I tillägg till anslagsäskandena för budgetåret 1953/54 begärde styrelsen medel till iordningställande av vissa utrymmen i institutionen för mejerilära (se IX ht 1953 s. 75 under 5). Detta arbete är nu genomfört. De till institutionen hörande laboratorierna har icke erhållit något underhåll sedan de inrättades år 1937 och behöver därför en allmän översyn. Därtill kommer, att vissa omändringar måste göras för att institutionens utrymmen skall bli lämpade för det arbete, som avses skola utföras inom desamma. Detta innebär, bland annat, att mörkrum och bakteriologiskt laboratorium samt förråd och assistentrum behöver inrättas.

2. Den s. k. östra elevbostaden, i vilken mejeriskoleleverna bor, inrymmer i ett gammalt bostadshus, som inreddes och reparerades år 1937. Denna byggnad fordrar nu en ordentlig översyn, vilken bland annat bör innefatta utbyte av samtliga fönster i övre våningen mot nya med kopplade bågar, reparation av takstolen, som förstörts av husbock, omläggning av vindsgolvet samt allmän målning och uppsnyggning. Kostnaderna för reparationen med undantag av takstolen har beräknats till 22 500 kronor. Denna summa kan ej tagas ur institutets redan nu otillräckliga reparationsanslag.

3. Vid mejerikemiska och bakteriologiska institutionen har sedan flera år bedrivits studier över de förändringar, som mjölken undergår vid pastörisering. Studierna har hittills endast kunnat utföras i laboratoriemässig skala. För att möjliggöra en utvidgning av dessa undersökningar har AB Separator ställt till institutionens förfogande en komplett pastöriseringsutrustning för 500 lit./tim., vilken även är avsedd att användas vid demonstrationer och laborationer i maskinlära. För att kunna utnyttja utrustningen för upphettning till relativt höga temperaturer behöver institutionen emellertid en elektrisk ångpanna å 20 kw till en kostnad av 1 950 kronor.

För temperaturmätningar i de tunna mjölskikten mellan plattorna i pastören har vid institutionen utarbetats en ny och synnerligen känslig metod, varvid man med hjälp av s. k. termistorer kan registrera temperaturändringar inne i de tunna skikten. För att utnyttja denna metod vid de nämnda pastöriseringsundersökningarna erfordras ett anslag å 500 kronor till inköp av termistorer med tillbehör.

4. Mejeriavdelningens materiel för undervisning i fysik och maskinlära måste kompletteras med viss apparatur, nämligen med transformatorer och mätinstrument. Behov föreligger av två vridtransformatorer, två kombinerade volt- och amperemetrar och en katodstråleoscillograf till en kostnad av respektive 560, 590 och 2 300 kronor.

5. Vattenförsörjningen vid Alnarp är för närvarande ytterst otillfredsställande såvitt angår trädgårdarna. Genom institutets utveckling har vattenbehovet under senare år ökat i snabbare takt än tillgången medgivet. Särskilt stora svårigheter har uppstått för trädgårdsavdelningens växtodlingar, vilka i stor utsträckning behöver artificiell bevattning, om en tillfredsställande utveckling skall kunna erhållas. Vattenknappheten gör, att frilandsbevattning ytterst sällan kan genomföras, vilket för odling av jordgubbar, grönsaker, perenna växter samt förökningarna i plantskolan har en ofta

katastrofalt ogynnsam verkan. Därtill kommer att det vatten, som finnes, är starkt kalkhaltigt, vilket i fråga om odlingar under glas är till stort förfång för kulturerna. Då omkostnaderna för odlingar av skilda slag under senare år starkt ökat, är det mer nödvändigt än någonsin att få största möjliga utbyte. Behovet att få vattenfrågan bättre ordnad har därigenom gjort sig allt starkare gällande.

I samråd med olika sakkunniga har ett förslag till lösning av vattenfrågan med särskild hänsyn till trädgårdsavdelningens behov utarbetats. Förslaget omfattar upptagning av ytterligare ett borrhål, anordnande av ett par lågreservoarer samt maskinell utrustning såsom djupvattenpump, hydroforeser och behövliga filteringsapparater. Enligt beräkningar och efter inhämtande av anbud uppskattas kostnaden för dessa anordningar till 50 000 kronor.

6. Mejeriförsökens utrymmen för försök i halvteknisk skala har länge varit otillräckliga. Genom vissa nödvändiga ombyggnader i det angränsande skolmejeriet har vidare en bred genomgångsdörr satts igen. Därvid har det blivit omöjligt att föra in i lokalerna större eller tyngre maskiner. Behovet av en ändring i dessa förhållanden har accentuerats av att mejeriförsöken måst övertaga en del utrymmeskrävande undersökningar och utvecklingsarbeten, som statens maskinprovningars mejeriavdelning på grund av alltför små resurser icke kan åtaga sig. Samtidigt utnyttjas emellertid icke de lokaler fullt ut, som för närvarande disponeras av nämnda avdelning. Styrelsen föreslår därför, att medel skall anslås för att inom den befintliga byggnadskroppen genom en förhållandevis enkel omändring skapa en bred passage mellan mejeriförsökens och maskinprovningarnas lokaler. Därigenom skulle befintliga utrymmen bättre utnyttjas och samtidigt såväl mejeriförsökens som maskinprovningarnas nuvarande behov tillgodoses. Kostnaden beräknas till 25 000 kronor.

7. Förslaget framfördes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1953 s. 75 under 2). Styrelsen framhåller nu, att det för försöksutrustning beviljade anslaget icke var tillräckligt för inköp av en ny destillationsapparat och en portabel apparat för pH-bestämning. Behovet av dessa apparater kvarstår alltså.

8. Mejeriförsökens mikroskoputrustning är föråldrad och starkt försliten, varför nyanskaffning är nödvändig. Styrelsen hemställer därför, att medel upptages för inköp av ett modernt mikroskop med en anordning för faskontrast och polariserat ljus.

9. För bearbetning av problem rörande ostmognaden har under senare år en rad nya biokemiska arbetsmetoder blivit tillgängliga. Dessa erfordrar i viss utsträckning apparater, bland annat anordning för papperselektroforeser och för kromatografering, vilka anordningar icke synes kunna anskaffas inom ramen för befintliga anslag.

10—11. Dessa förslag har återkommit i styrelsens anslagsäskanden under de senaste åren (se IX ht. 1953 s. 75 under 8—9). Utöver vad som tidigare anförts i ämnet framhålles nu beträffande lagerkällaren vid Alnarp, att

den enklaste anordningen synes vara att iordningställa den under institutionsbyggnaden befintliga källaren för ändamålet. Källaren skulle därigenom även bättre utnyttjas än för närvarande, då den disponeras bland annat för upplagring av emballage. Eftersom ett befintligt redskapsskjul blivit för litet och en tillbyggnad av detta redan i flera år ansetts erforderlig, skulle möjligheter finnas att samtidigt lösa denna lokalfråga genom en utökning av nuvarande ekonomibyggnad. På så sätt skulle tillräckliga utrymmen bli tillgängliga för redskap m. m. och vindsutrymmen disponibla för emballage. I anslutning till denna byggnad planeras även ett lunchrum för arbetarpersonalen jämte sanitära anordningar. Därmed skulle institutionskällaren kunna bli helt disponibel för fruktlagring. Inredning av ett större källarrum med kylaggregat jämte erforderlig isolering samt ett rum för automatisk luftkylning har kostnadsberäknats till 20 000 kronor.

12. Det är mindre lämpligt att ha bränsleupplag i anslutning till fruktlager. Frågan om oljeeldning har därför blivit aktuell.

13. Tillbyggnad av ett redan befintligt redskapsskjul jämte inredning av lunchrum har kostnadsberäknats till 25 000 kronor. Den sanitära installationen ökar beloppet med 5 000 kronor, varför sammanlagda kostnaden för denna tillbyggnad uppgår till 30 000 kronor.

14. En viss rationalisering av försöksverksamheten torde vara möjlig, om ökad mekanisering kan genomföras. Därigenom skulle hästbeståndet kunna nedbringas, eventuellt helt avskaffas. Härför erfordras emellertid en rätt betydande anskaffning av maskiner och redskap. Förutom ytterligare en traktor med hydraulisk lyft och tillhörande redskap, såsom kupningsaggregat, hackor, plogar m. m. är även en jordfräs erforderlig. För en dylik omläggning till mekaniserad drift vid Alnarp har kostnaderna beräknats till 19 500 kronor. Även vid Nyckelby, där marken är svårbrukad, är en ny uppsättning av redskap erforderlig. I första hand måste en ny traktor med plog och andra jordbruksredskap anskaffas. Kostnaderna härför har beräknats till 9 000 kronor. Därjämte är en ny motorspruta nödvändig i stället för den gamla, som förbrukats. Kostnaderna härför uppgår till 6 000 kronor.

15. I vid institutet anordnade kurser i hovbeslag och maskinreparation ingår även undervisning i materiallära. Särskilt stålbehandling och härdning av olika maskinelement samt värmebehandling i samband med svetsning och verktygstillverkning har blivit allt mera aktuell under senare år. Det är av synnerlig vikt, att eleverna kan få god undervisning rörande dessa problem. För att undervisningen skall kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt och motsvara de krav, som utvecklingen ställer på densamma, fordras tillgång till alla de tekniska hjälpmedel, som kan beräknas stå eleverna till buds, då de efter avslutad kurs återgår till sin praktiska verksamhet. En av de mest framträdande bristerna i den nuvarande utrustningen är avsaknaden av en härdugn. Kostnaden för en sådan beräknas till 5 630 kronor, var- till kommer vissa installationskostnader. Anslagsbehovet i sin helhet beräknas till 6 200 kronor.

Y t t r a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* föreslår, att ett belopp av 108 100 kronor skall anvisas till utrustningen under punkterna 1—4, 7—9 och 15. Be-
träffande förslaget under punkt 5 framhåller lantbruksstyrelsen, att innan
medel anvisas för anordnande av en ny vattentäkt för Alnarps trädgårdar,
frågan härom torde böra utredas och förslag med kostnadsberäkning upp-
göras.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök har icke nå-
got att erinra mot de av institutsstyrelsen äskade beloppen till inredning och
utrustning, såvitt angår trädgårdsförsöken. I första hand tillstyrker hög-
skolestyrelsen, att ett belopp av 15 000 kronor anvisas för inköp av traktor,
plog och andra jordbruksredskap samt en motorspruta till Nyckelby försöks-
station.

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att av det för innevarande budgetår anvisade an-
slaget å 53 000 kronor ett belopp av 23 000 kronor avsågs för en omedelbar
upprustning av institutionen för mejerilära, medan återstående belopp skulle
användas för att tillgodose de mest angelägna av institutets övriga behov.
Såsom framgår av det föregående har institutsstyrelsen för nästa budgetår
äskat icke mindre än drygt 245 000 kronor till inredning och utrustning vid
institutet. En medelsanvisning av denna storleksordning kan icke nu kom-
ma i fråga. Det blir därför nödvändigt att kraftigt nedskära institutsstyrel-
sens anspråk. För min del är jag sålunda endast beredd att tillstyrka en
medelsanvisning av 30 000 kronor, d. v. s. med samma belopp som för inne-
varande budgetår står till institutsstyrelsens förfogande, bortsett från de för
upprustning av institutionen för mejerilära särskilt anslagna medlen. Det
torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande,
på institutsstyrelsen att sedermera bestämma den närmare dispositionen av
anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Inredning och utrustning för budgetåret 1954/55 anvisa ett
reservationsanslag av 30 000 kronor.

[37] 19. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokala träd-
gårdsförsök och fasta försöksfält.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	30 000	29 968	119
1953/54 (statsliggaren s. 774)	36 000		
1954/55 (förslag)	36 000		

Med biträdande av yrkande av *institutsstyrelsen* (skr. 24/8 1953) hemstäl-
ler jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokala trädgårdsförsök och fasta försöksfält* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 36 000 kronor.

[38] 20. Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	94 500	78 100
1953/54 (statsliggaren s. 774)	84 700	
1954/55 (förslag)	88 600	

Y r k a n d e n. *Skolöverstyrelsen* (skr. 18/9 1953) hemställer — med överlämnande av framställning från styrelsen för specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande om anslag å 89 560 kronor — att ifrågavarande anslag skall uppföras med det av skolstyrelsen begärda beloppet. Ändringarna i förhållande till anslagsberäkningen för innevarande budgetår framgår av följande sammanställning.

	Ökning
1. Lärarlöner i övrigt	3 860
2. Andra kostnader än lärarlöner, undervisningsmateriel och hälsovård	1 000
	4 860.
3. Av anslagsbeloppet avses 1 000 kronor för att täcka förlust, som garantiföreningen för folkhögskolan Vilan haft för gymnasiet under räkenskapsåret 1951/52.	

M o t i v. 1. Överstyrelsen utgår vid beräkningen av lärarlönerna från samma allmänna förutsättningar som i sina äskanden för innevarande budgetår. Ökningen betingas av den lönereglering, som genomförts under läsåret 1952/53 och som medfört löneklassuppflyttningar för vid skolan anställda timlärare.

2. Höjningen under denna post, som innefattar utgifter för byggnadernas uppvärmning, belysning och underhåll samt städning av undervisningslokaler m. m., motiveras med de allmänna prisstegringarna.

3. Yrkandet att i det årliga anslaget till specialgymnasiet i fortsättningen skall ingå ersättning för den förlust, som garantiföreningen haft för specialgymnasiet under sist förflutna redovisade räkenskapsår har återkommit i skolstyrelsens äskanden under de senaste åren (se IX ht 1952 s. 80 och IX ht 1953 s. 78). Skolstyrelsen framhåller nu, att förlusten under räkenskapsåret 1951/52 utgjort cirka 1 070 kronor. Ifall gymnasiet debiterats hyra till garantiföreningen, hade underskottet blivit väsentligt högre.

Departementschefen.

Med hänsyn till den lönereglering, som genomförts under läsåret 1952/53 och som föranlett löneklassuppflyttningar för vid skolan anställda timlä-

rare, torde posten till lärarlöner i övrigt böra uppräknas med i runt tal 3 900 kronor. Den föreslagna höjningen av posten till andra kostnader än lärarlöner, undervisningsmateriel och hälsovård kan jag däremot icke biträda. Vad angår framställningen om gottgörelse för den förlust, som garantiföreningen haft för gymnasiet under räkenskapsåret 1951/52, får jag under åberopande av vad jag framhållit vid behandlingen föregående år av motsvarande framställning tillstyrka, att 1 000 kronor av anslagsbeloppet skall avses för detta ändamål.

Ifrågavarande anslag bör sålunda för budgetåret 1954/55 uppföras med (84 700 + 3 900 =) 88 600 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 88 600 kronor.

[39] 21. Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	138 000	167 094
1953/54 (statsliggaren s. 775)	158 300	
1954/55 (förslag)	183 300	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lanthushållningsseminariet å Rimforsa* (skr. 24/10 1953) hemställer, att seminariet för budgetåret 1954/55 skall tilldelas statsbidrag med 219 596 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 och utlåtande 26/10 1953) föreslår, att anslaget för nästa budgetår skall uppräknas med 61 700 kronor till 220 000 kronor. Det begärda anslagets fördelning å olika poster framgår av följande tabell.

	Kronor
1. Bidrag till avlöningskostnader och fortlöpande pensionsavgifter för lärarpersonalen	132 300
2. Bidrag till arvoden åt speciallärare	18 000
3. Bidrag till driftkostnader	29 700
4. Extra driftkostnadsbidrag	40 000

Summa kronor 220 000

Motiv. Lantbruksstyrelsen erinrar om att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1953 bemyndigat chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla sakkunniga för att utreda frågan om utbildningen av lärarinnor inom det husliga området i dess helhet. Med hänsyn härtill har lantbruksstyrelsen ansett sig icke böra föregripa det resultat, vartill denna utredning kan komma, genom att nu framlägga förslag, som kan försvåra en framtida omläggning av utbildningen av lanthushållslärarinnor. Å andra sidan har lantbruksstyrelsen funnit det varken möjligt eller lämpligt att begränsa an-

slagsäskandena till seminariet därhän, att seminariets möjligheter att på ett ändamålsenligt sätt bedriva undervisningen äventyras. Lantbruksstyrelsen har emellertid inskränkt sig till att föreslå, vad som syns oundgängligen nödvändigt.

1. För lärarpersonalen vid Rimforsa har vissa löne- och pensionsändringar genomförts dels den 1 juli 1951, dels den 1 juli 1953. Förstnämnda dag blev sålunda de fasta lärartjänsterna vid seminariet lönegradsbetecknade. Sju av lärarna, däribland rektorn, erhöll därvid ordinarie facklärartjänst i Ca 23, medan återstående två lärare erhöll extra ordinarie facklärartjänst i Ce 21. Utöver lön å lärartjänsten tillerkändes rektorn ett särskilt arvode, vilket fr. o. m. den 1 juli 1952 fastställts att utgå med 350 kronor för månad. Fr. o. m. den 1 juli 1953 har emellertid rektorn — såsom ett resultat av 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete — erhållit vikariatslöneförordnande att bestrida göromål, som ankommer på tjänsteman i 29 lönegraden. I samband därmed har det särskilda rektorsarvodet indragits. Därjämte har ordinarie fackläraren i närings- och födoämneslära samt ekonomilära ävensom ordinarie fackläraren i husdjurslära och mjölkhushållning uppflyttats till Ca 25. Eftersom denna precisering av den med tjänsterna förknäde undervisningsskyldigheten utesluter rektorn, kvarstår hon såsom innehavare av ordinarie facklärartjänst i lönegrad Ca 23. Rektorn tillhör i denna befattning löneklass 26, tredje lönerummet, varför hennes sammanlagda löneförmåner före den 1 juli 1953 uppgick till $(15\,480 + 4\,200 =)$ 19 680 kronor. Detta belopp överstiger med 1 392 kronor lönen enligt löneklass 29, till vilken rektorn är att hänföra fr. o. m. den 1 juli 1953. Till förekommande av löneminskning har lantbruksstyrelsen i särskild skrivelse hemställt, att rektorn fr. o. m. den 1 juli 1953 skall placeras i 31 löneklassen. Lantbruksstyrelsen finner emellertid även angeläget, att rektorn tillförsäkras pension, som svarar mot de löneförmåner, som är förenade med tjänst i 29 lönegraden. På grund härav föreslår lantbruksstyrelsen, att rektorstjänsten skall överföras på ordinarie stat i 29 lönegraden, varmed följer pension enligt pensionsklass 32. Denna pensionsklass finner lantbruksstyrelsen väl avvägd i betraktande av att fr. o. m. den 1 juli 1953 lanthushållsskolornas rektorer har placerats i Ca 27 och därmed i pensionsklass 30 samt två av seminariets lärare i Ca 25 och därmed i pensionsklass 28. Avlönings- och pensionskostnaderna för rektorn har beräknats i enlighet med styrelsens här framlagda förslag. För lärarna i övrigt har avlönings- och pensionskostnaderna beräknats med utgångspunkt från de för dem fastställda lönegraderna samt med beaktande av sedvanliga regler om sneddnung och uppflyttning i löneklass.

Enligt lantbruksstyrelsens förslag, för vilket närmast redogöres under anslagspunkten Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar, skall statsbidrag utgå med 90 procent av samtliga engångsavgifter i anledning av pensionsregleringarna 1950, 1951 och 1953 för lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna. Detta förslag gäller enligt lantbruksstyrelsen i lika mån för lärarper-

sonalen vid Rimforsa. Då lantbruksstyrelsen icke nu har sig bekant storleken av uppkommande engångsavgifter vid seminariet, erinrar styrelsen om att det för pensionskostnader avsedda beloppet kan komma att stiga, därest riksdagen skulle biträda lantbruksstyrelsens förslag i fråga om dessa avgifter.

2. För närvarande är åtskilliga ämnen icke alls eller endast dåligt förelädda i seminariets undervisningsplaner. Med hänsyn till angelägenheten av att eleverna vid seminariet erhåller en tillfredsställande yrkesutbildning inom samtliga de ämnesområden, som hör till lanthusmödrarnas verksamhet, tillstyrker lantbruksstyrelsen, att seminariet tilldelas ett belopp av i runt tal 18 000 kronor såsom bidrag till arvoden åt speciallärare.

3. Anslagsbehovet under denna punkt har enligt nu gällande bidragsgrunder beräknats med utgångspunkt från att under läsåret 1954/55 32 lärarinnelever åtnjuter undervisning i 323 dagar, 30 aspirantelever, fördelade på 3 grupper, i 91 dagar samt 15 hushållselever, likaledes fördelade på 3 grupper, i 98 dagar.

4. De bidrag av statsmedel, som Rimforsaseminariet uppbär för sin utbildningsverksamhet har visat sig icke ens tillnärmelsevis täcka de dryga kostnaderna för seminariets drift. Då elevernas avgifter för undervisning och inackordering självfallet icke kan hållas alltför höga, har seminariet sedan åtskilliga år gått med betydande förlust. Detta har haft till följd att seminariets lokaler och utrustning kommit att befinna sig i bristfälligt skick. Då seminariet icke heller haft råd att i önskvärd omfattning anställa biträdespersonal, har eleverna under utbildningstiden belastats med onödigt rutinarbete, vilket givetvis inverkat menligt på undervisningen.

På grund av sitt beträngda ekonomiska läge har Fredrika-Bremerförbundet i egenskap av huvudman för seminariet under de sista åren sökt utverka ökat statligt stöd. För budgetåret 1952/53 erhöll förbundet statsmakternas medgivande att av det för nämnda budgetår anvisade förslagsanslaget av 138 000 kronor till understöd åt seminariet taga i anspråk ett ytterligare bidrag av högst 25 000 kronor. Beloppet har använts dels till täckande av uppkommet driftsunderskott å skolverksamheten, dels till avlöande av extra biträdespersonal. På grund av remiss har lantbruksstyrelsen den 26 september 1953 avgivit utlåtande över en av förbundet gjord framställning om utbekommande av motsvarande ytterligare bidrag för budgetåret 1953/54. Därvid tillstyrkte lantbruksstyrelsen, att förbundet av det för budgetåret 1953/54 anvisade förslagsanslaget av 158 300 kronor till understöd åt seminariet skulle till ytterligare bidrag nämnda budgetår få taga i anspråk ett belopp av högst 25 000 kronor. För att hålla förbundet skadeslöst mot uppkommande driftsunderskott och för att i någon mån råda bot på de värsta missförhållandena vid seminariet anser lantbruksstyrelsen oundgängligen erforderligt, att förbundet för nästa budgetår kommer i åtnjutande av ett extra driftkostnadsbidrag av 40 000 kronor. Beloppet avses skola användas till byggnadsunderhåll och skollokalernas upprustning, till avlöande av extra biträdespersonal i kök och trädgård, till underhåll och inköp av inventarier,

till anskaffning av undervisningsmateriel (tvättmaskin och frysbox) samt till exkursioner.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående har Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1953 bemyndigat chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla sakkunniga för att verkställa en översyn av utbildningen utav lärarinnor inom det husliga området i dess helhet. I avvaktan på resultatet av översynen är det enligt min mening angeläget, att möjlighet beredes lanthushållningsseminariet å Rimforsa att fortsätta sin verksamhet i ungefär samma omfattning som hittills. Detta förutsätter emellertid, att seminariet får stöd i form av ytterligare medel. Jag torde få erinra om att 1953 års riksdag medgav, att av det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget till understöd åt seminariet för sagda år fick tagas i anspråk ett särskilt belopp av högst 25 000 kronor (Prop. 150; JoU 23; Rskr. 202). I annat sammanhang denna dag ämnar jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens medgivande till att motsvarande belopp skall få utgå till seminariet från det för innevarande budgetår anvisade anslaget. Då behovet torde komma att bestå, synes det lämpligt, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med nyssnämnda belopp, 25 000 kronor, och sålunda bestämmes till $(158\,300 + 25\,000 =)$ 183 300 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 183 300 kronor.

[40] 22. **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	19 700	9 535
1953/54 (statsliggaren s. 775)	20 600	
1954/55 (förslag)	22 200	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 24/8 1953) hemställer — med överlämnande av förslag till stater för kurserna under budgetåret 1954/55 — att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 4 900 kronor till 25 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Arvode till instruktionssmeden	2 150
2. Arvode till verkgesällen	1 808
3. Undervisningsmateriel	1 000
	4 958

Slutligen föreslår institutsstyrelsen att — ifall intresset för utbildning i hovbeslag visar sig vara så ringa, att det icke kan anses motivera anordnandet av två kurser i hovbeslag och maskinreparation — få ersätta den ena av kurserna med en kurs i enbart maskinreparation.

M o t i v. 1. Liksom i fjol framhåller institutsstyrelsen, att instruktionsmedens arvode bör överstiga verkgesällens arvode med minst 20 procent (se IX ht 1953 s. 82 f.). Det nuvarande arvodet står icke i rimlig proportion till smedens arbete och förefaller helt otillfredsställande i jämförelse med verkgesällens arvode.

2. Ökningen under denna post beror till ett belopp av 1 600 kronor på att arvodet till verkgesällen höjts från och med den 1 juli 1953 samt till återstående belopp på förslaget att inplacera Alnarp i högre ortsgrupp. Därest Alnarp uppflyttas från ortsgrupp 2 till 3 kommer nämligen enligt gällande kollektivavtal verkgesällens lön att öka med 26 kronor för månad. Sistnämnda lönehöjning har inräknats i anslagsberäkningen.

3. För att utbildningen i möjligaste mån skall kunna följa med utvecklingen och motsvara nutida krav, har en viss omläggning av den i kursen ingående undervisningen i maskinreparation ägt rum. Detta har medfört ökade kostnader för undervisningsmateriel. Posten för detta ändamål har därför uppräknats med 1 000 kronor.

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 april 1953 uppräknat arvodet till verkgesällen med i runt tal 1 600 kronor, medan arvodet till instruktionssmeden lämnats oförändrat. På grund härav torde anslaget för nästa budgetår böra höjas med nämnda belopp. Någon höjning av arvodet till instruktionssmeden anser jag mig icke kunna biträda. I enlighet med vad jag anfört under Alnarpsinstitutets avlöningsanslag, skall arvoden fortsfarande beräknas enligt ortsgrupp 2. Då jag icke heller är beredd att tillstyrka den begärda uppräknningen av posten till undervisningsmateriel, bör anslaget alltså uppföras med $(20\,600 + 1\,600 =) 22\,200$ kronor för nästa budgetår. Under de angivna förutsättningarna har jag icke något att erinra mot förslaget, att en kurs i enbart maskinreparation skall få anordnas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i inom tid fastställa stat för kurserna under nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 22 200 kronor.

[41] 23. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	10 700	7 815	12 262
1953/54 (statsliggaren s. 776)	14 400		
1954/55 (förslag)	5 000		

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med ett till 10 200 kronor minskat belopp. Beräkningen innefattar å ena sidan en höjning av ersättningen till mejeriskolas huvudmän med 1 000 kronor till 5 000 kronor för läsår. Som skäl härför anföres, att mejeriskolorna i jämförelse med övriga lantbruksundervisningsanstalter erhåller ett mycket ringa driftkostnadsbidrag. Vidare föreslår styrelsen, att ersättningen åt speciallärare vid mejeriskolorna må utgå med högst samma belopp, 12 kronor för timme, som utbetalas till motsvarande lärare vid övriga lantbruksundervisningsanstalter. Merkostnaden härför uppskattas till 3 200 kronor. Å andra sidan kan anslaget med hänsyn till en beräknad reservation minskas med cirka 9 400 kronor. Medelsbehovet till två mejeriskolor bör sålunda bestämmas till $(14\,400 + 2\,000 + 3\,200 - 9\,400 =)$ 10 200 kronor.

Departementschefen.

De höjningar, som begärts i fråga om ersättningarna till mejeriskolornas huvudmän och speciallärare, anser jag mig icke kunna tillstyrka. Såsom lantbruksstyrelsen föreslagit synes anslaget med hänsyn till en beräknad reservation kunna minskas med 9 400 kronor. I enlighet härmed torde anslaget för nästa budgetår böra upptagas med $(14\,400 - 9\,400 =)$ 5 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[42] 24. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	71 300	75 660
1953/54 (statsliggaren s. 776)	83 300	
1954/55 (förslag)	90 600	

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 15/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 7 300 kronor. Ökningen har föranletts av 1953 års lönereglering och är således av automatisk karaktär.

Departementschefen.

Högskolestyrelsens anslagsberäkning föranleder icke någon erinran från min sida. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår höjas till 90 600 kronor och beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 29 700 (+ 1 600) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 40 400 (+ 4 600) kronor;
 rörligt tillägg 20 500 (+ 1 100) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (29 700 + 40 400 + 20 500 =) 90 600 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksskolan vid Ultuna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 29 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal 40 400
3. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 20 500

Summa kronor 90 600;

b) till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 90 600 kronor.

[43] 25. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	9 100	12 599
1953/54 (statsliggaren s. 777)	9 100	
1954/55 (förslag)	9 100	

I enlighet med förslag av *styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr.15/9 1953) torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 9 100 kronor.

[44] 26. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 000 000	5 369 937
1953/54 (statsliggaren s. 777)	5 650 000	
1954/55 (förslag)	6 130 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 710 600 kronor till 6 360 600 kronor. Av ökningen avser 410 600 kronor bidrag till avlöningskostnader och fortlöpande

pensionsavgifter för lärarpersonalen samt 300 000 kronor engångsavgift till statens pensionsanstalt i anslutning till pensionsregleringar.

Vidare föreligger en framställning (skr. 10/4 1953) från *styrelserna för Sveriges fjäderfäavelsförening* och för *Stiftelsen Sveriges fjäderfäavelsförenings lantmannaskola*, att Kungl. Maj:t måtte dels förklara en vid Lida säteri i Åkers socken, Södermanlands län, inrättad fjäderfäskötarskola berättigad uppbära statsunderstöd, dels bevilja medel till avlöningar och pensionsavgifter för skolans lärare samt till skolans driftkostnader.

Över sistnämnda framställning har remissyttranden avgivits av *lantbruksstyrelsen* (skr. 13/4 1953) och *statskontoret* (skr. 17/4 1953).

Motiv. Lantbruksstyrelsen erinrar om att från och med den 1 juli 1953 en löne- och pensionsreglering genomförts för lantbruksundervisningsanstalternas lärare (se kungörelserna nr 394/1953 och 517/1953). Vid anslagsberäkningen har styrelsen utgått från de nya löne- och pensionsbestämmelserna samt från följande antal skolor och lärare.

	5 lantbruks- skolor	50 lantman- naskolor	39 lant- hushålls- skolor	Trädgårds- skolan å Experiment- talfältet	Frukt- odlings- skolan i Urshult	Fjäderfä- skötars- skolan å Lida	Antal lärare
Rektorer	5	50	39	1	1	1	97
Ämneslärare	5	74	80	3	1	1	164
Icke-ord. ämneslärare....	5	46	51	1			103
Antal lärare	15	170	170	5	2	2	364

Jämfört med styrelsens motsvarande anslagsberäkning för innevarande budgetår innebär detta en ökning med två respektive en lärare för lantman- och lant-hushållsskolorna samt en minskning med en skola (Norrlands trädgårdsskola å Söråker) och fyra lärare för trädgårdsskolorna. Slutligen föreslås inrättandet av en fjäderfäskötarskola med två lärare å Lida säteri. Att styrelsen icke räknat med trädgårdsskolan i Söråker beror på att skolans huvudman, Västernorrlands läns landsting, på grund av de dryga kostnaderna för skolverksamheten uppsagt det med Kungl. Maj:t ingångna avtalet rörandet driften av skolan att upphöra att gälla från och med den 1 januari 1955. Sedan utredning slutförts om förutsättningarna för en fortsatt drift av skolan, kommer styrelsen — därest det befinnes möjligt att utan alltför stora ekonomiska insatser från statens sida upprätthålla skolan — att i särskild skrivelse redovisa det för skolan erforderliga anslagsbehovet. Av det anförda framgår, att styrelsen endast räknar med en lärartjänst mer än i sina petita för innevarande budgetår. Kostnadsökningen måste sålunda så gott som uteslutande hänföras till nyssnämnda löne- och pensionsreglering samt till löneklassförändringar.

Vad beträffar inrättandet av en fjäderfäskötarskola å Lida lämnar styrelserna för Sveriges fjäderfäavelsförening och för stiftelsen Sveriges fjäderfäavelsförenings lantmannaskola i sin förut nämnda framställ-

ning en utförlig redogörelse för denna fråga. Inledningsvis beröres i framställningen produktionsförhållandena inom fjäderfäaveln. Härom anföres bland annat följande.

Fjäderfäskötseln har under de två senast förflutna årtiondena fått en allt större ekonomisk betydelse för landsbygdens folk. I landet finnes mellan 9 och 10 miljoner höns och andra fjäderfän. Produktionen beräknas för produktionsåret 1952/53 uppgå till ett värde av icke mindre än 300 miljoner kronor. Vid de mindre lantbruken och småbruken har fjäderfäskötseln sin största betydelse som ett ekonomiskt komplement till den övriga driften. På många platser i landet är det vanligt med en produktionsbesättning på 300 höns vid ett småbruk. Förr rekryterade varje hönshållare själv sin besättning och kläckte kycklingar med ruvhöns. Senare övergick man relativt allmänt till att kläcka med små maskiner, och under senare år har utvecklingen lett till en ganska fullständig centralisering av framställningen utav rekryteringsmaterial till större specialiserade avelshönsgårdar. Man köper sålunda sitt rekryteringsmaterial antingen som dagsgamla eller som 8—10 veckors kycklingar. Genom denna rationalisering av livdjursframställningen får man unghönsen kläckta avsevärt tidigare än eljest, ofta i februari och mars månader, vilket har bidragit till en bättre värpning och ett bättre ekonomiskt utbyte. Denna omläggning kräver emellertid en större yrkesskicklighet hos såväl äggproducenterna som den personal som sköter avelshönsgårdarna.

Det skulle givetvis vara mycket vunnit, om man kunde lämna landets äggproducenter tillfälle till en bättre utbildning och därigenom få till stånd en bättre skötsel och utfodring. Man måste emellertid ha klart för sig, att detta icke är hela lösningen på problemet. Det finns nämligen även andra synnerligen viktiga produktionsfaktorer, som i hög grad inverkar på det ekonomiska slutresultatet. Det är främst livskraftproblemet och kvalitetsproblemet, det senare omfattande sådana faktorer som äggets innehåll, äggets skal och form samt slaktdjurens kvalitet. Dessa frågor måste lösas på avelshönsgårdarna. Tyvärr saknas dock mångestades erforderlig yrkesskicklighet. Behovet av utbildning av driftsledare vid de hönserier, som sysslar med avelsarbete och framställning av livdjur, är mycket stort.

Dessutom råder fullständig brist på utbildade instruktörer för den konsulterande verksamheten ute bland äggproducenterna. De instruktörer, som för närvarande tjänstgör, har otillräcklig utbildning och kan icke lämna de råd och den undervisning, äggproducenterna behöver. Även inom ägghandelsorganisationen och foderhandeln finns behov av utbildat folk. Inom landet finns för närvarande ingen skola, där yrkesutbildning på fjäderfäskötselns område förekommer. Därtill kommer, att det vid agronomutbildningen icke finns rum för utbildning i fjäderfäskötsel, varför de nyutexaminerade agronomerna icke behärskar ämnet tillräckligt.

Tidigare har undervisning i fjäderfäskötsel lämnats vid s. k. fjäderfäskötarskolor under olika tidsperioder. Sålunda har skolor verkat i Åtvidaberg, Osby, Hammenhög och Wiad. Av dessa drevs fjäderfäskötarskolan vid Hammenhög under den längsta tiden, nämligen åren 1929—1940. Den undervisningsverksamhet, som fjäderfäavelsföreningen bedrivit, har huvudsakligen omfattat kortare kurser i fjäderfäskötsel i samarbete med föreningens underorganisationer och hushållningssällskapen, föredrag vid årsmöten, i skolor och i radio samt utgivandet av en facktidskrift, distribution av facklitteratur, broschyrer, ritningar till hönshus samt allmän rådgivning och konsultationer. Som föredragshållare har föreningens tjänstemän fungerat. Inom vissa län har jämväl hushållningssällskapens tjänstemän medverkat vid kurserna med föredrag eller praktiska demonstrationer.

Undervisningen i fjäderfäskötsel vid landets lantmanna- och lanthushållsskolor är i allmänhet av minimal omfattning. Med några få undantag omfattar ämnet endast ett par timmar per kurs. En stor del av den allmänna husdjursläran äger givetvis tillämpning även på fjäderfäskötseln, men då tekniken inom denna i många avseenden väsentligt skiljer sig från vad som gäller övriga husdjur, synes den meddelade undervisningen vara alltför kortfattad för att kunna få något egentligt praktiskt värde. Vid lanthushållsskolorna lämnas undervisning i fjäderfäskötsel i något större omfattning. Vid en del skolor förekommer såväl praktisk som teoretisk undervisning. Dessutom meddelas undervisning per korrespondens vid Hermods korrespondensinstitut och vid Lantbruksförbundets tidskriftsaktiebolags korrespondensskola. Erfarenheterna från denna undervisningsform är goda.

I utlandet är undervisningsfrågan på fjäderfäskötselns område i allmänhet bättre löst. Sålunda finnes fjäderfäskötarskolor i England, Finland, Eire, Schweiz, Tyskland och USA. I England, Tyskland och Danmark är dessutom instruktörsverksamheten avsevärt bättre ordnad än i vårt land.

Med utgångspunkt från det sålunda anförda framhålles i framställningen, att såväl den grundläggande som den högre utbildningen på fjäderfäskötselns område bör förläggas till en fristående skola, belägen i Mellansverige. Om skolan göres fristående, kan man räkna med att lärarpersonalen odelat ägnar sig åt undervisningen i fjäderfäskötsel och i övrigt har större intresse av och tillfälle till att utbilda och förkovra sig för sin uppgift. Genom att förlägga skolan till stockholmstrakten vinner man, att befattningshavare vid fjäderfäavelsföreningen och Svenska ägghandelsförbundet har lättare att biträda vid undervisningen i sådana ämnen, som tillhör deras speciella område. Denna kontakt bör enligt föreningsstyrelsernas mening tillmätas stor betydelse.

Beträffande kursplanerna föreslås bland annat följande.

Undervisningen avses skola omfatta dels två kortare kurser varje år om 500 timmar, motsvarande 75 arbetsdagar, dels en längre kurs om 800 timmar, motsvarande fyra månader, och dels en eller två kurser om 14 dagar för hönseriägare och för specialutbildning. Kurserna föreslås skola uppdelas på teoretisk utbildning samt praktiska demonstrationer och övningar, omfattande beträffande den kortare kursen 420 respektive 80 timmar och i fråga om den längre kursen 430 respektive 370 timmar. I vissa fall torde 14-dagarskurserna kunna bedrivas jämsides med ordinarie kurs. För tillträde till den kortare kursen bör krävas ett års praktik och en minimiålder av 16 år. För tillträde till den längre kursen torde böra fordras att ha genomgått den kortare kursen vid skolan eller annan läroanstalt med jämförbar kurs samt därefter erhållit ett års väl vitsordad praktisk utbildning vid av skolan godkänd elevgård eller motsvarande. Den praktiska utbildningen på elevgården skall planläggas av skolan.

I fråga om inrättandet och organisationen av den planerade fjäderfäskötarskolan framgår av framställningen, att Sveriges fjäderfäavelsförening bildat en särskild stiftelse, benämnd Stiftelsen Sveriges fjäderfäavelsförenings lantmannaskola med uppgift att svara för insamlingen av behövliga penningmedel, att organisera skolans start och sedan driva skolan. Stiftelsens styrelse består av sju ledamöter, varav sex väljes av Sveriges fjäderfä-

avelsförening och en av Svenska ägghandelsförbundet. Stiftelsen har för närvarande 100 000 kronor disponibla men beräknar att ytterligare medel skall inflyta, så snart beslut om skolans inrättande föreligger.

De för skolan erforderliga byggnaderna tillhör Lida säteri. Arrendekostnaderna för dessa beräknas till 17 400 kronor för år. Vidare övertages den av fjäderfäavelsföreningen godkända avelshönsgården vid säteriet.

Medelsbehovet för inventarier i elevrum, tjänstebostäder, skolsal, matsal och sällskapsrum samt bibliotek och expedition uppskattas till cirka 75 000 kronor. Garantier för kostnaderna för skolans drift föreligger till ett belopp av cirka 12 000 kronor. Vad slutligen angår de beräknade utgifterna och inkomsterna för skolan har följande ekonomiplan uppgjorts.

Utgifter:

Löner: 1 rektor, lönegrad 31, ortsg. 3	20 736	
1 ordinarie lärare, lönegrad 26	16 104	
Pensionsavgifter	3 031	39 871
1 husmor (fri kost o. logi)	6 000	
2 köksbiträden (fri kost o. logi)	6 000	
1 hönsskötare	8 000	
2 elever (fri kost o. logi)	4 000	24 000
Hyror enligt arrendekontrakt	17 400	
Värme i huvudbyggnaden	4 000	
Elektrisk energi	1 500	
Extra städningskostnader	1 500	
Underhåll av byggnader o. skolinventarier	2 000	
Skolmateriel	1 000	
Rektorns och skolans telefoner, porto, kontorsmateriel och annonser ...	3 500	
Resebidrag till extralärare	1 500	
Kost för elever och personal à 75: — = 1 875: — pr mån. 11 månader ..	20 625	
		Kronor 116 896

Inkomster:

Statsbidrag till avlöning och pension av lärare	35 884	
Statsbidrag till driftkostnader:		
Grundbidrag $26 \times 6 \times 44$	6 864	
Tilläggsbidrag 5 580 elevdagar à 1:40	7 812	14 676
Avgifter för kost och logi	30 000	
Hysesinkomster: lärare	3 000	
För hönseriet att betala	33 336	
		Kronor 116 896

I sitt remissyttrande över ifrågavarande framställning erinrar *lantbruksstyrelsen* till en början om den tidigare behandlingen av frågan i samband med en ansökning i ärendet den 15 september 1950 av stiftelsen Sveriges fjäderfäavelsförenings lantmannaskola. Lantbruksstyrelsen anför härom i huvudsak följande.

I sitt yttrande över stiftelsens tidigare ansökning framhöll lantbruksstyrelsen, att det utan tvekan förelåg behov av specialkurser för utbildning av personal för egentliga hönserier och av instruktörer i fjäderfäskötsel. Styrelsen ifrågasatte emellertid, om icke dessa kurser skulle kunna anordnas

vid befintliga lantmannaskolor, allteftersom behov av dylika kurser framträdde. Vid flera av dessa skolor fanns under vissa tider tillräckliga utrymmen för skollokaler och elevbostäder. Skolorna skulle endast behöva utrustas med anläggningar för fjäderfäskötsel i lämplig omfattning för undervisningen. Därigenom skulle utbildningsbehovet på detta område helt säkert kunna tillgodoses till betydligt lägre kostnader än genom inrättande av en speciell fjäderfäskötarskola.

I propositionen nr 126 till 1951 års riksdag framhöll dåvarande departementschefen, bland annat, att inrättandet av en särskild fjäderfäskötarskola, vars uppgift främst skulle vara att utbilda personal för egentliga hönserier ävensom instruktörer i fjäderfäskötsel, skulle vara av värde, och ansåg det önskvärt, att åtgärder skulle vidtagas för att fylla den lucka i utbildningshänseende, som otvivelaktigt förelåg på detta område. På grund av det statsfinansiella läget hyste emellertid departementschefen viss betänklighet att tillstyrka, att statsbidrag skulle utgå till uppförande av nybyggnader och till drift av en utav stiftelsen planerad skola i Nykvarn. Departementschefen framhöll vidare, att det torde vara uppenbart att ur kostnadssynpunkt åtskilligt skulle kunna vinnas om den planerade utbildningen kunde anknytas till någon eller några av de redan befintliga skolorna. Möjligheten att lösa frågan på detta sätt borde undersökas av styrelsen i samråd med berörda organisationer. I avbidan på resultatet av undersökningen ansåg sig departementschefen icke kunna tillstyrka stiftelsens framställning.

I sitt utlåtande nr 30 över propositionen framhöll jordbruksutskottet, bland annat, att det i likhet med departementschefen funnit att det ekonomiska läget ingav betänkligheter mot att med statsmedel stödja den av stiftelsen planerade särskilda fjäderfäskötarskolan. Det syntes enligt utskottets mening angeläget att den föreslagna utbildningen om möjligt skulle anknyta till några av de redan befintliga skolorna. Mot jordbruksutskottets utlåtande gjorde riksdagen ingen erinran.

Nu framhåller lantbruksstyrelsen, att det är angeläget att utbildningsbehovet på fjäderfäskötselns område blir tillgodosett så snart som möjligt. Då förläggningen av denna utbildning till Lida säteri synes utgöra en godtagbar lösning av frågan, tillstyrker styrelsen att skolan, som torde få betraktas såsom en lantmannaskola med speciell inriktning på fjäderfäskötselns område, förklaras berättigad uppbära statsunderstöd enligt de för lantbruksundervisningsanstalterna gällande grunderna. Därest skolan förklaras berättigad att från och med läsåret 1953/54 uppbära statsunderstöd för sin verksamhet torde det ankomma på lantbruksstyrelsen att fastställa undervisningsplan för skolan och enligt gällande bestämmelser bevilja skolan statsbidrag till lärarnas avlönning och pensionsavgifter och till skolans driftkostnader. Styrelsen anser sig slutligen böra meddela, att åtgärder vidtagits för en anknytning av fjäderfäskötarutbildning till vissa lantmannaskolor, bland annat lantmannaskolan i Hörby.

Statskontoret framhåller i sitt förut nämnda remissyttrande, att vid statsmakternas behandling av den utav stiftelsen tidigare gjorda framställningen i ärendet om statsbidrag till en fjäderfäskötarskola framhållits angelägenheten av att utbildningen av hönsägare, hönsriföreståndare och instruktörer på fjäderfäskötselns område skulle anknytas till någon av de redan befintliga lantmannaskolorna. De skäl, som härvidlag anfördes, måste en-

ligt statskontorets mening fortfarande anses bärande. Av lantbruksstyrelsens utlåtande i ärendet framgår också, att åtgärder vidtagits för en anknytning av sådana utbildningskurser till vissa lantmannaskolor. Under återopande av det anförda kan statskontoret icke tillstyrka bifall till framställningen. I varje fall bör staten icke utfästa sig att lämna bidrag till skolan, förrän närmare utredning förebragts rörande beräknad elevanslutning.

Lantbruksstyrelsen erinrar om att för lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna genomförts löne- och pensionsregleringar dels den 1 januari 1950, dels den 1 november 1951 och dels — som förut nämnts — den 1 juli 1953. Enligt SPA-reglementet blir en höjning av tjänstepensionsunderlagen för lärartjänsterna vid lantbruksundervisningsanstalterna icke gällande för de vid höjningstillfället anställda lärarna, så framt icke huvudmannen för den skola, vid vilken vederbörande lärare vid nämnda tillfälle var anställd, erlägger en särskild engångsavgift så avvägd, att huvudmannen kommer att bestrida samma andel av pensionsökningen som till lärarens pension i övrigt. Erlägges icke sådan avgift, äger lärare av tid, varunder lägre tjänstepensionsunderlag än avgångsunderlaget gällt för honom, såsom tjänsteår tillgodoräkna endast så stor del, som det lägre underlaget utgör av avgångsunderlaget. Någon skyldighet för vederbörande huvudman att erlägga sådan engångsavgift föreligger emellertid icke. För den enskilde befattningshavaren måste det dock verka mycket betungande och kan i en del fall vara helt omöjligt att erlägga denna engångsavgift, i synnerhet som den för vissa befattningshavare vid exempelvis lantlushållsskolorna uppgår till betydande belopp (25 000 å 30 000 kronor). Styrelsen erinrar i detta sammanhang om att engångsavgifter icke utgått vid löne- och pensionsregleringar för folkskolans och de högre kommunala skolornas lärare eller för vissa befattningshavare hos hushållningssällskapen och skogsvårdsstyrelserna m. fl. Lantbruksstyrelsen, som ansluter sig till det av jordbruksutskottet gjorda uttalandet i dess utlåtande nr 30/1951, att goda skäl talar för att statsbidrag skall utgå för ifrågavarande engångsavgifter, anser det rimligt, att statsbidrag till skolornas kostnader för lärarnas pensionering utgår enligt samma grunder oavsett kostnaderna uttages i form av engångsavgifter eller i form av årsavgifter.

Enligt en av statens pensionsanstalt gjord preliminär beräkning skulle de engångsavgifter som de lärare, vilka beräknas avgå med pension åren 1954 och 1955, har att erlägga på grund av 1951 års pensionsreglering uppgå till närmare 300 000 kronor. Härtill kommer den relativt mindre engångsavgift, som skall erläggas på grund av 1953 års pensionsreglering. Därest statsbidrag skulle komma att utgå med 90 procent av samtliga engångsavgifter, skulle skolornas huvudmän säkerligen vara villiga erlägga på dem ankommande andel och befattningshavarna tillförsäkras en pension, som svarar mot vederbörandes nu utgående lön. För budgetåret 1954/55 beräknar lantbruksstyrelsen anslagsbehovet för här berörda ändamål till 300 000 kronor. För följande budgetår blir behovet betydligt mindre.

Vid bifall till lantbruksstyrelsens förslag blir medelsbehovet under an-

slaget för skolornas del — bortsett från bidraget till engångsavgiften till statens pensionsanstalt — 6 047 800 kronor enligt följande fördelning.

S k o l o r	Avlöningar	Pensions- avgifter	Speciallärare	Summa kronor
Lantbruksskolor.....	253 300	20 300	35 000	308 600
Lantmannaskolor	2 812 100	214 700	186 400	3 213 200
Lanthushållsskolor	2 137 800	151 400	43 600	2 332 800
Trädgårdsskolor.....	92 800	6 700	15 100	114 600
Fruktodlingsskola	32 900	2 900	1 600	38 400
Fjäderfäskötarskola	35 600	2 900	1 700	40 200
Summa kronor	5 365 500	398 900	283 400	6 047 800

I statsbidrag till kostnader för trädgårdsläringskurser vid lantmannaskolor, folkhögskolor m. fl. skolor beräknas 7 200 kronor och till kostnader för korrespondenskurser för trädgårdsläringar upptages 5 600 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Anslaget skulle sålunda för nästa budgetår behöva uppföras med $(6\,047\,800 + 300\,000 + 7\,200 + 5\,600 =) 6\,360\,600$ kronor.

Departementschefen.

I anslagsberäkningen för nästa budgetår har lantbruksstyrelsen räknat med att en fjäderfäskötarskola skall inrättas å Lida säteri i Åkers socken, Södermanlands län. Med anledning härav får jag erinra om att frågan om inrättandet av en sådan skola tidigare behandlats i propositionen nr 126 till 1951 års riksdag. Frågan hade väckts genom en framställning av Stiftelsen Sveriges fjäderfäavelsförenings lantmannaskola, i vilken framställning hemställdes om statsbidrag — förutom till avlöning av lärare och till driftkostnader — med 424 000 kronor till uppförande och iordningställande av erforderliga byggnader för en dylik skola vid Nykvarn i Turinge socken. I anslutning härtill anförde dåvarande departementschefen, att den ifrågasatta skolan skulle vara av värde, men att han av statsfinansiella skäl och med hänsyn till det stora antal byggnadsföretag för de lägre lantbruksundervisningsanstalterna, som väntade på sin lösning, hyste betänkligheter mot att för det dåvarande tillstyrka statsbidrag för ändamålet. Med hänsyn härtill förordades i propositionen, att det skulle ankomma på lantbruksstyrelsen att undersöka möjligheterna, om den av stiftelsen planerade utbildningen kunde knytas till någon eller några av de redan befintliga skolorna. I avbidan på resultatet av denna undersökning ansågs stiftelsens framställning icke kunna tillstyrkas. Vid riksdagsbehandlingen av propositionen anslöt sig jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 30 till vad departementschefen sålunda förordat. Utskottet förutsatte emellertid tillika, att — om det icke visade sig möjligt att knyta ifrågavarande utbildning till någon av de redan bestående skolorna — frågan om ordnande av utbildningen skulle bli föremål för fortsatt uppmärksamhet från Kungl. Maj:ts sida.

Av den nu föreliggande framställningen från styrelserna för Sveriges fjä-

derfäaavelsförening och för Stiftelsen Sveriges fjäderfäaavelsförenings lantmannaskola framgår, att stiftelsen åtagit sig att inrätta en fjäderfäskötarskola genom att arrendera för skolan erforderliga byggnader å Lida säteri. Stiftelsen skall vidare svara för skolans drift. För ändamålet disponerar stiftelsen för närvarande ett belopp av 100 000 kronor, varjämte garantier för skolans driftkostnader föreligger till ett belopp av cirka 12 000 kronor om året under tio år. Vid behandlingen av det tidigare förslaget om inrättandet av en särskild fjäderfäskötarskola fästes särskild vikt vid byggnadskostnaderna. Enligt det nu föreliggande förslaget skall inga sådana kostnader uppkomma. Statsunderstöd begäres till följd därav endast till avlöningar och pensionsavgifter för skolans lärare samt till driftkostnaderna. Vid nu angivna förhållande synes frågan ha kommit i sådant läge, att den bör prövas på nytt. Såsom lantbruksstyrelsen anfört har emellertid åtgärder vidtagits för viss fjäderfäskötarutbildning vid åtminstone någon lantmannaskola. Även om dessa åtgärder leder till resultat, är dock behovet av den här avsedda speciella fjäderfäskötarskolan enligt min mening så stort, att jag anser den böra komma till stånd. Jag vill därför tillstyrka att skolan, som torde få betraktas såsom en lantmannaskola med speciell inriktning på fjäderfäskötselns område, skall vara berättigad att uppbära statsunderstöd enligt de för de lägre lantbruksundervisningsanstalterna gällande grunderna.

Vad härefter angår Norrlands trädgårdsskola å Söråker har Västernorrlands läns landsting uppsagt det med staten ingångna avtalet om driften av skolan. Lantbruksstyrelsen har därför räknat med att denna skall upphöra med 1954 års utgång. Även enligt min mening är de nuvarande kostnaderna för skolan alltför höga för att verksamheten skall kunna fortsätta i oförändrade former. I avbidan på resultatet av en inom lantbruksstyrelsen pågående utredning om förutsättningarna för en fortsatt drift av skolan har lantbruksstyrelsen icke beräknat medel till denna under ifrågavarande anslag. Därest det skulle visa sig, att skolan bör bibehållas, torde dock statsbidrag till skolans drift få utgå i samma ordning som hittills.

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för bidrag till avlöningskostnader och fortlöpande pensionsavgifter för lärarpersonalen, i vilken bland annat ingår två lärare för fjäderfäskötarskolan, kan jag godtaga. Beräkningen föranleder, att anslaget behöver uppräknas med 410 600 kronor. Ökningen kan huvudsakligen hänföras till löne- och pensionsregleringar samt till löneklassförändringar.

Vad härefter angår yrkandet om statsbidrag å 300 000 kronor till engångsavgifter till statens pensionsanstalt i anslutning till pensionsregleringar, är jag icke beredd att utan en närmare utredning av varje särskilt fall taga ställning till detta spörsmål. Med hänsyn härtill anser jag, att frågan icke bör upptagas till prövning i detta sammanhang.

Slutligen torde jag här få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 6 november 1953 bemyndigat lantbruksstyrelsen att till innehavaren av baroniet Adelswärd från förevarande anslag utbetala dels ett belopp av 8 000 kronor jämte sex procent årlig ränta därå från den 15 juli 1945 till tidpunk-

ten för utbetalningen, dels 400 kronor såsom ersättning för rättegångskostnader. Förstnämnda belopp utgör baroniet tillkommande statsunderstöd för senare hälften av läsåret 1944/45 för upprätthållandet av en trädgårdsskola vid Adelsnäs enligt ett den 9 september 1931 upprättat avtal mellan Kungl. Maj:t och Kronan samt baroniet. En den 18 juni 1953 mot Kungl. Maj:t och Kronan anhängiggjord talan i saken har numera nedlagts. Vad sålunda förekommit har jag härigenom velat bringa till riksdagens kännedom.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit bör anslaget höjas med 410 600 kronor. På grund av bestämmelserna i kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna behöver anslaget emellertid uppräknas med ytterligare 69 700 kronor. Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(5\,650\,000 + 410\,600 + 69\,700 =)$ i runt tal 6 130 000 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 480 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 130 000 kronor.

[45] 27. **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 630 000	1 527 660
1953/54 (statsliggaren s. 778)	1 813 000	
1954/55 (förslag)	1 813 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för budgetåret 1954/55 skall uppräknas med 92 600 kronor till 1 905 600 kronor.

Vidare har *lantbruksakademien* (skr. 20/8 och 16/10 1953) hemställt, att till akademiens trädgårdsskola å Experimentalfältet måtte anvisas dels ett särskilt bidrag å i runt tal 45 000 kronor å tilläggsstat för budgetåret 1953/54, dels motsvarande belopp för budgetåret 1954/55 (p. 7).

Den begärda anslagsökningen framgår av följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Lantbruksskolor	11 600	
2. Lantmannaskolor	35 500	
3. Lanthushållsskolor	20 000	
4. Trädgårdsskolor		25 700
5. Fruktdodlingsskola	100	
6. Fjäderfäskötarskola	15 100	
7. Särskilt driftkostnadsbidrag till lantbruksakademiens trädgårdsskola å Experimentalfältet	45 000	
	127 300	25 700
	+ 101 600	

M o t i v. 1—6. Statsbidragen till driftkostnader vid de olika slagen av skolor har uppskattats med ledning av till lantbruksstyrelsen inkomna uppgifter rörande den beräknade omlattningen av skolornas kursverksamhet läsåret 1954/55. Bortsett från den omläggning av kursverksamheten, som följer av att styrelsen icke räknat med statsbidrag till trädgårdsskolan å Söråker men väl till fjäderfäskötarskolan å Lida (jfr nästföregående anslagspunkt), avviker den planerade kursverksamheten endast obetydligt från nu pågående kursverksamhet vid skolorna.

7. Enligt ett av lantbruksakademien uppgjort förslag till stat för trädgårdsskolan under läsåret 1953/54 beräknas utgifterna till — efter sedermera skedd rättelse — sammanlagt 201 462 kronor, medan inkomsterna upptagits till endast 156 320 kronor. För täckande av den sålunda uppskattade bristen å 45 142 kronor har i förslaget motsvarande belopp upptagits å inkomstsidan såsom särskilt driftkostnadsbidrag. Bidraget är enligt akademien av ungefär samma storlek som de till lantmannaskolorna i allmänhet utgående ortsbidragen. Akademien framhåller vidare, att då trädgårdsskolan har karaktär av riksskola liknande ortsbidrag icke torde kunna utverkas till denna. Enligt akademien utgör beviljandet av det särskilda bidraget en förutsättning för att kunna uppehålla undervisningen vid skolan under det läsår, som börjar den 1 november 1953. Akademien räknar emellertid med att även för därefter följande läsår ett bidrag av minst samma storlek kommer att bli erforderligt. I övrigt anför akademien såsom motivering för sin framställning i huvudsak följande.

När akademien i samband med den år 1949 genomförda omorganisationen av den lägre trädgårdsundervisningen åtog sig att fortfarande vara huvudman för trädgårdsskolan förutsattes, att i den mån kostnaderna för skolan icke täcktes genom statsanslag, utfyllnad skulle kunna erhållas genom driftsöverskott från den i anslutning till skolan bedrivna praktiska trädgårdsskötseln. Denna har emellertid efter skolans omorganisation icke lämnat sådant ekonomisk resultat, att dylik utfyllnad kunnat lämnas. Orsakerna härtill ligger dels däri, att efter omorganisationen i stället för elever utslutande särskilt anställd arbetskraft använts, dels i de starkt försämrade konjunkturerna för trädgårdsodlingen i allmänhet. Vidare har anslagen till skolan icke ökats i sådan grad, att kompensation erhållits för den allmänna kostnadsstegringen.

I den omfattning undervisningsträdgården hittills bedrivits beräknas kostnaderna för densamma läsåret 1952/53 till cirka 60 000 kronor. En betydande minskning av odlingarna blir därför nu ofrånkomlig. Vid uppgörande av föreliggande statförslag har förutsatts att trädgården skulle minskas så mycket som över huvud vore möjligt med hänsyn till undervisningen.

I remissutlåtande den 31 augusti 1953 över akademiens framställning den 20 augusti 1953 har lantbruksstyrelsen föreslagit, att akademien för innevarande budgetår skall komma i åtnjutande av ett extra driftkostnadsbidrag av 36 000 kronor, att utgå från ifrågavarande anslag. Då de skäl styrelsen åberopat till stöd för sitt nämnda förslag i lika mån torde komma att göra sig gällande även i fortsättningen, har styrelsen ansett erforderligt att samma belopp anvisas även för budgetåret 1954/55.

Enligt dessa beräkningsgrunder uppskattar styrelsen medelsbehovet för statsbidrag till driftkostnader vid de olika slagen av skolor under budgetåret 1954/55 till följande belopp.

	Grundbidrag kronor	Tilläggsbidrag kronor	Summa kronor
Lantbruksskolor	47 450	107 300	154 750
Lantmannaskolor	326 600	585 700	912 300
Lanthushållsskolor	287 500	429 200	716 700
Trädgårdsskola	12 900	19 000	31 900
Fruktodlingsskola	6 450	3 800	10 250
Fjäderfäskötarskola	7 200	7 900	15 100
Summa kronor	688 100	1 152 900	1 841 000

Departementschefen.

Vad först angår frågan om särskilt driftkostnadsbidrag till lantbruksakademins trädgårdsskola å Experimentalfältet torde av utredningen i ärendet framgå, att dylikt bidrag är en förutsättning för att undervisningen vid skolan skall kunna uppehållas under läsåren 1953/54 och 1954/55. Med hänsyn härtill är jag beredd att förorda, att ytterligare stöd skall lämnas skolan. För närvarande torde beslut dock böra fattas endast såvitt avser innevarande läsår. Då jag icke har något att erinra mot det begärda bidragets storlek förordar jag därför, att å tilläggsstat till gällande riksstat skall för ändamålet upptagas ett belopp av 45 000 kronor. Till frågan om anvisande av beloppet återkommer jag emellertid vid anmälan av äskandena å tilläggsstat.

Vid bifall till vad jag nu anfört erfordras ej i förevarande sammanhang någon höjning av anslaget för nyss angivna ändamål. Då jag icke heller i övrigt anser mig kunna tillstyrka någon uppräknings av anslaget, torde det samma följaktligen böra uppföras med oförändrat belopp av 1 813 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 813 000 kronor.

[46] 28. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Bidrag till arvoden åt skolläkare.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	10 000	8 043
1953/54 (statsliggaren s. 778)	10 000	
1954/55 (förslag)	10 000	

I enlighet med förslag av *lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Bidrag till arvodet åt skolläkare* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[47] 29. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till jordbrukets yrkeskolor.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	305 000	334 661
1953/54 (statsliggaren s. 779)	367 000	
1954/55 (förslag)	376 100	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att för nästa budgetår 400 200 kronor skall anvisas till bidrag till jordbrukets yrkesskolor. Beloppet överstiger med 33 200 kronor det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Fördelningen av det yrkade anslaget mellan skolorna framgår av följande tabell, i vilken till jämförelse medtagits beviljade bidrag för löpande budgetår.

Skola	Avlöningar		Driftkostnader		Summa	
	beviljat för 1953/54 kronor	beräknat för 1954/55 kronor	beviljat för 1953/54 kronor	beräknat för 1954/55 kronor	beviljat för 1953/54 kronor	beräknat för 1954/55 kronor
Gålö	66 096	69 585	34 196	39 196	100 292	108 781
Sorselegården	70 062	80 179	25 164	25 164	95 226	105 343
Vittjärvsgården	68 042	74 234	28 020	28 020	96 062	102 254
Pålkem	55 995	64 223	19 620	19 620	75 615	83 843
Summa kronor	260 195	288 221	107 000	112 000	367 195	400 221

De ökningar i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår, som tabellen utvisar, fördelar sig å följande poster.

	Ökning
1. Avlöningar åt lärarpersonal	22 713
2. Ersättning åt speciallärare	3 020
3. Ersättning åt förmanspersonal	2 293
4. Särskilt driftkostnadsbidrag till Gålö jordbruksskola	5 000
5. Skillnad mellan beräknat och anvisat belopp för budgetåret 1953/54	195
	33 221

Motiv. 1. Lantbruksstyrelsen erinrar om att jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 30 med anledning av propositionen 1951:126 angående vissa anslag till lägre lantbruksundervisning m. m. framhöll, bland annat, att den löneförbättring, som föreslagits skola utgå till jordbruksskolornas lärare, syntes om möjligt böra avvägas så, att vederbörande lärarpersonal ernådde jämställdhet i lönehänseende med av löneregleringen berörda lärare med motsvarande kompetens vid övriga lägre lantbruksundervisningsanstalter. Med anledning av detta uttalande föreslog styrelsen i sina anslagsäskanden för budgetåret 1951/52, att lärarnas löner från den 1 november 1951 skulle regleras så, att denna jämställdhet ernåddes. I samband med beviljande av statsbidrag till jordbruksskolorna för nyssnämnda budgetår fastställde Kungl. Maj:t genom beslut den 28 december 1951 nuvarande löneställning för lärarna vid jordbrukets yrkesskolor.

I enlighet med propositionen 1953:165 angående lönegradsplacering av vissa tjänster, vilken proposition godkännts av riksdagen, har lönerna för lärarna vid övriga lägre lantbruksundervisningsanstalter från den 1 juli 1953 ånyo reglerats. Även om styrelsen håller före, att lärarna vid jordbrukets yrkesskolor bör i lönehänseende vara jämställda med de lärare vid övriga lägre lantbruksundervisningsanstalter, som äger motsvarande kompetens, anser sig dock styrelsen med hänsyn till dels den av Kungl. Maj:t år 1951 fastställda löneställningen för ifrågavarande lärarpersonal, dels den lönereglering, som från den 1 juli 1953 genomförts för lärarpersonalen vid övriga lantbruksundervisningsanstalter, böra föreslå att lönerna åt lärarna vid jordbrukets yrkesskolor från den 1 juli 1954 må utgå med belopp motsvarande

för föreståndarna vid Gålö, Sorse-

legården och Vittjärvgården lön i 31 lönegraden

» föreståndarinnan vid Sorselegården	» » 26	»
» föreståndaren vid Pålkem....	» » 25	»
» föreståndarinnan vid » .	» » 23	»
» yrkeslärarna vid Gålö, Sorselegården och Vittjärvgården ..	» » 22	»
» husmodern och lärarinnan vid Gålö och Vittjärvgården, lärarinnorna vid Sorselegården och Pålkem	» » 20	» (efter två års tjänst i 22 lönegraden)
» assistenten vid Gålö och Vittjärvgården	» » 13	»

I statsbidrag till avlöning åt de fast anställda lärarna under budgetåret 1954/55 skulle med utgångspunkt från nyss angivna lönenormer erfordras 227 333 kronor.

2. Ökningen under denna post beror på att vid jordbruks- och lanthushållsskolan i Pålkem måste på grund av ökat elevantal i lanthushållsskolan för undervisningen i slöjd, hemvård och tvätt anlitas speciallärare (300 timmar å 6 kronor = 1 800 kronor). Vidare har ersättningarna åt speciallärarna vid Pålkem beräknats utgå med högst 12 kronor för lektion och högst 6 kronor för övningsstimme eller med samma belopp som vid övriga ifrågasvarande skolor. Denna omräkning av speciallärararvodena har medfört en ökning av statsbidragsbehovet med 1 220 kronor.

3. Höjningen motiveras med att lönerna för förmanspersonalen ökat.

4. Stockholms läns och stads hushållningssällskaps förvaltningsutskott har med bifogande av en från styrelsen för Gålö jordbruksskola inkommen skrift hemställt, bland annat, att det särskilda driftkostnadsbidraget till Gålö måtte höjas från 5 000 kronor till 10 000 kronor. Såsom motivering härför anföres i huvudsak följande.

Från och med budgetåret 1946/47 har årligen i statsbidraget till Gålö jordbruksskola inräknats ett belopp å 5 000 kronor, avseende dels den förhöjning av arrendet, som skolegendomens dåvarande ägare, Stiftelsen H. K. H. Prins Carls uppfostringsinrättning, betingat sig för uppförande av en matsalsbyggnad, dels ränta och amortering å en beräknad byggnadskostnad av 110 000 kronor.

Bland annat på grund av Gålöns försäljning till Stockholms stad har arbetet med uppförandet av nämnda matsalsbyggnad fördröjts. Sedan Stockholms stadsfullmäktige den 15 maj 1950 beviljat anslag å 100 000 kronor för arbetet har emellertid åtgärder vidtagits för att genomföra bygget. Byggnadstillstånd erhöles den 29 december 1951. Härefter har Stockholms stads fastighetskontor framlagt en den 4 augusti 1952 dagtecknad sammanställning av beräknade kostnader för byggnadens uppförande, vilka slutar på ett belopp av 280 000 kronor. I ett till hushållningssällskapet avgivet remissyttrande har skolstyrelsen efter verkställda undersökningar påvisat att kostnaderna genom vissa förenkligar och andra åtgärder kan ej obetydligt nedbringas. I enlighet härmed har skolstyrelsen hemställt, att sällskapet måtte föreslå fastighetskontoret att hos stadsfullmäktige utverka ett anslag av 200 000 kronor för uppförandet av ifrågasvarande byggnad.

Amortering och förräntning av en till sistnämnda belopp uppgående byggnadskostnad beräknas, med utgångspunkt från en amorteringstid av 35 år, draga en årlig kostnad av 10 000 kronor. Det belopp å 5 000 kronor, som i statsbidraget till skolan för tidigare budgetår beräknats för höjning av arrendeavgiften i anledning av matsalsbyggnadens uppförande och som hittills icke tagits i anspråk, behöver fördenskull fördubblas.

Lantbruksstyrelsen tillstyrker för sin del den begärda höjningen med 5 000 kronor.

Departementschefen.

Jag är icke beredd att förorda, att frågan om löneställningen för lärarpersonalen vid jordbrukets yrkesskolor skall prövas i förevarande sammanhang. Frågan torde emellertid sedermera komma att upptagas av chefen för civildepartementet. I anslutning därtill torde Kungl. Maj:t få pröva spörsmålet om speciallärararvodena vid Pålkem. Däremot kan jag tillstyrka för-

slaget att på grund av att elevantalet vid Pålkem ökat statsbidrag skall utgå till en speciallärarinna i slöjd, hemvård och tvätt. Beräkningen av ersättningen till förmanspersonalen föranleder ingen erinran från min sida. För nyssnämnda ändamål torde böra upptagas 1 800 respektive 2 300 kronor. Vad slutligen angår det särskilda driftkostnadsbidraget till Gålö jordbruksskola vill jag framhålla, att den uppgivna kostnaden för matsalsbyggnaden synes väl hög även efter den gjorda nedprutningen. Möjligheterna att minska denna kostnad torde därför böra ytterligare undersökas. I avbidan härpå torde dock ett med 5 000 kronor till 10 000 kronor höjt belopp böra beräknas för det särskilda driftkostnadsbidraget. Bidragets storlek torde emellertid senare, efter särskild prövning, få fastställas av Kungl. Maj:t.

Vid bifall till vad jag sålunda anfört bör till bidrag till jordbrukets yrkesskolor för budgetåret 1954/55 anvisas ett förslagsanslag av $(367\,000 + 1\,800 + 2\,300 + 5\,000 =)$ 376 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid, efter förslag av lantbruksstyrelsen, meddela närmare bestämmelser rörande dispositionen av anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till jordbrukets yrkesskolor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 376 100 kronor.

[48] 30. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	73 000	71 184	92 601
1953/54 (statsliggaren s. 779)	124 000		
1954/55 (förslag)	100 800		

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med 169 300 kronor. Styrelsen räknar därvid med en anslagsreservation å omkring 27 000 kronor.

De ändringar i förhållande till dispositionen av innevarande budgetårs anslag, som styrelsens förslag innebär, framgår av följande sammanställning.

	1953/54	Ökning	Minskn.
Utbildningskurser			
1. för ladugårdsskötare	10 500	9 500	
2. » fårskötare	2 000	1 000	
3. » kontrollassistenter	15 300	9 700	
4. » mjölkbedömare	1 100	500	
5. » köttklassificerare	3 000		1 500

	1953/54	Ökning	Minskn.
6. i trädgårdsskötsel vid folkhögskolor	15 000	6 000	
7. för hemkonsulenter	—	28 000	
8. » jordbruks- och lantbruksinstruktörer	—	8 000	
9. i betes- och vallkultur	5 800		2 800
Fortbildningskurser			
10. för mejeripersonal	16 000	4 000	
11. » lärare, konsulenter och instruktörer	48 200	1 800	
12. » förrättningsmän inom torrlägningsverk- samheten	35 300		35 300
Reservation	43 400	16 400	
		84 900	39 600
		45 300	

Dessutom föreligger en framställning från *hushållningssällskapens förbund* (skr. 29/9 1953), vari hemställes om ökad medelsanvisning till fortbildningskurser för hushållningssällskapens konsulenter och instruktörer (p. 11).

M o t i v. 1. Enligt gällande bestämmelser för de med statsmedel understödda utbildningskurserna för ladugårdsskötare utgår statsbidrag till driftkostnaderna med 90 kronor för varje elev. Då detta bidrag, som utgått oförändrat sedan den 1 juli 1942, är för lågt i förhållande till kurskostnaderna, föreslår styrelsen, att detsamma höjes till 150 kronor per elev. Driftkostnadsbidraget för kurs om fem elever skulle i enlighet härmed bli ($5 \times 150 =$) 750 kronor. De flesta ladugårdsskötarkurserna anordnas vid lantbruksundervisningsanstalterna. Större delen av undervisningen vid kurserna skötes av lärarna vid dessa anstalter utan särskild ersättning. Med hänsyn härtill beräknas statsbidraget uppgå till 250 kronor i ersättning till speciallärare och 750 kronor i driftkostnadsbidrag eller tillhopa 1 000 kronor. Till 20 kurser skulle i enlighet härmed erfordras ett belopp av 20 000 kronor.

2. Beloppet avses för av svenska fåravelsföreningen anordnade kurser. Höjningen har ej motiverats närmare.

3. Jämlikt bestämmelserna för utbildningskurser för kontrollassistenter utgår statsbidrag till driftkostnaderna med 15 kronor för varje elev. Nämda bidrag är emellertid alldeles för lågt i förhållande till utgifterna för ändamålet, varför styrelsen föreslår en höjning av bidraget till 30 kronor för elev. Med ledning av de under budgetåret 1952/53 anordnade kontrollassistentkurserna beräknas som statsbidrag till en kurs med 15 elever erfordras ett belopp av 800 kronor i ersättning åt lärare och ($15 \times 30 =$) 450 kronor i driftkostnadsbidrag eller tillhopa 1 250 kronor. Såsom statsbidrag till 20 kurser skulle sålunda erfordras ett belopp av 25 000 kronor.

4. Statsbidrag till utbildningskurser för mjölkbedömare utgår enligt gällande reglemente för dylika kurser med ett grundbidrag av 800 kronor och

ett tilläggsbidrag av 15 kronor för elev. På grund av de stegrade undervisnings- och driftkostnaderna vid dessa kurser föreslår styrelsen, att grundbidraget skall höjas till 1 000 kronor och tilläggsbidraget till 30 kronor för elev. Med utgångspunkt härifrån skulle i statsbidrag till en under budgetåret 1954/55 anordnad mjölkbedömarkurs med 20 elever erfordras ett belopp av $(1\,000 + 20 \times 30 =) 1\,600$ kronor.

5. Minskningen föranledes av att för nästa budgetår planeras två i stället för fyra kurser under budgetåret 1953/54.

6. Ökningen under denna punkt motiveras med kostnadsstegringar.

7. Under ett vart av åren 1938 och 1946 anordnades med bidrag av statsmedel och genom lantbruksstyrelsens försorg en kurs för utbildning av hemkonsulenter. 1938 års kurs pågick i två månader och 1946 års kurs i tre månader. Till ifrågavarande kurser anvisades statsanslag med 8 000 kronor respektive 12 000 kronor. På grund av den relativt starka avgången inom hemkonsulentkåren finnes för närvarande hos hushållningssällskapen anställda 10 hemkonsulenter, som icke genomgått hemkonsulentkurs. Med hänsyn härtill och för framtida rekrytering av sällskapens hemkonsulenter torde en tredje hemkonsulentkurs böra komma till stånd under budgetåret 1954/55.

I denna kurs bör i första hand deltaga de av hushållningssällskapens hemkonsulenter, som icke tidigare genomgått dylik kurs. Men även yngre lanthushållslärarynnor, som ämnar ägna sig åt hemkonsulentverksamheten, torde till ett antal av omkring 20 kunna beredas plats vid kursen. Kursen bör omfatta en tid av tre och en halv månader. Under tjänstledighet för deltagande i kursen torde hos sällskapen anställda hemkonsulenter och vid lanthushållsskolorna anställda ämneslärarynnor böra få uppbära oavkortad lön. I den utsträckning vikarier för de tjänstlediga behöver anställas, synes statsbidrag enligt gällande bestämmelser böra utgå till avlönande av ifrågavarande vikarier. Lantbruksstyrelsen förutsätter, att de av sällskapens hemkonsulenter, som deltagar i kursen, skall till kostnaderna för kost och logi under kurstiden av vederbörande sällskap erhålla traktamentsersättning med skäligt belopp. Till övriga deltagare beräknas utgå 20 stipendier à 350 kronor.

Kostnaderna för kursen, som torde böra ordnas genom lantbruksstyrelsens försorg, beräknas uppgå till 28 000 kronor enligt följande fördelning.

Arvoden till föreläsare	
220 föreläsningar à 50 kronor	11 000
120 övningar à 25 kronor	3 000
Föreläsarnas rese- och traktamentsersättningar	3 000
Arvode till kursledaren	1 800
Stipendier, 20 st. à 350 kronor	7 000
Diverse kostnader för lokaler, exkursioner m. m.	2 200
Summa kronor	28 000

8. Under år 1951 anordnades vid Alnarp en fem månaders kurs för utbildning av jordbruksinstruktörer. För bestridande av kostnaderna för ifrågavarande kurs beräknades för budgetåret 1951/52 under förevarande anslag ett belopp av 12 000 kronor. Med hänsyn till föreliggande rekryteringsbehov torde det vara nödvändigt att under budgetåret 1954/55 anordna en kurs för blivande jordbruks- och lantbruksinstruktörer. Om denna kurs anordnas för sådana, som tidigare genomgått driftsledarkursen vid Alnarp, skulle kurstiden kunna begränsas till en månad. Utbildningen vid kursen skulle inriktas på de arbetsuppgifter, som tillkommer jordbruks- och lantbruksinstruktörer.

Kostnaderna för kursen beräknas uppgå till 8 000 kronor enligt följande fördelning.

Arvoden till föreläsare

50 föreläsningar à 40 kronor	2 000
100 övningar à 20 kronor	2 000
Föreläsarnas rese- och traktamentsersättning	1 000
Kursledare	600
Diverse kostnader för lokaler, exkursioner m. m.	2 400

Summa kronor 8 000

Till kostnaderna för kost och logi under kursen bör deltagarna — liksom vid tidigare instruktörskurser — komma i åtnjutande av stipendier i enlighet med härför gällande bestämmelser.

9. Minskningen under denna punkt betingas av att styrelsen för nästa budgetår räknar med en instruktionskurs i stället för två under budgetåret 1953/54.

10. Under budgetåret 1954/55 planerar styrelsen att anordna två längre och två kortare fortbildningskurser för mejeripersonal, nämligen en längre kurs i apparat- och maskinskötsel, en längre kurs för mejeriarbetare och två kortare kurser för produkttillverkare.

Med ledning av kostnaderna för under budgetåret 1952/53 anordnade kurser torde för vardera av de två förstnämnda kurserna böra beräknas ett belopp av 7 000 kronor och för vardera av de kortare kurserna 3 000 kronor eller tillhopa 20 000 kronor.

11. Motsvarande förslag framfördes i styrelsens anslagsäskanden för inrevarande budgetår. Beträffande motiveringen hänvisas till IX ht 1953 s. 93 under 10.

Hushållningssällskapens förbund anför i sin framställning bland annat följande.

För att den personal, som är sysselsatt inom rådgivnings- och upplysningsarbetet på jordbruksområdet, skall på ett tillfredsställande sätt kunna fullgöra sina uppgifter är det nödvändigt, att denna är i tillfälle att ständigt följa resultaten och erfarenheterna från såväl den inhemska som åtminstone i viss utsträckning även den utländska forsknings-, försöks- och provningsverksamheten. Framför allt gäller detta de nyheter av olika

slag, vilka i fråga om jordbruksdriften numera framkommer i ständigt ökad takt. I många fall är jordbrukarna mycket angelägna att få upplysningar om dessa. Detta understryker angelägenheten av att de rådgivare, som ute i bygderna står till deras förfogande, så långt möjligt snabbt blir informerade och kan ge erforderliga besked. För att ombesörja denna betydelsefulla kunskapsförmedling mellan de centrala institutionerna och den i det lokala rådgivnings- och upplysningsarbetet engagerade personalen har det efter hand blivit erforderligt med särskilda åtgärder. I vissa länder är dessa mycket omfattande och speciella befattningshavare är anställda för ändamålet. I vårt land är åtgärder av sådant slag förhållandevis begränsade. Med hänsyn härtill är återkommande fortbildningskurser för hushållningssällskapens konsulenter och instruktörer av särskild betydelse och en förutsättning för att resultatet av de lokala befattningshavarnas insatser skall bli det bästa.

Dylika kurser anordnas för sällskapens personal av lantbruksstyrelsen samt, när det gäller växtskyddsområdet, av statens växtskyddsanstalt. De medel, som för ändamålet årligen står till styrelsens förfogande, är emellertid mycket begränsade och medger icke, att kurser anordnas i en utsträckning, som ens tillnärmelsevis motsvarar behovet. För innevarande budgetår står enligt uppgift endast 20 600 kronor till förfogande för egentliga fortbildningskurser. Emellertid skall i detta belopp även inrymmas kostnaderna för deltagande i sådana kurser av personal från såväl lantbruksnämnderna som lantbruksundervisningsanstalterna. Detta gör, att ekonomiska skäl avsevärt minskar möjligheterna till anordnande av fortbildningskurser. Med hänsyn till den snabba utveckling, som är rådande inom alla driftsgrenar på jordbrukets område, är det därför synnerligen önskvärt, att ytterligare medel anvisas för ändamålet. Kostnaderna för dylika kurser är också ringa i förhållande till den nytta, som dessa innebär. Förbundet hemställer med hänsyn till frågans betydelse för sällskapens verksamhet om en väsentlig ökning av beloppet för ifrågavarande fortbildningskurser.

I samband härmed påpekar förbundet även, att det på grund av den bristande medelstillgången ej varit möjligt att vid flertalet av under senaste år hållna fortbildningskurser utbetala ersättning till deltagarna i sådan utsträckning, att de verkliga kostnaderna för deltagandet täckts. Ersättningarna har nämligen icke utgått enligt resereglementets bestämmelser utan varit avsevärt lägre, nämligen traktamenten om 10 kronor för dygn. Deltagarna har därför i växlande men ofta ganska betydande omfattning fått tillskjuta egna medel för att bestrida utgifterna för uppehållet på kursorten. Då deltagandet i dessa kurser har mycket stor betydelse för ett effektivt fullgörande av befattningshavarnas tjänsteåligganden, har detta förhållande orsakat irritation. Även enligt förbundets uppfattning är förhållandet icke tillfredsställande. Förbundet anser därför, att medelsanvisningen för ändamålet bör anpassas så, att resekostnads- och traktamentsersättningarna åt kursdeltagarna kan utgå i sådan omfattning, att deras skäligen kostnader blir täckta. Ersättningarna bör för varje kurs fastställas med hänsynstagande till uppehållskostnaderna på kursorten.

12. Ifrågavarande fortbildningskurs skall icke anordnas under nästa budgetår.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående har lantbruksstyrelsen begärt, att förevarande anslag för nästa budgetår skall höjas med 45 300 kronor till 169 300 kronor. Styrelsen har tillika räknat med att få taga i anspråk en reservation av 27 000 kronor. För min del är jag emellertid icke beredd att tillstyrka vare sig att några kurser för hemkonsulenter eller för jordbruks- och lantbruksinstruktörer skall anordnas eller att ökade bidrag skall utgå till övriga kurser. Med hänsyn till att kostnaden för en under innevarande budgetår anordnad kompletterings- och fortbildningskurs för förrättningsmän inom torrlägningsverksamheten bortfaller, kan medelsanvisningen under anslaget vidare minskas med 35 300 kronor. Vid nu angivna förhållanden kan medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 127 800 kronor. Då emellertid en reservation av 27 000 kronor beräknas föreligga vid utgången av innevarande budgetår, kan anslaget för nästa budgetår uppföras med ett belopp av (127 800 — 27 000 =) 100 800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, vilka kurser som under nästa budgetår skall få anordnas inom denna kostnadsram.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 800 kronor.

[49] 31. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 300 000	1 093 780
1953/54 (statsliggaren s. 779)	1 610 000	
1954/55 (förslag)	1 610 000	

Anslaget anvisades för innevarande budgetår under rubriken *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m.* I anslutning till de nya grunder för studiehjälpsverksamheten, som meddelats i kungörelsen nr 515/1953 angående statlig studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m. (Prop. 1952: 220, Rskr. 432; IX ht 1953 p. 48, Rskr. 9), bör rubriken ändras till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.* Enligt kungörelsen utgår studiehjälp av statsmedel i form av studie- och utbildningsbidrag samt stipendier. Stipendier kan givas i form av resebidrag. Beträffande de närmare bestämmelserna härom hänvisas till kungörelsen.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett till 1 620 000 kronor förhöjt belopp. Styrelsens uppskattning av medelsbehovet för nästa budgetår, fördelat på studiebidrag, utbildnings-

bidrag och stipendier till elever i olika skolor och kurser framgår av följande sammanställning, i vilken till jämförelse upptagits för budgetåret 1953/54 beviljade belopp.

Skolor och kurser	1953/54			1954/55			
	Utbildningsbidrag kronor	Stipendier kronor	Summa kronor	Studiebidrag kronor	Utbildningsbidrag kronor	Stipendier kronor	Summa kronor
1. lantbruksskolor med ladugårdsförmans- och maskinskötkurser	84 000	38 500	122 500	—	84 000	37 500	121 500
2. lantmannaskolor med maskinskötar-, kontrollassistent- och ladugårdsförmanskurser	377 100	371 100	748 200	352 500	21 000	372 000	745 500
3. lantbruksskolor	282 600	279 875	562 475	296 700	—	282 700	579 400
4. trädgårds- och fruktodlings-skolor	33 300	62 400	95 700	33 300	—	62 400	95 700
5. driftsledarkurs vid Alnarp ..	16 500	11 000	27 500	16 500	—	11 000	27 500
6. trädgårdskurser vid folkhögskolor	3 600	4 500	8 100	4 500	—	5 000	9 500
7. hovslagarkurser	—	4 200	4 200	—	—	4 200	4 200
8. praktiska och teoretiska svinskötkurser	1 800	240	2 040	—	2 400	300	2 700
9. ladugårdsskötkurser	—	6 300	6 300	—	—	6 600	6 600
10. mejeriskolan vid Alnarp ..	8 625	16 100	24 725	6 600	—	16 500	23 100
11. lägre mejeriskolor	4 800	6 000	10 800	—	2 400	3 600	6 000
	812 325	800 215	1 612 540	710 100	109 800	801 800	1 621 700

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att medelsbehovet redan för innevarande budgetår beräknats enligt de nya grunder, som angivits i kungörelsen nr 515/1953 angående statlig studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m. Någon uppräknings av anslaget är jag därför icke beredd att tillstyrka. Detta torde sålunda även för nästa budgetår böra uppföras med ett belopp av 1 610 000 kronor. Mot den föreslagna ändringen av anslagets benämning har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 610 000 kronor.

[50] 32. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	2 500 000	3 235 369	5 374 564
1953/54 (statsliggaren s. 780)	2 500 000		
1954/55 (förslag)	2 500 000		

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 1 500 000 kronor. Såsom motivering för detta förslag anför styrelsen bland annat följande.

Tillgängliga medel för ifrågavarande ändamål under perioden 1939/40—1953/54 har uppgått till 23 850 000 kronor. Hittills har statsbidrag beviljats å sammanlagt 20 542 296 kronor. Av medlen återstår sålunda ett belopp av 3 307 704 kronor, varav 2 500 000 kronor beräknas åtgå för under innevarande budgetår påbörjade nya byggnadsarbeten. Resterande belopp torde förbrukas under budgetåret för redan utförda byggnadsarbeten, till vilka statsbidrag ännu ej beviljats. En ansökning om statsbidrag å 982 500 kronor till nybyggnader för en planerad lantushållsskola vid Jälla, Uppsala län, är för närvarande föremål för prövning. Till styrelsen har inkommit ansökningar om statsbidrag å tillhopa cirka 26 250 000 kronor till ny- och ombyggnader vid 47 skolor.

Med hänsyn till den ökning av byggnadskostnaderna, som inträffat efter det flertalet av ansökningarna ingivits, torde dock statsbidraget komma att avsevärt överskrida det angivna beloppet. Dessutom kan enligt styrelsen ytterligare ansökningar om byggnadsbidrag väntas inkomma under innevarande och nästkommande budgetår.

Med hänsyn till att byggnadsbeståndet vid många lantbruksundervisningsanstalter fortfarande är synnerligen bristfälligt, framhåller styrelsen angelägenheten av att skolorna inom rimlig tid får utföra planerade byggnadsarbeten. En ökad investering synes styrelsen därför väl motiverad.

Departementschefen.

Lantbruksstyrelsen har liksom i följol föreslagit, att anslaget skall höjas med 1 500 000 kronor till 4 000 000 kronor. Med hänsyn till att anslaget så sent som för budgetåret 1952/53 uppräknades med 1 000 000 kronor samt det även för det kommande budgetåret blir nödvändigt att begränsa investeringsverksamheten, finner jag mig emellertid icke kunna förorda någon ytterligare ökning av medelsanvisningen. Anslaget bör sålunda uppföras med oförändrat belopp, 2 500 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

[51] 33. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	150 000	199 653	125 126
1953/54 (statsliggaren s. 780)	165 000		
1954/55 (förslag)	165 000		

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett till 200 000 kronor höjt belopp. Ökningen anses nödvändig med hänsyn till att stort behov föreligger av bidrag för ändamålet.

Vidare har *lantbruksstyrelsen* i särskild framställning (skr. 12/10 1953) hemställt om sådan ändring i kungörelsen nr 455/1949 angående statsbidrag till anskaffning av maskiner m. m. vid vissa anstalter för lantbruksundervisning, att statsbidrag från och med den 1 juli 1954 även må kunna utgå till anskaffning av maskiner, redskap och dylikt, som erfordras för lant-hushållsskolornas undervisning i husdjurslära med mjölkhushållning samt trädgårdsskötsel. Såsom motivering härför anföres, att i 37 § stadgan den 27 augusti 1951 (nr 663) för lantbruksundervisningsanstalter föreskrivits, att lant-hushållsskola skall antingen inneha eller äga tillgång till ett med hänsyn till skolans ändamål och bygdens förhållande lämpligt jordbruk, där eleverna kan erhålla tillfredsställande praktisk undervisning i trädgårds- och husdjursskötsel. För att denna undervisning skall bli så effektiv som möjligt, anser styrelsen det angeläget, att statsbidrag skall kunna beviljas lant-hushållsskolorna även för anskaffande av sådana maskiner och redskap, som numera kommer till användning vid en rationellt bedriven husdjurs- och trädgårdsskötsel.

Departementschefen.

Någon uppräknig av anslaget anser jag mig icke kunna tillstyrka. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 165 000 kronor. Däremot biträder jag förslaget, att statsbidrag skall utgå jämväl till anskaffning av maskiner, redskap och dylikt, som erfordras för lant-hushållsskolornas undervisning i husdjurslära med mjölkhushållning samt trädgårdsskötsel. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, vid bifall till förslaget, vidtaga erforderlig författningsändring. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 kronor.

[52] 34. Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 450 000	952 142
1953/54 (statsliggaren s. 780)	1 266 500	
1954/55 (förslag)	1 266 500	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 68 500 kronor till 1 335 000 kronor. I en vid skrivelsen fogad ansökning anholder Föreningen skogs- och lantbruksfilm om ett anslag å 50 000 kronor för framställning av undervisnings- och instruktionsfilmer ävensom bildserier på jordbrukets och trädgårdsodlingens områden.

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår framgår av följande tablå, i vilken till jämförelse upptagits för budgetåret 1953/54 beviljade belopp.

	Anvisat för 1953/54	Föreslaget för 1954/55
1. Undervisningskurser	1 200 000	1 250 000
2. Studieresor	32 000	40 000
3. Undervisningsfilm och bildserier	34 500	45 000
Summa kronor	1 266 500	1 335 000

M o t i v. 1. Under budgetåret 1952/53 har hushållningssällskapen i Södermanlands, Kristianstads och Malmöhus län i samarbete med vederbörande länsarbetsnämnder anordnat fyra maskinskötarkurser för arbetslösa lantarbetare. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 februari 1953 bemyndigades arbetsmarknadsstyrelsen att för bidrag till maskinskötarkurser, som under tiden intill den 15 april 1953 kunde komma att anordnas för arbetslösa lantarbetare, taga i anspråk och på rekvisition till lantbruksstyrelsen utbetala högst 53 000 kronor av det belopp å 50 000 000 kronor, som Kungl. Maj:t genom beslut den 10 oktober 1952 ställt till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande. Kungl. Maj:t föreskrev tillika i förstnämnda beslut, att för bidragsgivningen till ifrågavarande kurser skulle i tillämpliga delar gälla kungörelsen den 30 juni 1949 angående statsbidrag till utbildningsverksamheten på lantbrukets område, dock att statsbidrag till stipendium för förlorad arbetstid skulle utan hinder av bestämmelserna i 1 § kungörelsen utgå med hela beloppet av sådana stipendier.

I propositionen nr 131 till 1953 års riksdag har emellertid Kungl. Maj:t sedermera föreslagit, att nyssnämnda belopp å 53 000 kronor skulle belasta det i riksstaten uppförda förslagsanslaget till Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m. Statsutskottet biträdde i sitt utlåtande nr 101 detta Kungl. Maj:ts förslag, och riksdagen gjorde inga erinringar mot detsamma. Därest behov av här berörda maskinskötarkurser för arbetslösa lantarbetare skulle komma att föreligga även under budgetåret

1954/55, torde medel för ifrågavarande kurser böra beräknas under det förslagsanslag, varom här nu är fråga. Statsbidrag torde liksom vid 1953 års kurser böra utgå till täckande av hela kostnaden för stipendier för för-
lorad arbetstid. Lantbruksstyrelsen föreslår därför, att posten skall höjas med 50 000 kronor.

2. Höjningen motiveras med den stora efterfrågan på statsbidrag till studieresor, vilka för jordbrukets män och kvinnor — såväl företagare som arbetare — är av stor betydelse icke endast ur undervisningssynpunkt utan även av sociala skäl.

3. Filmen är ett värdefullt hjälpmedel för att åstadkomma en effektiv undervisning. Den föreslagna uppräkningsposten är erforderlig, då tillgången på god och lämplig undervisningsfilm är ringa samt kostnaderna för framställning av sådan film höga.

Departementschefen.

Lantbruksstyrelsens förslag att under förevarande anslag nu skall beräknas medel till sådana undervisningskurser, som kan komma att anordnas för arbetslösa lantarbetare under nästa budgetår, kan jag icke biträda. Medel härför bör liksom för innevarande budgetår ställas till förfogande i annan ordning. Ej heller kan jag biträda hemställan om höjd medelsanvisning till bidrag till studieresor eller till undervisningsfilm och bildserier. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 1 266 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

.. att till *Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 266 500 kronor.

[53] 35. Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande bi-
odling.

	Anslag
1952/53	15 000
1953/54 (statsliggaren s. 780)	15 000
1954/55 (förslag)	15 000

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) föreslår — med överlämnande av en framställning från Sveriges biodlares riksförbund — att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp.

I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[54] 36. Reseunderstöd för studier på jordbrukets område.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	17 500	15 330	23 131
1953/54 (statsliggaren s. 780)	20 000		
1954/55 (förslag)	20 000		

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas till 25 000 kronor. Liksom i fjol motiveras höjningen med dels angelägenheten av att forskare och försöksmän samt lärare och konsulenter m. fl. beredes möjlighet att såväl inom- som utomlands inhämta nya rön och erfarenheter på jordbrukets område, dels ock de ökade resekostnaderna.

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att anslaget för innevarande budgetår höjdes med 2 500 kronor. Någon ytterligare höjning anser jag mig icke nu kunna tillstyrka. Anslaget torde därför för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reseunderstöd för studier på jordbrukets område* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

[55] 1. Statens hingstdepåer och stuteri: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	522 000	635 068
1953/54 (statsliggaren s. 781)	663 100	
1954/55 (förslag)	646 300	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall minskas med 13 400 kronor till 649 700 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Vakanssättning av tjänsten som depåchef vid Strömsholm		19 200
2. 1 bokhållare vid Flyinge i Ca 23 i st. för Ca 21	1 740	
3. 1 beridare vid Flyinge i Ca 23 i st. för Ca 21	1 440	
4. Provisoriskt arvode åt kontorsskrivaren vid Strömsholm .	2 400	
5. Höjning av maximigränsen för den till stoöverskötaren vid Flyinge utgående särskilda fölersättningen	200	
	5 780	19 200
	— 13 420	

M o t i v. 1. Lantbruksstyrelsen föreslår att tjänsten, som icke tillsatts efter den senaste innehavarens fränfalle, skall vakanssättas i avvaktan på resultatet av en inom styrelsen pågående utredning rörande den framtida organisationen av statens hingstdepåer.

2 och 3. Lönegradsuppflyttningen anses motiverad av depåförvaltningens omfattning och speciella karaktär. Styrelsen framhåller, att depåchefen icke själv kan ombesörja eller i detalj övervaka anskaffningen av materiel för tjänstebostädernas och övriga byggnaders underhåll, inköp av tjänstekläder åt stallpersonalen samt kontroll av till låns utlämnade beklädnadspersedlar, arbetsredskap och annan materiel. Dessa mångskiftande arbetsuppgifter åvilar till största delen bokhållaren, som dessutom svarar för det rent kontorsmässiga arbetet. Tjänsten kan enligt styrelsen icke direkt jämföras med annan tjänst inom statsförvaltningen; den har emellertid tidigare jämförts med vissa förvaltningstjänster vid statens sinnesjukhus samt kamrerartjänsterna vid skogsvårdsstyrelserna. Dessa tjänster har numera uppflyttats två eller flera lönegrader. Vidare bör enligt styrelsen beaktas, att bokhållartjänsten har karaktären av sluttjänst. Beträffande beridartjänsten anför styrelsen, att den hittills i lönehänseende jämförts med bokhållartjänsten. Denna likställdhet anses böra bibehållas. Beridaren har att under depåchefens frånvaro utöva ledningen vid depån utom såvitt gäller den eko-

nomiska förvaltningen. Därjämte framhålles, att beridaren tidigare varit placerad två lönegrader högre än förvaltare vid armén, vilka emellertid numera placerats högre i lönehänseende än beridaren. Detta förhållande utgör enligt styrelsen ett tungt vägande skäl för den föreslagna uppflyttningen av beridartjänsten.

4. Vid indragningen av beridarbefattningen vid Strömsholm överflyttades vissa av dennas arbetsuppgifter till kontorsskrivaren. Styrelsen framhåller, att kontorsskrivaren icke fått någon lönekomensation för den utökning av arbetsuppgifter och ansvar, som överflyttningen medfört. Kontorsskrivaren fullgör dessutom för närvarande de med depåchefsbefattningen förenade administrativa och kamerala arbetsuppgifterna. Med hänsyn härtill synes det vara befogat, att kontorsskrivaren i avvaktan på den under punkten 1 omförmälda utredningen erhåller ett provisoriskt arvode av 200 kronor i månaden.

5. Till stoöverskötaren utgår för närvarande ersättning med 20 kronor för varje levande fött föl, dock högst 600 kronor. Lantbruksstyrelsen anmäler, att Försvarsverkens civila personals förbund hemställt, att ersättningen per föl måtte fördubblas samt att maximeringen av ersättningsbeloppet måtte upphävas. Såsom skäl härför har förbundet anfört, att arvodet varit oförändrat sedan år 1924, då det första gången fastställdes. Vidare meddelar styrelsen, att depåchefen föreslagit en höjning av ersättningen till 30 kronor per föl samt upphävande av maximigränsen. Styrelsen anser det för sin del icke påkallat att höja ersättningen per föl med hänsyn till att stoöverskötartjänsten nyligen uppflyttats en lönegrad. Då emellertid antalet levande födda föl under de senaste fem åren varierat mellan 30 och 36, föreslår styrelsen en uppräknings maximibelopp till 800 kronor. Ersättning skulle alltså kunna utgå för högst 40 föl. Styrelsen framhåller emellertid, att den faktiska kostnadsökningen kan beräknas bli betydligt mindre än 200 kronor.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående pågår för närvarande inom lantbruksstyrelsen en utredning rörande hingstdepåernas framtida organisation. Med hänsyn härtill bör i enlighet med styrelsens förslag tjänsten såsom depåchef vid Strömsholm hållas vakant under nästa budgetår. Vid bifall härtill bör ordinarieposten minskas med 12 600 kronor och posten till rörligt tillägg med 6 600 kronor. Eftersom denna vakanssättning kommer att medföra ökade arbetsuppgifter för kontorsskrivaren vid depån, finner jag det skäligt, att denne erhåller ett provisoriskt lönetillägg. Det av styrelsen föreslagna arvodesbeloppet av 2 400 kronor för år kan jag godtaga. Med anledning av vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anser jag mig däremot icke kunna tillstyrka de av styrelsen föreslagna lönegradsuppflyttningarna. Ej heller kan jag biträda förslaget om en höjning av maximiersättningen för den till stoöverskötaren vid Flyinge utgående särskilda fölersättningen.

Vid bifall till vad jag föreslagit bör anslaget minskas med 16 800 kronor till 646 300 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 46 800 (— 12 600) kronor;

arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 900 (+ 2 400) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 376 400 (oförändrat) kronor;

särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän 1 600 (oförändrat) kronor;

rörligt tillägg 216 600 (— 6 600) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med (46 800 + 4 900 + 376 400 + 1 600 + 216 600 =) 646 300 (— 16 800) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens hingstdepåer och stuteri, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	46 800
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	4 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	376 400
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	1 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	216 600

Summa kronor 646 300;

b) till *Statens hingstdepåer och stuteri: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 646 300 kronor.

[56] 2. Statens hingstdepåer och stuteri: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	368 000	311 123
1953/54 (statsliggaren s. 782)	370 000	
1954/55 (förslag)	406 500	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 64 000 kronor till 434 000. Styrelsens beräkning av medelsbehovet framgår av följande uppställning, i vilken till jämförelse medtagits beloppen i gällande omkostnadsstat.

U t g i f t e r :		1953/54	1954/55
1. Sjukvård m. m.		4 500	4 500
2. Reseersättningar		36 000	61 000
3. Expenser:			
a) Lyse och vatten		9 000	13 000
b) Övriga expenser		7 000	7 000
4. Övriga utgifter:			
a) Beklädnad		14 000	14 000
b) Bränsle		8 000	8 000
c) Furage		180 000	180 000
d) Lantbeskällares underhåll		78 000	78 000
e) Byggnaders underhåll		50 000	80 000
f) Inventariers underhåll		17 000	22 000
g) Jordbruket		20 500	20 500
h) Hästkötarskola		3 500	3 500
i) Häst- och fölinköp		120 000	120 000
j) Hästsjukvård		3 500	3 500
k) Utskylder och utgifter i övrigt		26 000	30 000
Summa utgifter		577 000	645 000.
I n k o m s t e r :			
5. Hyres- och arrendemedel samt såld grässkörd m. m. ...		47 000	51 000
6. Sålda hästar		64 000	64 000
7. Språngavgifter		88 000	88 000
8. Inkomster i övrigt		8 000	8 000
Summa inkomster		207 000	211 000.
S a m m a n d r a g :			
Utgifter		577 000	645 000
Inkomster		207 000	211 000
Nettoutgift		370 000	434 000.

Motiv. 2. Lantbruksstyrelsen framhåller att utgiftsökningen är av engångskaraktär och icke innebär någon faktisk sådan ökning. Av skilda anledningar har det nämligen synts nödvändigt, att utbetalningen av traktementen till de å beskållarstationerna som hingstskötare tjänstgörande stallbetjänarna avlastas vederbörande stationschefer och i stället direkt verkställas av depåförvaltningarna. Hittills har stationscheferna — utan att någon skyldighet härtill förelegat — förskotterat av hingsthållningen föranledda kostnader, däribland nämnda traktementen. Utgifterna har tillika med influtna språngavgifter redovisats till vederbörande depå först efter utstationeringstidens slut. Då hingstarna brukar vara utstationerade från tiden omkring månadsskiftet mars/april till mitten av juli, har såle-

des kostnaderna för traktamenten avseende det budgetår, som utlöper under sagda tidsperiod, kommit att först påföljande budgetår belasta depåernas reseanslag. Traktamentena per dygn, som tidigare utgått med i regel tre kronor 50 öre, har numera fastställts till nio kronor 50 öre. Vissa stationschefer har förklarat, att förskotteringen av traktamentena blivit alltför ekonomiskt betungande. På grund härav har det visat sig svårt att såsom nya stationschefer erhålla de ur skilda synpunkter lämpligaste personerna. Styrelsen anser det fördenskull angeläget, att traktamentena i fortsättningen utbetalas direkt från vederbörande depå. En dylik omläggning medför, att nästa budgetårs anslag utöver vid anslagsberäkningen förutsedda kostnader kommer att belastas med ett belopp av omkring 25 000 kronor, motsvarande traktamentsersättningar till nitton stallbetjänter vid Flyinge och tio stallbetjänter vid Strömsholm.

3 a. Ökningen föranledes av medelsåtgången under det sistförflutna budgetåret.

4 e. Av höjningen avses 20 000 kronor för reparation av chefsbostaden vid Flyinge i samband med chefsskiftet den 1 januari 1954. Bostaden har icke undergått någon mera genomgripande reparation sedan år 1939, då den nuvarande chefen tillträdde sin befattning. Vidare avses 8 500 kronor för installation av oljeeldning i veterinärbostaden vid samma depå. För närvarande finns endast en s. k. våningspanna, belägen i bottenvåningen mellan kök och skafferier. Något förvaringsrum för koks finns icke i bostaden, varför koks under eldningssäsongen dagligen måste bäras in i koksboxar. Källarutrymme under huset saknas likaså. Enligt depåchefen är det med hänsyn till byggnadens beskaffenhet och läge icke lämpligt eller ur ekonomisk synpunkt försvarbart att bygga källare under huset för placering av värmepanna och beredande av plats för koksupplag. Slutligen avses 1 500 kronor för oförutsedda utgifter i samband med ifrågakvarande båda byggnadsarbeten.

4 f. Till stöd för detta yrkande anföres, att vissa inventarier, särskilt hästutredningspersedlar och för jordbruket erforderliga maskiner och redskap, nått en så hög grad av förslitning, att det varken ur ekonomisk eller arbetsskyddssynpunkt kan anses försvarligt att ytterligare dröja med nyanaffning.

4 k. Belastningen å posten utgjorde för budgetåret 1952/53 29 871 kronor. Med hänsyn härtill anses en uppräkningsberäkning erforderlig.

5. Under inkomstposten har under budgetåret 1952/53 influtit 53 882 kronor mot beräknade 47 000 kronor. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att posten skall uppräknas med 4 000 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen.

Den av lantbruksstyrelsen föreslagna omläggningen av nuvarande ordning för utbetalande av traktamentena till hingstskötare vid beskällarstationerna föranleder icke någon erinran från min sida. Såsom framgår av vad styrelsen anført i ämnet är höjningen av engångskaraktär. Jag föreslår alltså, att posten till reseersättningar för nästa budgetår skall uppräknas med

25 000 kronor. Med hänsyn till medelsåtgången synes även en höjning böra ske av posterna till expenser samt till utskylder och utgifter i övrigt. Det torde dock vara tillräckligt, att förstnämnda post höjes med 3 000 kronor, medan för sistnämnda ändamål i enlighet med styrelsens förslag bör anvisas ett med 4 000 kronor förhöjt belopp. Under posten till byggnaders underhåll har lantbruksstyrelsen föreslagit dels att chefsbostaden vid Flyinge skall repareras, dels att oljeeldning skall installeras i veterinärbostaden vid samma depå. Jag är icke nu beredd att tillstyrka anvisande av medel för båda dessa ändamål. Då de nuvarande uppvärmningsmöjligheterna vid nämnda bostad icke synes vara tillfredsställande, bör enligt mitt förmenande i första hand denna fråga lösas under nästa budgetår. Den beräknade kostnaden härför, 8 500 kronor, kan jag godtaga. Någon höjning av posten till inventariers underhåll är jag icke beredd att tillstyrka. Inkomstposten hyres- och arrendemedel samt såld grässkörd m. m. synes i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag kunna upptagas med ett belopp, som med 4 000 kronor överstiger vad som beräknats för innevarande budgetår.

Den för budgetåret 1954/55 erforderliga medelsanvisningen till omkostnader vid statens hingstdepåer och stuteri skulle sålunda uppgå till $(370\,000 + 25\,000 + 3\,000 + 4\,000 + 8\,500 - 4\,000 =)$ 406 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hingstdepåer och stuteri: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 406 500 kronor.

[57] 3. Statens hingstdepåer och stuteri: Byggnadsarbeten.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	60 000	105 388	37 612
1953/54 (statsliggaren s. 782)	180 000		
1954/55 (förslag)	85 000		

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 245 000 kronor. Av beloppet avses 210 000 kronor för ombyggnad av tre bostadshus vid Flyinge och 35 000 kronor för utbyggnad av den elektriska anläggningen vid samma depå. Yrkandena framfördes även i styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1953/54 (se IX ht 1953 s. 107 och 108).

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att under denna punkt för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 180 000 kronor till uppförandet av en tvätt- och badanläggning vid Flyinge. De nu föreslagna arbetena, avseende ombyggnad vid samma depå av tre bostadshus samt av den elektriska anläggningen, vilka begärts de senaste åren, är otvivelaktigt även mycket angelägna. För deras utförande erfordras emellertid en medelsanvisning av icke mindre än 245 000 kronor. En investering av denna storleksordning är jag icke beredd att tillstyrka. För att emellertid bostadsförhållandena vid Flyinge i någon mån skall kunna förbättras, vill jag förorda ombyggnad av ett bostadshus till en beräknad kostnad av 85 000 kronor. Med de övriga ombyggnads- och utbyggnadsarbetena torde däremot få anstå. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hingstdepåer och stuteri: Byggnadsarbeten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor.

[58] 4. Hästavelns befrämjande.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	1 385 000	1 314 491	569 629
1953/54 (statsliggaren s. 782).	1 260 000		
1954/55 (förslag)	1 274 400		

Utöver det av 1953 års riksdag anvisade anslaget disponeras under innevarande budgetår för ändamålet ett belopp av 150 000 kronor av en vid utgången av budgetåret 1952/53 förefintlig reservation å anslaget. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 juli 1953 skall det sålunda disponibla beloppet, 1 410 000 kronor, fördelas å olika ändamål enligt följande sammanställning.

	kronor	kronor
1. Hästpremieringen		
a) årsarvoden till premieringsnämndsordförandena	10 500	
b) särskilda dagarvoden m. m.	71 900	
c) penningpris m. m.	355 600	438 000
2. Uppfödning- och andra premier		
a) varmblodiga avelsston	15 000	
b) varmblodiga hingstar	10 000	
c) remonter, varmblodiga ackordshästar och av remonteringsnämnd uttagna avelsston	160 000	
d) nordsvenska ackordshästar	15 000	200 000

	kronor	kronor
3. Särskilda bidrag för främjande av nordsvensk hästavel		
a) bidrag för framstående ston	2 000	
b) främjande av enskild hingsthållning	50 000	
c) kostnader för inköp och försäljning av avelsston genom hushållningssällskapens försorg	2 000	
d) betäckningsbidrag	8 000	
e) gemensamhetsbeten för unghästar	100 000	162 000
4. Understöd åt hästavelsföreningar m. m.		
a) svenska ridsportens centralförbund	80 000	
b) avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen	35 000	
c) de svenska lantliga ryttaföreningarnas centralförbund	35 000	
d) svenska travsportens centralförbund	80 000	
e) föreningen nordsvenska hästen	20 000	
f) riksföreningen för ridningens främjande, ridfrämjandet	85 000	
g) till Kungl. Maj:ts förfogande utöver a)—f)	100 000	435 000
5. Understöd åt hovvårdsföreningar och ambulerande hovslagare		125 000
6. Understödjande åtgärder i allmänhet å hästavelns område		50 000
	Summa kronor	1 410 000.

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 och 3/11 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 1 504 400 kronor. Styrelsen räknar emellertid härvid med att av reservationer å anslaget skall under nästa budgetår tagas i anspråk 120 000 kronor mot 150 000 kronor innevarande år. Förslaget innebär, att anslaget skall höjas med 244 400 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning	Minskn.
1. Hästpremieringen: penningpris m. m.		25 600
2. Uppfödnings- och andra premier: remonter, varmblodiga ackordshästar samt av remonteringsnämnden uttagna avelsston	160 000	
3. Understöd åt svenska ridsportens centralförbund	20 000	
4. Uppfödningspris för i offentliga kapplöpningar deltagande hästar	40 000	
5. Understöd åt svenska travsportens centralförbund	10 000	
6. Understödjande åtgärder i allmänhet å hästavelns område	10 000	
7. Minskad reservation	30 000	
	270 000	25 600
	+ 244 400	
8. Vidare hemställer lantbruksstyrelsen		
a) att uppfödningspremierna för nordsvenska ackords- och dragstamhästar skall höjas från 100 till 200 kronor,		
b) att rubriken till posten Främjande av enskild hingsthållning skall ändras till Bidrag till hingstföreningar.		

Motiv. 1. Förslaget under denna punkt betingas av den under de senaste åren minskade anslutningen till hästpremieringarna.

2. Uppfödningsspremierna för hästar av ifrågavarande kategorier fastställdes år 1947 till 200 kronor för varje häst. Styrelsen framhåller, att uppfödningsskostnaderna sedan dess stigit avsevärt, medan remontpriset varit i stort sett oförändrat. Nämnade förhållanden i förening med i främsta rummet hänsynen till landets ekonomiska och militära försvarsberedskap utgör enligt styrelsen skäl för att premierna skall höjas till 400 kronor.

3. Nedskärningen av innevarande budgetårs anslag till svenska ridsportens centralförbund från 100 000 till 80 000 kronor kommer att medföra antingen inskränkningar i tävlingsverksamheten eller minskade tävlingspriser. I båda fallen blir varmblodsuppfödarna lidande till följd av minskade försäljningsmöjligheter till privata hästägare och minskade uppfödarpriiser. Styrelsen betonar, att de svenska framgångarna i, bland annat, ryttartävlingarna vid de olympiska spelen i Helsingfors år 1952, vilka framgångar fäste internationell uppmärksamhet på svensk hästavel, kunde uppnås endast tack vare det välordnade tävlingsprogram, som åren dessförinnan genomförts under centralförbundets ledning.

4. Under budgetåren 1947/48—1952/53 har till jockeyklubben utgått ett årligt bidrag av 50 000 kronor, varav 40 000 kronor tagits i anspråk till uppfödningsspris för i kapplöpningar segrande hästar samt 10 000 kronor till bestridande av kostnader för det av klubben bedrivna stamboksarbetet och för klubbens administration. Enligt beslut av 1953 års riksdag har motsvarande bidrag slopats för budgetåret 1953/54. Bortfallet av uppfödningssprisen kan befaras medföra minskad uppfödning av fullblodshästar samt minskat deltagande i kapplöpningarna och därav föranledd nedgång i såväl statens som vederbörande tävlingsanordnares inkomster av totalisatorverksamheten. För att möjliggöra att dylika pris skall kunna utgå i fortsättningen föreslår styrelsen — med tillstyrkande av en skrivelse i ärendet av jockeyklubben — att ett belopp av 40 000 kronor skall ställas till styrelsens förfogande för uppfödningsspris. Jockeyklubben har nämligen förklarat sig icke göra anspråk på något statsbidrag för de med klubbens stamboksarbete och dess administration förenade kostnaderna.

5. Till motivering för detta yrkande framhålles, bland annat, att det belopp å 5 000 kronor av statsbidraget, som disponerats för understöd åt lokala travklubbar utan totalisator, under åtskilliga år varit otillräckligt. För år 1952 tilldelades av nämnda belopp 425 kronor till envar av åtta klubbar och 400 kronor till envar av fyra klubbar. Styrelsen framhåller, att ett sällskap knappast torde ha möjlighet att för ett belopp av denna storleksordning vintertid iordningställa en kapplöpningsbana jämte åskådarplatser. Sällskapens övriga omkostnader måste fördenskull finansieras med entré- och medlemsavgifter, vilket för varje år blir allt vanskeligare.

6. Posten torde icke på långt när vara tillfyllest för att i erforderlig omfattning tillgodose de bidragskrav, som förväntas under innevarande budgetår. Styrelsen utgår från att behoven av understöd med anlåtande av ifrå-

gavarande medel kommer att än kraftigare göra sig gällande under nästa budgetår.

8 a. Premierna anses böra höjas i samma proportion som under punkten 2 föreslagits beträffande de varmblodiga hästarna. Någon uppräkningsposten påkallas icke av förslaget.

8 b. Rubriken Främjande av enskild hingsthållning har i tolkningshänseende vållat viss osäkerhet. Den anses därför böra ändras till Bidrag till hingstföreningar.

Departementschefen.

Med hänsyn till de ökade krav, som enligt vad lantbruksstyrelsen anfört kan väntas komma att ställas på anslagsposten till understödjande åtgärder i allmänhet å hästavelns område för nästa budgetår, tillstyrker jag den föreslagna uppräkningsposten med 10 000 kronor. Å andra sidan bör såsom styrelsen föreslagit delposten till penningpris m. m. på grund av minskat medelsbehov sänkas med 25 600 kronor.

Vad härefter angår den föreslagna höjningen av bidragen till svenska ridsportens centralförbund och svenska travsportens centralförbund, torde jag få erinra om att riksdagen så sent som förra året tog ställning till storleken av dessa bidrag. Under hänvisning till 1950 års besparingsutredningsförslag minskades således på jordbruksutskottets hemställda bidraget till förstnämnda förbund med 20 000 kronor, medan bidraget till sistnämnda förbund i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppräknades med samma belopp. Under dessa förhållanden är jag icke beredd att nu tillstyrka de av styrelsen föreslagna uppräkningsarna av ifrågavarande bidrag. Styrelsen har vidare föreslagit, att ett belopp av 40 000 kronor skall ställas till dess förfogande för utdelande av uppfödningpris för i offentliga kapplöpningar deltagande hästar. Medel för detta ändamål har tidigare stått till jockeyklubbens förfogande. Genom beslut av förra årets riksdag indrogs emellertid statsbidraget till nämnda klubb. Med hänsyn till den ståndpunkt, riksdagen sålunda intagit till denna fråga, anser jag mig förhindrad att nu tillstyrka styrelsens förslag på denna punkt. Någon höjning av uppfödningssubventionerna är jag icke heller beredd att föreslå.

Den föreslagna ändringen av rubriken till posten främjande av enskild hingsthållning föranleder icke någon erinran från min sida. Nämnda post bör således i fortsättningen uppföras under rubriken bidrag till hingstföreningar.

Till hästavelns befrämjande torde sålunda för nästa budgetår böra beräknas $(1\,410\,000 + 10\,000 - 25\,600 =) 1\,394\,400$ kronor. Såsom lantbruksstyrelsen anfört synes emellertid 120 000 kronor av nämnda belopp böra täckas av den å anslaget förefintliga reservationen. Anslaget bör alltså uppföras med 1 274 400 kronor, eller med 14 400 kronor mer än för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Hästavelns befrämjande* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 274 400 kronor.

[59] 5. Nötboskapsavelsns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	367 500	366 963
1953/54 (statsliggaren s. 784)	367 500	
1954/55 (förslag)	367 500	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp för budgetåret 1954/55. Av beloppet avses 38 000 kronor för stambokföring och registrering av nötboskap, 261 000 kronor för tjurhållning vid mindre jordbruk, 17 500 kronor för bekämpande av ärftliga fel hos nötkreatur och 51 000 kronor för avkommeundersökning av tjurar.

Styrelsen anför vidare, att den övervägt möjligheterna att förenkla bland annat ansöknings- och redovisningsförfarandet beträffande vissa statsbidrag, som antingen användes av hushållningssällskapen för att stödja viss verksamhet inom ett sällskaps område eller förmedlas av sällskapen åt enskilda jordbrukare. Enligt det system, som för närvarande tillämpas, överlämnar sällskapen till styrelsen särskild ansökan om statsbidrag för ifrågasvarande ändamål för visst verksamhetsår samt likaledes särskild redogörelse över verksamheten i fråga under nästföregående år. Redogörelserna, som utformas enligt av styrelsen fastställt formulär, är i allmänhet rätt omfattande. Styrelsen föreslår den förenklingen, att ansökan om bidrag för visst år samt redogörelse för det nästföregående skall kunna avlämnas i en och samma handling samt att redogörelserna skall kunna göras mindre detaljerade. Härigenom kan avsevärt arbete sparas både inom styrelsen och sällskapen. Den uppsikt och kontroll, som styrelsen skall utöva på ifrågasvarande områden, kommer enligt styrelsens mening icke att bli lidande av en sådan förenkling.

Under förevarande punkt föreslår styrelsen i anslutning till det anförda, att 13 § kungörelsen den 13 oktober 1950 (nr 530) angående befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln skall ändras så, att ansökan om statsbidrag som avses i 5, 7 eller 12 §§ nämnda kungörelse, skall göras hos styrelsen före den 1 mars det kalenderår, för vilket bidraget avses skola utgå, eller vid samma tidpunkt som vederbörande sällskap enligt bestämmelserna i 11 § samma kungörelse är skyldigt att avgiva berättelse över den statsunderstödda tjurhållningsverksamheten inom sällskapets område under nästföregående år.

Departementschefen.

Lantbruksstyrelsens hemställan, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp, föranleder icke någon erinran från min sida. Likaså tillstyrker jag den föreslagna ändringen i kungörelsen den 13 oktober 1950 (nr 530) angående befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln. Vid bifall till sistnämnda förslag torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderlig författningsändring.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i all-*
mänhet av nötboskapsaveln för budgetåret 1954/55 anvisa ett
anslag av 367 500 kronor.

[60] 6. Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollförenings-
verksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	421 900	422 430
1953/54 (statsliggaren s. 784)	504 900	
1954/55 (förslag)	504 900	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall minskas med 80 300 kronor till 424 600 kronor. Minskningen utgör ett resultat av följande ändringar i gällande anslagsfördelning.

	1953/54	Ökning	Minskn.
1. Verksamhetens övervakning m. m.			
a) hushållningssällskapen	35 000		35 000
b) kontrollnämnden	66 800		60 800
c) sammanträde med överkontrollassistenter ..	2 500		2 500
2. Demonstrationsförsök	7 000	18 000	
		18 000	98 300
		— 80 300	

3. Lantbruksstyrelsen föreslår vidare vissa ändringar i kungörelsen den 2 juni 1950 (nr 501) angående statsbidrag till kontrollföreningsverksamheten m. m.

M o t i v. 1. Lantbruksstyrelsen påpekar, att styrelsen i sina anslagsäskanden beträffande hushållningssällskapens avlöningar liksom under de senaste åren föreslagit, att en husdjursinstruktörsbefattning skall inrättas hos varje sällskap. Härvid har styrelsen utgått från att instruktörernas huvudsakliga uppgift skall vara att biträda vederbörande husdjurskonsulent i dennes rådgivande verksamhet på utfodringens område. Då denna verksamhet nära sammanhänger med kontrollföreningsverksamheten, torde instruktörerna enligt styrelsen lämpligen kunna utnyttjas jämväl för handledning och tillsyn av kontrollassistenterna ävensom för andra arbetsuppgifter inom kontrollföreningsverksamheten. Emellertid anser styrelsen det icke vara lämpligt, att kontrollarbetets övervakning, som i vissa fall kan föranleda att rättsliga åtgärder vidtages mot vederbörande djurinnehavare eller dennes ombud, handhaves av sällskapens befattningshavare. Styrelsen föreslår därför, att denna uppgift anförtros åt kontrollnämnden och att nämnden härför utrustas med erforderligt antal överkontrollassistenter. Hur stort detta antal bör vara, kan styrelsen icke avgöra med säkerhet, förrän tillräcklig erfaren-

het vunnits av den föreslagna reformen. Tills vidare torde allenast tre dylika befattningshavare böra ställas till kontrollnämndens förfogande, vilket är det minsta antal som enligt styrelsens mening kan ifrågakomma. De bör placeras i 17 lönegraden, vilket motsvarar löneställningen för de av styrelsen föreslagna husdjursinstruktörerna. Det synes dock skäligt, att de beredes en mera tryggad anställning än nämndens nuvarande befattningshavare av motsvarande slag, vilka bland annat ej har någon pensionsrätt. Med hänsyn till verksamhetens syfte är det därför lämpligast, att befattningarna uppföres å styrelsens personalförteckning. Styrelsen har även i sitt förslag till anslagsäskanden under styrelsens avlöningsanslag förordat inrättandet av tre överkontrollassistentbefattningar i lönegrad Ce 17.

Vid bifall till styrelsens förslag behöver såvitt angår kontrollnämndens verksamhet medel anvisas endast till kostnaderna för nämndens allmänna verksamhet såsom sammanträden, arvode åt sekreterare, expenser m. m. Dessa utgifter kan på grund av ökade rese- och traktamentskostnader beräknas komma att stiga något. Vidare finner styrelsen med hänsyn till de ansvarsfulla arbetsuppgifter, som åvilar kontrollnämnden, skäligt att nämndens ledamöter erhåller ersättning enligt gällande bestämmelser rörande kommittéarvoden. Styrelsen erinrar i detta sammanhang om att ordförande och ledamot i svinkontrollnämnden åtnjuter dagarvode enligt kommittékungörelsen samt i förekommande fall resekostnads- och traktamentsersättning enligt klass I A allmänna resereglementet. Anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål torde böra beräknas till ett sammanlagt belopp av 6 000 kronor. Detta innebär en minskning under anslaget av $(66\,800 - 6\,000 =)$ 60 800 kronor. Vidare blir det genom inrättandet av husdjursinstruktörsbefattningar icke längre erforderligt att anvisa särskilda medel vare sig för övervakning av kontrollföreningsverksamheten genom hos sällskapen anställda överkontrollassistenter eller för bestridande av kostnaderna för sammanträde inför kontrollnämnden med samtliga överkontrollassistenter i landet. Den minskning av anslagsbehovet, som härigenom uppstår, beräknas uppgå till $(35\,000 + 2\,500 =)$ 37 500 kronor. Den sammanlagda utgiftsminskningen å anslaget uppgår således till $(60\,800 + 37\,500 =)$ 98 300 kronor.

Därest förslaget lämnas utan bifall, torde anslaget till verksamhetens övervakning genom kontrollnämnden med hänsyn till vad nyss anförts beträffande nämndens allmänna verksamhet böra höjas med 2 000 kronor till 68 800 kronor. Vidare torde i sådant fall medel böra beräknas dels för verksamhetens övervakning genom sällskapen med ett oförändrat belopp av 35 000 kronor, dels för sammanträde med överkontrollassistenterna med ett från 2 500 kronor till 3 000 kronor förhöjt belopp.

2. Lantbruksstyrelsen framhåller, att den rådgivnings- och upplysningsverksamhet på utfodringens område, som ordnas genom hushållningssällskapens försorg, är av utomordentligt stor betydelse för det ekonomiska utbytet av produktionen. Denna verksamhet bör därför enligt styrelsens mening i möjligaste mån intensifieras. Det nu framlagda förslaget om inrättandet

av särskilda husdjursinstruktörsbefattningar hos sällskapen utgör en grundläggande förutsättning härför. Den enskilde jordbrukaren är emellertid icke alltid beredd att utan vidare godtaga råd och upplysningar, som är baserade på vetenskapliga försök eller inom andra orter gjorda erfarenheter, utan kräver mera lokalt bundna bevis rörande de ekonomiska konsekvenserna av den förordade åtgärden. Det synes därför angeläget, att sällskapen får ökad möjlighet att lokalt ordna härför lämpliga demonstrationsförsök på husdjursskötselns område. Anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål beräknas till 25 000 kronor.

3. Lantbruksstyrelsen föreslår, att 2 § a) och b) kungörelsen den 2 juni 1950 (nr 501) angående statsbidrag till kontrollföreningsverksamheten m. m. skall ändras på så sätt, att statsbidrag för utlämnande av bidrag till kontrollförening må, där styrelsen på därom av hushållningssällskapet gjord framställning sådant medgiver, utgå utan hinder av att i nämnda paragraf under a) och b) omförmälda bestämmingar av mjölkens mängd och fetthalt m. m. verkställas mer än 12 gånger årligen. Till motivering för förslaget framhåller styrelsen, att många innehavare av större besättningar av ekonomiska skäl önskar en tätare kontroll än den i kungörelsen föreskrivna. I detta sammanhang anmäler styrelsen, att Malmöhus läns hushållningssällskap i skrivelse till styrelsen anmält, att vissa lokala kontrollföreningar inom sällskapets område vägrat ansluta sig till länets centrala kontrollförening, emedan föreningarna hyste den uppfattningen, att de i sådant fall skulle bli nödsakade att ändra kontrollperiodernas längd från 21 till 30 dagar, motsvarande 17 respektive 12 kontrolldygn per år. Styrelsen framhåller vidare, att av kungörelsen den 13 oktober 1950 (nr 530) angående befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln synes framgå, att i kungörelsen den 2 juni 1950 (nr 501) omförmäld A- och B-kontroll skall utgöra grund för den stambokföring och registrering av nötboskap, som avses i förstnämnda kungörelse. Den avkastning, som fordras för djurs införande i riksstambok över nötboskap, skall också enligt de regler, styrelsen godkänt för ändamålet, styrkas genom vid sådan kontroll framkomna resultat. I enlighet härmed skulle sådana kontrollresultat, vilka grundar sig på ett större eller mindre antal mjölk- och fettbestämningar för år än 12, icke kunna godtagas vid införande av djur i riksstambok över nötboskap. Slutligen framhålles, att det synes ofrånkomligt, att kontrollresultatens tillförlitlighet förbättras i samma mån som kontrolldagarnas antal ökas. En tätare kontroll kan i vissa fall även anses motiverad ur produktionsekonomisk synpunkt. Det synes därför angeläget att styrelsen, då särskilda skäl därtill föreligger, bemyndigas medge att bestämning av mjölkens mängd och fetthalt m. m. må utan hinder av bestämmelserna i kungörelsen den 2 juni 1950 (nr 501) verkställas mer än 12 gånger om året.

Vidare föreslår styrelsen, att i 8 § 3 mom. förenämnda kungörelse den 2 juni 1950 (nr 501) skall föreskrivas, att däri omförmäld berättelse skall ingivas till styrelsen före kalenderårets utgång eller vid samma tidpunkt, då ansökan om statsbidrag för nästföljande kalenderår, varom förmåles i 6 §

samma kungörelse, skall ingivas till styrelsen. Beträffande motiveringen för detta yrkande torde få hänvisas till vad styrelsen anfört i samband med sina anslagsäskanden under anslaget till Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln i fråga om där föreslagen författningsändring.

Departementschefen.

Såsom jag närmare kommer att anföra under hushållningssällskapens avlöningsanslag, är jag icke heller i år beredd att tillstyrka inrättandet av husdjursinstruktörsbefattningar hos sällskapen. Den centrala övervakningen av kontrollverksamheten torde sålunda böra fortgå i nuvarande form. Ej heller kan jag biträda förslaget om arvoden jämlikt kommittékungörelsen till kontrollnämndens ledamöter. Bidraget till verksamhetens övervakning m. m. bör därför utgå med oförändrat belopp. Jag anser mig icke heller kunna tillstyrka någon höjning av medelsanvisningen till demonstrationsförsök.

Lantbruksstyrelsen föreslår tillika vissa ändringar i kungörelsen den 2 juni 1950 (nr 501) angående statsbidrag till kontrollföreningsverksamheten m. m. Vad först angår förslaget att statsbidrag för utlämnande av bidrag till kontrollförening skall kunna utgå utan hinder av att bestämmningarna av mjölkens mängd och fetthalt verkställes mer än 12 gånger årligen, vill jag erinra om att riksdagens jordbruksutskott i sitt utlåtande nr 43 till 1952 års riksdag vid behandlingen av detta spörsmål särskilt framhöll vikten av att enhetlighet komme att råda beträffande antalet ordinarie kontrollbesök vid s. k. fullständig kontroll. Bland annat med anledning därav är jag icke beredd att tillstyrka detta förslag. Däremot vill jag tillstyrka den ändring i kungörelsen, vilken innebär, att berättelse över ifrågavarande verksamhet under nästföregående år skall ingivas till styrelsen före kalenderårets utgång eller vid samma tidpunkt, då ansökan om statsbidrag för nästföljande kalenderår skall ingivas. Därest sistnämnda förslag godtages, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderlig författningsändring.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 504 900 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 504 900 kronor.

[61] 7. Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	167 700	157 153
1953/54 (statsliggaren s. 784)	185 200	
1954/55 (förslag).....	185 200	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för budgetåret 1954/55 skall uppföras med 204 200 kronor. Med skrivelsen har styrelsen överlämnat framställningar från Svenska fåravelsföreningen och Sveriges fjäderfäavelsförening om statsbidrag med 17 000 respektive 70 000 kronor för sin verksamhet. Styrelsen har för främjande av svin-, får-, get-, fjäderfä- och kaninaveln beräknat respektive 90 500, 35 700, 2 000, 50 000 och 9 000 kronor. Vidare har styrelsen anmält, att den har för avsikt att senare framlägga förslag till ändrade grunder för de statliga åtgärderna till fåravelsns befrämjande i allmänhet. Förslaget torde enligt styrelsen icke komma att påverka anslagsbehovets storlek. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär beräkningen beträffande nyssnämnda ändamål en ökning av 19 000 kronor enligt följande sammanställning.

1. Svinavel	2 000
2. Fåravel	2 000
3. Fjäderfäavel	15 000

Summa kronor 19 000.

4. Styrelsen hemställer vidare,

a) att grunderna för de statliga åtgärderna till getavelsns främjande skall ändras i enlighet med ett vid styrelsens skrivelse fogat förslag till kungörelse;

b) att styrelsen skall bemyndigas att, i den mån medel står till förfogande för ändamålet, bevilja Sveriges fjäderfäavelsförening och Sveriges kaninavelsföreningars riksförbund bidrag av statsmedel med belopp och under villkor som styrelsen bestämmer; samt

c) att i 26 § kungörelsen den 23 oktober 1952 (nr 668) angående befrämjande i allmänhet av svinaveln skall föreskrivas, att ansökan om statsbidrag, som avses i 18, 19 eller 21 §§ nämnda kungörelse, skall göras hos styrelsen före den 1 mars det kalenderår, för vilket bidraget avses skola utgå, eller vid samma tidpunkt då vederbörande hushållningssällskap enligt 25 § samma kungörelse är skyldigt att avge berättelse över den statsunderstödda galthållningsverksamheten inom sällskapets område under nästföregående år.

M o t i v. 1. Lantbruksstyrelsen föreslår, att till ordförande och ledamot i svinstamkontrollnämnden utgående dagarvoden samt resekostnadsersättningar och traktamenten i fortsättningen skall bestridas från förevarande anslag. Nämnda arvoden och ersättningar har hittills belastat anslagspostererna till ersättningar till sakkunniga i lantbruksstyrelsens avlöningsstat, respektive reseersättningar i styrelsens omkostnadsstat. Arvodena och ersättningarna föreslås skola utgå enligt oförändrade grunder. Styrelsen har vid beräkningen av anslagsbehovet utgått från att antalet kontrollstationer icke kommer att utökas i sådan omfattning under nästa budgetår, att anslagsbehovet påverkas därav.

2. Højningen motiveras med ökade utgifter för Svenska fåravelsföreningen på grund av kostnadsstegringarna under senare år. Statsbidraget till denna förening föreslås därför skola höjas med 2 000 kronor till 17 000 kronor.

3. Bidraget till Sveriges fjäderfäavelsförening har från budgetåret 1951/52 till budgetåret 1953/54 höjts från 38 500 kronor till 50 000 kronor. Av föreningens framställning framgår emellertid, att denna höjning icke varit tillräcklig för att säkerställa föreningens ekonomi. Dess bokslut för innevarande budgetår beräknas komma att utvisa ett underskott å 6 000 kronor. Med hänsyn härtill och i betraktande av föreningens betydelsefulla verksamhet i och för sig har styrelsen intet att erinra mot en höjning av bidraget till det av föreningen begärda beloppet, 70 000 kronor. Styrelsen inskränker sig dock till att föreslå en höjning med 15 000 kronor till 65 000 kronor.

4 a. I kungörelsen den 23 maj 1930 (nr 187) angående statsbidrag till getavels främjande stadgas, att hushållningssällskap under vissa villkor kan erhålla bidrag till bildande och upprätthållande av getavelsstation samt till främjande av samfälld bockhållning eller utstationering av avelsbock. Styrelsen erinrar om att getskötsel numera i huvudsak endast förekommer inom vissa fjällbygder, företrädesvis i Jämtlands län, där getterna saknar möjlighet att åsladkomma större skadegörelse å skog genom bete. Inom dylika bygder kan det enligt styrelsens mening i många fall vara av allmänt intresse, att befolkningens utkomstmöjligheter förbättras genom ordnad getskötsel. Intresset för samfälld bockhållning och utstationering av avelsbock har emellertid efter hand helt upphört. Styrelsen föreslår därför, att statsbidrag i fortsättningen allenast må utgå till bildande och upprätthållande av getavelsstation. Vidare föreslås, att ansökan om statsbidrag i fortsättningen skall göras hos styrelsen, som också skall ha att utbetala bidraget. Förslaget upptager även bestämmelser om stambokföring av getter.

4 b. Genom särskilda kungörelser har lantbruksstyrelsen bemyndigats att bevilja bidrag till främjande av kontrollföreningsverksamhet, nötkreatursavel och svinavel samt till viss del fåravel. Såsom framgår av punkten 4 a har styrelsen även hemställt om enahanda bemyndigande såvitt gäller getaveln. Enligt styrelsens mening synes det icke föreligga några speciella skäl för att övriga bidrag till husdjursskötselns främjande skall beviljas i annan ordning.

4 c. Beträffande motiveringen till detta förslag hänvisas till vad styrelsen anfört i samband med sina anslagsäskanden under anslaget till Nötboskapsavels befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln rörande där föreslagen författningsändring.

Departementschefen.

Då jag icke kan tillstyrka lantbruksstyrelsens äskanden under förevarande punkt, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 185 200 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fördela anslagsmedlen å de olika ändamålen.

De av styrelsen föreslagna författningsändringarna anser jag mig kunna biträda. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid bifall till dessa förslag utfärda de författningsbestämmelser, som därvid blir erforderliga.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse åtgärder på husdjursavelsns område m. m.*
för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 185 200 kronor.

F. Veterinärväsendet m. m.

[62] 1. Veterinärstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	500 000	564 798
1953/54 (statsliggaren s. 785)	568 500	
1954/55 (förslag)	583 300	

Y r k a n d e n. *Veterinärstyrelsen* (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 14 800 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. 1 amanuens i Ce 21	13 164
2. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång	1 608
	14 772.

M o t i v. 1. Veterinärstyrelsen framhåller, att ett starkt behov föreligger av att förstärka arbetskraften på administrativa byråns kamerala avdelning samt på hygienbyrån. Till närmare utveckling härav anföres, att på förstnämnda avdelning tiden från det räkningar inkommer och tills de likvideras påtagligt vuxit under senare år. Det har sålunda tydligt visat sig, att den tjänsteman som handhar granskningen av inkommande räkningar — en revisor i Ce 25 — trots övertidsarbete i stor utsträckning icke kan medhinna granskningsarbetet i fortsättningen. Ändå har styrelsen redan från och med år 1950 sett sig nödsakad att anlita tillfällig hjälp med ifrågasvarande arbete. Trots att sådan hjälp därefter måst tillgripas i ökad omfattning, har det icke lyckats att åstadkomma önskvärd snabbhet i utbetalningarna. Följden härav har blivit, att styrelsen ideligen får mottaga klagomål från djurägare, veterinärer och andra ersättningsberättigade.

Vad angår hygienbyrån har arbetet därstädes likaledes vuxit successivt. Särskilt gäller det det rena byråarbetet. Detta har medfört, att såväl byråchefen som den ende ytterligare tjänstemannen å byrån med högre utbildning — en byråveterinär — blivit alltmera fjättrade vid arbetsrummet med utredningsarbete och uppsättning av koncept till förfång för en annan viktig gren av byråns arbetsområde, nämligen inspektionen över köttkontrollen ute i landet. Från byråchefen och i viss mån även från byråveterinären bör därför avlastas arbetet med att uppsätta koncept i huvuddelen av byråns ärenden ävensom de enklare förberedande åtgärderna vid ärendenas behandling.

För att visa sin vilja till sträng återhållsamhet i fråga om personalutvidgningar begränsar sig emellertid styrelsen nu till att begära medel för att försöksvis anställa en ung, helst tingsmeriterad jurist med viss kameral erfarenhet, som skulle biträda såväl med revisionsarbetet på den kamerala

avdelningen som med uppsättning av koncept m. m. å hygienbyrån. Om en sådan arbetskraft skall kunna förvärvas, bör en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång inrättas. Då emellertid tingsmeritering förutsättes, räknar styrelsen med att tjänsten redan från början skall placeras i Ce 21.

2. Ökningen är av automatisk karaktär.

Yttrande. Med hänsyn till vad veterinärstyrelsen anfört gör *statskontoret* icke någon erinran mot att medel anvisas för att anställa en amanuens i reglerad befordringsgång.

Departementschefen.

Av den föregående redogörelsen torde enligt min mening klart framgå, att en förstärkning av personalen på administrativa byråns kamerala avdelning och på hygienbyrån är starkt av behovet påkallad. I likhet med statskontoret har jag därför icke något att invända mot att ett belopp av 13 200 kronor anvisas till avlöning åt en amanuens i reglerad befordringsgång med de arbetsuppgifter, som förut angivits. Såsom veterinärstyrelsen föreslagit bör ifrågavarande anslag vidare ökas med 1 600 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar och reglerad befordringsgång. Anslaget bör följaktligen höjas med sammanlagt 14 800 kronor för nästa budgetår.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 195 200 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 196 100 (+ 9 800) kronor;

rörligt tillägg 189 000 (+ 5 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(195\,200 + 3\,000 + 196\,100 + 189\,000 =) 583\,300 (+ 14\,800)$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	195 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	196 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	189 000

Summa kronor 583 300;

b) till *Veterinärstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 583 300 kronor.

[63] 2. Veterinärstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	65 900	67 619
1953/54 (statsliggaren s. 785)	73 200	
1954/55 (förslag)	75 200	

Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 400 kronor. Ökningen hänför sig helt till den för reseersättningar avsedda anslagsposten, vilken för innevarande budgetår är uppförd med 12 600 kronor. Såsom skäl för yrkandet anföres, att det med hänsyn till styrelsens funktioner i fråga om övervakning av köttkontrollen, inspektion inom veterinärstaten samt utforskande av uppkomsten av smittfarliga sjukdomar bland husdjuren m. m. är nödvändigt, att styrelsen icke på grund av medelsbrist skall behöva se sig förhindrad att företaga resor, vilka bedömes såsom angelägna. Styrelsen erinrar vidare om att Kungl. Maj:t den 24 april 1953 medgav, att den för budgetåret 1952/53 uppförda anslagsposten för ändamålet fick överskridas med 1 800 kronor. Posten var då upptagen till 12 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande den 21 september 1953) anser, att uppräkningsposten till reseersättningar bör begränsas till 400 kronor. Med hänsyn till belastningen under sistförflutna budgetår — 3 267 kronor — bör vidare posten till sjukvård m. m. höjas med 800 till 3 000 kronor. Enligt statskontorets mening bör därjämte den under inkomsttiteln särskilda uppbördsmedel upptagna posten till inkomster av försålda publikationer å 100 kronor kunna ökas till 1 000 kronor, när enligt uppgift nämnda inkomster, även om de uteblev under budgetåret 1951/52, dock under budgetåren 1950/51 och 1952/53 uppgick till 741 respektive 1 429 kronor. Slutligen uttalar statskontoret att, då medelsåtgången under posten till publikationstryck endast var 3 123 kronor under budgetåret 1952/53, en sänkning av denna post i och för sig kunde vara motiverad. Eftersom posten nyligen höjts, anses dock en nedräkning icke nu böra ifrågasättas.

Departementschefen.

Vad först angår posten till reseersättningar vill jag erinra om att denna uppräknades med 600 kronor för innevarande budgetår. Med hänsyn härtill anser jag mig nu icke kunna förorda större höjning av posten än som motsvarar det överskridande, som enligt vad förut anförts visat sig erforderligt under sistförflutna budgetår. Posten bör alltså ökas till 13 800 kronor eller med 1 200 kronor. Såsom statskontoret anför bör vidare posten till sjukvård m. m. på grund av belastningen höjas med 800 kronor till 3 000 kronor. Däremot finner jag i motsats till nämnda ämbetsverk en höjning av posten inkomster av försålda publikationer icke tillräddig. Enligt vad jag inhämtat berodde nämligen den för 1952/53 angivna inkomstsiffrans storlek på att då redovisades inkomsterna såväl för sagda budgetår som för 1951/52. Häri ligger således även förklaringen till att inga inkomster

upptagits för sistnämnda budgetår. Då man torde böra räkna med att en dylik förskjutning i inkomstredovisningen kan komma att ske jämväl framdeles, synes en uppräknig av förevarande post ej böra ifrågasättas. Ifrågasatt post bör följaktligen uppföras med oförändrat belopp av 100 kronor. Vad statskontoret anfört i fråga om posten till publikationstryck föranleder slutligen icke någon erinran från min sida. Den bör sålunda även för nästa budgetår uppföras med 8 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, skulle veterinärstyrelsens omkostnadsanslag behöva uppföras med $(73\,200 + 1\,200 + 800 =) 75\,200 (+ 2\,000)$ kronor för budgetåret 1954/55. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för styrelsen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 75 200 kronor.

[64] 3. Veterinärhögskolan: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 890 000	2 230 671
1953/54 (statsliggaren s. 786)	2 254 000	
1954/55 (förslag)	2 296 000	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 170 000 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	Ökning
1. Lärar- och biträdespersonal å de vetenskapliga avdelningarna.	
a) 1 laborator i Ca 34 vid avdelningen för födoämneshygien	24 408
b) 3 assistenter, därav 1 förste assistent i Ce 27 vid medicinska avdelningen för idisslare samt 2 assistenter i Ce 25 vid avdelningarna för födoämneshygien samt obstetrik och gynekologi	51 204
c) 1 förste amanuens vid röntgenavdelningen	6 000
d) 2 laboratoriebiträden i Ce 11 vid avdelningen för födoämneshygien och patologisk-anatomiska avdelningen	17 304
e) 1 institutionsvaktmästare i Ca 12 vid avdelningen för farmakologi	9 000
f) Personlig professur i Co 14 för läraren i hovsjukdomar samt hovbeslags- och anspannslära (nu Ca 34)	4 020
g) 1 lärare i artificiell insemination i Ce 34 i st. för Cg 29	4 260
h) 1 första laboratoriebiträde i Ce 15 i st. för 1 laboratoriebiträde i Ce 13 vid patologisk-anatomiska avdelningen	744
i) 2 röntgensköterskor i Ce 13 i st. för 2 röntgenbiträden i Ce 11 ..	1 392
2. Bibliotekspersonal.	
a) 1 bibliotekarie i Ca 31 i st. för Ce 27	3 708
b) 1 biblioteksassistent i Ce 15 på heltid i st. för halvtid	5 046

	Ökning
3. Gemensam administrations- och förvaltningspersonal.	
a) 1 expeditionsvakt i Ce 10	8 280
b) 1 eldare i Ce 10	8 280
c) ordinariesättning av tjänsterna såsom intendent i Ce 29 samt såsom kansliskrivare och kassör, båda i Ce 15.....	—
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t....	5 000
5. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång.....	8 000
6. Vikariatsersättningar m. m.....	13 354
Summa kronor 170 000.	

M o t i v. I en allmän motivering framhåller högskolestyrelsen bland annat, att det ur rent saklig synpunkt skulle åligga styrelsen att ånyo framföra samtliga tidigare framförda men ännu ej bifallna yrkanden, helst som styrelsen alltjämt är övertygad om deras berättigande. Genom att nya ekonomiska krav måste ställas blir emellertid en avvägning mellan dessa och de från tidigare år kvarstående äskandena nödvändig. Statsmakternas godkännande av tjänsteförteckningskommitténs arbetsresultat medför vidare, att styrelsen måste i stort sett avstå från att stödja framförda förslag till utbildning eller lönegradsuppflyttning av vissa tjänster. Slutligen måste hänsyn tagas till det statsfinansiella läget. På grund av nu angivna förhållanden anser sig styrelsen tvungen att även denna gång iakttaga största möjliga återhållsamhet och endast framföra sådana anslagsäskanden, som enligt dess mening är oeftergivliga för högskolans verksamhet eller i övrigt mest av behovet påkallade. Detta innebär dock icke, att styrelsen uppgivit sin ståndpunkt i fråga om de önskemål, som av nyss angivna skäl nu icke upprepas.

Beträffande styrelsens motivering för de olika förslagen må nämnas följande.

1 a. Detta förslag gjordes första gången i anslagsäskandena för budgetåret 1951/52 och har sedan återkommit varje år. Styrelsen framhåller, att ifrågavarande avdelning vid sin tillkomst av vetenskaplig personal endast erhöll — förutom en professor och avdelningsföreståndare — en assistent och en amanuens. Denna personaluppsättning visade sig redan från början alldeles otillräcklig. Allvarliga brister föreligger sålunda i fråga om avdelningens organisation, framför allt såvitt angår dess möjligheter att tillgodose de efter det senaste världskriget alltmer ökade kraven på intensifierad forskning och undervisning på födoämneshygienens område. Sedan flera år tillbaka framstår det därför som en tvingande nödvändighet att söka fördela undervisningsbördan på avdelningen och samtidigt öka möjligheterna till såväl vetenskaplig forskning som praktisk undervisning i ämnet. Med hänsyn härtill samt mot bakgrunden av den under 1953 utbrutna paratyfusedpidemien och därmed sammanhängande problem anser styrelsen det alldeles oförsvärligt att låta det anstå med att förstärka avdelningens vetenskapliga personal. Enligt styrelsens mening är därför den begärda la-

boratorstjänsten den för hela högskolan mest angelägna personalförstärkningen, och önskemålet härom måste betraktas såsom ett oavvisligt krav.

1 b. 1946 års högskoleutredning föreslog nio nya assistentbefattningar vid högskolan. Endast sju av dessa inrättades emellertid vid upprustningen av högskolan. Detta innebar, att avdelningen för obstetrik och gynekologi samt medicinska avdelningen för idisslare gick miste om den av högskoleutredningen ifrågasatta förstärkningen av de vetenskapliga hjälpkrafterna. Styrelsen har därför redan i tidigare anslagsäskanden gjort framställning om ifrågavarande båda tjänster men utan framgång. Med hänsyn till den förut omförmälda paratyfusepidemien under år 1953 och till vad därvid förekommit, föreligger alldeles särskilt starka skäl för att inrätta ytterligare en assistenttjänst vid avdelningen för födoämneshygien. Slutligen framhåller styrelsen, att den för medicinska avdelningen för idisslare avsedda tjänsten bör göras till förste assistenttjänst, eftersom denna avdelning icke har någon assistent alls.

1 c. Den vetenskapligt utbildade personalen vid röntgenavdelningen utgöres blott av en laborator, som tillika är avdelningsföreståndare. Omfattningen av den kliniska verksamheten ävensom undervisningen och forskningen vid avdelningen torde emellertid kräva, att någon i röntgenologi utbildad hjälpkraft ställes till laboratorns förfogande för att utföra vissa rutinarbeten och för att vid förfall och under semester tjänstgöra såsom vikarie.

1 d. För att patologisk-anatomiska avdelningen skall kunna medhinna alla obduktioner och histologiska undersökningar behövs ytterligare ett laboratoriebiträde utöver de tre som nu finns. Beträffande den för avdelningen för födoämneshygien avsedda tjänsten åberopas, att denna avdelnings personalresurser är synnerligen begränsade. De båda föreslagna tjänsterna, vilka begärts flera gånger tidigare, senast i anslagsäskandena för inrevarande budgetår, anses tills vidare böra placeras i lönegrad Ce 11.

1 e. Denna tjänst föreslogs redan av 1946 års högskoleutredning och har därefter begärts vid upprepade tillfällen av högskolestyrelsen. Behovet av tjänsten har i synnerlig grad accentuerats genom tillkomsten av avdelningens nya institutionsbyggnad. Denna har nämligen tagits i bruk i full utsträckning från och med läsåret 1952/53, vilket innebär att där bedrives en omfattande forsknings- och undervisningsverksamhet med en myckenhet försöksdjur. Under de senaste två åren har därför med styrelsens tillstånd en vaktmästare i Cg 10 varit anställd vid avdelningen. Medel härtill kommer emellertid sannolikt icke vidare att stå till styrelsens förfogande. Med hänsyn härtill hemställer styrelsen enträget, att en tjänst såsom institutionsvaktmästare i Ca 12 skall inrättas vid ifrågavarande avdelning från och med nästa budgetår.

1 f. Läraren i hovsjukdomar samt hovbeslags- och anspansslära var tidigare placerad två lönegrader högre än högskolans laboratorer men är efter den lönereglering, som genomfördes från och med den 1 juli 1952, jämställd med sistnämnda tjänstemän. Ifrågavarande lärare erhöi sålun-

da icke motsvarande löneförbättring som övriga högre akademiska lärare. I anledning därav yrkade styrelsen i förra årets anslagsäskanden, att lärartjänsten skulle placeras i Ca 37. Yrkandet upptogs dock icke i statsverkspropositionen. Däremot föreslogs motionsvis (I: 325 och II: 425), att innehavaren av tjänsten, professorn E. Åkerblom, skulle erhålla samma löneställning som övriga avdelningsföreståndare vid högskolan. Motionerna vann visserligen ej riksdagens bifall, men jordbruksutskottet (JoU 1953: 1) uttalade bland annat, att tjänstens placering syntes vara något låg.

Styrelsen förklarar, att det är angeläget att frågan prövas ånyo. Skulle det befinnas, att lönetekniska skäl hindrar tjänstens placering i Ca 37, är styrelsen beredd att med hänsyn till Åkerbloms utomordentliga skicklighet och stora vetenskapliga meriter föreslå, att för denne inrättas en personlig professur i Co 14 vid högskolan. Härvid framhålles särskilt, att tillsättningsförfarandet för ifrågavarande lärartjänst är detsamma som för högskolans ordinarie professorer, att Åkerblom sedan år 1946 äger säte och stämma i högskolans lärarkollegium i likhet med ordinarie professor, att undervisningen till såväl kvalitet som kvantitet är fullt jämförbar med den, som meddelas vid övriga avdelningar med ordinarie professor som föreståndare, samt att den vetenskapliga forskningen vid avdelningen städse bedrivits och allttjämt bedrivs med stor intensitet och synnerligt intresse.

1 g. Från och med anslagsäskandena för budgetåret 1947/48 har styrelsen anhallit, att denna tjänst skall placeras i samma lönegrad som laboratorerna och överföras å extra ordinarie stat. Ånyo framhålles, att varaktigt behov av tjänsten föreligger samt att det är angeläget att kunna till den samma för längre tid knyta en person som — i likhet med den nuvarande innehavaren — besitter omfattande vetenskaplig utbildning samt stor praktisk erfarenhet från inseminationsverksamhet.

1 h. Av högskolans tekniska biträdespersonal, inalles 23 befattningshavare, var intill den 1 januari 1953 allenast ett biträde, nämligen vid patologisk-anatomiska avdelningen, placerat i Ce 11 med tjänstebenämningen preparator. Övriga 22 biträden var hänfödda till 8—10 lönegraderna. Från och med nämnda dag ändrades preparatorstjänstens benämning till laboratoriebiträde, varjämte densamma jämte tio andra laboratoriebiträdestjänster placerades i Ce 13. Av dessa elva tjänster har sedermera från och med den 1 juli 1953 tre omändrats till tjänster såsom första laboratoriebiträde i Ce 15, dock icke den förutvarande preparatorstjänsten vid patologisk-anatomiska avdelningen. Med hänsyn till kvalifikationerna hos den person, som sedan cirka 10 år innehar tjänsten, ävensom till de därmed förenade arbetsuppgifterna anser styrelsen denna placering icke kunna anses såsom en riktig avvägning utan sannolikt bero på något förbiseende. Till befattningen hör nämligen — förutom egen laboratorieverksamhet — skyldighet att vara arbetsledare för avdelningens övriga två laboratoriebiträden. Vidare fordras, att vederbörande behärskar engelska och tyska språken samt är kunnig i maskinskrivning. Med hänsyn till det anförda och då den nuvarande innehavaren av tjänsten är synnerligen väl meriterad, föreslår

styrelsen att tjänsten skall omändras till en första laboratoriebiträdestjänst i Ce 15.

1 i. Vid högskolans röntgenavdelning utgöres personalen av, förutom laboratorn-föreståndaren, allenast två biträden. De göromål, vilka dessa har att ombesörja, är exempelvis vid Karolinska sjukhuset och Radiumhemmet uppdelade mellan röntgensköterskor — auringen översköterskor i 14 eller assistentsköterskor i 12 lönegraden — samt röntgenbiträden i 11 lönegraden. Förevarande två biträden, vilka sedan den 1 juli 1949 var placerade i Ce 10, uppflyttades i anslutning till tjänsteförteckningskommitténs förhandlingsresultat från och med den 1 januari 1953 till Ce 11. Denna låga placering kan enligt styrelsens mening näppeligen förklaras av annat än ett förbiseende i fråga om de med tjänsterna förenade kvalificerade arbetsuppgifterna. I detta sammanhang framhålles vidare, att medicinalstyrelsen efter särskild prövning medgivit ifrågavarande biträden förlängd årssemester med intill 60 dagar, eftersom de är sysselsatta i radiologiskt arbete. Styrelsen anser därför rättelse oundgänglig och föreslår, att nu berörda tjänster omändras till tjänster såsom röntgensköterska i Ce 13.

2 a. Med hänsyn bland annat till att den nuvarande bibliotekarien avlagt filosofie licentiatexamen samt förvärvat omfattande såväl teoretisk som praktisk biblioteksutbildning, har hittills särskilda kompetenskrav icke uppställts för ifrågavarande tjänst. I anslutning till tjänsteförteckningskommitténs förhandlingsresultat uppflyttades tjänsten från och med den 1 januari 1953 från Ce 26 till Ce 27. Nästan samtliga övriga chefsbibliotekarietjänster är emellertid placerade i högre lönegrad och dessutom ordinarie. Så t. ex. har förste bibliotekarietjänsten vid lantbrukshögskolan hänförs till Ca 31. Såväl arbetsuppgifter som kompetenskrav för veterinärhögskolans bibliotekarietjänst torde emellertid vara desamma som för nyssnämnda motsvarande tjänst vid lantbrukshögskolan. På grund av vad sålunda anförts och under hänvisning till att statsutskottet i sitt utlåtande 1952: 230 uttalat, att formella kompetenskrav icke borde överbetonas vid prövningen av löneställningen för i huvudsak likartade tjänster, anser styrelsen att nu ifrågavarande tjänst bör uppflyttas till 31 lönegraden. Då varaktigt behov av densamma föreligger, bör den vidare överföras till ordinarie stat.

2 b. Vid högskolans bibliotek finns, förutom bibliotekarien, ett kansli-bitråde i Ce 11 och en biblioteksassistent i Ce 15, den senare med halvtidstjänstgöring. Bibliotekarien har hemställt om vissa förstärkningar av denna personal. För sin del finner även högskolestyrelsen en förstärkning av bibliotekets arbetskraft vara nödvändig samt erinrar därvid om att 1947 års löneutredning avseende vissa biblioteksbiträden på sin tid förordat, att två biblioteksassistenttjänster skulle inrättas där. Styrelsen anser sig dock för närvarande böra begränsa sig till att föreslå, att den befintliga biblioteksassistenttjänsten ändras till heltidstjänst.

3 a. Trots den omfattande upprusningen av högskolans vetenskapliga avdelningar finns vid den ekonomiska avdelningen fortfarande endast en förste expeditionsvakt. Detta måste anses som ett uppenbart missförhållan-

de, särskilt med hänsyn till dennes mångahanda åligganden av såväl mera kvalificerad som rutinmässig art. Rutingsromålen antal har för övrigt i samband med högskolans upprustning vuxit i sådan omfattning, att styrelsen — i den mån medelstillgången så medgivit — under de senaste åren ansett sig nödsakad att under terminerna anställa en extra expeditivsvakt. Styrelsen anser sig därför böra upprepa sitt förra året gjorda yrkande, att en tjänst såsom expeditivsvakt i Ce 10 skall inrättas vid den ekonomiska avdelningen.

3 b. Detta yrkande framfördes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår och motiveras med att de senare årens upprustning av högskolans vetenskapliga avdelningar medfört en avsevärd ökning av antalet elektriska motorer samt övrig teknisk apparatur för värme, vatten och belysning även som ökad elektrisk strömförbrukning och bränslekonsumtion. I likhet med byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning finner högskolestyrelsen det därför numera nödvändigt, att av den nuvarande maskinpersonalen en reparatör helt lösgöres från eldningen för att tjänstgöra såsom biträde åt maskinmästaren. För att detta skall bli möjligt erfordras emellertid, att ytterligare en eldartjänst i Ce 10 inrättas.

3 c. Till stöd för detta förslag anföres, att stadigvarande behov av tjänsterna föreligger. Vidare framhålls, att de nuvarande innehavarna av desamma har ett betydande antal tjänstår samt att motsvarande tjänster vid universiteten och de flesta andra högre utbildningsanstalterna är ordinarie. Samtliga tjänster hör till den ekonomiska avdelningen.

4. Ifrågavarande anslagspost är för innevarande budgetår uppförd med 98 400 kronor. Genom beslut den 22 maj 1953 har emellertid föreskrivits, att från posten skall utgå arvoden och ersättningar å tillhoppa 103 400 kronor. Då någon ändring härutinnan icke ifrågasattes för nästa budgetår, bör enligt styrelsen posten höjas till sistnämnda belopp.

5. Ökningen är av automatisk karaktär.

6. Någon särskild motivering för detta yrkande lämnas icke.

Departementschefen.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör icke andra lönegradsuppflyttningar vidtagas beträffande högskolans personal än att de båda tjänsterna såsom lärare i artificiell insemination och såsom bibliotekarie bör placeras i lönegrad Cg 31 respektive Ce 29 samt de två röntgenbiträdestjänsterna i lönegrad Ce 13. Kostnaderna härför kan beräknas till 5 100 kronor. Med anledning av vad nämnde departementschef i berörda sammanhang jämväl uttalat bör vidare högskolans rektor i stället för det nuvarande arvodet å 2 004 kronor erhålla dels ett befattningsarvode å 1 200 kronor, dels ett representationsbidrag å samma belopp. Sagda bidrag bör uppföras under en ny anslagspost i avlöningsstaten, benämnd särskilda löneförmåner till viss tjänsteman.

Vad härefter angår de begärda personalförstärkningarna delar jag hög-

skolestyrelsens uppfattning, att laboratorstjänsten vid avdelningen för födoämneshygien bör sättas i främsta rummet. Det torde sålunda stå utom all fråga, att den vetenskapligt utbildade personalen på denna avdelning är otillräcklig. Olägenheterna härav framstår särskilt klart i belysning av den under förra året inträffade paratyfusepidemien, eftersom möjligheterna att bekämpa och förebygga dylika farsoter uppenbarligen i hög grad är beroende av forsknings- och upplysningsverksamheten på födoämneshygienens område. Trots att man i nuvarande läge bör iakttaga stor försiktighet med att inrätta nya tjänster, anser jag mig därför böra tillstyrka, att personalen å förevarande avdelning från och med nästa budgetår skall utökas med en laborator. Mot högskolestyrelsens förslag, att den nya tjänsten skall placeras å ordinarie stat och hänföras till 34 lönegraden, har jag intet att erinra. För ändamålet bör alltså äskas ett belopp av 24 400 kronor. Vad jag nyss anförde beträffande inrättandet av nya tjänster föranleder emellertid å andra sidan, att jag anser mig förhindrad att nu föreslå några ytterligare personalförstärkningar vid högskolan.

I likhet med högskolestyrelsen finner jag det skäligt, att intendenttjänsten och en kansliskrivartjänst överföres å ordinarie stat. Däremot torde det ännu böra anstå någon tid med att ordinariesätta bibliotekarie- och kassörs-tjänsterna. Ej heller kan jag för närvarande tillstyrka, att tjänsten såsom lärare i artificiell insemination skall placeras på extra ordinarie stat.

Förslagen att arvodesposten skall höjas med 5 000 kronor och att för beräknade löneklassförändringar skall upptagas 8 000 kronor ger mig icke anledning till erinran. Såsom framgår av det föregående bör emellertid förstnämnda post samtidigt minskas med 800 kronor. Till vikariatsersättningar m. m. bör enligt min mening ej beräknas mer än ytterligare 1 000 kronor. Slutligen bör i anslutning till den allmänna löneregleringen under senare år en justering beträffande anslagsberäkningen ske på så sätt, att å ena sidan ordinarieposten minskas med 13 900 kronor och å andra sidan icke-ordinarieposten ökas med 12 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat bör veterinärhögskolans avlöningsanslag höjas med 42 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 744 200 (+ 25 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 102 600 (+ 4 200) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 718 000 (— 1 600) kronor;

särskilda löneförmåner till viss tjänsteman 1 200 (ny post) kronor;

rörligt tillägg 730 000 (+ 13 000) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med $(744\,200 + 102\,600 + 718\,000 + 1\,200 + 730\,000 =) 2\,296\,000 (+ 42\,000)$ kronor.

Å personalförteckningen bör dels antalet laboratorstjänster i lönegrad Ca 34 ökas med en till 35, dels intendenttjänsten överföras till ordinarie stat, dels bibliotekarietjänsten uppflyttas till lönegrad Ce 29 och dels uppföras en kansliskrivartjänst i lönegrad Ca 15.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för veterinärhögskolan, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	744 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	102 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	718 000
4. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman	1 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	730 000

Summa kronor 2 296 000;

c) till *Veterinärhögskolan: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 296 000 kronor.

[65] 4. Veterinärhögskolan: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	224 000	242 317
1953/54 (statsliggaren s. 789)	237 000	
1954/55 (förslag)	256 000	

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 19 000 kronor. Av detta belopp belöper 10 000 kronor på delposten till bränsle, lyse och vatten samt återstående 9 000 kronor på delposten till övriga expenser. I förra fallet beror ökningen på att bränsleförbrukningen kommer att stiga på grund av tillkomsten av den nya kårhusbyggnaden, i det senare på beräknad ökning av städningskostnaderna i samma byggnad ävensom i den likaledes nya institutionsbyggnaden för avdelningen för födoämneshygien.

Beträffande staten för högskolans rörelse räknar styrelsen med oförändrat överskott av 70 600 kronor.

Departementschefen.

Högskolestyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår föranleder icke någon erinran från min sida. Anslaget bör alltså höjas med 19 000 kronor till 256 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för högskolan

ävensom stat för dess rörelse. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 256 000 kronor.

[66] 5. Veterinärhögskolan: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1952/53	215 000	205 100	40 500
1953/54 (statsliggarens.789)	225 000		
1954/55 (förslag)	225 000		

Av reservationen var cirka 28 000 kronor i realiteten disponerade vid budgetårets utgång. Reservationen i övrigt å omkring 12 500 kronor beräknas bli förbrukad under innevarande budgetår.

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 75 000 kronor. Därvid framhålles, att lärarkollegiet förordat en uppräknings med 115 000 kronor, fördelade på ett antal närmare angivna ändamål. I nuvarande ovissa läge anser emellertid styrelsen det icke möjligt att göra en avvägning mellan de olika anspråkens angelägenhetsgrad. Å andra sidan har erfarenheten visat, att nuvarande anslagsposter under anslaget på grund av inträffade prishöjningar i flera fall sedan länge varit alldeles otillräckliga för att tillgodose även synnerligen måttliga anspråk i fråga om såväl forskning som undervisning. Styrelsen har därför stannat för att föreslå en generell höjning av anslaget till 300 000 kronor eller till samma belopp som föreslogs i anslagsäskandena för innevarande budgetår. Styrelsen anholder tillika att sedermera, efter hörande av lärarkollegiet, få inkomma med förslag till fördelning av den nu begärda ökningen mellan olika institutioner och ändamål.

Departementschefen.

Någon höjning av förevarande anslag anser jag mig icke kunna förorda. Det bör sålunda uppföras med oförändrat belopp av 225 000 kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att sedermera bestämma anslagets fördelning på olika institutioner och ändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

[67] 6. Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	12 000	12 087
1953/54 (statsliggaren s. 790)	17 000	
1954/55 (förslag)	17 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget är 12 000 kronor avsedda för årliga löpande utgifter samt återstående 5 000 kronor för kompletterande inköp.

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 3 000 kronor. Till stöd härför anföres, att allttjämt avsevärda luckor finns i bibliotekets vetenskapliga litteraturbestånd samt att nödvändiga inköp hindras av den starka kostnadsökningen beträffande såväl böcker som bokbindning. Vidare åberopas att de anslag, vilka anvisats till lantbruks- och skogshögskolorna för årliga löpande utgifter av förevarande art, utgår med avsevärt högre belopp än veterinärhögskolans anslag för ändamålet, eller med 47 000 respektive 18 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt min mening bör någon ändring icke vidtagas beträffande ifrågasvarande anslag för nästa budgetår. Anslaget bör sålunda uppföras med oförändrat belopp av 17 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 17 000 kronor.

[68] 7. Veterinärhögskolan: Stipendier.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	33 400	28 412
1953/54 (statsliggaren s. 790)	36 400	
1954/55 (förslag)	36 400	

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 36 400 kronor.

I detta sammanhang torde jag även få erinra om det under lantbrukshögskolans stipendieanslag redovisade förslaget från *Sveriges förenade studentkårer* angående ökade anslag till stipendier m. m. Såsom framgår av vad där anfördes, berör detta förslag jämväl veterinärhögskolan.

Departementschefen.

Såsom jag anfört vid behandlingen av lantbrukshögskolans stipendieanslag torde studentkårernas omförmälda förslag icke böra föranleda någon åtgärd.

Anslaget torde därför i enlighet med vad högskolestyrelsen anfört böra uppföras med oförändrat belopp av 36 400 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Veterinärhögskolan: Stipendier för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 36 400 kronor.

[69] 8. Veterinärhögskolan: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	6 000	7 682
1953/54 (statsliggaren s. 790)	6 000	
1954/55 (förslag)	6 000	

I enlighet med förslag av *styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 20/8 1953) torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 6 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Veterinärhögskolan: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 kronor.

[70] 9. Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	160 000	303 827	176 543
1953/54 (statsliggaren s. 791)	170 000		
1954/55 (förslag)	170 000		

Av reservationen var ett belopp av omkring 145 000 kronor i realiteten disponerat vid budgetårets utgång. Återstående cirka 31 500 kronor väntas komma att förbrukas under innevarande budgetår.

Yrkanden. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett till 432 397 kronor förhöjt belopp. Fördelningen av det begärda anslaget framgår av följande sammanställning.

1.	Avd. för farmakologi:	utrustning.....	63 724
2.	» » fysiologi:	inredning.....	8 934
		utrustning.....	45 000
3.	» » födoämneshygien:	inredning.....	53 670
		utrustning.....	137 100
4.	Restbelopp för telefonväxel.....		15 500
5.	Skeletteringslokal.....		8 000
6.	Avd. för anatomi och histologi:	utrustning.....	4 800
7.	Röntgenavd.: utrustning.....		6 000

dan storleksordning är i nuvarande läge icke möjlig. En kraftig nedskärning av styrelsens anspråk blir därför nödvändig. För min del anser jag mig böra föreslå, att för inredning och utrustning vid högskolan skall för nästa budgetår anvisas ett lika stort anslag som för innevarande budgetår, eller 170 000 kronor. Av anslaget bör i första hand bestridas de merkostnader, vilka enligt vad förut angivits uppstått för högskolans nya telefonväxel samt för viss inredning och utrustning av en skeletteringsbyggnad. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att fördela anslaget på olika ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 170 000 kronor.

[71] 10. Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	134 200	164 362
1953/54 (statsliggaren s. 791)	161 000	
1954/55 (förslag)	161 800	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 22 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. 1 klinikchef i Ca 37 i st. för Ce 34.....	2 292
2. 1 försöksledare i Ca 37 i st. för Ce 34.....	2 292
3. 2 förste assistenter i Ce 27 i st. för 2 assistenter i Ce 25.....	3 624
4. 1 kontorsbiträde i Ce 8 i st. för deltidsanställt biträde.....	4 436
5. 1 gårdskar i Ce 10.....	7 632
6. Vikariatsersättningar m. m.....	1 462
7. Löneklassuppflyttningar.....	762
Summa kronor 22 500.	

M o t i v. 1 och 2. Ifrågavarande tjänstemän var tidigare placerade mitt emellan professorer respektive laboratorer och prosektorer vid veterinärhögskolan. Efter de numera genomförda löneregleringarna har emellertid denna relation åsidosatts, i det att klinikchefen och försöksledaren hänförs till samma lönegrad som nämnda laboratorer och prosektorer, eller 34 lönegraden, medan professorerna placerats betydligt högre, eller i Co 14. Härvid är tillika att observera, att omförmälda laboratorer alla är ordinarie ävensom att sådan laborator, som är föreståndare för självständig avdelning, numera kan tillerkännas särskilt arvode.

Enligt högskolestyrelsen innebär den löneställning, som sålunda fastställts för klinikchefen och försöksledaren, ett uppenbart missgynnande av dessa. Lönesättningen motsvarar näppeligen de krav i fråga om kompetens

och skicklighet, som måste ställas på dem, samtidigt som den fullständigt bortser från deras synnerligen krävande och ansvarsfulla administrativa och ekonomiska uppgifter. De har nämligen att ensamma bära ansvaret för och leda inrättningens verksamhet samt är därför i ännu högre grad än laboratorerna och prosektorerna vid veterinärhögskolan tvingade att arbeta självständigt och på eget initiativ. Arten och omfattningen av deras åligganden motiverar fördenskull till fullo, att de allt fortfarande bör inneha en löneställning mellan professor och laborator. Därtill kommer, att svårigheter torde uppstå att vid inrättningen kunna behålla de nuvarande tjänstinnehavarna, vilka på ett utomordentligt sätt fullgör sina arbetsuppgifter.

Med hänsyn till det anförda anser sig styrelsen skyldig att påkalla förnyad prövning av klinikchefens och försöksledarens löneställning. För sin del föreslår styrelsen, att tjänsterna skall placeras i 37 lönegraden. Då stadigvarande behov av tjänsterna föreligger, bör dessa vidare överföras å ordinarie stat. Härför talar även det förhållandet, att det därigenom blir möjligt att återbesätta distriktsveterinärtjänsten i Sollebrunns distrikt. Det är nämligen innehavaren av sistnämnda tjänst, som för närvarande och sedan mer än två år uppehåller försöksledartjänsten på förordnande.

3. Liksom veterinärhögskolans och statens veterinärmedicinska anstalts assistenter var veterinärinrättningens båda assistenter förut placerade i Ce 24. Vid den kategoriklyvning av assistentpersonalen, som i anslutning till tjänsteförteckningskommitténs förhandlingsresultat numera genomförts, hänfördes emellertid inrättningens assistenter till Ce 25, medan högskolans och anstaltens assistenter uppdelades i förste assistenter i Ce 27 samt assistenter i Ce 25. Styrelsen anför nu, att enligt dess mening arbetsuppgifterna för inrättningens assistenter fullt motsvarar dem, som åvilar nyssnämnda förste assistenter. Med hänsyn härtill samt under framhållande av att nu gällande lönesättning på förhand gör inrättningen underlägsen vid konkurrensen om kvalificerad arbetskraft, anser sig styrelsen nödsakad att påkalla rättelse härutinnan samt föreslå, att förevarande båda assistenttjänster skall omändras till förste assistenttjänster i Ce 27.

4. I anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal ingår ett belopp å 2 500 kronor för ett deltidsanställt kameralt biträde. Vid inrättningen föreligger emellertid ett mycket starkt behov av biträdespersonal för kontorsgöromål. Enligt styrelsens uppfattning bör ett kontorsbiträde i Ce 8 kunna fullgöra även de bokförings- och redovisningsgöromål, vilka nu ankommer på det kamerala biträdet, ävensom biträda platschefen vid skriv- och expeditionsgöromål m. m. Styrelsen hemställer därför om inrättande av en dylik biträdestjänst.

5. Vid inrättningens smedja är numera anställd endast en hovslagare i 11 lönegraden. Dennes hela arbetstid åtgår för att fullgöra hovslagarverksamheten vid smedjan ävensom smidesverksamheten för inrättningens eget behov. Det är därför icke möjligt att — såsom förutsattes i prop. 1949: 90 — belasta hovslagaren med skötseln av inrättningens värmecentral och omfattande ytterområden. Uttalanden i sådan riktning har gjorts även av bygg-

nadsstyrelsen och stadsträdgårdsmästaren i Skara. Då behovet av en gårds-karl vid inrättningen sålunda är synnerligen trängande, hemställer styrelsen enträget, att medel skall anvisas för inrättande av en dylik tjänst i Ce 10. Det må slutligen nämnas, att ifrågavarande förslag framställdes även i anslagsäskandena för budgetåren 1952/53 och 1953/54.

6. Någon särskild motivering lämnas icke för detta yrkande.

7. Ökningen är av automatisk karaktär.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör någon ändring av lönegrads-placeringen för klinikchefen, försöksledaren och de båda assistenterna icke nu ifrågakomma. Däremot anser jag tiden nu vara inne för att överföra förstnämnda båda tjänstemän å ordinarie stat. De av högskolestyrelsen begärda personalförstärkningarna kan jag icke tillstyrka. Slutligen anser jag, att någon ökning av medelsanvisningen till vikariatsersättningar icke behövs.

Ifrågavarande anslag bör följaktligen endast höjas med i runt tal 800 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 30 400 (ny post) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 400 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 76 700 (— 29 900) kronor;

rörligt tillägg 53 300 (+ 300) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med $(30\,400 + 1\,400 + 76\,700 + 53\,300 =)$ 161 800 (+ 800) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för veterinärinrättningen i Skara, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för veterinärinrättningen i Skara, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	30 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .	76 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 300

Summa kronor 161 800;

c) till *Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 161 800 kronor.

[72] 11. Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	25 100	9 632
1953/54 (statsliggaren s. 792)	33 700	
1954/55 (förslag)	30 300	

Yrkanden. Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 33 100 kronor, vilket innebär en minskning med 600 kronor. De av styrelsen föreslagna ändringarna framgår av följande sammanställning.

	1953/54	Ökning	Minsk.
1. Övriga expenser	14 600	1 900	
2. Underhåll av byggnader, vägar m. m.	6 000	2 500	
3. Överskott å inrättningens rörelse	5 000		1 400
4. Diverse inkomster	3 900		3 600
		4 400	5 000
		— 600	

Motiv. 1. Ökningen beror på att platschefen numera erhållit särskild expedition i den restaurerade huvudbyggnaden. Härigenom har ytterligare städningsområden tillkommit.

2. Beloppet avses för underhåll av park- och gårdsområden, vägar och staket samt gaturenhållning och snöskottning. Till stöd för yrkandet anföres, att ifrågavarande post ej räcker till för nu nämnda utgifter. Enbart normalt underhåll av inrättningens byggnader drager nämligen en kostnad lika stor som det belopp, varmed posten nu är uppförd, eller 6 000 kronor.

3. Överskottet å inrättningens rörelse beräknas komma att öka med 1 400 kronor under nästa budgetår.

4. På grund av ökad hyresavkastning från inrättningens huvudbyggnad anses posten kunna upptagas till ett 3 600 kronor högre belopp.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad högskolestyrelsen anfört synes en viss ökning av medelsanvisningen till övriga expenser samt underhåll av byggnader, vägar m. m. vara motiverad. Det torde emellertid vara tillräckligt, om dessa poster höjes med 600 respektive 1 000 kronor till 15 200 respektive 7 000 kronor. Såsom styrelsen föreslagit torde emellertid å andra sidan anslaget kunna minskas med tillhopa 5 000 kronor på grund av ökade inkomster vid inrättningen. Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslaget för nästa budgetår uppföras med $(33\,700 + 600 + 1\,000 - 5\,000 =)$ 30 300 kronor, vilket innebär en minskning med 3 400 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl.

Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för inrättningen ävensom ny stat för dess rörelse.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 30 300 kronor.

[73] 12. Veterinärinrättningen i Skara: Inredning och utrustning.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 793).....	12 000
1954/55 (förslag)	10 000

Yrkanden. Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 20/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 13 500 kronor enligt följande beräkning.

1. Inredning av huvudbyggnaden	10 500
2. Utrustning till försöksavdelningen	3 000

Summa kronor 13 500

Motiv. 1. Styrelsen erinrar om att den i anslagsäskandena för innevarande budgetår begärde 20 000 kronor för inredning av den restaurerade huvudbyggnaden. Endast 5 700 kronor anvisades emellertid (IX ht 1953, s. 143). Sistnämnda belopp har disponerats för delvis inredning av platschefens expedition samt för inredning av ett gästrum. Nu äskade belopp avses för slutlig inredning av nämnda expedition samt för inredning av en samlings-, föredrags- och sammanträdeslokal.

2. Av förevarande belopp beräknas 1 900 kronor för nödvändigt utbyte av en analysvåg, 300 kronor för anskaffande av s. k. perstorpsplattor till avdelningens laboratoriebord samt återstående 800 kronor för uppsättande av förrådshyllor och anordnande av förmalningsrum.

Departementschefen.

Mot de av högskolestyrelsen framförda förslagen synes i och för sig icke vara något att erinra. Det torde emellertid enligt min mening vara möjligt att begränsa kostnaderna något. Jag föreslår därför, att för de olika ändamålen skall anvisas tillhopa 10 000 kronor. Anslaget bör sålunda uppföras med nämnda belopp. Det torde få ankomma på veterinärinrättningens nämnd att närmare besluta om anslagets fördelning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärinrättningen i Skara: Inredning och utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[74] 13. Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 398 000	1 661 120
1953/54 (statsliggaren s. 793)	1 686 500	
1954/55 (förslag)	1 722 000	

Yrkanden. Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt (skr. 26/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 198 400 kronor till 1 884 900 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
<i>Löneregleringar.</i>	
1. 3 avdelningsföreståndare i Ca 37 i st. för Ca 33	9 313
2. 6 laboratorer i Ca 34 i st. för Ca 31	14 747
3. 3 laboratorer i Ce 34 i st. för Ce 31	7 373
4. 3 föreståndararvoden å 1 008	3 024
5. 2 laboratorer i Ce 34 och 2 d:o i Ce 31 i st. för 4 konsulenter i Ce 29	12 380
6. 8 laboratoriebiträden i Ce 13 i st. för 6 d:o i Ce 11 och 2 tekniska biträden i Ce 8	9 054
7. 18 laboratoriebiträden i Ce 11 i st. för 18 tekniska biträden i Ce 8	22 952
8. 13 laboratoriebiträden i Cg 9 i st. för Cf 4—Ce 8	15 375

Personalförstärkningar.

9. 1 laborator i Ce 34	24 689
10. 1 konsulent i Ce 29	20 364
11. 1 laboratorieassistent i Ce 17	10 995
12. 1 eldare i Ce 10	8 131

Vikariatsersättningar m. m.

13. Icke-ordinarieposten	40 000
Summa kronor 198 400	

Motiv. 1—4. I en allmän motivering till förslagen under dessa punkter anför anstaltsstyrelsen, att den lönesättning, som på grundval av tjänsteförteckningskommitténs förhandlingsresultat fastställdes för ifrågavarande tjänstemän, ur anstaltens synpunkt måste anses så ogynnsam, att styrelsen icke tvekar att ånyo draga frågan inför statsmakternas prövning. Att — såsom skedde — placera avdelningsföreståndarna en och laboratorerna tre lönegrader lägre än undervisningslaboratorerna vid universitet och högskolor, innebär en orättvis nedvärdering av de förras kompetens och arbetsuppgifter samt ansvar mot den jordbrukande befolkningen. På den vetenskapliga kompetensen och det praktiska kunnandet hos avdelningsföreståndarna och laboratorerna beror nämligen i första hand fullgörandet av anstaltens betydelsefulla verksamhet. Dem åvilar sålunda ansvaret för att uppträdande husdjursjukdomar snabbt diagnostiseras och meddelas den

sjukdomsbekämpande myndigheten samt för att verksamma medel mot dessa finns tillgängliga för dem, som är sysselsatta i det praktiska veterinärarbetet.

En del av det nu åsyftade arbetet kan väl sägas ha karaktär av rutin. Å andra sidan är det en rutin, som bygger på ständigt fortgående vetenskapliga framsteg, vunna genom forskning. Även om denna forskning på grund av anstaltens organisation och ålagda arbetsuppgifter måste avgränsas till vissa områden av veterinärmedicinen och i form av s. k. målforskning huvudsakligen inriktas på för djuruppfödningen ekonomiskt viktiga problem, så erfordras för lösandet av hithörande spörsmål en vetenskaplig forskningsverksamhet, som i kvalitativt avseende icke på något sätt skiljer sig från den som bedrivs vid universitet och högskolor. Det bör även beaktas, att anstaltens vetenskapligt utbildade befattningshavare i icke obetydlig omfattning kommit att anlitas för demonstrationer och föreläsningar för de studerande vid veterinärhögskolan ävensom vid kurser, som anordnas inom det civila eller militära veterinärväsendet. Vid bedömandet av lönefrågan bör vederbörlig hänsyn även tagas till denna vetenskapliga undervisningsverksamhet.

Beträffande styrelsens motivering i övrigt för de olika förslagen må anföras följande.

I fråga om de tre avdelningsföreståndarna erinrar styrelsen om att dessa tidigare varit placerade två lönegrader under professorerna vid veterinärhögskolan samt om att styrelsen förut i olika sammanhang hemställt, att de måtte i lönehänseende likställas med professor. Styrelsen vidhåller det principiellt riktiga häri men anser sig i nuvarande läge böra inskränka sig till att yrka, att avdelningsföreståndartjänsternas relativa löneläge gentemot högskoleprofessorerna bibehålles oförändrat. I anslutning härtill föreslås, att tjänsterna skall uppflyttas till 37 lönegraden eller samma lönegrad som — enligt vad styrelsen erfarit — styrelsen för veterinärhögskolan beslutat föreslå i sina anslagsäskanden för nästa budgetår i fråga om avdelningsföreståndarna vid veterinärrättningen i Skara. Av stor betydelse i detta sammanhang är enligt anstaltsstyrelsens mening även, att statens sakrevision i utredning den 15 juni 1953 rörande statens bakteriologiska laboratorium föreslagit, att avdelningsföreståndartjänsterna i Ca 33 vid sagda laboratorium skall omändras till tjänster såsom professor och avdelningsföreståndare i Co 14.

Vad härefter angår de nio laboratorerna framhåller styrelsen, att vid veterinärhögskolan laborator med självständig avdelning åtnjuter ett särskilt föreståndararvode. Denna omständighet ävensom vad nyss i övrigt anförts anser styrelsen utgöra övertygande skäl för att de tre av anstaltens laboratorer, vilka leder självständiga avdelningar, nämligen laboratorerna å kemiska laboratoriet, parasitologiska laboratoriet samt konsulentavdelningen, icke endast placeras i 34 lönegraden utan även erhåller ett föreståndararvode å samma belopp, som utgår till laborator med självständig avdelning vid veterinärhögskolan, eller 1 008 kronor för år. Vad som förut

framhållits rörande de vetenskapligt utbildade tjänstemännens kompetens, arbetsuppgifter och ansvar finner styrelsen vidare innefatta bärande motiv för en uppflyttning av jämväl de övriga sex laboratorerna till 34 lönegraden.

5. Enligt anstaltens instruktion gäller samma kompetensfordringar för anstaltens laboratorer och konsulenter. Ursprungligen var de också placerade i samma lönegrad. Att konsulenterna sedermera kommit att bli placerade i lägre lönegrad än laboratorerna torde bland annat ha berott på att vissa av konsulenttjänsterna förmodats skola huvudsakligen få karaktär av övergångstjänster. Utvecklingen har emellertid blivit en annan. De under årens lopp alltmera hopade och krävande arbetsuppgifter, som anförtrots åt konsulentavdelningen, har nödvändiggjort, att envar av konsulenterna måst specialisera sig på ett visst djurslags sjukdomar. Erfarenheten har bekräftat ändamålsenligheten av denna utveckling. Konsulentavdelningen får sålunda numera betraktas som en oundgänglig förbindelse-länk mellan anstalten, å ena sidan, samt de praktiserande veterinärerna och djurägarna, å andra sidan. Om avdelningens allmänt erkända och gagnarika verksamhet icke skall spolieras måste man emellertid sträva efter att konsulenterna varaktigt knytas till anstalten. Med hänsyn härtill bör dessa i lönehänseende jämnställas med laboratorerna och alltså placeras i 34 lönegraden. Dock bör placering i denna lönegrad icke ske med mindre vederbörande tjänstgjort som konsulent i minst fem år och i övrigt förvärvat erforderlig vetenskaplig kompetens. Dessförinnan bör de placeras i 31 lönegraden. Vid bifall till detta förslag skulle i stället för hittillsvarande fyra konsulenttjänster behöva inrättas två laboratorstjänster i lönegrad Ce 34 och två sådana tjänster i lönegrad Ce 31.

6—8. Styrelsen erinrar inledningsvis om att laboratoriebiträdesgruppen liksom övriga personalkategorier vid anstalten varit föremål för granskning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Resultatet av denna granskning blev emellertid endast, att fyra biträden uppflyttades från Ca 11 till Ca 13 och tre från Ce 10 till Ce 11. Enligt vad som uppgivits skulle dessa ändringar grunda sig på en förhandlingsöverenskommelse. Om så är fallet har emellertid denna icke träffats med de personalorganisationer, till vilka det övervägande antalet laboratoriebiträden och motsvarande biträden i statens tjänst är anslutna, nämligen Svenska laboratrisföreningen och Svenska preparatrisföreningen, utan med annan tjänstemannaorganisation, som icke kan anses representativ för de båda nämnda organisationerna. Styrelsen förklarar nu att, oavsett huru därmed må förhålla sig, statsmakternas beslut i fråga om löneställningen för anstaltens laboratoriebiträden satt dessa och därmed även anstalten i en i förhållande till jämbördiga vetenskapliga institutioner så ogynnsam för att icke säga diskriminerande ställning, att styrelsen icke anser sig kunna underlåta att framföra bestämda krav på en ändring härutinnan. I anslutning härtill upplyser styrelsen att det förslag till förbättrad löneställning för laboratoriebiträdena över lag, som styrelsen här framlagt, föregåtts av förhandlingar med Svenska laboratris- och pre-

paratrisföreningarnas samorganisation. Därvid har fullständig överensstämmelse mellan anstaltsledningens och berörda personalorganisations uppfattning i förevarande ämne visat sig föreligga.

Av vad styrelsen härefter anfört till stöd för de under ifrågavarande punkter gjorda särskilda yrkandena må återgivas följande.

Inom anstaltens fem vetenskapliga fackavdelningar är verksamheten för närvarande uppdelad på tolv arbetsområden med speciella arbetsuppgifter. Vid anstaltens omorganisation avsågs, att inom varje sådant arbetsområde skulle finnas ett i 11 lönegraden placerat, väl kvalificerat laboratoriebiträde. Anstalten förfogar nu över tio sådana tjänster, varav fyra — såsom nyss angivits — nyligen uppflyttats till 13 lönegraden. Å två senare tillkomna arbetsområden handhas likvärdiga arbetsuppgifter av laboratoriebiträden i 8 lönegraden. Att inom samma institution lika kvalificerade och ansvarsfulla arbetsuppgifter avlönas så olika måste ur rättvisesynpunkt betraktas som olyckligt. De nu rådande förhållandena har även medfört, att anstalten på sista tiden för vissa lägre avlönade tjänster icke kunnat förvärva för arbetsuppgifternas fullgörande kvalificerad personal. Detta kan givetvis komma att i hög grad äventyra säkerheten i anstaltens verksamhet. För att undanröja nu nämnda missförhållanden erfordras enligt styrelsens mening i första hand, att sex tjänster i Ce 11 och två i Ce 8 uppflyttas till 13 lönegraden. Vid bifall härtill kommer anstalten att disponera tolv laboratoriebiträdestjänster i 13 lönegraden, därav fyra ordinarie och åtta extraordinarie.

Därjämte måste en markerad löneförbättring åvägabringas jämväl i fråga om åtskilliga biträdestjänster å de skilda avdelningarna och laboratorierna. Innehavarna av nu åsyftade tjänster är i regel placerade i 8 lönegraden och har tjänstebenämningen tekniskt biträde. De har emellertid samma skol- och elevutbildning som anstaltens laboratoriebiträden och fullgör arbete, fullt likvärdigt med det, som ankommer på laboratoriebiträde vid andra jämförbara institutioner. Antalet tekniska biträden med sådana kvalifikationer uppgår till 18. Styrelsen anser därför, att dessa både med hänsyn till arten av arbetsuppgifterna och till önskvärdheten av att kunna kvarhålla dem i anstaltens tjänst bör göras till laboratoriebiträden i 11 lönegraden. Inberäknat de tre laboratoriebiträden i Ce 10, vilka enligt vad förut anförts uppflyttats till Ce 11, skulle vid bifall härtill antalet biträden i sistnämnda lönegrad alltså stiga till 21.

Utöver de tekniska biträden, vilka hittills behandlats, finns vid anstalten ytterligare omkring 15 dylika biträden. Dessa är i regel de yngsta inom laboratoriebiträdeskarriären. De har i regel genomgått flickskola eller erhållit likvärdig skolutbildning och har dessutom fullgjort minst 6—9 månaders elevpraktik vid anstalten, innan de blivit antagna som tekniska biträden. Sedan flera år tillämpas för de tekniska biträdena en reglerad befordringsgång, som nära ansluter sig till gällande befordringsgång för kontorsbiträden. Ett tekniskt biträde placeras sålunda omedelbart efter elevtiden i Cf 4, uppflyttas till Cf 6 efter ett år, om elevtiden varit sex månader, men redan efter nio månader, om elevutbildningen varat nio månader, samt uppnår efter ytterligare ett år Ce 8. Enligt styrelsens mening är emellertid denna befordringsgång i jämförelse med motsvarande förhållanden vid exempelvis statens bakteriologiska laboratorium synnerligen oförmånlig. Där må nämligen elev, som anställes efter nio månaders oavlönad elevtid, omedelbart placeras i Cg 9. Då en samordning snarast möjligt bör åvägabringas beträffande befordringsgången vid anstalten och sagda laboratorium, anser sig

styrelsen böra föreslå, att hittillsvarande befordringsgång vid anstalten skall slopas samt att 13 tjänster i Cg 9, avsedda för laboratoriebiträden som anställas efter nio månaders elevutbildning, skall inrättas vid anstalten. I anslutning härtill föreslår styrelsen slutligen, att den nuvarande tjänstebenämningen tekniskt biträde helt skall utgå samt att ifrågavarande befattningshavare redan från och med första anställningen skall benämnas laboratoriebiträde.

9. Detta förslag har framförts vid flera tidigare tillfällen, senast i anslagsaskandena för innevarande budgetår. Beträffande motiveringen för förslaget torde få hänvisas till IX ht 1953, s. 145—146.

10. Anstaltsstyrelsen anför, att veterinärstyrelsen för samordnande av och tillsyn över åtgärderna mot juverinflammationer hos nötkreaturen behöver tillgång till en veterinär med ingående kännedom om nämnda sjukdomskomplex samt dess förebyggande och behandling. Att för ändamålet inrätta en byråveterinärtjänst i veterinärstyrelsen har emellertid befunnits mindre lämpligt. En sålunda placerad tjänsteman torde nämligen icke få tillräckliga möjligheter att genom egna försök och direkt arbete med problemet följa utvecklingen på detta ännu långt ifrån utforskade område samt bibehålla och fördjupa sina kunskaper i ämnet. De båda styrelserna har därför enat sig om att föreslå, att å anstaltens konsulentavdelning skall placeras en lämplig veterinär, som dels genom egna fält- och laboratorieförsök och dels genom studier av det pågående arbetet vid hushållningssällskapens veterinäravdelningar samt hos praktiserande veterinärer skall få tillfälle att förvärva ytterligare erfarenhet och kunskap. I anslutning till det anförda upptar styrelsen här en konsulenttjänst i Ce 29. Det förutsättes slutligen, att innehavaren av tjänsten skall bedriva sitt arbete i nära kontakt med veterinärstyrelsen.

11. Vid bakteriologiska avdelningen tjänstgör för närvarande 15 laboratoriebiträden och tekniska biträden. Av dessa innehar fem tjänst i 13 eller 11 lönegraden, medan de övriga tillhör lönegraderna 4—8. Det till avdelningen hörande förste laboratoriebiträdet har nämligen måst överflyttas till anstaltens serologiska avdelning i samband med överförandet av tuberkulintillverkningen till sistnämnda avdelning. Bakteriologiska avdelningens tre underlaboratorier har alltså icke tillgång till något laboratoriebiträde med de högsta kvalifikationerna. Särskilt inom det till avdelningen hörande virologiska laboratoriet har emellertid de förekommande tekniska uppgifterna genom forskningens utveckling blivit så komplicerade, att deras fullgörande fordrar en synnerligen väl kvalificerad och pålitlig personal. Med hänsyn härtill anser styrelsen, att för ifrågavarande avdelning behöver tillskapas en högre biträdestjänst. Innehavaren av denna tjänst bör även kunna anförtros en viss ledning av de tekniska uppgifterna å andra laboratorier och bör därför vara väl insatt i samtliga på avdelningens olika laboratorier förekommande arbetsuppgifter. Härigenom skulle vederbörande samtidigt bli lämpad att handha och i viss mån även ansvara för den praktiska delen av elevutbildningen vid anstalten, vilken utbildning med nuvarande belastning

icke kan på tillfredsställande sätt medhinnas av den vetenskapligt utbildade personalen. Denna utbildning, som årligen omfattar 10—15 elever, är nödvändig för att rekrytera laboratoriebiträdesbefattningarna såväl vid anstalten som vid andra likartade laboratorier inom landet. På grund av de höga kvalifikationer, som sålunda måste fordras av ifrågavarande befattningshavare, anser styrelsen, att för ändamålet bör inrättas en tjänst såsom laboratorieassistent i Ce 17, placerad vid bakteriologiska avdelningen.

12. Till och med budgetåret 1950/51 fanns bland maskinpersonalen vid anstalten en reparatör och tre eldare. På grund av det ökade behovet av reparations- och underhållsarbeten beslöts emellertid vid 1951 års riksdag, att en tjänst såsom eldare i Ca 9 skulle utbytas mot en tjänst såsom reparatör i Ca 11. För ång- och värmeanläggningens drift inklusive skötsel av destruktionsugn behövs dock fortfarande tre eldare. Styrelsen förklarar sig därför nödsakad att förnya sin i anslagsäskandena för budgetåren 1952/53 och 1953/54 gjorda hemställan, att maskinpersonalen vid anstalten skall förstärkas med en eldare i Ce 10.

13. Till stöd för detta yrkande anför styrelsen, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal blivit så knappt tilltagen för innevarande budgetår, att erforderliga kostnader för avlöning av vikarier och tillfällig arbetshjälp, löneklassuppflyttningar, övertidsersättningar samt vakthållning m. m. icke torde kunna hållas inom ramen för det tillgängliga anslagsbeloppet. För nämnda ändamål bör emellertid stå till förfogande åtminstone samma belopp som tidigare.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör några uppflyttningar i lönegrad av anstaltens personal icke nu ifrågakomma. Vad angår laboratoriebiträdena och de tekniska biträdena vill jag emellertid samtidigt erinra om att nämnde departementschef i berörda sammanhang tillika uttalat, att skäl finnes för en översyn av lönegradsplaceringen för dylik personal.

I annat sammanhang denna dag (punkt 85) föreslår jag en betydande ökning av medelsanvisningen till åtgärder för bekämpande av de smittsamma juverinflammationerna hos kor i avsikt att denna verksamhet skall sättas i gång på allvar. Uppenbarligen är det därvid av stor vikt, att bekämpningsåtgärderna samordnas och att tillsyn över verksamheten utövas från fackmyndigheternas sida. Med hänsyn härtill tillstyrker jag anstaltsstyrelsens i samråd med veterinärstyrelsen gjorda förslag, att vid anstalten skall inrättas en konsulenttjänst, vars innehavare bland annat skall ha nyss angivna arbetsuppgifter. I likhet med övriga konsulenttjänster vid anstalten bör den nya tjänsten hänföras till 29 lönegraden. Den bör emellertid tills vidare placeras å extra stat. Kostnaderna för tjänstens inrättande kan beräknas till 20 500 kronor. Övriga personalförstärkningar kan jag däremot icke tillstyrka.

Vad slutligen angår anstaltsstyrelsens framställning om ökad medelsanvisning till vikariatsersättningar m. m. anser jag mig kunna tillmötesgå densamma endast i så måtto att jag föreslår, att för ändamålet skall beräknas ytterligare 15 000 kronor.

Vid bifall till vad jag förordat i det föregående bör förevarande anslag ökas med sammanlagt 35 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 406 000 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 800 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 718 200 (+ 24 500) kronor; rörligt tillägg 593 000 (+ 11 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(406\,000 + 4\,800 + 718\,200 + 593\,000 =) 1\,722\,000 (+ 35\,500)$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens veterinärmedicinska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	406 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	718 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	593 000

Summa kronor 1 722 000;

b) till *Statens veterinärmedicinska anstalt*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 722 000 kronor.

[75] 14. Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	595 000	577 184
1953/54 (statsliggaren s. 794).....	618 300	
1954/55 (förslag).....	646 500	

Y r k a n d e n. Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt (skr. 26/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 54 500 kronor på sätt framgår av följande uppställning.

	1953/54	Ökning	Minskn.
1. Sjukvård m. m.	10 000	5 000	
2. Övriga expenser	40 800	6 200	
3. Inköp och underhåll av inventarier och apparatur	28 000	72 000	
4. Inköp av bakteriologiska preparat	20 000		5 000
5. Inköp och underhåll av djur	120 000		20 000
6. Yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar m. m.	1 500	6 300	
7. Utbyte av personbil	10 000		10 000
		89 500	35 000
		+ 54 500	

M o t i v. 1. Ökningen beror på belastningen, som under budgetåren 1951/52 och 1952/53 var 13 207 respektive 17 372 kronor.

2. Utgifterna under denna anslagspost var under sistförflutna budgetår 43 500 kronor, därav 14 398 kronor för skrivmateriel, papper, blanketter m. m., 21 909 kronor för telegram, telefon och annonsering samt 7 193 kronor för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m. Enligt anstaltsstyrelsen är emellertid därvid att observera, att betalningen av telefonkostnader å 1 900 kronor på grund av medelsbrist måst uppskjutas till innevarande budgetår. För nästkommande budgetår beräknar styrelsen med ledning av nyss angivna siffror medelsbehovet för berörda ändamål till respektive 14 000, 25 000 och 8 000 kronor, eller sålunda till sammanlagt 47 000 kronor.

3. För löpande utgifter och underhåll m. m. begär styrelsen oförändrat belopp av 15 000 kronor.

Vidare upptages ett belopp av 75 000 kronor för inköp av en frystorkningsapparat för serologiska avdelningen. Till motivering för detta förslag anföres, att den vid nämnda avdelning befintliga frystorkningsapparaten uteslutande används för torkning av valpsjukevaccin och är så konstruerad, att den med fördel endast kan utnyttjas för torkning av små enskilda doser. Emellertid har anstalten därutöver vid flera tillfällen måst anlita privat företag för frystorkning av vissa andra slags bakteriologiska preparat, exempelvis rödsjukeserum, mjältbrandsserum och sårserum, varigenom hållbarheten hos dessa preparat blivit, såvitt för närvarande kan bedömas, praktiskt taget obegränsad. Då man enligt styrelsen bör räkna med ett stort framtida behov av dylika torkningar, skulle det vara ekonomiskt fördelaktigt, om de kunde ske vid serologiska avdelningen. Detta förutsätter emellertid inköp av ytterligare en frystorkningsapparat, dock av annan konstruktion än den redan installerade. Med den nya apparaten skulle det även bli möjligt att tillverka och kommersiellt utnyttja valpsjukevacciner efter en i U. S. A. under senaste år utexperimenterad ny tillverkningsmetod på basis av höns-embryoadapterade valpsjukevira i stället för som nu organ från experimen-

tellt infekterade illrar. Eftersom dessa försöksdjur årligen kostar 30 000 å 35 000 kronor i inköp och underhåll, medan däremot totalkostnaderna för årsbehovet av embryonerade ägg kan beräknas till endast 5 000 å 10 000 kronor, blir den nya metoden mycket billigare. Anstalten är därför beredd att successivt övergå till denna, helst som förberedande försök med den nya vaccintypen visat goda resultat. Ett kommersiellt utnyttjande av metoden kräver dock, såsom framgår av det föregående, att preparaten kan frys-torkas. Den anläggning, som erfordras härför, kan enligt erhållna upplysningar beräknas draga en kostnad av 75 000 kronor. Enligt styrelsens mening torde det oaktat en sådan investering vara väl motiverad icke minst med hänsyn till den successiva nedgång i utgifterna för inköp och underhåll av djur, som kan påräknas sedan anläggningen tagits i bruk. Redan för nästa budgetår räknar styrelsen sålunda med att en besparing å 10 000 kronor skall kunna göras å posten till inköp och underhåll av djur (jfr punkt 5).

Slutligen åskar styrelsen under förevarande punkt 10 000 kronor för inköp av viss ytterligare vetenskaplig utrustning för anstaltens olika avdelningar. Bland den utrustning, som skulle anskaffas, nämnes tre rostfria separatorkulor i stället för de befintliga ej rostfria och ett låsbart kylskåp med frysbox för rättskemiska undersökningar för serologiska avdelningen, en molekylarpump för bland annat vissa E-vitaminbestämningar för kemiska laboratoriet samt en faskontrastanordning för bland annat undersökningar av protozoer för parasitologiska laboratoriet.

4. Styrelsen framhåller, att medelsåtgången under ifrågavarande post under de båda sistförflutna budgetåren varit 4 665 respektive 10 116 kronor. I och för sig kan detta tala för en avsevärd minskning av posten. Då man emellertid för närvarande icke kan närmare bedöma i vad mån inköp av utländska bakteriologiska preparat behöver företagas under nästa budgetår, anser sig styrelsen ej kunna förorda större minskning än med 5 000 kronor eller till 15 000 kronor. Sagda belopp bör huvudsakligen avses för inköp av utländska sera mot valpsjuka och mot botulism. Önskemål om tillhandahållande av dylika preparat har nämligen framställts från, bland andra, pålsdjursuppfödarnas riksförbund.

5. Av minskningen sammanhänger 10 000 kronor med det under punkt 3 redovisade förslaget om inköp av en ny frystorkningsanläggning. Minskningen i övrigt, likaledes 10 000 kronor, beror på att belastningen under budgetåren 1951/52 och 1952/53 var endast 111 549 respektive 102 869 kronor. Styrelsen anför därvid, att denna nedgång av medelsbehovet i huvudsak föranletts av att inköp av serumhästar företagits i betydligt mindre omfattning än tidigare och av att — till följd av en rationellare avels- och uppfödningens verksamhet avseende möss och marsvin m. m. — inköpen av mindre försöksdjur kunnat starkt begränsas. Å andra sidan torde det under nästa budgetår bli nödvändigt att ersätta ett större antal uttjänta serumhästar med nya djur. Även i övrigt kan förutses behov av ökade djurinköp. Styrelsen anser därför, att minskningen av belastningen å posten ej bör föranleda större nedräkning än med — såsom nyss nämnts — 10 000 kronor.

6. Beloppet avses för asfaltbeläggning av tillfartsvägen till anstalten. Styrelsen erinrar om att 1945 års riksdag ställde medel till förfogande för istandsättning av nämnda väg. Under de år som gått har emellertid denna hunnit bli mycket ojämn och vittrad.

7. Då posten är av engångsnatur, kan den utgå ur omkostnadsstaten för nästa budgetår.

Departementschefen.

Såsom anstaltsstyrelsen föreslagit bör posten till sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen höjas med 5 000 kronor till 15 000 kronor. Vidare synes en viss uppräknings av delposten till övriga expenser vara påkallad. Det torde emellertid vara tillräckligt om delposten — främst på grund av de ökade kostnaderna för telefon — höjes med 1 200 kronor till 42 000 kronor. Under delposten till inköp och underhåll av inventarier bör till en början beräknas ett oförändrat belopp av 15 000 kronor till löpande utgifter och underhåll. Vad härefter angår styrelsens förslag, att därjämte skall upptagas 75 000 kronor för anskaffande av en ny frystorkningsanläggning, torde det enligt min mening vara uppenbart, att en sådan anläggning skulle medföra avsevärda såväl praktiska som ekonomiska fördelar. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att för ändamålet skall anvisas det begärda beloppet. Därvid utgår jag emellertid från att det samtidigt skall bli möjligt att under de närmaste budgetåren göra besparingar, vilka åtminstone motsvarar kostnaderna för anläggningens anskaffande. Till frågan om vilka besparingar som kan göras under nästföljande budgetår återkommer jag i det följande. Då jag icke kan förorda övriga förslag till inköp och underhåll av inventarier, bör sålunda ifrågakarande delpost för nästa budgetår bestämmas till $(15\,000 + 75\,000 =) 90\,000$ kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en ökning med 62 000 kronor. Någon medelsanvisning till asfaltbeläggning av tillfartsvägen till anstalten anser jag mig slutligen icke heller i år kunna tillstyrka.

I det föregående har jag förordat anslagsökningar å $(5\,000 + 1\,200 + 62\,000 =) 68\,200$ kronor. Å andra sidan är emellertid vissa minskningar möjliga. Till en början kommer sålunda medelsbehovet under delposten till inköp och underhåll av djur att nedgå, om förslaget att anskaffa en ny frystorkningsanläggning bifalles. För sin del har anstaltsstyrelsen räknat med en besparing å 10 000 kronor under nästa budgetår. Enligt min mening torde man emellertid kunna uppskatta besparingen till åtminstone 15 000 kronor. Då ifrågakarande delpost kan minskas med ytterligare 10 000 kronor med hänsyn till den låga belastningen de senaste budgetåren, bör posten alltså minskas med tillhopa 25 000 kronor till 95 000 kronor. Av sistnämnda skäl kan vidare delposten till inköp av bakteriologiska preparat nedräknas med 5 000 kronor till 15 000 kronor. Slutligen utgår den för innevarande budgetår uppförda anslagsposten å 10 000 kronor till utbyte av personbil. Sammanlagt skulle anslaget alltså kunna minskas med $(25\,000 + 5\,000 + 10\,000 =) 40\,000$ kronor.

Vid bifall till mina nu framlagda förslag behöver förevarande anslag höjas med (68 200 — 40 000 =) 28 200 kronor till 646 500 kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för anstalten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 646 500 kronor.

[76] 15. Veterinärstaten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 535 000	4 208 818
1953/54 (statsliggaren s. 795)	4 365 000	
1954/55 (förslag)	4 435 000	

Y r k a n d e n. *Veterinärstyrelsen* (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 225 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. 10 distriktsveterinärer i lönegrupp II	125 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	100 000

Summa kronor 225 000.

Motiv. 1. Veterinärstyrelsen anför inledningsvis, att den inom styrelsen pågående översynen av den nuvarande veterinärdistriktsindelningen i stort sett fullbordats. Förslag till ny indelning har sålunda redan uppgjorts. Enligt detta förslag skall 28 nya distrikt inrättas. Detta skall ske på så sätt, att dels 9 för närvarande tillskapade extra distrikt göres till ordinarie, dels 8 distrikt bildas av vissa länsveterinärers praktikområden och dels 11 distrikt helt nyinrättas, varav dock Trollhättans och Gävle distrikt skall omfatta väsentliga delar av praktikområdena i Älvsborgs och Gävleborgs län. För förstnämnda 9 distrikt avses de 9 distriktsveterinärtjänster, vilka beviljats av 1950—1952 års riksdagar men ännu ej tillsatts. För övriga 19 distrikt erforderliga tjänster behöver däremot nyinrättas.

Styrelsen framhåller, att dess strävan att få organisationen av veterinärväsendet ordnad så tillfredsställande som möjligt skulle främjas avsevärt, om sist omnämnda 19 distriktsveterinärtjänster beviljades på en gång och styrelsen beträffande de distrikt, vilka ej berör länsveterinärs praktikområde, finge fritt pröva i vilken ordning förslag om dessa distrikts inrättande skulle underställas Kungl. Maj:t för fastställelse. Emellertid anser sig styrelsen i nuvarande läge böra avstå från att i ett sammanhang begära ett så stort antal nya tjänster. Styrelsen begränsar sig därför till att föreslå inrättandet av de 10 tjänster, vilka i första hand måste anses erforderliga, nämligen de som avses för de distrikt, vilka skulle bildas av vissa länsveterinä-

rens praktikområden, ävensom för de ifrågasatta nya distrikten i Trollhättan och Gävle.

2. Ökningen beror på belastningen, som under sistförflutna budgetår var 398 082 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anser, att frågan om att inrätta nya veterinär-distrikt bör prövas först när resultatet av omförmälda översyn av den nuvarande indelningen föreligger. I övrigt har veterinärstyrelsens förslag icke för-anlett någon erinran från statskontorets sida.

Sedermera har *veterinärstyrelsen* den 26 oktober 1953 inkommit med definitivt förslag till ändringar beträffande indelningen av riket i veterinär-distrikt, dagtecknat den 29 september samma år.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående har veterinärstyrelsen numera avslutat sin översyn av den nuvarande veterinärdistriktsindelningen av riket och avlämnat förslag till ny sådan indelning. Ifrågavarande förslag är för närvarande föremål för remissbehandling. Det torde emellertid icke bli möjligt att avsluta beredningen av ärendet inom sådan tid, att några förslag i ämnet kan föreläggas årets riksdag. Vid sådant förhållande saknas anledning att närmare pröva styrelsens i förevarande sammanhang gjorda yrkande om ett antal nya distriktsveterinärtjänster.

Vad härefter angår beräkningen av medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde, såsom styrelsen an-fört, en höjning av posten vara motiverad med hänsyn till belastningen under sistförflutna budgetår. Enligt min mening bör det emellertid vara till-räckligt, om posten uppräknas med 70 000 kronor till 370 000 kronor.

Vid bifall till vad jag nu anfört behöver förevarande anslag endast ökas med nyssnämnda belopp å 70 000 kronor för nästa budgetår.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 650 000 (oförändrat) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 50 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 370 000 (+ 70 000) kronor;
rörligt tillägg 1 365 000 (oförändrat) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med $(2\,650\,000 + 50\,000 + 370\,000 + 1\,365\,000 =) 4\,435\,000 (+ 70\,000)$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstaten,
att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	2 650 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av
Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	50 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	370 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 365 000
Summa kronor	4 435 000;

b) till *Veterinärstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett *förslagsanslag* av 4 435 000 kronor.

[77] 16. *Veterinärstaten*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	96 000	101 729
1953/54 (statsliggaren s. 799)	98 200	
1954/55 (förslag)	124 700	

Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 9 000 kronor till 107 200 kronor. Förstnämnda belopp utgör skillnaden mellan en ökning å 20 000 kronor och en minskning å 11 000 kronor. Ökningen hänför sig helt till anslagsposten till reseersättningar och motiveras dels med att belastningen å posten under sistförflutna budgetår överstigit det anvisade beloppet med omkring 10 000 kronor och dels med att den medverkan, som länsveterinärerna enligt livsmedelsstadgan är skyldiga att lämna vid övervakandet av livsmedelskontrollen, samt de nya arbetsuppgifter, vilka pålagts nämnda tjänstemän i 4 § allmänna veterinärinstruktionen enligt detta författningsrums lydelse jämlikt SFS nr 557/1953, kommer att medföra stegrade utgifter för tjänsteresor. Minskningen beror på att — av skäl som närmare framgår av det följande — den nu i omkostnadsstaten uppförda anslagsposten å 11 000 kronor till kurser i artificiell insemination bortfaller.

Statskontoret (remissutlåtande 21/9 1953) påpekar, att utgifterna under anslagsposten till sjukvård m. m. de senaste budgetåren uppgått till i medeltal 12 000 kronor. Posten anses därför böra uppföras med detta belopp, vilket innebär en ökning med 2 000 kronor. Uppräkningen av anslagsposten till reseersättningar föreslås skola begränsas till 10 000 kronor.

För innevarande budgetår har, såsom förut angivits, i veterinärstatens omkostnadsstat uppförts en särskild anslagspost å 11 000 kronor till fyra kortare kurser i artificiell insemination. Vidare har riksdagen medgivit Kungl. Maj:t att bemyndiga veterinärstyrelsen att vid behov förordna högst tre distriktsveterinärer att delta i en mera fullständig kurs i detta ämne.

I sin förut omförmälda skrivelse hemställer nu *veterinärstyrelsen* jämväl, att under anslagsrubriken *Veterinärstaten*: *Fortsättnings- och repetitionskurser* m. m. för veterinärer skall till nyssnämnda ävensom till vissa andra kurser för budgetåret 1954/55 anvisas ett särskilt reservationsanslag av 33 500 kronor. De begärda kurserna och de för dem äskade beloppen framgår av följande sammanställning.

1. Föreläsnings- och repetitionskurser m. m. för veterinärer	16 000
2. Kurser för bekämpande av juverinflammationer	12 000
3. Kurser i artificiell insemination	5 500
	33 500.

4. Tillika hemställer veterinärstyrelsen om bemyndigande att vid behov jämväl under budgetåret 1954/55 få anordna en längre kurs i artificiell insemination för högst tre distriktsveterinärer.

Motiv. 1. Det har visat sig, att djurägarna och livsmedelskonsumenterna ställer allt större krav på den veterinära sakkunskapen i fråga om såväl husdjurens hälso- och sjukvård som födoämneshygien. Man kan emellertid icke förutsätta, att samtliga veterinärer och framför allt icke de, vilkas första utbildning ligger relativt långt tillbaka i tiden, utan vidare skall kunna utnyttja och hålla sig à jour med alla de nya rön, som under det senaste årtiondet gjorts inom veterinärmedicinen. Särskilt gäller detta behandlingsmetoderna. Med hänsyn härtill är det av vikt att tillse, att man i möjligaste mån gör det lättare för veterinärerna att tillgodogöra sig de nya rönen. Enligt veterinärstyrelsen kan detta bäst ske genom särskilt anordnade föreläsnings- och utbildningskurser. Åt denna uppfattning har även Sveriges veterinärförbund givit uttryck i en till styrelsen överlämnad framställning.

Beträffande kursernas närmare utformning anföres, att deltagarna bör bibringas kännedom om de senaste vetenskapliga och praktiska erfarenheterna ävensom om de tekniska framstegen rörande husdjurssjukdomarnas förebyggande, diagnostiserande och behandling. Vidare bör undervisning lämnas i ämnen, som tillhör området för livsmedelshygien och livsmedelskontroll, samt i fråga om ladugårds-, vatten- och mjölkhygien. Kurskostnaderna beräknas till 16 000 kronor, därav 5 000 kronor avses för stipendier och resekostnadsbidrag åt deltagare. Styrelsen förklarar sig emellertid icke för närvarande kunna framlägga detaljerat förslag till planläggning och utformning av kurserna eller angående medelsanvändningen utan anhåller att, om förevarande framställning bifalles, sedermera få göra detta.

Slutligen påpekar styrelsen, att kurser motsvarande de nu föreslagna sedan flera år anordnas för läkare.

2. Avsikten med ifrågavarande kurser är att ge deltagarna en repetition av de smittsamma juverinflammationernas orsaker m. m. samt — kanske framför allt — att klargöra vilka åtgärder som kan vidtagas i förebyggande syfte. Kurserna skulle sålunda göra veterinärerna bättre rustade att omedelbart mera effektivt angripa nämnda sjukdomar ävensom möjliggöra ett vidgat bekämpande av dessa inom en nära framtid. I kurserna bör deltaga såväl tjänsteveterinärer som städernas och hushållningssällskapens veterinärer till ett beräknat antal av sammanlagt 180. Antalet deltagare i varje kurs, som avses pågå i tre dagar, måste på grund av särskilt de praktiska övningarna i maskinmjölkning begränsas till 20—25. Härav följer, att åtta kurser beräknas bli erforderliga.

Vad angår kursplanen och kostnadsberäkningarna ansluter sig veterinärstyrelsen till ett av Sveriges veterinärförbund framlagt förslag i ämnet. Enligt detta uppskattas kostnaderna för varje kurs till 1 200 kronor, därav 925 kronor för lärararvoden och 275 kronor för resor. För åtta kurser blir detta 9 600 kronor. Vidare upptages ett belopp av 2 400 kronor till dels de kostnadsökningar, som uppstår om någon kurs anses böra förläggas utom Stockholm, dels resestipendier till avlägset boende kursdeltagare. Sammanlagt beräknas alltså kurskostnaderna till 12 000 kronor. Slutligen förutsätter styrelsen att veterinär, som åtnjuter lön enligt allmänna avlöningsreglementet, skall ha rätt att uppbära oavkortad lön under tjänstledighet för deltagande i kurs av förevarande slag. Detta anses följa av bestämmelserna i 28 § A. I 5 i sagda reglemente.

3 och 4. Veterinärstyrelsen framhåller, att behov ännu föreligger av kurser i artificiell insemination, ehuru i mera begränsad omfattning. Enligt styrelsen bör medel stå till förfogande under nästa budgetår för två kortare och en längre, mera fullständig kurs i ämnet. Beträffande kursernas utformning, ersättningen till deltagarna samt kostnadsberäkningarna föreslås ingen annan ändring av vad som nu gäller än att styrelsen upprepar sitt redan tidigare gjorda men ej bifallna yrkande, att till deltagare i den längre kursen även skall utgå tjänstgöringstraktamente.

Till sist må erinras om att, såsom förut antytts, styrelsen föreslår att förevarande anslag skall ges karaktär av reservationsanslag. Detta anses önskvärt för att styrelsen skall få erforderlig frihet med avseende å de olika kursernas organisation och framför allt i fråga om tiden för deras anordnande.

Y t t r a n d e. I sitt förut angivna remissutlåtande förklarar sig *statskontoret* icke ha något att erinra mot att medel till bestridande av utgifterna för olika kurser anvisas under ett särskilt anslag. Vilken kursverksamhet som är mest angelägen undandraget sig däremot statskontorets bedömande. Ämbetsverket anser sig emellertid icke kunna tillstyrka, att för kursändamål anvisas mer än inalles 15 000 kronor. I övrigt erinras endast om att departementschefen vid behandlingen i årets statsverksproposition av frågan om att under innevarande budgetår anordna en längre kurs i artificiell insemination motsvarande den, som begärts nu, uttalat att till deltagare i dylik kurs ej borde utgå tjänstgöringstraktamente samt att det borde få ankomma på Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall pröva, huruvida oavkortad lön skulle utgå till kursdeltagarna.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad veterinärstyrelsen anfört tillstyrker jag, att posten till reseersättning ar skall höjas med 20 000 kronor till 90 000 kronor.

Vad härefter angår de av styrelsen föreslagna kurserna, har jag icke något att erinra mot att även under nästa budgetår anordnas kortare kurser i artificiell insemination. Såsom styrelsen anfört torde två dylika kurser böra hållas för en beräknad kostnad av tillhopa 5 500 kronor. Då för in-

nevarande budgetår medel beräknats för fyra kurser, innebär detta en minskning av medelsbehovet med samma belopp. Vidare torde, liksom under innevarande budgetår, Kungl. Maj:t böra äga rätt att efter framställning av styrelsen bemyndiga denna att i fall av behov förordna högst tre distriktsveterinärer att deltaga i en mera fullständig kurs i förevarande ämne. I fråga om nu förordade kurser bör gälla samma bestämmelser som hittills tillämpats. Jag kan sålunda ej heller i år tillstyrka, att tjänstgöringstraktamente skall utgå till deltagare i den längre kursen.

Under en följande anslagspunkt har jag för avsikt att föreslå en betydligt ökad medelsanvisning till åtgärder för bekämpande av de smittsamma juverinflammationerna hos kor i syfte att intensifiera denna bekämpning. En viktig förutsättning för att detta skall bli möjligt är uppenbarligen, att veterinärerna ute i landet äger kännedom om ifrågavarande sjukdomars orsaker ävensom om vad som kan göras i förebyggande syfte. Det är därför enligt min mening av stor vikt, att de av veterinärstyrelsen föreslagna kurserna på området kommer till stånd. Med hänsyn härtill och då de verkställda kostnadsberäkningarna icke föranleder någon erinran från min sida, tillstyrker jag, att för ändamålet skall anvisas ett belopp av 12 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera, efter förslag av styrelsen, meddela närmare föreskrifter rörande kursernas anordnande samt i fråga om ersättning m. m. till kursdeltagarna.

Enligt min mening har styrelsen anfört starka skäl även för fortsättnings- och repetitionskurserna m. m. för veterinärer. Jag är dock icke beredd att nu tillstyrka någon medelsanvisning för sådant ändamål.

Vad slutligen angår styrelsens förslag, att ett särskilt reservationsanslag skall anvisas för de olika kurserna, kan jag icke biträda detsamma. Kostnaderna för kurserna bör följaktligen liksom hittills uppföras såsom en delpost i veterinärstatens omkostnadsstat.

Vid bifall till vad jag förordat i det föregående bör veterinärstatens omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med $(98\,200 + 20\,000 - 5\,500 + 12\,000 =) 124\,700 (+ 26\,500)$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för veterinärstaten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärstaten: Omkostnader* för budgetåret 1954/
55 anvisa ett förslagsanslag av 124 700 kronor.

[78] 17. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 800	3 741
1953/54 (statsliggaren s. 800)	4 800	
1954/55 (förslag)	4 200	

Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 4 200 kronor, vilket innebär en minskning med 600 kronor. Minskningen beror på att ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 600 kronor till arvode för upprättande av ritningar m. m. till ny anstaltsbyggnad bortfaller.

Sedermera har *veterinärstyrelsen* (skr. 27/10 1953) hemställt, att för uppförande av ny anstaltsbyggnad i huvudsaklig överensstämmelse med uppgjort förslag skall för budgetåret 1954/55 anvisas 120 000 kronor. I avslutning härtill har styrelsen vidare begärt, att förevarande anslag skall höjas till 5 400 kronor.

Departementschefen.

Enligt min mening råder det icke någon tvekan om att behov föreligger av en ny anstaltsbyggnad. Med hänsyn till den sparsamhet i fråga om statsutgifterna, som är nödvändig, anser jag dock, att byggnadsföretaget bör uppskjutas åtminstone något år. Jag vill emellertid samtidigt framhålla, att företaget enligt min åsikt torde vara att hänföra till dem, som bör komma i fråga att medtagas vid uppgörandet av en ny allmän beredskapsstat.

Med hänsyn till vad jag nu anfört, bör ifrågavarande anslag i enlighet med veterinärstyrelsens först avgivna förslag uppföras med ett från 4 800 till 4 200 kronor minskat belopp för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 4 200 kronor.

[79] 18. **Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 100 000	837 565
1953/54 (statsliggaren s. 800)	950 000	
1954/55 (förslag)	800 000	

Yrkanden. *Veterinärstyrelsen* (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall minskas med 150 000 kronor och för nästa budgetår beräknas på sätt framgår av följande tablå.

	Utgifter 1952/53	Beräknat 1953/54	Förslag 1954/55
1. Åtgärder inom tuberkulosfria områden	330 526	340 000	600 000
2. Statlig tuberkulinkontroll	447 615	500 000	150 000
3. Klinisk tuberkuloskontroll.....	9 556	10 000	—
4. Åtgärder mot juver- och könstuberkulos ...	400	—	—

	Utgifter 1952/53	Beräknat 1953/54	Förslag 1954/55
5. Utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar.....	50 391	100 000	50 000
6. Övriga utgifter.....	125	—	—
	838 613	950 000	800 000.

Motiv. 1. Medelsåtgången beräknas öka på grund av att flertalet län redan i början av budgetåret förutses vara överförda till tuberkulofria områden.

2. I och med att nya områden överföres till tuberkulofria kommer medelsbehovet under denna delpost att minska kraftigt.

3. Den 31 december 1952 var till den kliniska tuberkuloskontrollen anslutna allenast 147 besättningar med sammanlagt ungefär 1 300 djur. Detta antal har sedan minskat och beräknas komma att under budgetåret ytterligare nedgå väsentligt. Den kliniska kontrollen väntas därför nära nog helt upphöra under budgetåret.

4. Icke heller för detta ändamål förutses någon nämnvärd medelsåtgång.

5. Efterfrågan på bidrag under senare år ger anledning förmoda, att 50 000 kronor kommer att förslå för ändamålet.

Yttrande. Veterinärstyrelsens förevarande förslag har icke givit statskontoret anledning till erinran.

Departementschefen.

Mot veterinärstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har jag icke något att erinra. Anslaget bör sålunda uppföras med 800 000 kronor, vilket i jämförelse med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en minskning med 150 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[80] 19. Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	100 000	100 000
1953/54 (statsliggaren s. 801)	200 000	
1954/55 (förslag)	215 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget disponeras 120 000 kronor för bidrag å 20 000 kronor till ett vart av sex laboratorier med fullständig bakteriologisk och patologisk-anatomisk verksamhet, 60 000 kronor för

bidrag å 15 000 kronor till ett vart av fyra laboratorier med ej fullt utbyggt verksamhet samt 20 000 kronor till vidareutbildning av ifrågavarande laboratoriers personal (Prop. 1953: 71, Rskr. 1953: 150). Däremot utgår ej bidrag till veterinäravdelning vid sällskap, där laboratorieverksamhet ej alls eller endast i obetydlig omfattning bedrives.

Y r k a n d e n. Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att under anslagsrubriken Bidrag till hushållningssällskapens veterinäravdelningar skall för nästa budgetår anvisas ett anslag å 255 000 kronor enligt följande fördelning.

1. Bidrag till åtta avdelningar med fullständig bakteriologisk och patologisk-anatomisk verksamhet	160 000
2. Bidrag till tre avdelningar med ej fullt utbyggt verksamhet	45 000
3. Bidrag till tre avdelningar utan laboratorieverksamhet	30 000
4. Vidareutbildning av laboratoriepersonal	20 000

Summa kronor 255 000.

M o t i v. 1 och 2. Veterinärstyrelsen framhåller, att åtskilligt talar för att bortfallet av inkomsterna från det statsunderstödda kastsjukebekämpandet redan medfört och ytterligare kommer att medföra ett icke obetydligt ekonomiskt avbräck för många laboratorier. Närmare erfarenheter av nämnda konsekvenser har dock ännu icke vunnits. Styrelsen anser därför, att förevarande bidrag bör utgå med oförändrade belopp av 20 000 respektive 15 000 kronor för budgetåret 1954/55.

Av de laboratorier, vilka nu åtnjuter det lägre bidraget, väntas emellertid två, nämligen de hos hushållningssällskapen i Södermanlands län och i Kalmar läns södra område, komma att under år 1954 bli fullt utbyggda. Vidare beräknas laboratorieverksamhet i viss omfattning komma att påbörjas även hos Stockholms läns och stads hushållningssällskap. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att för nästa budgetår skall utgå bidrag med 20 000 kronor för ett vart av åtta laboratorier och med 15 000 kronor för ett vart av tre laboratorier, eller med tillhopa ($8 \times 20\,000 + 3 \times 15\,000 =$) 205 000 kronor.

3. Hos styrelsen har Västerbottens läns hushållningssällskap hemställt om bidrag till avlönande av en veterinär hos sällskapet. Framställning i enahanda syfte har gjorts av hushållningssällskapet i Norrbottens län. I förstnämnda län skulle veterinären i fråga framför allt syssla med svinhälsokontroll, medan motsvarande befattningshavare i sistnämnda län i första hand skulle inrikta sig på förebyggande åtgärder mot bristsjukdomar men även på svinhälsokontroll, kontroll av hälsotillståndet i fjäderfäbesättningar, rådgivning i seminfrågor, kurser i husdjursskötsel, viss kontroll av livdjurshandeln samt slutligen kontroll av de smittsamma juverinflammationerna.

Med anledning av dessa framställningar framhåller styrelsen, att enligt dess uppfattning ett hushållningssällskap, som inrättat veterinäravdelning,

bör kunna få bidrag även om avdelningen icke utrustats med eget laboratorium. Härvid understrykes särskilt det förtjänstfulla arbete, som vid vissa sådana avdelningar utförts vid utrotandet av kastsjukan. Med hänsyn härtill anser styrelsen, att bidrag bör kunna lämnas hushållningssällskap även i nu förevarande fall. Bidragsbeloppet föreslås skola bestämmas till 10 000 kronor. Såsom villkor för erhållande av bidraget bör gälla, att vederbörande sällskap under större delen av året haft anställd en av styrelsen godkänd veterinär, att sällskapet anmäler anställning och entledigande av veterinären inom tid och på sätt styrelsen föreskriver samt att vid verksamhetens bedrivande iakttages av styrelsen meddelade föreskrifter.

I anslutning till det anförda föreslår styrelsen, att för nästa budgetår skall anvisas medel till bidrag å nyss angivna storlek till hushållningssällskapen i Västerbottens och Norrbottens län. Vidare anses dylikt bidrag böra beräknas för Uppsala läns hushållningssällskap, där veterinäravdelning redan finnes men någon laboratorieverksamhet icke bedrivs i nämnvärd omfattning. För nu föreslagna bidrag upptager styrelsen alltså ($3 \times 10\,000 =$) 30 000 kronor.

4. Med hänsyn till att det är ovisst om ifrågavarande utbildningsverksamhet hinner genomföras under innevarande budgetår anser styrelsen, att ett belopp av 20 000 kronor bör stå till förfogande för ändamålet jämväl under nästa budgetår.

Vad slutligen angår den ifrågasatta ändringen av anslagets benämning sammanhänger denna med styrelsens under punkt 3 redovisade förslag.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* erinrar om att statsbidraget till hushållningssällskapen väsentligt höjdes vid 1953 års riksdag. I avvaktan på närmare erfarenheter av de nya bidragsgrunderna anser sig ämbetsverket icke kunna tillstyrka den av veterinärstyrelsen ifrågasatta utvidgningen av bidragsrätten. Däremot göres icke någon erinran mot att högst 20 000 kronor anvisas till vidareutbildning av laboratoriepersonal, i den mån för löpande budgetår anslagna medel till ändamålet icke disponerats.

Departementschefen.

Jag torde först få behandla veterinärstyrelsens förslag, att statsbidrag även bör utgå till hushållningssällskap med veterinäravdelning utan laboratorieverksamhet i nämnvärd omfattning. Denna fråga får en speciell betydelse, eftersom förslaget berör två av sällskapen i Norrland. Som bekant finns nämligen i denna del av landet icke några veterinärbakteriologiska laboratorier. Med anledning härav torde jag få erinra om att jag redan förra året (Prop. 71) framhöll, att uppmärksamhet icke minst borde ägnas de norrländska intressena på förevarande område. Även jordbruksutskottet gjorde i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 13 ett uttalande i samma riktning. Denna uppfattning hyser jag självfallet alltjämt. Jag anser därför, att det i och för sig skulle vara önskvärt, om styrelsens förevarande förslag kunde bifallas. Emellertid är jag icke nu beredd att tillstyrka

en sådan principiell utvidgning av bidragsmöjligheterna, som ett genomförande av förslaget skulle betyda. Därmed bortfaller även anledningen till att ändra rubriken på ifrågavarande anslag.

Såsom framgår av det föregående innebär styrelsens förslag även på en annan punkt en utökning av den nuvarande bidragsverksamhetens omfattning. Jag syftar härvid på förslaget, att bidrag under nästa budgetår också skall utgå till Stockholms läns och stads hushållningssällskap på grund av att detta sällskap då väntas komma att upptaga laboratorieverksamhet i begränsad omfattning. Med anledning härav vill jag framhålla, att den omständigheten, att ett hushållningssällskap inrättar ett veterinärbakteriologiskt laboratorium, icke i och för sig medför en ovillkorlig rätt att komma i åtnjutande av statsbidrag härför. Huruvida dylikt bidrag bör utgå, torde få bedömas från fall till fall, därvid särskilt bör beaktas i vad mån ett mera allmänt intresse föreligger av att laboratoriet kommer till stånd. Vad nu angår nyssnämnda sällskap torde emellertid denna förutsättning vara uppfylld, i det att tillgången till ett laboratorium vid sällskapet blir av stor betydelse bland annat vid den intensifiering av bekämpandet av de smittsamma juverinflammationerna hos kor, som jag i annat sammanhang denna dag föreslår. Med hänsyn till det anförda vill jag sålunda tillstyrka, att bidrag skall utgå i förevarande fall.

Med nu angivna utgångspunkter bör för nästa budgetår beräknas medel till bidrag åt elva hushållningssällskap. Såsom styrelsen anført bör någon ändring av bidragsbeloppen icke vidtagas. Då ytterligare två av de laboratorier, för vilka bidrag nu utgår, väntas bli fullt utbyggda, bör följaktligen till ifrågavarande bidragsverksamhet anvisas $(8 \times 20\,000 + 3 \times 15\,000 =)$ 205 000 kronor. Med hänsyn till att den vidareutbildning av laboratoriepersonal, som avsetts skola äga rum under innevarande budgetår, ej torde hinna slutföras, bör såsom styrelsen anført under anslaget vidare upptagas ett belopp för sagda ändamål jämväl för nästa budgetår. Enligt min mening torde dock ej mer än 10 000 kronor behöva beräknas härför. Härvid utgår jag från att för ifrågavarande utbildningsverksamhet sammanlagt icke skall disponeras högre belopp än som ursprungligen beräknats, eller 20 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(205\,000 + 10\,000 =)$ 215 000 kronor. I jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär detta en ökning med 15 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmade av smittsamma husdjurssjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 215 000 kronor.

[81] 20. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	750 000	718 172
1953/54 (statsliggaren s. 801)	725 000	
1954/55 (förslag)	650 000	

Y r k a n d e n. Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall minskas med 75 000 kronor och sålunda uppföras med 650 000 kronor. Samtidigt föreslås, att styrelsen skall erhålla bemyndigande att från förevarande anslag utbetala ersättning för vissa kostnader vid tagande av s. k. ABR-prov. Vidare hemställer styrelsen, att till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier eller annat godkänt laboratorium skall från anslaget för undersökning av prov samt disk och sterilisering i samband därmed utgå samma ersättning, som uttages av statens veterinärmedicinska anstalt.

M o t i v. Veterinärstyrelsen anför inledningsvis att, sedan hela riket från och med den 1 oktober 1953 förklarats kastsjukefritt, kostnaderna för bekämpandet av den smittsamma kastningen huvudsakligen kommer att hänföra sig dels till vissa kontrollåtgärder, bestående av uttagning och undersökning av ABR-prov samt av blod- och någon gång efterbördsprov inom misstänkta eller smittade besättningar, dels till nedslaktning av smittade djur eller besättningar.

Uttagning och insändande av ABR-prov till vederbörande laboratorium har hittills i stor utsträckning utförts av mjölkbedömare. Inom icke fria områden har nämnda arbete utgjort ett tjänsteåliggande för dessa. Sedan ett område blivit friförklarat, har emellertid genom länsveterinären eller laboratoriet i regel kunnat träffas avtal med mjölkbedömarna om fortsatt provtagning. I vissa fall har dock sådana ersättningsanspråk rests, att styrelsen icke ansett sig kunna tillmötesgå desamma. ABR-kontrollens genomförande inom kastsjukefria områden har därigenom icke oväsentligt försvårats. För att nå en tillfredsställande lösning av problemet har styrelsen via Svenska mejeriernas riksförening upptagit förhandlingar med vederbörande mjölkbedömningsföreningar respektive mejeriförbund om uttagande av proven. Därvid har föreslagits, att föreningen respektive förbunden skall i första hand svara för kostnaderna samt därefter till styrelsen hel- eller halvårsvis inkomma med räkning å desamma. Då denna utväg synes lämplig, hemställer styrelsen om bemyndigande att ersätta vederbörande organisation de kostnader, som ifrågavarande provtagning kan komma att medföra. Dessa kan beräknas i medeltal till 10 öre per prov.

Vad häfter angår styrelsens förslag rörande ersättning för undersökning av prov samt disk och sterilisering i samband därmed föranledes detta av att det frivilliga kastsjukebekämpandet upphört och därmed även statsbidragen och djurägaravgifterna vid bekämpandet. Styrelsens förslag innebär emellertid även vissa andra nyheter. Såsom förut antytts ifrågasättes, att

ersättning även skall kunna lämnas annat godkänt laboratorium än hushållningssällskaps. Härmed åsyftas vissa stadslaboratorier. Såsom skäl anføres, att i vissa fall — särskilt i Norrland — dylika laboratorier plägar anlitas främst för tidsvinstens skull. Vidare har hittills ersättning icke utgått till kostnaderna för disk och sterilisering, utan vederbörande laboratorium har självt fått svara för dessa. I fortsättningen anses emellertid detta icke möjligt. Ersättningen för nämnda åtgärder föreslås till cirka 20 öre per prov, vilket är 5 öre mindre än vad statens veterinärmedicinska anstalt utlager.

I anslutning till det anförda beräknar styrelsen kostnaderna för ABR-kontrollen till i runt tal 290 000 kronor, därvid förutsatts att kontrollen kommer att ske två gånger årligen och avse cirka 270 000 mejerileverantörer. Vidare har styrelsen utgått från att omkring 60 000 prov skall undersökas vid veterinärmedicinska anstalten utan att belasta förevarande anslag samt att till hushållningssällskap, som utför ABR-undersökningen, alljämt skall utgå en avgift av 10 öre för varje registrering. För uttagning och undersökning av blodprov av misstänkta eller smittade besättningar samt för nedslaktning av smittade djur eller besättningar upptages 360 000 kronor. Styrelsen beräknar sålunda totalkostnaderna för åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreatur till 650 000 kronor för nästa budgetår.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* erinrar om att ersättningarna till hushållningssällskapen för utförda laboratorieprov nyligen prövats av statsmakterna och därvid uppräknats. Enligt ämbetsverket torde därför det nu framlagda förslaget om ändrade ersättningsgrunder icke böra föranleda någon åtgärd.

Departementschefen.

Med hänsyn till vikten av att den s. k. ABR-kontrollen icke försvåras eller omöjliggöres har jag icke något att erinra mot vad veterinärstyrelsen föreslagit i fråga om uttagande av de för denna kontroll erforderliga proven och ersättning därför. Kostnaderna för ifrågavarande provtagning, beräknade till i medeltal 10 öre per prov, torde sålunda på sätt nyss angivits få bestridas från förevarande anslag. Jag har icke heller något att invända mot att till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier skall för undersökning av prov utgå ersättning från anslaget efter samma grunder, som tillämpas vid statens veterinärmedicinska anstalt. I motsats till vad som hittills gällt bör sålunda dessa laboratorier i fortsättningen även få rätt att uppbära ersättning för kostnaderna för disk och sterilisering m. m. i samband med undersökningen. Enligt vad styrelsen upplyst kan dessa kostnader beräknas till cirka 20 öre per prov. Vad nu sagts bör, såsom styrelsen anför, även gälla i de fall, då annat vederbörigen godkänt laboratorium än de nyss nämnda anlitas för undersökning varom här är fråga.

Ett genomförande av de i det föregående angivna förslagen medför givet-

vis en viss ökning av medelsbehovet under anslaget. Å andra sidan leder emellertid det frivilliga kastsjukebekämpandets upphörande till en betydande minskning av utgifterna. För sin del har styrelsen — med beaktande av båda nu nämnda omständigheter — ansett sig kunna föreslå en nedräkning av anslaget med 75 000 kronor till 650 000 kronor. Denna beräkning synes böra godtagas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av veterinärstyrelsen, vidtaga de ändringar i föreskrifterna för anslagets disposition, som vid bifall till vad jag nu föreslagit blir erforderliga.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

[82] 21. Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot hönstyfus.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	30 000	123 620
1953/54 (statsliggaren s. 802)	60 000	
1954/55 (förslag)	70 000	

Y r k a n d e n. Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 15 000 kronor till 75 000 kronor. Tillika föreslår styrelsen, att kostnaderna för erforderligt antigen vid blodprovsundersökning rörande hönstyfus skall bestridas av statsverket och utgå från förevarande anslag.

M o t i v. Veterinärstyrelsen framhåller, att anslutningen till hönstyfusbekämpandet den 1 januari 1953 omfattade ej mindre än 1 283 besättningar med 605 000 djur, därav 870 besättningar och 459 000 djur var friförklarade. Häri ligger den främsta förklaringen till den stora medelsåtgången under budgetåret 1952/53. I övrigt beror denna på att den jämförelsevis dyra s. k. röragglutinationsmetoden ansetts säkrare än andra metoder och därför använts i större utsträckning än som beräknats. Med fortgående friförklaring kommer emellertid undersökningskostnaderna att sjunka avsevärt. Det oaktat anser sig styrelsen böra föreslå en uppräkningsavgift av 5 öre per djur. I gengäld får friförklaringen återopas vid försäljning samt kan obduktion erhållas kostnadsfritt av djur, som misstänkes

Beträffande förslaget att statsverket skall svara för antigenkostnaderna erinrar styrelsen om att enligt gällande bestämmelser innehavare av friförklarad besättning själv har att stå för alla kostnader för blodprovsundersökning ävensom att till anordnare av bekämpandet erlägga en anslutningsavgift av 5 öre per djur. I gengäld får friförklaringen återopas vid försäljning samt kan obduktion erhållas kostnadsfritt av djur, som misstänkes

vara behäftade med hönstyfus. Ett stort antal djurägare anser emellertid, att omkostnaderna icke står i rimlig proportion till förmånerna, och underlåter därför ofta att begära friförklaring eller att regelbundet låta verkställa kontrollundersökning. Styrelsen anser sig med hänsyn härtill böra föreslå att, liksom fallet är vid andra sjukdomsbekämpanden, statsverket åtager sig kostnaden för det för diagnostiken nödvändiga preparatet, antigenet. Såsom villkor härför bör dock föreskrivas, att innehavare av friförklarad besättning låter med av styrelsen fastställda intervaller — i regel en gång om året — undersöka densamma. Då för ägare av friförklarad besättning antigenkostnaden för närvarande utgör 1,8 öre per djur, beräknar styrelsen de sammanlagda antigenkostnaderna för nu friförklarade djur till i runt tal 8 300 kronor för budgetåret 1954/55. Hänsyn härtill har tagits vid styrelsens förut angivna beräkning av medelsbehovet under anslaget för sagda budgetår.

Yttrande. *Statskontoret* finner ej tillräckliga skäl föreligga för att ändra gällande bestämmelser beträffande fördelningen av kostnaderna för blodprovsundersökning rörande hönstyfus.

Departementschefen.

I likhet med statskontoret anser jag tillräcklig anledning icke föreligga för att staten skall övertaga kostnaderna för antigen, som erfordras vid blodprovsundersökning rörande hönstyfus. Vid sådant förhållande torde den av veterinärstyrelsen ifrågasatta uppräknningen av anslaget kunna begränsas till 10 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (60 000 + 10 000 =) 70 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot hönstyfus* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[83] 22. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Statsbidrag vid försäkring.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	100	—
1953/54 (statsliggaren s. 803)	100	
1954/55 (förslag)	100	

Från anslaget har med undantag för budgetåren 1939/40 och 1940/41 inga medel utanordnats efter budgetåret 1929/30.

Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 100 kronor för nästa budgetår. Den framhåller, att det icke är möjligt att nu förutse, vilka anspråk som kan komma att ställas på anslaget.

I enlighet med veterinärstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Statsbidrag vid försäkring* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[84] 23. *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Övriga utgifter.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	400 000	3 113 775
1953/54 (statsliggaren s. 803)	1 000 000	
1954/55 (förslag)	500 000	

Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall minskas med 500 000 kronor. Till närmare motivering av sitt medelsäskande anför styrelsen, att anslagsbehovet är svårbedömligt, eftersom detta står i direkt samband med förekomsten av svårare epizooti och bekämpandet därav. För närvarande synes visserligen epizootiläget varken i vårt land eller å kontinenten vara oroande, men det är självfallet omöjligt att förutsäga, huru förhållandena kan gestalta sig så långt fram i tiden som vid mitten av kalenderåret 1955. Skulle något eller några stänkefall förekomma av mul- och klövsjuka, kan detta medföra, att styrelsen blir nödsakad vidtaga mycket kostsamma skyddsåtgärder. Enligt styrelsens mening torde man för närvarande dock ej behöva räkna med att några större utgifter är att förvänta utöver dem, som står i samband med mera kontinuerliga inköp av vaccin från Danmark. Styrelsen anser, att man rimligen kan beräkna nu omförmälda utgifter till 400 000 kronor. Vidare föreslår styrelsen, att liksom under löpande budgetår ett belopp av 30 000 kronor skall få disponeras ur anslaget till forsknings- och försöksverksamhet för erhållande av mera ändamålsenliga metoder att bekämpa sjukdomen smittsam blodbrist hos häst. Av beloppet, som avses för fortsatta fältförsök, beräknas 16 000 kronor till lön åt den i försöksverksamheten sysselsatte veterinären samt 14 000 kronor för veterinärbesök och diverse kostnader för försökens bedrivande. Beträffande de veterinära stipendier, som enligt Kungl. Maj:ts brev den 29 oktober 1920 (SFS nr 710) utgår från anslaget, förutsätter styrelsen, att dessa skall uppräknas för den händelse en allmän höjning av de inom statsförvaltningen förekommande stipendierna kommer till stånd. Skulle så bli fallet, bör enligt styrelsen det större stipendiet å minst 1 200 och högst 2 400 kronor höjas till minst 3 000 och högst 5 000 kronor samt de två lägre, vardera nu å minst 500 och högst 1 000 kronor, till minst 1 000 och högst 2 000 kronor. Slutligen utgår styrelsen från att kostnaderna för åtgärder för bekämpande av de smittsamma juverinflammationerna hos kor, vilka utgifter hittills

belastat förevarande anslag, i fortsättningen skall bestridas från ett särskilt anslag för ändamålet (se nästföljande anslagspunkt).

Med nu angivna utgångspunkter anser styrelsen, att förevarande anslag bör kunna begränsas till 500 000 kronor för nästa budgetår.

Statskontoret (remissutlåtande 21/9 1953) har icke funnit veterinärstyrelsens förslag ge anledning till erinran.

Departementschefen.

Såsom framgår av det föregående är det icke möjligt att närmare beräkna medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår. För sin del har veterinärstyrelsen ansett, att man med hänsyn till vad som nu är bekant beträffande epizootiläget inom och utom landet bör kunna minska anslaget till 500 000 kronor, eller till hälften av det för innevarande budgetår anvisade beloppet. Mot denna beräkning har jag icke något att erinra. I likhet med styrelsen förutsätter jag vidare, att av anslaget liksom under innevarande budgetår ett belopp å 30 000 kronor skall få disponeras till forsknings- och försöksverksamhet för att erhålla mera ändamålsenliga metoder att bekämpa sjukdomen smittsam blodbrist hos häst. Jag har även — såsom närmare framgår av följande anslagspunkt — utgått från att kostnaderna för åtgärder för bekämpande av de smittsamma juverinflammationerna hos kor från och med nästa budgetår skall bestridas ur ett särskilt anslag och ej vidare belasta nu förevarande anslag. Vad slutligen angår frågan om höjning av vissa stipendier vill jag framhålla, att jag delar styrelsens uppfattning att dessa givetvis bör uppräknas i samma mån som andra stipendier av motsvarande art höjes. Då emellertid en dylik allmän höjning icke är ifrågasatt för närvarande, bör nu ifrågavarande stipendier utgå med oförändrade belopp.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att Sveriges årsbidrag till internationella byrån i Paris för bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar (OIE) jämlikt beslut av 1925 års riksdag utgår från förevarande anslag. Kostnaderna i samband med Sveriges representerande vid de sammanträden och konferenser, som anordnas av byrån, bestrides jämväl från anslaget. Utgifter för studieresor, beivrande av kongresser m. m. i utlandet rörande frågor, som avser bekämpandet av smittsamma husdjurssjukdomar, måste däremot täckas i annan ordning. Därest riksdagen icke har något att erinra, torde anslaget emellertid även få anlitas för att bestrida sist omnämda kostnader. Vad jag nu föreslagit synes icke behöva föranleda någon ändring av medelsberäkningen under anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar*: Övriga utgifter för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[85] 24. Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen.

1954/55 (förslag) 175 000

Till åtgärder för bekämpande av de smittsamma juverinflammationerna hos nötkreaturen. Tillika föreslås, att nu gällande bestämmelser om viss fogande ett belopp av 40 000 kronor ur anslaget till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Övriga utgifter.

Y r k a n d e n. *Veterinärstyrelsen* (skr. 28/8 1953) hemställer, att för nyssnämnda ändamål skall för nästa budgetår anvisas ett särskilt förslagsanslag å 300 000 kronor, benämnt Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos kor har för vartdera av budgetåren 1952/53 och 1953/54 ställts till förmaximering av bidragen till hushållningssällskapen för verksamheten skall slopas.

M o t i v. Styrelsen framhåller, att hittills vunna erfarenheter i fråga om åtgärder mot juversjukdomarna ger vid handen, att den bakteriologiska diagnostiken icke kan baseras på enstaka förenklade rutinprov utan måste intensifieras och anpassas efter de i varje enskilt fall rådande förhållandena. Vidare torde det vara nödvändigt, att den bakteriologiska diagnostiken kompletteras med kliniska iakttagelser i besättningarna. Mycket ofta kan nämligen missförhållanden av hygienisk eller teknisk art konstateras vara grundorsaken till ökad förekomst av juverinflammationer.

En intensifiering av juverhälsokontrollen i enlighet med styrelsens önskemål torde emellertid bli väl betungande för djurägarna. Vid fördelningen av de för ändamålet disponibla medlen på hushållningssällskapen tillämpas nämligen den regeln, att bidragen utgår med en viss maximering i fråga om antalet djur och undersökningar inom varje sällskaps verksamhetsområde. Styrelsen föreslår därför, att denna maximering av bidragsmöjligheterna skall borttagas under verksamhetsåret 1954. I övrigt ifrågasättes ingen ändring av gällande bestämmelser. Bidragen anses sålunda även i fortsättningen böra utgå med en krona för varje till bekämpandet anslutet djur över tre års ålder, vilket under året underkastas klinisk juverundersökning, samt med 50 öre för varje från sådant djur taget blodprov.

Såsom ytterligare skäl för det ökade medelsbehovet anför styrelsen vidare, att fem hushållningssällskap utöver de sex, som för närvarande är anslutna till bekämpandet, redan vidtagit åtgärder för juverhälsokontroll. Styrelsen utgår därför från att deltagandet i bekämpandet under 1954 skall omfatta 7 000 besättningar med sammanlagt omkring 75 000 kor, medan samma siffror den 31 december 1952 endast var cirka 1 700 respektive 25 500.

I enlighet med det anförda och då det förutsättes att samtliga anslutna djur kommer att kliniskt undersökas ävensom att i medeltal sex mjölkprov tages från varje djur, beräknar styrelsen medelsbehovet under det föreslagna nya anslaget till $(75\,000 \times 1 + 6 \times 75\,000 \times 0,50 =)$ 300 000 kronor. Vad slutligen angår förslaget, att anslaget skall givas karaktär av förslagsanslag, motiveras detta med svårigheterna att exakt beräkna antalet an-

slutna djur och undersökningarnas omfattning samt med att, såsom framgår av det föregående, samtliga djurägare anses böra komma i åtnjutande av bidrag.

Statskontoret (remissutlåtande 21/9 1953) finner sig icke kunna biträda veterinärstyrelsens förslag om ökad medelsanvisning för nu ifrågavarande ändamål. Ämbetsverket åberopar därvid, att verksamheten var föremål för prövning så nyligen som vid 1953 års riksdag, samt hänvisar till jordbruksutskottets av riksdagen godkända uttalanden i ämnet (JoU 1953: 1 s. 54).

Departementschefen.

Sedan numera bekämpandet av såväl tuberkulos som smittsam kastning hos nötkreaturen i det närmaste slutförts, framstår de smittsamma juverinflammationerna hos kor såsom det allvarligaste problemet bland husdjurssjukdomarna både med hänsyn till omfattning och skadeverkningar. De åtgärder, som hittills vidtagits mot juverinflammationerna, har närmast tagit sikte på att få fram användbara metoder för ett effektivt bekämpande av sjukdomarna. Detta mål har nu i stort sett nåtts. Tiden torde därför vara inne att på allvar sätta i gång ifrågavarande bekämpningsverksamhet. Att så sker torde för övrigt vara ett allmänt önskemål ute i landet, vilket bland annat framgår av att flera hushållningssällskap utöver dem, som är anslutna till bekämpandet, redan vidtagit åtgärder för juverhälsokontroll.

En intensifiering av den hittills bedrivna verksamheten och utvidgning av densamma till nya hushållningssällskapsområden kräver uppenbarligen en betydande ökning av medelsanvisningen för ändamålet. Veterinärstyrelsen har sålunda för sin del ansett, att icke mindre än 300 000 kronor bör ställas till förfogande. Därvid är dock att märka att styrelsen förutsatt, att nu gällande bestämmelser om viss maximering av bidragen till hushållningssällskapen för verksamheten skall slopas, eftersom deltagandet i bekämpandet eljest torde bli alltför betungande för de enskilda djurägarna.

Enligt min mening kan emellertid i nuvarande läge en medelsanvisning i den omfattning, som styrelsen föreslagit, icke komma i fråga. För min del vill jag föreslå, att 175 000 kronor anvisas till verksamheten. Däremot har jag icke något att erinra mot att medlen anvisas i form av ett särskilt anslag, benämnt Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen. Ej heller vill jag motsätta mig att detta anslag får karaktär av förslagsanslag. Jag förutsätter dock därvid, att verksamheten anordnas så, att den i huvudsak hålles inom den angivna anslagsramen.

Vad slutligen angår frågan om slopande av nyssnämnda maximeringsbestämmelser medför den nedskärning av anslagsanvisningen, som jag sett mig nödsakad föreslå, att en sådan åtgärd icke blir möjlig att genomföra. Det torde i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera, efter förslag av veterinärstyrelsen, meddela närmare föreskrifter rörande verksamheten.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

[86] 25. Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	95 000	96 077
1953/54 (statsliggaren s. 804)	95 000	
1954/55 (förslag)	95 000	

Genom beslut den 3 juli 1953 har Kungl. Maj:t bemyndigat veterinärstyrelsen att under då rådande paratyfusepidemi utöka kontrollen av uppvärmning av mjölk och grädde m. m. ävensom förordnat, att därav föranledda kostnader, beräknade till i runt tal högst 30 000 kronor för månad, skulle bestridas ur förevarande anslag.

Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget med hänsyn till belastningen under sistförflutna budgetår skall uppföras med oförändrat belopp av 95 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 21/9 1953) har icke funnit anledning till erinran mot veterinärstyrelsens förslag.

Departementschefen.

I anslutning till vad veterinärstyrelsen föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till *Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

[87] 26. Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 000 000	895 513
1953/54 (statsliggaren s. 804)	1 000 000	
1954/55 (förslag)	1 000 000	

Veterinärstyrelsen (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 1 000 000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen erinrar därvid om att ändrade bidragsgrunder trätt i kraft den 1 januari 1953. I vilken mån dessa nya grunder kommer att påverka belastningen av anslaget kan ännu icke med säkerhet bedömas. Vid sådant förhållande anses någon ändring nu icke böra vidtagas i fråga om anslagets storlek.

Styrelsens beräkning av medelsbehovet har icke givit *statskontoret* (remissutlåtande 21/9 1953) anledning till erinran.

Departementschefen.

Med biträdande av veterinärstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

G. Lanthushållning i allmänhet.

[88] 1. Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	4 225 000	4 920 742
1953/54 (statsliggaren s. 804)	5 310 000	
1954/55 (förslag)	5 484 700	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 355 000 kronor till 5 665 000 kronor.

Den av lantbruksstyrelsen beräknade anslagsökningen avser följande poster.

	Ökning
1. 1 biträdande jordbrukskonsulent i högst Cg 27 i st. för Cg 22 ..	4 300
2. 6 jordbruksinstruktörer i Ca 17 under sex månader	30 100
3. 26 husdjursinstruktörer i Ca 17 under sex månader	130 400
4. 5 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång under sex månader .	15 500
5. 4 jordbruksinstruktörer i Ca 17 under ett år i st. för sex månader .	20 000
6. Löneklassförändringar	154 700
	355 000

Dessutom föreligger en framställning från *hushållningssällskapens förbund* (skr. 29/9 1953), vari hemställes om åtgärder för en successiv förstärkning av hushållningssällskapens personal samt såsom ett första led i denna förstärkning inrättandet av 26 befattningar såsom husdjursinstruktörer (jfr p. 3).

7. Lantbruksstyrelsen hemställer tillika om viss ändring i hushållningssällskapens personalförteckningar.

8. I särskilda framställningar hemställer *hushållningssällskapens förbund* (skr. 2/3 1953), *föreningen Sveriges jordbrukskonsulenter* och *svenska husdjurskonsulentföreningen* (skr. 17/3 1953) samt *svenska fiskevårdsförbundets arbetsutskott* (skr. 19/10 1953) om ändrade tjänstebeteckningar för vissa tjänster hos hushållningssällskapen.

M o t i v. 1. För budgetåret 1952/53 upptogs medel till avlönande av en extra jordbrukskonsulent med placering i högst 22 lönegraden hos Väster-norrlands läns hushållningssällskap under tiden den 1/7—31/12 1952. Anledningen härtill var, att ordinarie jordbrukskonsulentens arbetsförmåga nedsatts på grund av olycksfall i tjänsten (Prop. 1952: 32 s. 39 f). Enligt beslut av 1953 års riksdag (IX ht s. 168; Rskr. 9) har medel för ändamålet beräknats för helt år. Motiven för anställandet av en extra jordbrukskonsulent är enligt lantbruksstyrelsen fortfarande för handen. Erfarenheterna har emellertid visat, att placeringen av tjänsten i 22 lönegraden är alltför

låg för att sällskapet under någon längre tid skall få behålla samme tjänsteman. Då det ur flera synpunkter måste anses mindre önskvärt med tät byten på ifrågavarande tjänst, föreslår styrelsen att lön i förevarande fall skall — därest vederbörandes kompetens och meriter motiverar detta — utgå efter högst 27 lönegraden. Härvid åberopas till jämförelse dels att agromomerna nyligen erhållit en gynnsammare befordringgång, dels att ordinarie jordbrukskonsulent numera är placerad i 29 lönegraden.

2. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1953/54 hemställde lantbruksstyrelsen, att ytterligare tio jordbruksinstruktörstjänster skulle inrättas vid hushållningssällskapen (se IX ht 1953 s. 166 under 3). Styrelsen framhöll därvid, bland annat, att behovet av ytterligare instruktörer var särskilt framträdande inom de sex hushållningssällskap, som åtnjöt statsbidrag till allenast en sådan instruktör. Genom beslut av 1953 års riksdag inrättades fyra instruktörstjänster. Fyra sällskap, som tidigare hade endast en instruktör, har därmed erhållit ytterligare var sin instruktör. Styrelsen framhåller, att erfarenheterna under det gångna året visat, att antalet instruktörer behöver ytterligare utökas. Bland annat har Kalmar läns södra hushållningssällskaps förvaltningsutskott anmält behov av ännu en instruktör. Ehuru det är önskvärt, att flertalet hushållningssällskap erhåller ytterligare var sin jordbruksinstruktör, inskränker styrelsen sig dock nu till att föreslå inrättandet av de sex återstående instruktörstjänster, varom förslag framlades förra året.

3. Ifrågavarande förslag har framförts under de senaste åren. Beträffande den närmare motiveringen härför hänvisas till IX ht 1951 s. 148 under 2. Styrelsen framhåller nu, att riksdagens jordbruksutskott i sitt utlåtande (nr 14) med anledning av propositionen nr 32 till 1952 års riksdag uttalade, att det syntes önskvärt att husdjursinstruktörstjänsterna inrättades så snart som kunde anses möjligt ur statsfinansiell synpunkt. Utskottet påpekade även, att det, innan frågan om tjänsternas inrättande blivit löst, icke torde vara möjligt att belasta hushållningssällskapen med ytterligare åtgärder på kontrollföreningsverksamhetens område. Styrelsen erinrar om att denna verksamhet numera utvidgats till att omfatta, bland annat, kontroll av svin. Sällskapen har sålunda erhållit väsentligt ökade arbetsuppgifter på ifrågavarande område, vilket medfört att hos sällskapen anställda överkontroll-assistenten i mindre utsträckning än tidigare kan fungera såsom medhjälpare till husdjurskonsulenterna, särskilt så vitt gäller den rådgivande verksamheten på utfodringens område. Med hänsyn särskilt till det mindre jordbrukets behov av dylik upplysning och rådgivning synes det styrelsen vara synnerligen angeläget, att hushållningssällskapen utan ytterligare tidsutdräkt får möjligheter att anställa erforderligt antal husdjursinstruktörer.

4. Detta yrkande framställdes även förra året (se IX ht 1953 s. 167 under 5). Lantbruksstyrelsen betonar, att det gångna året än tydligare visat, att vissa hushållningssällskap är i trängande behov av ytterligare biträdespersonal.

5 och 6. Ökningarna är av automatisk karaktär.

7. Hushållningssällskapens personalförteckningar upptager för närvaran-

de för varje sällskap en maskinkonsulenttjänst i lönegrad Ca 29. Styrelsen föreslår, att personalförteckningarna skall ändras på så sätt, att för varje sällskap upptages en maskinkonsulent- eller maskininstruktörstjänst. Till motivering för ändringen anföres, att icke alla konsulentbefattningar kunnat tillsättas, främst beroende på svårigheten att erhålla kompetenta sökande. Vissa sällskap har emellertid funnit det vara tillfyllest att anställa maskininstruktörer för hithörande arbetsuppgifter och önskar åtminstone icke för närvarande uthyta dessa mot konsulenter. Statsbidrag utgår för närvarande till avlönande av sex maskininstruktörer med belopp, motsvarande lön enligt lönegrad Ca 17. Styrelsen vill för sin del icke motsätta sig en sådan anordning, som för övrigt medför en viss kostnadsbesparing, men finner det skäligt att instruktörerna får samma förmåner i fråga om pension m. m., som tillkommer innehavare av befattningar, som är uppförda på sällskapens personalförteckningar. Det bör emellertid ankomma på styrelsen att, efter förslag av vederbörande hushållningssällskap, avgöra huruvida konsulent eller instruktör skall anställas.

8. *Hushållningssällskapens förbund* hemställer, med överlämnande av en utav svenska fiskeritjänstemannaförbundet gjord framställning i ämnet, att hushållningssällskapens fiskeriassistenter måtte benämnas fiskerikonsulenter. Till motivering härför anföres, bland annat, att fiskeriassistenterna självständigt handlägger de inom sällskapen förekommande fiskeriärendena. Enligt förbundets mening synes i förevarande fall större vikt böra fästas vid beskaffenheten av vederbörande befattningshavares arbetsuppgifter än vid den gällande lönegradsplaceringen. *Svenska fiskevårdsförbundets arbetsutskott* framhåller i anslutning härtill, att assistenttiteln icke motsvarar ifrågavarande fiskeritjänstemäns verkliga arbetsuppgifter. Utskottet anser det därför motiverat, att de erhåller tjänstebeteckningen fiskerikonsulenter.

Vidare föreslår *föreningen Sveriges jordbrukskonsulenter* och *svenska husdjurskonsulentföreningen*, att jordbruks- och husdjurskonsulenterna i fortsättningen skall benämnas länsagronomer. Därvid framhålles, bland annat, att för befattningshavare vid den centrala statliga försöksverksamheten tillämpas tjänstebeteckningen statsagronomer. Detta förhållande synes tala för att de lokalt, vanligen länsvis anställda konsulenterna, bör erhålla titeln länsagronomer.

Departementschefen.

Även om det i och för sig finnes skäl för att förstärka hushållningssällskapens personaluppsättning med ytterligare ett antal instruktörer och kontorsbiträden, anser jag mig i nuvarande läge icke kunna förorda inrättandet av några nya sådana tjänster. Bland annat är jag sålunda ej heller i år beredd att föreslå inrättandet av befattningar som husdjursinstruktör. Jag kan icke heller tillstyrka den föreslagna lönegradsuppflyttningen av tjänsten såsom biträdande jordbrukskonsulent i Västernorrlands län.

Medel bör emellertid anvisas under anslaget för att täcka vissa automa-

tiska utgiftsökningar. Sålunda bör för fyra jordbruksinstruktörer i lönegrad Ca 17 upptagas medel för helt år i stället för sex månader. Härför erfordras 20 000 kronor. Vidare medför beräknade löneklassförändringar ett ökat medelsbehov av 154 700 kronor.

Mot den av lantbruksstyrelsen föreslagna ändringen i hushållningssällskapens personalförteckningar har jag icke något att erinra. För varje sällskap bör således upptagas en maskinkonsulenttjänst i lönegrad Ca 29 eller en maskininstruktörstjänst i lönegrad Ca 17. Vid bifall till detta förslag torde det få ankomma på styrelsen att — efter förslag av vederbörande hushållningssällskap — avgöra huruvida maskinkonsulent eller maskininstruktör skall anställas.

De ifrågasatta ändringarna beträffande tjänstebeteckningarna för vissa tjänstemän hos sällskapen kan jag däremot icke tillstyrka.

Vid bifall till vad jag nu förordat skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med $(5\,310\,000 + 20\,000 + 154\,700 =) 5\,484\,700 (+ 174\,700)$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningarna för hushållningssällskapen, som angivits i det föregående;

b) till *Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 484 700 kronor.

[89] 2. **Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	4 000 000	3 946 200
1953/54 (statsliggaren s. 806)	4 250 000	
1954/55 (förslag)	4 260 000	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 290 000 kronor till 4 540 000 kronor.

För sin del hemställer *hushållningssällskapens förbund* (skr. 29/9 1953), att anslaget skall uppräknas — förutom med det belopp, som föranledes av förslaget om utökning av antalet husdjursinstruktörer hos hushållningssällskapen (se närmare föregående anslagspunkt) — med ett belopp av 400 000 kronor.

M o t i v. Lantbruksstyrelsen erinrar om att den i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår (se IX ht. 1953 s. 169) framhöll, att de under den senaste tiden inträffade kostnadsstegringarna motiverade en uppräkning av omkostnadsanslaget med 15 procent i förhållande till anslaget för budgetåret 1952/53 eller med 600 000 kronor. Den av riksdagen beslutade höjningen av anslaget innebar, att 240 000 kronor anvisades såsom kompen-

sation för kostnadsstegringarna, motsvarande en höjning med endast sex procent. Styrelsen anser det emellertid fortfarande önskvärt, att anslaget höjes till ett belopp motsvarande vad som beviljades för sistnämnda budgetår med 15 procent tillägg, eller till sammanlagt 4 600 000 kronor. Anslaget skulle således nu behöva uppräknas med 360 000 kronor. Med hänsyn till det statsfinansiella läget inskränker sig emellertid styrelsen till att för budgetåret 1954/55 föreslå en höjning av anslaget med 200 000 kronor såsom ytterligare kompensation för kostnadsstegringarna. Härutöver erfordras ett belopp av 80 000 kronor till kostnaderna för av styrelsen under hushållningssällskapens avlöningsanslag föreslagna nya instruktörsbefattningar. Detta belopp har beräknats med utgångspunkt från de av styrelsen i föregående års anslagsäskande angivna grunderna. Slutligen tillkommer ett belopp av 10 000 kronor, avseende omkostnaderna för de av 1953 års riksdag inrättade fyra jordbruksinstruktörstjänsterna. Sistnämnda kostnader har nämligen för innevarande budgetår beräknats endast för halvt år. Anslaget bör sålunda för nästa år uppräknas med $(200\,000 + 80\,000 + 10\,000 =) 290\,000$ kronor.

Hushållningssällskapens förbund åberopar till stöd för sitt yrkande, bland annat, att avsevärda kostnadsstegringar inträtt även under år 1953. Sålunda har i anslutning till beslutade löneförbättringar åt de statsbidragsavlönade befattningshavarna lönekostnaderna för de icke personalförtecknade anställda stigit väsentligt. Det nya resereglementet, som trädde i kraft den 1 januari 1953, torde vidare komma att öka rese- och traktamentsersättingarna. Även telefonkostnaderna har stigit.

Departementschefen.

Av vad jag anfört under nästföregående anslagspunkt framgår, att jag icke ansett mig kunna biträda förslaget om inrättande av nya instruktörstjänster hos hushållningssällskapen. Godkännes detta mitt ståndpunktstagande, behöver medel icke beräknas till omkostnader för dessa tjänster. Däremot bör omkostnadsanslaget automatiskt uppräknas med 10 000 kronor, avseende kostnaderna för helt år i stället för sex månader till de fyra jordbruksinstruktörstjänster, som inrättades förra året. Vad slutligen angår den av styrelsen begärda höjningen av anslaget på grund av inträffade kostnadsstegringar, torde jag få erinra om att medelsanvisningen för såväl budgetåret 1952/53 som för innevarande budgetår innebär en icke oväsentlig kompensation för kostnadsökningarna under den senaste tiden. Jag är därför icke nu beredd att för detta ändamål föreslå någon ytterligare uppräkning av anslaget.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, skulle omkostnadsanslaget endast behöva höjas med förut angivna belopp å 10 000 kronor till 4 260 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 4 260 000 kronor.

[90] 3. Bidrag till hushållningssällskapen: Demonstrationsgårdsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	30 000	8 205
1953/54 (statsliggaren s. 806)	30 000	
1954/55 (förslag)	30 000	

Anslaget, som uppfördes första gången å riksstaten för budgetåret 1952/53, avses för ersättningar för driftsintrång å demonstrationsgårdar. Genom beslut den 13 februari 1953 har Kungl. Maj:t tilldelat åtta hushållningssällskap bidrag till sammanlagt 17 dylika gårdar.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för budgetåret 1954/55 skall höjas med 30 000 kronor till 60 000 kronor. Styrelsen anför därvid, att intresset för ifrågavarande verksamhet är mycket stort bland hushållningssällskapen. Den räknar därför med att demonstrationsgårdar kommer att upprättas inom samtliga sällskapsområden under de närmaste åren. Den har även för avsikt att utarbeta ett program för verksamheten med rekommendationer rörande gårdarnas planläggning etc. Rätt planlagda och skötta demonstrationsgårdar har nämligen enligt styrelsens förmenande den allra största betydelse för jordbrukets utveckling. Ur denna synpunkt finner styrelsen det önskvärt, att medel anvisas i sådan omfattning, att även nyinrättade gårdar i fortsättningen kan stödjas. Önskvärt är även, att varje gård erhåller bidrag av sådan storleksordning, att innehavaren av gården verksamt stimuleras att söka förverkliga syftet med densamma.

Departementschefen.

Med hänsyn till att ifrågavarande verksamhet ännu icke hunnit prövas i nämnvärd omfattning, är jag ej beredd att tillstyrka den föreslagna uppräknings av anslaget. Detta bör således för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen: Demonstrationsgårdsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[91] 4. Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.

	Anslag
1952/53	600 000
1953/54 (statsliggaren s. 806)	600 000
1954/55 (förslag)	600 000

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för budgetåret 1954/55 skall upptagas med oförändrat belopp. Styrelsen anmäler, att det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget tagits i anspråk först under innevarande budgetår.

Jag biträder styrelsens äskande och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

[92] 5. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar.

För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 80 000 kronor. Anslaget avser att möjliggöra för Kungl. Maj:t att för olika ändamål, som faller antingen inom befrämjandet i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar eller inom lantbruksundervisningen, anvisa medel efter uppkommande behov och eget beprövande.

Ifrågavarande anslag torde även för nästa budgetår böra upptagas med 80 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[93] 6. Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	300 000	363 192	483 778
1953/54 (statsliggaren s. 806)	420 000		
1954/55 (förslag)	766 800		

Enligt beslut av 1953 års riksdag (Prop. 102; Rskr. 270) har vissa ändringar genomförts beträffande den jordbruksekonomiska undersökningens utformning och organisation. Bland annat skall bokföringsåret från och med år 1954 omläggas från 1 juli—30 juni till kalenderår. Vidare ställdes för innevarande budgetår ökade resurser till lantbruksstyrelsens förfogande i dess egenskap av centralt organ för ledning av undersökningsverksamheten och bearbetning av räkenskapsmaterialet. Till styrelsen har därjämte knutits en särskild nämnd med rådgivande uppgifter. I övrigt må nämnas, att det antal i den jordbruksekonomiska undersökningen deltagande gårdar, vilket legat till grund vid beräkningen av statsbidraget för innevarande budgetår, utgjort 2 000, varav 1 750 gårdar med en åkerareal av 2—30 hektar, 150 med en åkerareal av 30—50 hektar och 100 med en dylik areal överstigande 50 hektar.

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för budgetåret 1954/55 skall uppföras med 766 800 kronor. Styrelsen anmäler i detta sammanhang, att den liksom förra året under sitt avlönings- och omkostnadsanslag begärt medel för inrättande av en jordbruksekonomisk byrå, avsedd för den centrala bearbetningen av materialet från den jordbruksekonomiska undersökningen. Det av styrelsen begärda anslagsbe-

loppet under förevarande punkt avser i följande sammanställning upptagna ändamål.

1. Ersättning åt i den jordbruksekonomiska undersökningen deltagande jordbrukare	55 500
2. Nämnden för den centrala bearbetningen	2 000
3. Bokföringsmaterial	30 000
4. Kurser för ledare m. fl.	7 500
5. Insamling, kontering och journalisering	330 400
6. Resekostnader	100 000
7. Ekonomikonsulentverksamheten	20 000
8. Bokslutsarbetet	154 400
9. Ordnad bokföring vid mindre jordbruk	61 000
10. Publikationstryck	6 000
	766 800

M o t i v. 1—3. För de under punkterna 1 och 2 angivna ändamålen har begärts samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår. För det under punkten 3 upptagna ändamålet har beräknats ett med 7 000 kronor minskat medelsbehov.

4. Bidraget har upptagits till samma belopp som tidigare utgått för ändamålet.

5—7. För halva budgetåret 1953/54 ställdes för ifrågavarande ändamål till förfogande 165 200, 50 000 respektive 10 000 kronor. För nästa budgetår upptages för ettvarit ändamålet det dubbla beloppet.

8. På grund av att bokslut icke skall upprättas under första halvåret 1954 har för innevarande budgetår ej anvisats något bidrag för ändamålet. Styrelsen föreslår, att bidrag för nästa budgetår skall utgå med 80 kronor per gård utom i län med ekonomikonsulentverksamhet, där bidraget föreslås skola utgå med 45 kronor. Bidragsbeloppen överensstämmer med vad typjordbrukskommittén föreslagit i den utredning, som i stort sett legat till grund för den i det föregående omförmälda propositionen.

9. Bidrag för ifrågavarande ändamål har under ett antal år utgått med ett belopp av 46 000 kronor. Detta anses nu böra höjas med 15 000 kronor. Ett flertal bokslut, som tidigare ingått i den jordbruksekonomiska undersökningen, bör nämligen på grund av nedskärningen av antalet gårdar i denna undersökning beviljas bidrag från förevarande anslag. Den begärda ökningen medger statsbidrag till ytterligare omkring 300 bokslut.

10. Posten har för innevarande budgetår upptagits med 5 000 kronor. På grund av ökade utgifter för tryckning av publikationen Räkenskapsresultat från svenska jordbruk anses den för nästa budgetår böra uppräknas med 1 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom framgår av vad jag anför under lantbruksstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag, har jag biträtt styrelsens förslag om inrättande av

en jordbruksekonomisk byrå för den centrala ledningen av bokföringsverksamheten. Då det är angeläget, att bokföringsverksamheten fortsätter efter de av förra årets riksdag uppdragna riktlinjerna, tillstyrker jag helt styrelsens anslagsäskande under förevarande punkt. Anslaget bör alltså uppföras med ett från 420 000 till 766 800 kronor höjt belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 766 800 kronor.

[94] 7. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 351 000	1 465 755
1953/54 (statsliggaren s. 807)	1 465 900	
1954/55 (förslag)	1 475 900	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* (skr. 25/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 39 940 kronor enligt följande fördelning.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar:	
a) 1 föreståndare i Co 14 i st. för Ca 37	1 728
b) 2 frökontrollanter i Ca 33 i st. för Ca 29	6 096
c) 1 fältkontrollant i Ca 33 i st. för Ca 29	3 048
d) 1 fältkontrollant i Ca 29 i st. för Ca 27	1 800
e) 1 förste byråsekreterare i Ca 27 i st. för 1 kamrerare i Ca 25 ..	1 884
f) 1 vaktmästare i Ce 10 i st. för 1 arvodestjänst	3 516
g) Ordinariesättning av 1 filialföreståndartjänst i Ce 29 samt 2 kontorsbiträdestjänster i Ce 8	—
h) Överförande å extra ordinarie stat av 5 magasinsskontrollanter ...	—
2. Personalförstärkning:	
1 inspektör i Ce 19	11 868
3. Löneklassförändringar	10 000
	39 940

M o t i v. 1 a. Föreståndaren var före regleringen av universitets- och högskoleprofessorernas löneförmåner placerad i samma lönegrad som professor vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. Styrelsen framhåller, att den löneförbättring, som kommit professorerna till del, innebär att anstalten icke kan påräkna att såsom sökande till föreståndartjänsten få de bästa vetenskapliga krafterna. Därjämte kan det befaras, att en föreståndare med erforderlig kompetens, så snart tillfälle därtill ges, söker professur vid lantbrukshögskolan.

1 b och c. Med frökontrollant- och fältkontrollanttjänsterna, vilkas innehavare tjänstgör såsom avdelningsföreståndare, följer ett mycket stort in-

direkt ekonomiskt och juridiskt ansvar. De skall nämligen signera det stora antal analysattester — enbart vid huvudanstalten uppgående till omkring 55 000 årligen — på vilka handeln med utsädesvaror baseras och varpå domsluten enligt frölagen grundas. Utav avdelningsföreståndarna krävs dessutom förmåga till självständig vetenskaplig forskning inom utsädesområdet. Detta förhållande kommer framdeles i praktiken att beträffande vissa tjänster medföra krav på avlagd agronomie licentiat- eller högre universitetsexamen. Styrelsen framhåller slutligen, att ifrågavarande befattningshavare tidigare i lönehänseende jämförts med statsagronomerna, vilka emellertid numera placerats i 33 lönegraden.

1 d. Fältkontrollanten i 27 lönegraden är ställföreträdare för avdelningsföreståndaren å fältkontrollavdelningen, vilken en stor del av året vistas på tjänsteresor. Därest avdelningsföreståndarna, såsom föreslagits under punkten 1 b och c, uppflyttas till 33 lönegraden, bör fältkontrollanten uppflyttas från 27 till 29 lönegraden.

1 e. Till motivering för detta yrkande anföres, att kamrerartjänsten ursprungligen placerades i samma lönegrad som motsvarande befattningshavare vid statens provningsanstalt. Sistnämnda tjänst har emellertid numera omändrats till en förste byråsekreterartjänst i 27 lönegraden. Styrelsen framhåller vidare, att kamreraren fått alltmera kvalificerade juridiska och administrativa uppgifter samt större ekonomiskt ansvar på grund av ökad medelsförvaltning. Han är tillika personalchef och föredragande i personalärenden.

1 f. Vaktmästargöromålen vid filialen i Åkarp bestrides sedan år 1929 av en helårsanställd vaktmästare med ett arvode av för närvarande 3 780 kronor. Med hänsyn till vederbörandes långa anställningstid anser styrelsen det vara motiverat, att han erhåller en pensionsberättigande tjänst i förslagsvis 10 lönegraden.

1 g. Förslaget att överföra filialföreståndartjänsten å ordinarie stat motiveras med att tjänsten numera placerats i lönegrad Ce 29 och därmed torde ha avsetts skola bli permanent. Vidare anför styrelsen, att två kontorsbiträden under nästa budgetår beräknas komma att uppfylla förutsättningarna för att enligt gällande grunder för den reglerade befördringsgången för kontorspersonal överföras till ordinarie stat.

1 h. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår hemställde styrelsen om överförande å extra ordinarie stat av fyra magasinsskontrollanter (se IX ht 1953 s. 173 under 5). Förslaget bifölls emellertid icke. Styrelsen upprepar nu sitt förslag. Ytterligare en kontrollant har emellertid sedan dess anställts, vilken även föreslås skola överföras å extra ordinarie stat.

2. Förslaget framfördes även i anslagsäskandena för budgetåret 1953/54 (se IX ht 1953 s. 173 under 1). Styrelsen tillägger nu, att inspektören i förekommande fall tillika avses skola tjänstgöra såsom vikarie för någon av de under punkten 1 h omförmälda magasinsskontrollanterna. För att en kvalificerad arbetskraft skall kunna erhållas, bör tjänsten placeras i 19 lönegraden.

3. Ökningen är av automatisk karaktär.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, anser jag mig icke kunna förorda de av anstaltsstyrelsen föreslagna lönegradsuppflyttningarna. Förslaget att för övervakning av den nya frölagen inrätta en tjänst som inspektör i lönegrad Ce 19 kan jag icke heller biträda. Likaså finner jag mig för närvarande böra avstyrka, att en vaktmästartjänst i lönegrad Ce 10 inrättas vid anstaltens filial vid Åkarp.

De föreslagna ordinariesättningarna av vissa tjänster är jag icke nu beredd att tillstyrka.

Någon uppräknig av anslaget anser jag mig följaktligen icke kunna föreslå i vidare mån än som betingas av beräknade löneklassförändringar. Här för erfordras ett belopp av 10 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 209 400 (+ 1 000) kronor;
arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 400 (oförändrat) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 821 100 (+ 5 500) kronor;
rörligt tillägg 444 000 (+ 3 500) kronor.

Centralanstaltens avlöningsanslag skulle alltså för nästa budgetår behöva uppföras med (209 400 + 1 400 + 821 100 + 444 000 =) 1 475 900 (+ 10 000) kronor.

Ur personalförteckningen bör avföras en kassörstjänst i lönegrad Ca 18 å övergångsstat.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens centrala frökontrollanstalt, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för statens centrala frökontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	209 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	821 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	444 000

Summa kronor 1 475 900;

c) till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 475 900 kronor.

[95] 8. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	560 700	637 577
1953/54 (statsliggaren s. 808)	587 900	
1954/55 (förslag)	641 700	

Jag torde få erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1953 medgivit, att den under förevarande anslag upptagna delposten till övriga utgifter må för innevarande budgetår överskridas med högst 10 000 kronor för att möjliggöra ersättande av frökontrollanstaltens tjänstebil med en ny sådan.

Yrkanden. Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt (skr. 25/8 1953) hemställer, att omkostnadsanslaget skall höjas med 77 500 kronor till 665 400 kronor. De ändringar, som föreslås i gällande omkostnadsstat, framgår av följande sammanställning.

	1953/54	Ökning
1. Reseersättningar	7 000	13 000
2. Övriga expenser	51 000	5 000
3. Skatter och onera	2 500	500
4. Provtagning och plombering	174 700	25 300
5. Fältkontroll	190 000	10 000
6. Diverse förbrukningsartiklar	35 000	5 000
7. Inköp av viss utrustning		
a) Sällningsapparat för betfrö		800
b) Transportvagn för groningsskålar		500
c) Utbyte av förslitna termoregulatorer för groningsbad...		400
d) Traktor vid filialen i Skåne		7 800
e) Armatur för ljusbestrålning		500
f) Helautomatisk elektrisk räknemaskin		1 700
g) Steriliseringsugn för tegelgrus		2 500
h) Tillräkningsapparat för spannmål		755
i) Dupliceringsapparat		3 700
		18 655
		77 455

Motiv. 1. Av ökningen hänför sig 10 000 kronor till förslaget att inrätta en inspektörsbefattning. Höjningen i övrigt motiveras med stegrade rese- och traktamentskostnader samt ökat antal styrelsesammanträden till följd av fältkontrollavdelningens och Åkarpfilialens förläggning i Skåne samt inrättandet av en filial i Norrland.

2. Höjningen beror på ökade kostnader för material samt för telefon och städning.

3. Uppräkningen av posten med 500 kronor betingas av att anstalten enligt 1952 års allmänna fastighetstaxering numera påförts fastighetsskatt för ett område, som avgiftsfritt upplåtits till anstalten och av denna mot avgift ularrenderats.

4 och 5. Medelsåtgången under budgetåret 1952/53 utgjorde beträffande posten provtagning och plombering 200 615 kronor och beträffande posten fältkontroll 207 104 kronor. Med hänsyn härtill anses en uppräknings av posterna till de av styrelsen föreslagna beloppen motiverad. Styrelsen framhåller, att medelsåtgången är helt beroende av uppdragens omfattning, vilken ej låter sig på förhand beräknas.

6. Höjningen motiveras med den allmänna prisstegringen på samtliga förbrukningsartiklar.

7 a—i. För verksamhetens rationella bedrivande erfordras utbyte av föråldrad utrustning samt komplettering av försliten materiel. Enligt styrelsens förmenande är de föreslagna nyanskaffningarna och kompletteringarna oundgängligen nödvändiga.

Departementschefen.

Vad först angår posten reseersättningar torde jag få erinra om att jag under nästföregående anslagspunkt ej ansett mig kunna biträda förslaget om inrättande av en inspektörsbefattning. Därav följer, att det belopp å 10 000 kronor, som äskats till reseersättningar åt en sådan befattningshavare, icke erfordras. Den av anstaltsstyrelsen beräknade ökningen av medelsbehovet till reseersättningar reduceras sålunda till 3 000 kronor. Med hänsyn till det ökade antalet styrelsesammanträden och resor till de lokala anstalterna finner jag en höjning av ifrågavarande post påkallad. Då posten emellertid för innevarande budgetår uppräknats med 1 000 kronor, kan jag icke tillstyrka, att den nu skall höjas med mer än 2 000 kronor. Vidare förordar jag, att posten övriga expenser, vilken för innevarande budgetår uppräknats med 5 000 kronor, skall höjas något på grund av, bland annat, ökade slädningskostnader. En höjning av posten med 1 000 kronor synes mig dock vara tillräcklig. Den föreslagna ökningen med 500 kronor av posten skatter och onera föranleder icke någon erinran från min sida. Med hänsyn till medelsåtgången under posterna provtagning och plombering samt fältkontroll kan jag biträda de av styrelsen föreslagna uppräkningsarna av nämnda poster med 25 300 respektive 10 000 kronor. Vidare synes medel böra anvisas för inköp av viss utrustning. Det torde dock vara tillräckligt, om ett belopp av 15 000 kronor ställes till förfogande för ändamålet. Posten diverse förbrukningsartiklar bör enligt min mening uppföras med oförändrat belopp. Anslaget skulle således behöva höjas med $(2\,000 + 1\,000 + 500 + 25\,300 + 10\,000 + 15\,000 =)$ 53 800 kronor till 641 700 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa ny stat för anslags användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 641 700 kronor.

[96] 9. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	30 000	30 000
1953/54 (statsliggaren s. 809)	35 000	
1954/55 (förslag)	35 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 35 000 kronor avses 5 000 kronor för understöd åt lokala frökontrollanstalter. Det tidigare å riksstaten för ifrågavarande ändamål särskilt anvisade anslaget har nämligen från och med budgetåret 1953/54 inräknats i förevarande anslag. Vidare avses 5 000 kronor för anläggande av fröenserier, särskilt i Norrland, och återstående 25 000 kronor för övriga ändamål, till vilka enligt gällande bestämmelser bidrag ur anslaget kan beviljas.

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 10 000 kronor till 45 000 kronor.

M o t i v. Den del av anslaget, som avses för övriga ändamål, har under en följd av år utgått med oförändrat belopp av 25 000 kronor. Styrelsen har senast i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår begärt en uppräknings av anslaget med 10 000 kronor under hänvisning till att medelsanvisningen varit uppenbart otillräcklig för hushållningssällskapens verksamhet på hithörande område (se IX ht 1953 s. 177). Förslaget bifölles emellertid icke, och styrelsen upprepar nu sitt förslag, att anslaget skall uppräknas med nämnda belopp. För understöd åt de lokala frökontrollanstalterna samt för främjande av anläggandet av fröenserier, särskilt i Norrland, föreslås oförändrade belopp av 5 000 kronor för vardera ändamålet.

Departementschefen.

Den under förevarande punkt föreslagna uppräknings av anslaget är jag icke beredd att tillstyrka. Anslaget torde således för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 35 000 kronor.

[97] 10. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter.

	Anslag
1952/53	20 000
1953/54 (statsliggaren s. 809)	20 000
1954/55 (förslag)	20 000

Algot Holmberg & Söner Aktiebolag (skr. 4/8 1953) anhåller om ett från 20 000 kronor till 25 000 kronor höjt statsbidrag till fullföljande under år 1954 av bolagets förädlingsarbeten med sojaväxter.

Statens jordbruksnämnd (remissutlåtande 25/8 1953) förordar ett oförändrat statsbidrag till bolaget å 20 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon höjning av förevarande anslag. Detta torde sålunda för nästa budgetår i enlighet med jordbruksnämndens förslag böra uppföras med oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

[98] 11. *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	813 000	981 762
1953/54 (statsliggaren s. 809)	898 500	
1954/55 (förslag)	915 500	

Yrkanden. *Sveriges utsädesförening* (skr. 13/7 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 72 400 kronor till 970 900 kronor. Vid skrivelsen har fogats bland annat förslag till inkomst- och utgiftsstat för föreningen för budgetåret 1954/55. Anslagsökningen har beräknats på följande sätt.

	Ökning	Minsk.
1. 1 förste assistent vid Ultunafilialen	17 000	
2. Substation å småländska höglandet	6 000	
3. Ändrad dyrortsgruppering och löneklassförändringar	17 000	
4. Pensionsavgifter	1 600	
5. Sjukförsäkringsavgifter	8 000	
6. Höjda arvoden och traktamentsersättningar åt ordförande och ledamöter i styrelsen	1 400	
7. Kontrollverksamheten	4 100	
8. Lokala sortförsök	1 900	
9. Resekostnader och representation	400	
10. Bibliotek, prenumeration, tidskrifter, trycksaker	3 500	
11. Underhåll av byggnader, trädgård, park och vägar	15 300	
12. Underhåll och inköp av inventarier	800	
13. Diverse utgifter	1 100	
14. Ökade inkomster		5 700
	78 100	5 700
	+ 72 400	

Motiv. 1 och 2. Dessa yrkanden har återkommit i föreningens anslags-
 äskanden de senaste åren. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till
 den redogörelse, som lämnades i 1950 års statsverksproposition, IX ht s.
 159—161.

3—5. Ökningarna är av automatisk karaktär. Sjukförsäkringsavgifterna
 har upptagits såsom ny post på grund av riksdagens beslut om allmän sjuk-
 försäkring och har beräknats i enlighet med bestämmelserna härom i den
 i ämnet framlagda propositionen.

6. Ifrågavarande arvoden och ersättningar har av årsmötet förklarats
 böra utgå efter samma grunder, som tillämpas för ordförande och leda-
 möter i styrelsen för statens växtskyddsanstalt.

7. Ökningen är av teknisk natur.

8—12. De angivna beloppen motsvarar de utgifter, som i medeltal åtgått
 för ändamålen under de tre senaste budgetåren.

13. Ökningen har icke särskilt motiverats.

14. Højningen av denna post föranledes huvudsakligen av att föreningen
 räknar med ökade hyresinkomster.

Yttrande. Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksför-
 sök tillstyrker de av föreningen för olika ändamål äskade beloppen.

Departementschefen.

De under denna punkt begärda anslagsökningarna anser jag mig kunna
 biträda endast i den mån de betingas av automatiska utgiftsförändringar.
 Jag tillstyrker alltså, att anslaget på grund av ändrad dyrortsgruppering
 och beräknade löneklassförändringar samt ökade pensionsavgifter skall
 uppräknas med sammanlagt 18 600 kronor. Vidare bör till kontrollverk-
 samheten anvisas ett med 4 100 kronor höjt belopp. Frågan om medel till
 sjukförsäkringsavgifter på grund av beslutet om allmän sjukförsäkring
 torde däremot icke böra upptagas i förevarande sammanhang. Med hänsyn
 till att inkomsterna kan beräknas stiga med 5 700 kronor, synes anslaget
 å andra sidan böra minskas med detta belopp.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat behöver anslaget uppföras
 med $(898\,500 + 18\,600 + 4\,100 - 5\,700 =) 915\,500$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till
 Sveriges utsädesförening* för budgetåret 1954/55 anvisa ett
 anslag av 915 500 kronor.

[99] 12. *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges
 utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.*

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 65 000
 kronor (statsliggaren s. 810).

Jag torde få erinra om att den utredningsman, åt vilken Kungl. Maj:t den

2 oktober 1953 uppdragit att företaga en översyn av de ekonomiska be-
tingelserna för verksamheten vid Sveriges utsädesförenings linlaboratorium
i Svalöv, den 11 december 1953 avgivit förslag i ämnet. Beredningen av
ärendet torde kunna avslutas inom sådan tid, att proposition kan föreläggas
1954 års riksdag. Vid sådant förhållande synes anslaget i riksstatsförslaget
böra uppföras med endast beräknat belopp. Anslaget bör därvid upptagas
med oförändrat belopp eller sålunda med 65 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Befräm-
jande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges ut-
sädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m. för
budgetåret 1954/55* beräkna ett anslag av 65 000 kronor.

[100] 13. *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjande av den prak-
tiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm.*

	Anslag
1952/53	200 000
1953/54 (statsliggaren s. 811)	210 000
1954/55 (förslag)	210 000

Y r k a n d e. *W. Weibull aktiebolag med Weibullsholms växtförädlings-
anstalt* (skr. 30/7 1953) anholder om ett med 160 000 kronor till 370 000
kronor höjt anslag för nästa budgetår.

M o t i v. Liksom under föregående år lämnar bolaget i sin framställning
en redogörelse för sina arbetsinsatser på växtodlingens område. Kostnaderna
härför uppskattas för nästa budgetår till 744 300 kronor. Bolaget framhåller,
att det vid anslagsberäkningen allttjämt utgått från att principen om ett
statsbidrag motsvarande hälften av förädlingskostnaderna skall tillämpas.
Därest denna begäran icke kan bifallas, hävdar bolaget liksom förra året
såsom ett minimum, att anslaget bör ökas med ett belopp, som motsvarar
hälften av de kostnadsstegringar, som på grund av penningvärdeförsäm-
ringen inträffat under de senaste åren. Dessa har av bolaget uppskattats till
200 000 kronor, varför statsbidraget enligt denna beräkning bör uppräknas
med 100 000 kronor. Anslaget för innevarande budgetår täcker enligt bola-
gets beräkningar endast cirka 28 procent av den totala kostnaden för växt-
förädlingsverksamheten. Därest statsbidraget icke väsentligt ökas, nödgas
bolaget ytterligare ompröva förädlingsverksamheten med sikte på en mera
omfattande nedskärning, vilket skulle innebära ett avbrott i en hittills re-
sultatrik och för framtiden lovande utvecklingslinje.

Y t t r a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruks-
försök* erinrar, att den redan i sina yttranden över bolagets anslagsäskanden
för tidigare budgetår tillstyrkt principen om statsbidrag, motsvarande 50
procent av växtförädlingskostnaderna. Styrelsen finner det allttjämt skäligt,
att statsbidraget beräknas efter denna grund. Därest så icke anses möjligt

eller lämpligt med hänsyn till den av riksdagen begärda översynen av grunderna för stödet till växt- och frukträdsförädlingen, förordar styrelsen i andra hand, i anslutning till bolagets förslag, att bidraget höjes med åtminstone 100 000 kronor till 300 000 kronor.

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 oktober 1953 föranstaltat om en översyn av gällande grunder för statens stöd åt växt- och frukträdsförädlingen jämte därmed sammanhängande frågor. Innan resultatet av denna översyn föreligger, är jag icke beredd att tillstyrka någon ändring av medelsberäkningen under förevarande anslag. Detta torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understöddjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 210 000 kronor.

[101] 14. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	221 100	270 434
1953/54 (statsliggaren s. 811)	281 100	
1954/55 (förslag)	282 800	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* (skr. 26/8 1953) hemställer, att anstaltens avlöningsanslag skall höjas med 21 400 kronor till 302 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. 1 registrator och kassör i Ca 19 i st. för 1 förste kansliskrivare i Ce 17	252
2. 1 institutionsvaktmästare i Ca 14 i st. för 1 vaktmästare i Ca 12 ...	276
3. 2 förste assistenter i Ce 27 i st. för Ce 25	1 896
4. 1 förste laboratoriebiträde i Ce 15	10 092
5. Extra arbetskraft samt vikariats- och övertidsersättningar	6 500
6. Löneklassförändringar	2 334
	21 350

M o t i v. 1. Beträffande motiveringen för detta förslag hänvisas till IX ht 1950 s. 166 under 1 b.

2. Vid verk och institutioner, som i likhet med anstalten bedriver kemisk eller därmed jämförbar undersökningsverksamhet, har institutionsvaktmästarna att utföra ett kvalificerat arbete, som kräver stor noggrannhet, gott omdöme och praktisk duglighet. Dessa institutionsvaktmästare har numera i huvudsak placerats i 14 lönegraden. Styrelsen finner det med hänsyn härtill i hög grad påkallat, att ifrågavarande tjänst, vars innehavare varit an-

ställd vid anstalten sedan dess tillkomst år 1939, omändras till en institutionsvaktmästartjänst i lönegrad Ca 14.

3. Den snabba utvecklingen på lanthrukskemiens område jämte tillkomsten av en svåröverskådlig, ständigt växande mängd av ofta i princip helt nya kemiska analysförfaranden ställer stora krav på vetenskaplig skicklighet och ingående förtrogenhet med för anstalten aktuella problem hos dess förste assistenter. De bör därför beredas samma löneställning som motsvarande befattningshavare vid vissa högskolor och med anstalten jämförbara institutioner.

4. På grund av den starkt utökade analysverksamheten vid fodermedelsavdelningen är det oundgängligen nödvändigt, att avdelningen förstärkes med ett förste laboratoriebiträde. Styrelsen framhåller, att statens sakrevision tidigare tillstyrkt, att en dylik befattning inrättas.

5. För att bereda anstalten möjlighet att efter hand utvidga sin analysverksamhet är det nödvändigt, att den förfogar över tillräckliga medel till extra arbetskraft. Antalet på övertid utförda ilanalyser beräknas även bli större än tidigare. Med hänsyn till dessa omständigheter erfordras en uppräkning av anslagsposten.

6. Ökningen är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. Statskontoret anser, att anstaltsstyrelsens förslag beträffande förste kansliskrivarens, institutionsvaktmästarens och förste assistenternas lönegradsplacering ej bör föranleda någon åtgärd, då dessa frågor prövats av tjänsteförteckningskommittén. Däremot synes det enligt statskontoret icke vara något att erinra mot att förstnämnda befattningshavare uppföres på ordinarie stat. Vidare hänvisar statskontoret till departementschefens uttalande vid behandling av motsvarande anslagsäskande för budgetåret 1951/52 (se IX ht s. 177) att, därest hans förslag om rationalisering av driften vid kontrollanstalten genomfördes, det skulle bli möjligt att möta de ökade krav på anstaltsens analysverksamhet, som man torde ha att motse inom en nära framtid. Med hänsyn härtill och då enligt vad statskontoret inhämtat antalet analysuppdrag ej utvisar någon ökning, kan ämbetsverket ej understödja förslaget om nyanställning av ett förste laboratoriebiträde eller om ökad medelsanvisning för extra arbetskraft samt för vikariats- och övertidsersättningar.

Departementschefen.

I syfte att möjliggöra en utvidgning av analysverksamheten föreslår anstaltsstyrelsen, att icke-ordinarieposten skall uppräknas med 6 500 kronor. Beloppet avses till extra arbetskraft samt vikariats- och övertidsersättningar. Då jag utgår från att en utvidgad analysverksamhet i sin tur medför ökade inkomster av ungefär motsvarande omfattning, anser jag mig kunna biträda styrelsens förslag på denna punkt. På grund av beräknade löneklassförändringar bör vidare anslaget höjas med 2 300 kronor. Anstaltsstyrelsens förslag i övrigt är jag icke beredd att tillstyrka i vidare mån än att jag för-

ordrar, att tjänsten såsom förste kansliskrivare i lönegrad Ce 17 skall uppföras på ordinarie stat. Härför torde icke erfordras någon uppräknings av ordinarieposten. Däremot bör icke-ordinarieposten minskas med 7 100 kronor. Såvitt angår de föreslagna lönegradsuppflyttningarna torde jag få hänvisa till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. För nästa budgetår bör anslaget alltså ökas med sammanlagt (6 500 + 2 300 — 7 100 =) 1 700 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 76 500 (oförändrat) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 100 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 109 100 (+ 1 000) kronor;
rörligt tillägg 95 100 (+ 700) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (76 500 + 2 100 + 109 100 + 95 100 =) 282 800 (+ 1 700) kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras en tjänst som förste kansliskrivare i lönegrad Ca 17.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	76 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .	109 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	95 100

Summa kronor 282 800;

c) till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 282 800 kronor.

[102] 15. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	56 700	105 877
1953/54 (statsliggaren s. 812)	75 800	
1954/55 (förslag)	75 800	

Yrkanden. Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt (skr. 26/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 11 000 kronor till 86 800 kronor. De föreslagna ändringarna i gällande omkostnadsstat framgår av följande sammanställning.

	1953/54	Ökning
1. Reseersättningar	2 000	1 000
2. Expenser		
a) Bränsle, lyse och vatten	12 000	1 000
b) Övriga expenser	16 000	2 000
3. Publikationstryck	1 000	1 000
4. Övriga utgifter		
a) Underhåll av byggnader	7 000	—
b) Inventarier och apparater	10 000	2 000
c) Förbrukningsmaterialier	26 000	4 000
		11 000

Motiv. 1. Beträffande motiveringen hänvisas till IX ht 1952 s. 182 under 1.

2 a och b. Höjningen av delposten bränsle, lyse och vatten motiveras med inträffade kostnadstegringar. Den föreslagna uppräknningen av delposten övriga expenser betingas av ökade utgifter för skrivmaterialier, blanketttryck, telefon, renhållning och städning.

3. Ökade tryckningskostnader har medfört, att denna post behöver uppräknas för att anstalten skall få möjlighet att publicera resultatet från analysverksamhet och forskning.

4 a. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 7 000 kronor, varav 4 000 kronor såsom ett engångsbelopp i syfte att möjliggöra nödvändiga reparationer. Styrelsen föreslår, att under posten skall anvisas ett oförändrat belopp av 7 000 kronor med hänsyn till att anstaltens lokaler jämte förslitna ledningar av olika slag alltfjämt kräver dyrbara förbättringsarbeten och reparationer.

4 b och c. Höjningen av delposten inventarier och apparater är erforderlig för att anstalten skall kunna anskaffa modernare instrument. Vidare kräves en avsevärd förstärkning av delposten förbrukningsmaterialier för att möjliggöra utökning och komplettering av det alltför ringa förrådet av glasvaror, filterpapper och kemikalier. På grund av den starkt ökade analysverksamheten på fodermedelsavdelningen har åtgången på dylika förbrukningsmaterialier stigit avsevärt.

Yttrande. Statskontoret föreslår till en början, att posterna till sjukvård m. m. samt till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till medelsåtgången under föregående budgetår skall uppräknas med 200 till 2 000 kronor respektive med 2 000 till 14 000 kronor. Till reseersättningar och till övriga expenser torde däremot böra anvisas oförändrade belopp. Den begärda förstärkningen av posten till publikationstryck synes böra begränsas till vad

som kan vara motiverat med hänsyn till belastningen under föregående år. Posten bör enligt statskontoret upptagas med högst 1 500 kronor. Med hänsyn till den nyligen genomförda upprustningen av anstaltsbyggnaderna kan statskontoret icke förorda någon ökad medelsanvisning till underhåll av byggnader. Då i denna delpost för innevarande budgetår inrymmes ett engångsbelopp av 4 000 kronor, bör posten för nästa budgetår uppföras med 3 000 kronor. Av motsvarande skäl synes oförändrade belopp böra beräknas till inventarier och apparater samt till förbrukningsmaterialier.

Departementschefen.

Med hänsyn till medelsåtgången under posten bränsle, lyse och vatten torde denna post böra uppräknas med 3 000 kronor. Till posten underhåll av byggnader har för innevarande budgetår anvisats 7 000 kronor, varav 4 000 kronor såsom ett engångsbelopp till vissa nödvändiga reparationer. Anstaltsstyrelsens förslag att posten skall uppföras med samma belopp som för nämnda budgetår, kan jag icke tillstyrka. Med hänsyn till att vissa förbättringsarbeten ännu återstår, är jag emellertid beredd att föreslå en minskning av anslagsposten med endast 3 000 kronor. Övriga anslagsäskanden kan jag icke biträda. Anslaget bör således vid bifall till vad jag föreslagit uppföras med oförändrat belopp av 75 800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för anstalten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 75 800 kronor.

[103] 16. Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer.

	Anslag
1952/53	30 000
1953/54 (statsliggaren s. 812)	35 000
1954/55 (förslag)	35 000

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 5 000 kronor till 40 000 kronor.

M o t i v. Styrelsen framhåller, att den för innevarande budgetår beslutade höjningen av anslaget med 5 000 kronor icke är tillräcklig för att i erforderlig utsträckning kompensera de mindre kontrollstationernas kostnadsökningar. I övrigt torde beträffande motiveringen för den föreslagna uppräknigen få hänvisas till IX ht. 1953 s. 192.

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att ifrågavarande statsbidrag för innevarande budgetår höjdes med 5 000 kronor. Med hänsyn härtill finner jag det icke påkallat att nu ytterligare höja bidraget. Detsamma bör sålunda utgå med

oförändrat belopp av 35 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, lantbruksstyrelsen att verkställa fördelningen av anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 35 000 kronor.

[104] 17. Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	4 000	4 654
1953/54 (statsliggaren s. 812)	4 000	
1954/55 (förslag)	4 000	

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

[105] 18. Bidrag till plantskolekontroll.

	Anslag
1952/53	15 000
1953/54 (statsliggaren s. 813)	15 000
1954/55 (förslag)	15 000

Beträffande de närmare riktlinjerna för kontrollverksamheten hänvisas till prop. 1945: 141.

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer — med överlämnande av en framställning i ämnet från statens plantskolenämnd — dels att anslaget skall uppföras med ett till 24 000 kronor förhöjt belopp, dels att arvodesbefattningen såsom plantskoleinspektör hos nämnden skall omändras till en extra ordinarie tjänst i lönegrad Ce 29.

M o t i v. Enligt den av lantbruksstyrelsen fastställda inkomst- och utgiftsstaten för statens plantskolenämnd för budgetåret 1953/54 beräknades inkomsterna till 23 500 kronor. Dessa fördelar sig med 15 000 kronor på statsanslaget och med 8 500 kronor på kontrollavgifter. Årsarvodet för plantskoleinspektören, vilket ursprungligen utgjorde 10 000 kronor, har från och med den 1 januari 1952 uppräknats med ett belopp, motsvarande den senaste höjningen av statstjänstemännens löner, till 15 180 kronor.

Styrelsen framhåller, att nämnden under det senaste budgetåret av ekonomiska skäl måst inskränka sin verksamhet. Det är därför nödvändigt, att ökade medel ställes till dess förfogande för att täcka kostnaderna för sam-

mantråden, inspektionsresor, skrivhjälp och expenser m. m. Styrelsen anser sig med hänsyn härtill böra tillstyrka nämndens framställning, avseende bland annat ett till 24 000 kronor ökat anslag.

Förslaget att omändra arvodesbefattningen såsom plantskoleinspektör till en extra ordinarie tjänst har framförts i anslagsäskandena för de båda sista budgetåren. Beträffande motiveringen härför hänvisas till IX ht. 1952 s. 185.

Departementschefen.

Någon höjning av förevarande anslag anser jag mig icke kunna tillstyrka. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 15 000 kronor. Icke heller kan jag biträda förslaget, att arvodesbefattningen såsom plantskoleinspektör skall omändras till en extra ordinarie tjänst i lönegrad Ce 29. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till plantskolekontroll* för budgetåret 1954/
55 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[106] 19. Bekämpande av växtsjukdomar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	72 500	168 427
1953/54 (statsliggaren s. 813)	72 500	
1954/55 (förslag)	250 000	

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt (skr. 13/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 177 500 kronor till 250 000 kronor. Till motivering härför anföres, att av innevarande budgetårs anslag redan tagits i anspråk 244 000 kronor, varav 176 700 kronor för berberisutrotning och 67 300 kronor för övriga ändamål. Därjämte har 1953 års riksdag (Prop. 224; Rskr. 340) medgivit, att medel får tagas i anspråk ur förevarande anslag till bestridande av kostnader för samarbetskommittén för potatisförsöksverksamheten.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (remissutlåtande 6/10 1953) tillstyrker anstaltens framställning. Styrelsen erinrar tillika om att den i sitt utlåtande över anstaltsstyrelsens anslagsäskanden för innevarande budgetår framhöll, att intensifierade undersökningar borde upptagas rörande svartrostproblemet samt att erforderliga medel borde ställas till förfogande för detta ändamål.

Departementschefen.

Den under förevarande punkt föreslagna anslagshöjningen betingas i främsta rummet av ökade kostnader för berberisutrotning. Då jag anser det angeläget, att denna fråga även i fortsättningen ägnas den största uppmärksamhet, kan jag tillstyrka anstaltsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet

för nästa budgetår. Anslaget bör sålunda ökas med 177 500 kronor till 250 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bekämpande av växtsjukdomar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[107] 20. Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd.

	Anslag
1952/53	75 000
1953/54 (statsliggaren s. 813)	75 000
1954/55 (förslag)	75 000

Yrkande. *Styrelsen för Föreningen för växtförädling av fruktträd* (skr. 24/7 1953) hemställer om ett med 25 000 kronor till 100 000 kronor förhöjt statsbidrag till växtförädlingsverksamheten vid institutionen Balsgård under år 1954.

Motiv. Föreningens budgetförslag för år 1954 uppvisar i jämförelse med innevarande års stat en ökning från 163 000 kronor till 179 000 kronor. Ökningen betingas i huvudsak av omregleringar av tjänstemännens löner samt av löneklassuppflyttningar. Omregleringarna har företagits i anslutning till de förändringar beträffande lönegradsplaceringen för motsvarande statliga tjänstemän, som blivit följden av 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete. Därjämte har tjänsten såsom förste assistent i lönegrad 27 omändrats till en försöksledartjänst i lönegrad 29. Såsom motiv härför anföres, att tjänsten är att jämställa med motsvarande tjänst vid statens trädgårdsförsök.

Yttrande. *Lantbruksstyrelsen* tillstyrker föreningens framställning. Styrelsen framhåller dock, att statens andel i kostnaderna för växtförädlingsverksamheten vid bifall till föreningens förslag kommer att uppgå till mer än 50 procent. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att såsom villkor för statsbidragets åtnjutande skall föreskrivas vissa behörighetsvillkor för föreståndare och försöksledare vid institutionen. Tillika ifrågasätter styrelsen av samma skäl, huruvida icke Kungl. Maj:t bör utse någon ledamot av styrelsen jämte en av revisorerna.

Departementschefen.

Såsom jag i annat sammanhang tidigare denna dag anfört, har jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 oktober 1953 föranstaltat om en översyn av gällande grunder för statens stöd åt växt- och fruktträdsvärdlingen jämte därmed sammanhängande frågor. I avvaktan på resultatet av denna översyn bör enligt min mening anslaget under förevarande punkt utgå med oförändrat belopp. Jag finner det under sådana förhållanden icke heller påkallat att nu taga ställning till de av lantbruksstyrelsen framlagda

förslagen avseende styrelsens för föreningen sammansättning och villkoren för statsbidragets åtnjutande.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Föreningen för växtförädling av frukt-träd* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 75 000 kronor.

[108] 21. Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 814)	100
1954/55 (förslag)	100

Anslaget har uppförts med 1 000 kronor för ettvar av budgetåren 1934/35—1939/40 samt med 100 kronor för ett var av budgetåren 1940/41—1953/54.

De för budgetåren 1934/35—1952/53 anvisade anslagen har icke behövt tagas i anspråk. Medel för ändamålet torde emellertid böra ställas till förfogande även för nästa budgetår. Därvid synes liksom för innevarande budgetår under anslaget endast behöva upptagas ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[109] 22. Bidrag till markkartering och grundkalkning.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	200 000	216 876	130 668
1953/54 (statsliggaren s. 814)	230 000		
1954/55 (förslag)	230 000		

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 1/9 1953) hemställer, dels att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp, dels ock att i 6 § kungörelsen den 17 juni 1948 (nr 445) angående statsbidrag till markkartering och grundkalkning skall föreskrivas, att ansökan om statsanslag skall ingivas före den 1 mars det år, för vilket anslaget sökes.

M o t i v. *Lantbruksstyrelsen* anför, bland annat, att det vid ingången av innevarande budgetår disponibla beloppet för ifrågavarande ändamål utgjorde 288 735 kronor. Emellertid förelåg från hushållningssällskapen ansökningar om bidrag med tillhoppa 385 500 kronor. Sedan styrelsen för 1953 års markkarteringsverksamhet beviljat 45 000 kronor, återstod för bidrag till grundkalkning under år 1953 sålunda (288 735 — 45 000 =) 243 735

kronor. Den för innevarande budgetår planerade verksamheten på hithörande område har på grund av den otillräckliga medelsanvisningen måst begränsas avsevärt. Med hänsyn till nödvändigheten av största möjliga återhållsamhet beträffande statsutgifterna vill styrelsen emellertid — ehuru motiv finns för en höjning av anslaget — föreslå, att detsamma uppföres med oförändrat belopp.

Beträffande den av styrelsen föreslagna författningsändringen torde få hänvisas till vad styrelsen anfört i samband med sina anslagsäskanden under anslaget till Nötboskapsavelsns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsavelsn i fråga om där föreslagen författningsändring.

Departementschefen.

Lantbruksstyrelsens förslag, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp, kan jag biträda.

Likaså tillstyrker jag den föreslagna ändringen i kungörelsen den 17 juni 1948 (nr 445) angående statsbidrag till markkartering och grundkalkning. Vid bifall till detta förslag torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderlig författningsändring.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till markkartering och grundkalkning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 kronor.

[110] 23. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg.

	Anslag
1952/53	14 700
1953/54 (statsliggaren s. 814)	14 700
1954/55 (förslag)	14 700

Genom beslut den 30 januari 1953 har Kungl. Maj:t förklarat sig icke ha något att erinra mot att kontrollen av mejeriprodukter och ägg handhas av Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg, vilken anstalt trätt i stället för Svenska smörprovningarna. Förevarande anslag bör således i fortsättningen avse nämnda anstalt.

Styrelsen för Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg (skr. 31/7 1953) anholder, i anslutning till upprättat förslag till inkomst- och utgiftsstat för tiden den 1 januari—31 december 1954, om ett statsbidrag av 14 700 kronor. *Statens jordbruksnämnd* (skr. 25/8 1953) tillstyrker framställningen.

Departementschefen.

Mot anslagsberäkningen har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mejerihanteringen: Bidrag till Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 14 700 kronor.

[111] 24. Statens jordbruksnämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 114 000	1 072 665
1953/54 (statsliggaren s. 814)	1 332 400	
1954/55 (förslag)	1 337 600	

Y r k a n d e n. *Statens jordbruksnämnd* (skr. 25/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 8 200 kronor till 1 340 600 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning
1. Höjning av arvudet till nämndens ledamöter	3 000
2. Redan beslutad höjning av arvodena till generaldirektörens ställföreträdare och till kalkylsakkunniga	1 300
3. Löneklassförändringar	3 900
	8 200

M o t i v. Jordbruksnämnden framhåller inledningsvis, att den i avvaktan på den ytterligare utredning rörande den framtida organisationen av nämnden och statens kommission för krisuppgifter på livsmedelsområdet, vilken chefen för jordbruksdepartementet i propositionen nr 117 till 1953 års riksdag förklarat sig ha för avsikt att låta verkställa, i sina anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 begränsat sig till att framlägga kostnadsberäkningar på grundval av den nuvarande organisationen och med beaktande av i huvudsak automatiska utgiftsförändringar.

1. De nuvarande arvodena å 150 kronor för månad anses alltför låga med hänsyn till omfattningen av ledamöternas arbete.

2 och 3. Ökningarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

Departementschefen.

På grund av redan beslutade eller automatiska utgiftsökningar bör nämndens avlöningsanslag uppräknas med 5 200 kronor. Av detta belopp hänförs sig 1 300 kronor till höjning av arvodena till generaldirektörens ställföreträdare och till kalkylsakkunniga samt 3 900 kronor till beräknade löneklassförändringar. Någon höjning av arvodena till nämndens ledamöter anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 65 700 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 40 300 (+ 1 300) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 754 700 (+ 2 500) kronor;

ersättningar till experter och sakkunniga 35 000 (oförändrat) kronor; rörligt tillägg 441 900 (+ 1 400) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(65\,700 + 40\,300 + 754\,700 + 35\,000 + 441\,900 =) 1\,337\,600 (+ 5\,200)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens jordbruksnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	65 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	754 700
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	35 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	441 900

Summa kronor 1 337 600;

b) till *Statens jordbruksnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 337 600 kronor.

[112] 25. Statens jordbruksnämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	457 000	388 479
1953/54 (statsliggaren s. 815)	590 000	
1954/55 (förslag)	430 000	

Statens jordbruksnämnd (skr. 25/8 1953) hemställer, att anslaget skall minskas med 140 000 kronor till 450 000 kronor. Minskningen motsvarar ett för budgetåret 1953/54 anvisat engångsbelopp för iordningställande och distribution av beredskapskort. I övrigt framhåller nämnden, att anslagsberäkningen gjorts med utgångspunkt från den nuvarande organisationen av nämnden (jfr vad nämnden inledningsvis anfört under närmast föregående anslagspunkt).

Departementschefen.

Den av jordbruksnämnden föreslagna minskningen av anslaget med 140 000 kronor, motsvarande ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp för iordningställande av beredskapskort, kan jag godtaga. Enligt min mening bör emellertid anslaget därutöver kunna minskas med åt-

minstone 20 000 kronor. Detsamma bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 430 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens jordbruksnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor.

[113] 26. Statens kommission för krisuppgifter på livsmedelsområdet.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 370 000	1 471 389
1953/54 (statsliggaren s. 816)	1 292 800	
1954/55 (förslag)	1 489 200	

Y r k a n d e n. *Statens jordbruksnämnd* (skr. 25/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 1 494 600 kronor, varav 1 094 600 kronor faller på kommissionens avlöningar och 400 000 kronor på dess omkostnader. I förhållande till det belopp, som anvisats för innevarande budgetår, innebär äskandet för nästa budgetår en ökning med 201 800 kronor. Ökningen fördelar sig med 141 800 kronor på avlöningar och med 60 000 kronor på omkostnader enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Avlöningar.	
a) Höjning av visst arvode	5 400
b) Utökning av personal på grund av nya arbetsuppgifter	130 000
c) Löneklassförändringar	6 400
2. Omkostnader: reseersättningar	60 000
	201 800

M o t i v. Jordbruksnämnden framhåller, att den vid beräkningen av kommissionens medelsbehov för nästa budgetår utgått från den nuvarande organisationen samt med beaktande av i stort sett automatiska utgiftsförändringar (jfr vad nämnden inledningsvis anfört i samband med anslagsäskandena under anslaget till nämndens avlöningar).

1 a. Detta yrkande framställdes även i anslagsäskandena för budgetåret 1953/54 (Prop. 1953: 117 s. 7 under 1 a).

1 b. Genom beslut den 30 juni 1953 har Kungl. Maj:t för andra halvåret 1953 fastställt antalet befattningshavare i lägst lönegrad 19 vid kommissionen samt bemyndigat jordbruksnämnden att anställa övrig erforderlig personal hos kommissionen med avlöning såsom extra tjänstemän enligt allmänna avlöningsreglementet. Beslutet innebär, bland annat, att antalet befattningshavare för nämnda tidsperiod ökats med fyra i lönegrad 19 eller 21. Dessa skall tjänstgöra såsom kontrollanter för uppbörden av förmålingsavgifter på brödsäd. Nämnden anmäler nu, att behov kommer att föreligga av dessa tjänstemän även under budgetåret 1954/55. Dessutom er-

fordras ytterligare en kontrollant för kontrolluppgifter i samband med det nya fettregleringssystemet. Vidare behövs en utökning av den juridiskt utbildade personalen med ännu en amanuens i reglerad befordringsgång. Sistnämnda förslag motiveras med den avsevärt ökade arbetsbördan på grund av de tidigare omförmälda arbetsuppgifterna samt utvidgningen av systemet med införselavgifter på vissa jordbruksprodukter. Slutligen kräves för det interna arbetet med uppbörden av förmalningsavgifter en förstärkning av biträdespersonalen med två kanslibiträden och tre biträden i reglerad befordringsgång. Den årliga kostnaden för avlöningar till de fem kontrollanterna och en amanuens beräknas till 80 000 kronor. Kostnaderna för biträdespersonalen uppskattas till 50 000 kronor.

1 c. Ökningen är av automatisk karaktär.

2. Ökningen betingas av förslaget om inrättande av de i det föregående omförmälda nya kontrollanttjänsterna för förmalnings- och fettvarukontrollen.

Departementschefen.

Den av jordbruksnämnden föreslagna utökningen av kommissionens personal på grund av de nya arbetsuppgifterna i samband med förmalnings- och fettvarukontrollen kan jag i huvudsak tillstyrka. För det interna arbetet med uppbörden av förmalningsavgifter har emellertid föreslagits anställande av två kanslibiträden och tre biträden i reglerad befordringsgång. Enligt min mening synes dessa arbetsuppgifter kunna handhas av fem biträden i reglerad befordringsgång. Jag förordar sålunda, att medel för nästa budgetår skall beräknas för fem kontrollanter i lönegrad Cg 19 eller 21 samt för en amanuens och fem biträden i reglerad befordringsgång. Beräkningen av kostnaderna för denna personal, 190 000 kronor — varav 60 000 kronor avses till resekostnader åt de nya kontrollanterna — föranleder icke någon erinran från min sida. På grund av beräknade löneklassförändringar bör vidare anslaget höjas med 6 400 kronor. Vad slutligen angår den begärda höjningen av arvodet till ledamoten i kommissionen G. Wilh. Olsson torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut härom. Denna fråga torde senare ånyo få anmälas för Kungl. Maj:t.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslaget för nästa budgetår ökas med $(190\,000 + 6\,400 =)$ 196 400 kronor till 1 489 200 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kommission för krisuppgifter på livsmedelsområdet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 489 200 kronor.

[114] 27. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	183 000 000	267 864 788	123 071 878
1953/54 (statsliggaren s. 817) ..	164 000 000		
1954/55 (förslag; beräknat belopp)	198 000 000		

Statens jordbruksnämnd (skr. 25/8 1953) föreslår, att anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1954/55 tills vidare skall upptagas med ett beräknat belopp av 198 000 000 kronor. Jordbruksnämndens beräkning av medelsbehovet framgår av följande sammanställning, i vilken till jämförelse upptagits för innevarande budgetår beviljade belopp.

	1953/54	Beräkn. för 1954/55
a) Allmänt mjölkpristillägg	102 500 000	105 000 000
b) Extra mjölkpristillägg	31 400 000	31 700 000
c) Leveranstillägg	53 000 000	53 000 000
d) Kompensation för smörlagring	6 000 000	—
e) Stöd åt odlingen av lin och hampa	2 000 000	2 000 000
f) Diverse kostnader	6 000 000	6 000 000
	200 900 000	197 700 000

Nämnden avser att längre fram, i samband med avlämnandet av förslag till regleringsåtgärder på jordbrukets område för regleringsåret 1954/55, närmare precisera anslagsyrkandet för ifrågavarande ändamål.

Departementschefen.

Jag har för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga närmare förslag rörande prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för regleringsåret 1954/55. Förevarande anslag synes därför nu böra uppföras allenast med ett beräknat belopp. Med utgångspunkt från de uppgifter som jordbruksnämnden lämnat anser jag anslaget därvid preliminärt böra uppföras med 198 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1954/55 beräkna ett reservationsanslag av 198 000 000 kronor.

[115] 28. Producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	58 000 000	68 510 371
1953/54 (statsliggaren s. 817)	58 000 000	
1954/55 (förslag)	57 000 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för budgetåret 1954/55 skall upptagas med oförändrat belopp, 58 000 000 kronor. Därvid anför styrelsen, att säkra hållpunkter ännu saknas för att beräkna medelsbehovet, enär utbetalning av bidrag enligt de av 1952 års riksdag beslutade ändrade bidragsgrunderna beräknas ske första gången i början av år 1954.

Departementschefen.

Enligt min mening torde det vara tillfyllest, om anslaget för nästa budgetår uppföres med 57 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 000 kronor.

[116] 29. Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	45 000 000	118 816 611	3 573 788
1953/54	—		
1954/55 (förslag; beräknat belopp)	20 000 000		

Statens jordbruksnämnd (skr. 25/8 1953) har med ledning av uppgifter från Svenska spannmålsaktiebolaget preliminärt beräknat medelsbehovet för att täcka bolagets kostnader under regleringsåret 1954/55 till 20 000 000 kronor.

Departementschefen.

Med anvisande av medel för ifrågavarande ändamål synes böra anstå till dess slutlig ståndpunkt tagits till frågan om jordbruksregleringen under nästa regleringsår. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra uppföras med beräknat belopp. Därvid bör anslaget i anslutning till jordbruksnämndens beräkningar upptagas med 20 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen